

PRIREDILI:

VESNA BENJAK, predsjednica Gradanskog odjela Županijskog suda u Varaždinu
ZLATKO LODETA, sudac Županijskog suda u Varaždinu
GORDANA HRASTIĆ, sudska savjetnica Županijskog suda u Varaždinu

GRADANSKO PRAVO

I. STVARNO PRAVO.....	2 - 22
II. OBVEZNO PRAVO.....	23 - 75
III. OBITELJSKO PRAVO.....	76 - 81
IV. NASLJEDNO PRAVO.....	81 - 86
V. RADNO PRAVO.....	87 - 115
VI. PARNIČNI POSTUPAK.....	116 - 137
VII. PARNIČNI TROŠKOVI	138 - 143
VIII. OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA.....	143 - 158

I STVARNO PRAVO

OPĆA DOBRA

Otklanjanje betonskih stupova na javnoj cesti

(Čl. 2 Zakona o javnim cestama – «Narodne novine», br. 180/04)

Općina nema pravo tražiti od suda posjedovnu zaštitu radi otklanjanja betonskih stupova koje je tuženik postavio na javnu cestu, suzivši na taj način cestu na širinu nedovoljnu za promet osobnih i ostalih vozila, iz razloga što je temeljem odredbi Zakona o javnim cestama, o takvoj posjedovnoj zaštiti ovlašten odlučivati isključivo inspektor za ceste u okviru inspeksijskog nadzora, a primjenom pravila upravnog postupka, koji je u nužnim slučajevima ovlašten odrediti i privremene mjere kako bi se otklonila opasnost ili spriječila šteta.

«Naime, tužitelj u žalbi iznosi mišljenje da je kao posjednik čkbr. ____/1 k.o. Š., koja nekretnina u naravi predstavlja asfaltirani put kojim se koriste mještani naselja O., legitimiran na pokretanje ovog postupka, jer je kao jedinica lokalne samouprave dužan brinuti se o zaštiti i održavanju puta, a provoditi i druge potrebne mjere. Žalbeni navodi tužitelja potpuno su pogrešni i neutemeljeni i nemaju nikakvog utjecaja u odnosu na ocjenu osnovanosti zahtjeva tužitelja za pružanje posjedovne zaštite. Prije svega valja ukazati na nespornu činjenicu da čkbr. ____/1 k.o. Š., koja je predmet posjedovne zaštite, predstavlja asfaltirani put kojim se koriste mještani naselja O. Dakle, radi se o javnoj cesti, sukladno odredbama Zakona o javnim cestama, a prema odredbi čl. 2 Zakona o javnim cestama, javne ceste su opće dobro i na njima se ne može stjecati pravo vlasništva niti druga stvarna prava po bilo kojoj osnovi. Javna cesta se, prema st. 2 iste odredbe, upisuje u zemljišne knjige kao opće dobro u skladu s propisima koji uređuju zemljišnoknjižne upise. **Javne ceste** u smislu Zakona o javnim cestama su ceste koje se ovisno o njihovom društvenom, prometnom i gospodarskom značenju razvrstavaju u jednu od slijedeće četiri skupine: **1) autoceste, 2) državne ceste, 3) županijske ceste, 4) lokalne ceste.** Prema odredbi čl. 58 Zakona o javnim cestama, županijskim i lokalnim cestama upravlja, gradi ih, rekonstruira i održava županijska uprava za ceste, pravna osoba kojoj je osnivač županija. Županijska uprava za ceste u okviru svoje djelatnosti organizira, odnosno obavlja, među ostalim i poslove održavanja

županijskih i lokalnih cesta, kao i ostale poslove upravljanja županijskim i lokalnim cestama. Upravni nadzor nad provedbom Zakona o javnim cestama i propisa donesenih za njegovo izvršavanje, sukladno odredbi čl. 71 istog Zakona, obavlja Ministarstvo. Poslove inspekcije javnih cesta, sukladno odredbi čl. 71 istog Zakona obavlja Ministarstvo – inspekcija za ceste, a nadzor provodi inspektor za ceste. Dakle, imajući u vidu citirane odredbe Zakona o javnim cestama, mora se zaključiti da u odnosu na županijske i lokalne ceste sve poslove vezane uz upravljanje i održavanje obavlja županijska uprava za ceste, dok poslove inspeksijskog nadzora provodi inspektor za ceste, koji je ovlašten postupati u skladu s pravilima upravnog postupka, pa kako se u konkretnom slučaju radi o javnoj cesti koja očigledno predstavlja lokalnu cestu, to tužitelj nije ovlašten zahtijevati posjedovnu zaštitu u sudskom postupku, jer se o zahtjevu tužitelja može i mora odlučivati isključivo u upravnom postupku, sukladno citiranim odredbama Zakona o javnim cestama. Stoga, bez obzira što obrazloženje prvostupanjskog rješenja s razlozima koji su gore navedeni, ovaj sud ne prihvaća pravilnim, prvostupanjski sud je i prema ocjeni ovoga suda osnovano odbio zahtjev tužitelja za pružanje posjedovne zaštite, jer je o predmetu spora, imajući u vidu činjenične navode tužbe da je tuženik na javnu cestu postavio četiri betonska stupa, suzivši cestu na širinu nedovoljnu za promet osobnih i ostalih vozila, ovlašten odlučivati isključivo inspektor za ceste u okviru inspeksijskog nadzora, a primjenom pravila upravnog postupka, koji je u nužnim slučajevima ovlašten odrediti i privremene mjere kako bi se otklonila opasnost ili spriječila šteta.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1179/06-2 od 10.V.2006.

OBJEKTI PRAVA VLASNIŠTVA – POKRETNE STVARI

Korištenje grobnog mjesta

(Čl. 15 st. 5 Zakona o grobljima – «Narodne novine», br. 19/98)

U katastru grobnih mjesta upisuje se pravo korištenja a ne pravo vlasništva, iz kojeg razloga na grobnom mjestu sukladno odredbi čl. 15 st. 5 Zakona o grobljima može postojati samo pravo korištenja, odnosno sukorištenja, a pravo vlasništva može postojati samo na nadgrobnom

spomeniku ili nadgrobnom uređaju, slijedom čega spor u svezi grobnog mjesta nije vlasnički spor, jer se ne može raspravljati o pravu vlasništva odnosno suvlasništva grobnog mjesta.

«Naime, treba imati u vidu da je groblje skup zemljišnih čestica određenih za ukop pokojnika. U katastru grobnih mjesta upisuje se pravo korištenja, a ne pravo vlasništva, odnosno suvlasništva. Ovo stoga što se prema čl. 9 Zakona o grobljima iz 1965. g. na grobnom mjestu moglo steći samo pravo korištenja a ne i pravo vlasništva. Na identičan način tu materiju regulira i sada važeći Zakon o grobljima iz 1998.g. Dakle, glede grobnog mjesta postoji samo pravo korištenja, odnosno sukorištenja, dok pravo vlasništva može postojati samo na nadgrobnom spomeniku. U konkretnom slučaju trebalo je raspraviti, odnosno utvrditi što je predmet spora, tj. da li je predmet spora samo grobno mjesto ili pak nadgrobni spomenik. Prema sadržaju spisa moglo bi se zaključiti da se radi o sporu glede korištenja grobnog mjesta. Prema čl. 9 tada važećeg Zakona o grobljima prostor za grob (grobno mjesto) dodjeljuje na korištenje organizacija koja upravlja grobljem. Isto tako i prema sada važećem Zakonu o grobljima (čl. 10 st. 2), regulirano je da upravljanje grobljem podrazumijeva dodjelu grobnih mjesta, uređenje, održavanje, rekonstrukciju groblja i sl. Prema tome, trebalo je raspraviti kome je i kada predmetnu grobnicu, odnosno grobno mjesto dala na korištenje Uprava groblja. To je odlučna činjenica u ovom sporu. Naime, samo je ona osoba stekla pravo korištenja grobnice, odnosno grobnog mjesta kojoj je Uprava groblja grobno mjesto dala na korištenje. S tim u svezi valja naglasiti da je pravo korištenja grobnog mjesta imovinsko pravo, pa se stoga ono može naslijediti. Međutim, ponovno treba naglasiti da postoji samo pravo korištenja grobnog mjesta (grobnice) a ne i pravo vlasništva grobnog mjesta, jer pravo vlasništva može postojati samo na nadgrobnom spomeniku, odnosno nadgrobnim uređajima. To je potpuno razumljivo jer su groblja izvan pravnog prometa (res extra commercium). Doduše pod uvjetima propisanim zakonom dopušten je promet grobnih mjesta, time da je ustupanje grobnog mjesta prema tada važećem zakonu moralo biti besplatno. U svakom slučaju se predmetni spor ne može raspraviti sa stajališta primjene Zakona o osnovnim vlasničkopravnim odnosima, tj. kao spor o pravu vlasništva, odnosno suvlasništva. Jedino ako bi predmet spora bio nadgrobni spomenik ili nadgrobni uređaj, tada bi se doista radilo o vlasničkom sporu.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 173/06-2 od 27.IV.2006.

ZAŠTITA POSJEDA

Smetanje posjeda služnosti prolaza verbalnim činom

(Čl. 24. st. 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – «Narodne novine», br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00 i 114/01)

Izjava jedne osobe upućena drugoj osobi, a kojom druga osoba izriče zabranu prolaza služnim putem, ne predstavlja, sama po sebi, verbalni čin smetanja, ukoliko nije takva zabrana izrečena u obliku vrlo ozbiljne prijetnje, koja kod druge strane izazove posljedicu odustajanja od daljnjeg prolaženja, odnosno ukoliko dođe do promjene u faktičnom stanju korištenja nekretnine upravo zbog tako izrečene prijetnje.

«Ustrajući kod tvrdnje da joj je drugotuženica verbalno zabranila provoz traktorom, tužiteljica u žalbi ukazuje isključivo na iskaz svjedoka J. V., prema kojem «su mu obje tužene zabranile verbalno, a prvotuženica i fizički, provoz preko spornog pravca služnosti», zbog čega je njezina oranica ostala neizorana. Navedene tvrdnje tužiteljice, u odnosu na verbalni čin smetanja počinjen od strane drugotužene, po ocjeni ovog suda, nema uporišta u provedenim dokazima, zbog čega njezine navode ovaj sud ne može prihvatiti osnovanim. Prije svega, valja navesti da je posjed faktično stanje koje se, u pravilu, može promijeniti isključivo određenim faktičnim radnjama, i to na način da se dotadašnje, postojeće, faktično stanje posjeda mijenja, bilo uznemiravanjem u posjedu, bilo oduzimanjem posjeda. Izjava jedne osobe upućena drugoj osobi, a kojom druga osoba izriče zabranu prolaza služnim putem, ne predstavlja, sama po sebi, verbalni čin smetanja, ukoliko nije takva zabrana izrečena u obliku vrlo ozbiljne prijetnje, koja kod druge strane izazove posljedicu odustajanja od daljnjeg prolaženja. Treba, prema tome, doći do promjene u faktičnom stanju korištenja nekretnine upravo zbog tako izrečene prijetnje.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 950/06-2 od 25.V.2006.

DIOBA SPORAZUMOM SUVLASNIKA

Dobrovoljna fizička dioba suvlasničke nekretnine

(Čl. 50. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – «Narodne novine», br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00 i 114/01)

Kada suvlasnici suvlasničku nekretninu niz godina uživaju kao fizički odijeljene dijelove zemljišne čestice, na način da na fizički odijeljenim dijelovima suvlasničke nekretnine grade svaki svoju obiteljsku kuću i gospodarske objekte kao svoje samovlasništvo, smatra se da je između ranijih suvlasnika izvršena fizička dioba nekretnina, na način da je svaki od ranijih suvlasnika postao samovlasnik određenog realnog i izdvojenog posebnog dijela nekretnina, bez obzira što je suvlasnička zajednica ostala upisana u zemljišnim knjigama.

«Kako tuženici, po ocjeni ovoga suda, suprotno pravilnom utvrđenju prvostupanjskog suda o provedenoj diobi suvlasničke nekretnine pred više od 30 godine, i u žalbi ponavljaju svoje tvrdnje da razvrgnuće suvlasničke zajednice nije provedeno, i da je provedeno samo «uživanje» (?), tuženike valja upozoriti da pravo suvlasništva, kao jedan od oblika prava vlasništva, postoji kada više osoba ima pravo vlasništva na nepodijeljenoj stvari, kada je dio svakog od njih određen razmjerno prema cjelini (idealni dio). Obzirom na navedeno, nedvojbeno je da su elementi suvlasništva: nepodijeljena stvar, više vlasnika, određeni suvlasnički dijelovi, pravo na suposjed suvlasnika razmjerno veličini suvlasničkog dijela. Kada suvlasnici suvlasničku nekretninu niz godina uživaju kao fizički odijeljene dijelove zemljišne čestice na kojoj postoji pravo suvlasništva, kada suvlasnici na fizički odijeljenim dijelovima suvlasničke nekretnine izgrade, nesporno, svaki svoju obiteljsku kuću kao svoje samovlasništvo, kada suvlasnici na suvlasničkim dijelovima izgrade gospodarske objekte, vrše dogradnje ili adaptacije svojih obiteljskih kuća, onda se, bez ikakve dvojbe, ne može govoriti o uređenju suposjedovnih odnosa između suvlasnika, nego se mora smatrati da je između suvlasnika izvršena fizička dioba suvlasničke zemljišne čestice, na način da je svakom od ranijih suvlasnika pripala u samovlasništvo posebno izdvojena samostalna cjelina nekretnine kojom svaki od ranijih suvlasnika raspolaže bez suglasnosti drugog suvlasnika, zbog čega su neuvjerljive, nelogične i životno neprihvatljive tvrdnje tuženika o diobi «uživanja», a ne o dobrovoljnoj diobi nekretnine. Tuženike valja upozoriti da iz njihovih osobnih izjava danih tijekom postupka, prema

kojima su tuženici svoju nekretninu počeli uživati na ovakav način, kako je utvrđeno na očevidu, još 1966. g., da između stranaka nije bilo upitno uživanje 37 m² zemljišta više od strane tužitelja «sve do postupka tužitelja, kada je tužitelj počeo braniti izvođenje građevinskih radova», da su stranke u suvlasničkoj nekretnini bile podijeljene u kućama «a ne i u zemljištima, na način da bi između njih bili postavljeni međašnji znakovi» (?), da se zemljište uživalo «da je svaki imao svoju stranu na kojoj se nalazi njegova kuća», time da je na potezu A-E skice bio izgrađen zid kao ograda između obiju nekretnina, jasno i nedvojbeno proizlazi da je između ranijih suvlasnika pred više od 30 godina došlo do stvarne diobe nekretnina i to tako da je svaki od ranijih suvlasnika (s jedne strane tužitelj, a s druge strane tuženici) postao samovlasnik određenog realnog i izdvojenog posebnog dijela nekretnine, i to bez obzira što je suvlasnička zajednica ostala upisana u zemljišnim knjigama.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 2033/05-2 od 17.I.2006.

OSOBNJE SLUŽNOSTI – PRAVO STANOVANJA

Pretpostavke za uknjižbu prava služnosti stanovanja

(Čl. 107 st. 1 Zakona o zemljišnim knjigama – «Narodne novine» br. 91/96, 68/98, 137/99, 114/01)

Uknjižba prava služnosti stanovanja na kući može se izvršiti samo ako je u zemljišnoj knjizi upisana kuća.

«Naime, predlagatelji su podnijeli sudu prvoga stupnja zemljišnoknjižni prijedlog radi upisa prava osobne služnosti stanovanja u njihovu korist na nekretninama upisanim u z.k.ul. ___ k.o. R., čest. br. ___, pašnjak H. od 1200 čhv. Predlagatelji su utemeljili zemljišnoknjižni prijedlog na temelju sporazuma o stjecanju osobne služnosti prava stanovanja sklopljenog dana 18. svibnja 2005.g. između predlagatelja i protustranaka. U spisu se nalazi zemljišnoknjižni izvadak prema kojem su predmetne nekretnine u zemljišnoj knjizi još uvijek upisane kao pašnjak. Stoga je sud prvoga stupnja pravilno primijenio materijalno pravo, kada je zauzeo stajalište da se na pašnjaku ne može upisati

pravo stanovanja. Doista, prema odredbi čl. 107 st. 1 Zakona o zemljišnim knjigama (dalje: ZZK) za odlučivanje o prijedlogu za upis mjerodavno je stanje u času kada je taj prijedlog stigao zemljišnoknjižnom sudu. Naravno, da se pod tim podrazumijeva zemljišnoknjižno stanje. I ovaj sud temeljem čl. 124 st. 2 ZZK-a povodom žalbe odlučuje o žalbi samo na temelju činjeničnog i pravnog stanja kakvo je bilo u času kad je zemljišnoknjižni prijedlog stigao zemljišnom sudu. Kako su predmetne nekretnine u zemljišnoj knjizi upisane kao pašnjak, više je nego očigledno da se na pašnjaku ne može knjižiti pravo služnosti stanovanja. Valja naglasiti da je sud prvoga stupnja u razlozima pobijanog rješenja pravilno naveo da je najprije potrebno izvršiti upis zgrade u zemljišnoj knjizi, odnosno promjenu izgrađenosti, a za što je potreban prijavni list. Samo ako je u zemljišnoj knjizi upisana kuća, tada se može izvršiti uknjižba prava služnosti stanovanja na kući. Glede žalbe, valja istaći da ona tvrdi kako su predmetne nekretnine u naravi kuća i dvor, te se pri tome poziva na spis suda prvoga stupnja broj P.__/03 u kojem je utvrđeno da su doista predmetne nekretnine u naravi kuća i dvor. Međutim, ta činjenica nije odlučna glede zakonitosti i pravilnosti pobijanog rješenja, jer je potrebno da kuća bude upisana u zemljišnoj knjizi, pa da bi se tek onda moglo knjižiti rečeno pravo.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1198/06-2 od 03.V.2006.

OBJEKTI PRAVA VLASNIŠTVA – POKRETNE STVARI

Zakupoprimac u posjedu radioaparata

(Čl. 116 st. 1 i 2 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – «Narodne novine», br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00 i 114/01)

Ukoliko se tužena kao zakupoprimac pristala evidentirati vlasnicom određene pokretnine, u konkretnom slučaju radioaparata, kojeg je držala u posjedu, ona naknadno, po dospijeću obveze temeljene na takvom evidentiranom pravu vlasništva, nije ovlaštena isticati prigovor da nije stvarna vlasnica te pokretnine, a ukoliko je terećena umjesto drugoga, stvarnog vlasnika, taj odnos može regulirati odgovarajućim regresnim

zahtjevom, ukoliko u vezi namirenja te obveze sa zakupodavcem nije sklopila odgovarajući sporazum.

«Prvostupanjski sud navodi da je u tijeku parničnog postupka utvrdio, na osnovu tužiteljeve evidencije, da je tuženica u utuženom periodu bila prijavljena kao HRT pretplatnik od 14.04.00.g. do 01.09.04.g. Prvostupanjski sud je također utvrdio da je tužiteljica Ugovorom o zakupu sklopljenim s E d.o.o. preuzela poslovni prostor u kojem se nalazi radioaparatus za kojeg postoji obveza plaćanja RTV pristojbe. Prvostupanjski sud je utvrdio da je nesporna činjenica da je tuženica HRT pristojbu plaćala neko vrijeme a onda ju je prestala plaćati, smatrajući da nije u obvezi plaćati HRT pristojbu nakon raskida ugovora o zakupu sa svojim zakupodavcem. Prvostupanjski sud je ocijenio da se tuženica mogla osloboditi svoje obveze plaćanja HRT pristojbe samo odjavom prijavnika u smislu čl. 8 Odluke od iznosu pretplate za korištenje prijavnika za prijem radijskog i televizijskog programa, što je tuženica i učinila, ali tek kasnije (01.09.04.g.), radi čega je u obvezi platiti dospjelu HRT pristojbu. Po ocjeni ovog suda u konkretnom slučaju treba imati u vidu zakonske odredbe iz čl. 116 st. 1 i 2 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (dalje: ZV) prema kojoj se vlasništvo pokretnih stvari stječe predajom te stvari stjecatelju u samostalan posjed (na temelju valjane očitovane volje dotadašnjeg vlasnika usmjerene na to da njegovo vlasništvo prijeđe na stjecatelja (čl. 116 st. 1 citiranog Zakona). Ukoliko pokretnina bude predana stjecatelju tako da ostane u neposrednom posjedu otuđivatelja time izvršeni prijenos vlasništva neće djelovati na prava koja bi treći stjecali na toj stvari ako oni u trenutku stjecanja nisu znali niti su morali znati da je vlasništvo preneseno drugome (čl. 116 st. 2 ZV). Dakle, treći o vlasništvu pokretnina u smislu navedenih odredbi Zakona mogu osnovano zaključivati na temelju stanja posjeda pokretnina. U situaciji u kojoj se tuženica pristala evidentirati vlasnicom predmetne pokretnine, koju je držala u posjedu, ona naknadno, po dospijeću obveze temeljene na takvom evidentiranom pravu vlasništva, nije ovlaštena isticati prigovor da ona nije stvarna vlasnica tih pokretnina (što je učinila tek nakon pokretanja postupka u ovom predmetu; ukoliko je terećena umjesto drugoga, stvarnog vlasnika, taj odnos može regulirati odgovarajućim regresnim zahtjevom, ukoliko u vezi namirenja te obveze sa zakupodavcem nije sklopila odgovarajući sporazum).»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 996/06-2 od 10.V.2006.

IMISIJE

Pasivna legitimacija

(Čl. 167 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – «Narodne novine», br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00 i 114/01)

Treća osoba koja uznemirava vlasnika u njegovom pravu vlasništva nekretnine na drugi način, u konkretnom slučaju na način da ispušta štetne imisije, ne mora biti vlasnik susjedne nekretnine, budući je u sudskom postupku, vlasnik nekretnine, koji zahtijeva prestanak uznemiravanja, dužan dokazati samo svoje vlasništvo i bespravno uznemiravanje druge osobe u izvršavanju njegovog prava vlasništva.

«Osim toga, obzirom na tužbeni zahtjev tužitelja, kao i obzirom na navode samog prvostupanjskog suda, prema kojima su tužitelji podnijeli tužbu radi uznemiravanja prava vlasništva njihovih nekretnina štetnim imisijama, mora se zaključiti da se tužbeni zahtjev tužitelja temelji na odredbi čl. 167 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (dalje: ZOV), koju odredbu, prvostupanjski sud, a jer se na nju uopće ne poziva, očigledno nije ni imao u vidu odlučujući o neosnovanosti zahtjeva tužitelja navedenih u dijelu po II) i III) izreke. Naime, tužba za zaštitu prava vlasništva iz čl. 167 ZOV-a, kao actio negatoria, daje pravo vlasniku nekretnine na podnošenje tužbe sa zahtjevom za prestanak uznemiravanja prava vlasništva, ako ga treća osoba bespravno uznemirava u vlasništvu nekretnine na drugi način, a ne oduzimanjem stvari. Da bi u postupku pred sudom vlasnik ostvario svoje pravo zahtijevati prestanak uznemiravanja, mora dokazati da je stvar njegovo vlasništvo i da ga druga osoba uznemirava u izvršavanju njegovih ovlasti u pogledu te stvari. Iz navedene odredbe jasno proizlazi da treća osoba koja uznemirava vlasnika u njegovom pravu vlasništva nekretnine na drugi način, dakle, i u slučaju ispuštanja štetnih imisija, ne mora biti vlasnik susjedne nekretnine, jer je u sudskom postupku vlasnik nekretnine, koji zahtijeva prestanak uznemiravanja, dužan dokazati samo svoje vlasništvo i bespravno uznemiravanje druge osobe u izvršavanju njegovog prava vlasništva. Dakle, kraj činjenice da R.I. uopće nije prigovorio da je vlasnik nekretnine sa koje, prema tvrdnji tužitelja, dotječu otpadne vode u odvodni jarak koji se proteže preko nekretnina tužitelja, te kraj činjenice da uznemiravanje prava vlasništva tužitelja ne mora biti počinjeno po vlasniku susjedne nekretnine, obzirom na sadržaj uznemiravanja prava vlasništva, onda su razlozi

zbog kojih je prvostupanjski sud tužitelje odbio sa zahtjevom za prestanak uznemiravanja prava vlasništva prema drugotuženiku, pogrešni i neutemeljeni.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 188/06-2 od 06.II.2006.

PROPAST STVARI

Propast TV prijavnika

(Čl. 169 st. 1 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – «Narodne novine», br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00 i 114)

Tužena kojoj je propašću prijavnika prestalo pravo vlasništvo nad istim temeljem odredbe čl. 169 st. 1 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima, ne može biti u obvezi plaćanja pristojbe u smislu odredbe čl. 53 Zakona o Hrvatskoj radioteleviziji, unatoč činjenici što nije podnijela pismeni zahtjev za odjavu prijavnika u skladu sa odredom čl. 8 Odluke o načinu ubiranja radijske i televizijske pristojbe.

«Točno je, kako to tužitelj navodi u žalbi da su u smislu odredbe čl. 53 st. 1 Zakona o Hrvatskoj televiziji, vlasnici radijskih i televizijskih prijavnika na području RH dužni HRT-u plaćati pristojbu i da vlasnik prijavnika nije dužan plaćati pristojbu ako prijavnik odjavi. Točno je također da je odredbom čl. 8 Odluke o načinu ubiranja radijske i televizijske pristojbe (NN 17/01) utvrđen način odjave prijavnika i da se podnosi HRT-u neposredno, pisanim putem (preporučeno), putem inkasatora ili druge ovlaštene pravne ili fizičke osobe, a u slučaju predaje zahtjeva inkasatoru ili drugoj ovlaštenoj osobi, podnositelj zahtjeva dužan je zahtjev potpisati. Dakle, imajući u vidu sadržaj citiranih odredbi, te činjenicu da je tužena podnijela usmeni zahtjev inkasatoru za odjavu televizijskog prijavnika, može se zaključiti da način odjave prijavnika nije u skladu sa sadržajem citiranih odredbi, međutim, valja ukazati da je propašću prijavnika prestalo pravo vlasništvo tužene u smislu odredbe čl. 169 st. 1 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (dalje: ZV), koju činjenicu tužitelj nije osporavao niti tijekom postupka, a niti u žalbi, pa stoga tužena ne može biti u obvezi plaćanja pristojbe u smislu odredbe čl. 53 Zakona o

Hrvatskoj radioteleviziji. Stoga za odluku o tužbenom zahtjevu tužitelja nije od presudnog značenja činjenica da je odjava televizijskog prijamnika tužene izvršena suprotno odredbama Odluke o načinu ubiranja radijske i televizijske pristojbe, obzirom na nespornu činjenicu da tužena nije vlasnik televizijskog prijamnika od 1998.g., jer je njezino pravo vlasništva prestalo propašću stvari, sukladno odredbi čl. 169 st. 1 ZV-a, pa se ne može teretiti za plaćanje pristojbe, zbog čega je prvostupanjski sud pravilno primijenio materijalno pravo odbivši tužbeni zahtjev tužitelja.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1343/06-2 od 29.VI.2006.

PRAVO SLUŽNOSTI – OVLAŠTENIKOVA PRAVA

Ovlaštenje vlasnika povlasne nekretnine

(Čl. 181 st. 1 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – «Narodne novine», br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00 i 114/01)

Ukoliko vlasnik poslužne nekretnine ne održava redovno i na odgovarajući način služni pravac te ujedno i vlasnike povlasne nekretnine sprječava i ometa u održavanju pravca služnosti, vlasnici povlasne nekretnine ovlašteni su vršiti radnje na održavanju služnosti provoza i prolaza s time da su dužni snositi i troškove održavanja i popravka poslužne stvari, a vlasnik poslužne nekretnine dužan je to trpjeti.

«Obrazlažući pobijanu presudu prvostupanjski sud navodi da su tužitelji utužili tuženika na trpljenje prema sadržaju postavljenog tužbenog zahtjeva tvrdeći da tuženik kao vlasnik poslužnog dobra ne održava redovno i na odgovarajući način služni pravac, a da njih tužitelje sprječava i ometa u održavanju pravca služnosti. Prvostupanjski sud je prihvatio osnovanom tuženikovu tvrdnju pri ocjeni sadržaja tužiteljskih ovlaštenja glede vršenja predmetne služnosti da treba voditi računa o sadržaju čl. 177 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (dalje: ZV) prema kojoj ovlaštenici

stvarne služnosti ne smiju širiti po svojoj slobodnoj volji nego ustezati, koliko dopušta narav i svrha služnosti, no isto tako tuženik nije dužan poduzimati nikakve radnje u svrhu održavanja nekretnine (čl. 177 st. 3 ZV-a) a ne smije poduzimati radnje kojima bi se onemogućilo i bitno otežalo izvršavanje služnosti. Prvostupanjski sud ističe da sadržaj odredbe čl. 181 st. 1 ZV-a određuje da troškove održavanja i popravka poslužnih stvari snosi njen ovlaštenik, odnosno to znači da troškove održavanja snose tužitelji ukoliko između stranaka nije drugačije određeno (ugovoreno). Ocijenivši da predmetni put nije održavan od strane tuženika u skladu s njegovom naravi i svrhom, prvostupanjski sud je prihvatio tužbeni zahtjev kojim su tužitelji ovlašteni vršiti radnje na održavanju te služnosti navedene u izreci prvostupanjske presude, a tuženik je to dužan trpjeti. Po ocjeni ovog suda između stranaka je očito sporno razgraničenje između tužiteljske obveze (i prava) na održavanje i popravak poslužne stvari u smislu odredbe čl. 181 st. 1 ZV-a, pri čemu se ne smije prijeći mjera obzirnog vršenja (i održavanja objekta) prava služnosti i tuženikovog općeg i prvenstvenog prava činiti sa stvari i koristima od nje što ga je volja .... ako to nije protivno tuđim pravima ni zakonskim ograničenjima (čl. 30 st. 1 ZV-a), kao vlasnika poslužnog dobra. Naime, prvostupanjski sud je utvrdio (iako to nije u obrazloženju svoje odluke naglasio) da tužitelji žive na povlasnoj nekretnini, te za potrebe svoje obitelji koriste tri automobila. Sadržaj konkretnog stvarnog prava (provoza i prolaza do kuće) treba biti tumačen u skladu sa vremenom u kojem živimo, te dosegnutim općim društvenim standardom. Ovaj sud prihvaća načelno osnovanom tuženikovu tvrdnju da je prvenstveno on ovlašten poduzimati radnje koje se sastoje u održavanju njegove nekretnine košnjom travu i rezanjem grana voćaka koje su izrasle u zračni prostor ispod kojeg se ili kroz koje se vrši pravo provoza motornim vozilima u angažmanu ili za korist tužitelj, ili po njima osobno u okviru vršenja prava predmetne služnosti. Međutim, to prvenstveno pravo koje proizlazi iz tuženikova vlasničkog prava u konkretnom slučaju, kroz duži vremenski period tuženik nije vršio na način da bi tužitelji time, za potrebe vršenja predmetne služnosti objektivno trebali biti zadovoljni. Točno je da u sadašnje doba nitko nije dužan podnositi (bez ovlasti na poduzimanje odgovarajućih radnji kojima će to otkloniti) stanje prema kojem će u određenim atmosferskim uvjetima morati između svoje kuće i javnog puta prolaziti kroz visoku (mokru) travu; da će pri povremenim opskrbama svoje kuće i drugim sličnim potrebama vozilo zapinjati o razrasle grane koje zahvaćaju zračni prostor potreban za vršenje služnosti, i slično, odnosno da će morati koristiti put koji je u takvom stanju da se provozom prlja njegovo vozilo i sl. Dakle, odlučna za ocjenu osnovanosti tužbenog zahtjeva je činjenica da tužitelji predmetnu služnost koriste za prilaz i provoz do kuće u kojoj žive, a da tuženik svoje pravo na vršenje određenih radnji kojima bi održavao nekretninu ne vrši na primjeren način, a istovremeno tužiteljima onemogućava (sprečava ih) u održavanju služnog puta u potrebnom stanju

normalnog standarda takvog puta prema vrsti i namjeni konkretne služnosti, temeljem ovlasti i obveza tuženika iz čl. 181 st. 1 ZV-a.

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 58/06-2 od 09.V.2006.

USPOSTAVA   PRAVNOG   JEDINSTVA NEKRETNINE

Načelo superficijes solo cedit

(Čl. 367 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – «Narodne novine», br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00 i 114/01)

Tužitelj koji je izgradio garažu na čestici, koja je u vrijeme građenja bila upisana kao društveno vlasništvo, nakon stupanja na snagu Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima, kojim Zakonom je uvedeno načelo superficijes solo cedit, ne može biti vlasnik garaže, a tuženi samo vlasnici čestice, odnosno površine na kojoj je garaža sagrađena, a tužitelj ne može ni tražiti da mu tuženi garažu predaju u posjed, već eventualno može tražiti obeštećenje, odnosno pravo na isplatu iznosa vrijednosti garaže.

«Sud prvog stupnja zauzeo je stajalište da tužitelj nije mogao izgradnjom garaže na čest. br. XXX, koja je u vrijeme građenja garaže bila upisana kao društveno vlasništvo, steći vlasništvo na predmetnoj garaži i to čak vlasništvo koje bi bilo odvojeno od samog zemljišta na kojoj je garaža sagrađena. To stoga, jer se vlasništvo građenjem na nekretninama u društvenom vlasništvu nije moglo steći. Osim toga, valja reći da je u vrijeme izgradnje garaže na predmetnoj čestici, odnosno 1972.g. glede statusa određene nekretnine bio primaran objekt koji je sagrađen na nekretnini i da je on bio odlučan glede toga kakova prava pripadaju vlasniku tog objekta. Time, da ponovno valja naglasiti da se u navedeno vrijeme građenjem na društvenom vlasništvu nije moglo steći vlasništvo. Međutim, stupanjem na snagu Zakona o zemljišnim knjigama (NN 91/96; dalje: ZZK) ponovno je uvedeno načelo superficijes solo cedit, koje u vrijeme gradnje garaže nije vrijedilo. Naime, prema sada važećim propisima, nekretnine o kojima se evidencija vodi u zemljišnim knjigama su zemljište i sve što je sa zemljištem trajno spojeno na površini ili ispod nje. Drugim riječima, glede pravnog statusa određene nekretnine sada je odlučno u čijem se vlasništvu nalazi čestica, odnosno zemljišna površina na kojoj je sagrađen objekt, jer kao

što je već rečeno sve što se nalazi iznad čestice i ispod čestice pripada toj čestici. Predmet spora je predaja u posjed predmetne garaže koja je sagrađena na čestici xxx. Ne može biti tužitelj vlasnik objekta, odnosno garaže, a tuženi samo vlasnici čestice, odnosno površine na kojoj je garaža sagrađena. Drugim riječima, ne može na istoj čestici postojati dvojno vlasništvo, odnosno dvostruko vlasništvo, time da jedna osoba bude vlasnik čestice, odnosno zemljane površine, a druga strana da bude vlasnik samo objekta koji je na toj čestici sagrađen. Naime, stupanjem na snagu rečenog zakona, uvedeno je jedno od temeljnih načela, a to je načelo jedinstvenosti nekretnina. Drugim riječima, ukinuta je dvojnost nekretnina, koja je postojala u vrijeme dok je postojalo društveno vlasništvo. Kraj takvog stanja stvari, pravilno je sud prvoga stupnja zaključio da tužitelj nije vlasnik predmetne garaže i da stoga ne može tražiti da mu je tuženi predaju u posjed, odnosno tužitelj jedino može tražiti obeštećenje za garažu.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1649/05-2 od 13.X.2005.

STJECANJE PRAVA VLASNIŠTVA DOSJEDANJEM NA NEPOKRETNOSTI STVARI

Nastupanje dosjelnosti na nekretnini do zaključenja glavne rasprave

(Čl. 388 st. 4 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – «Narodne novine», br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00 i 114/01)

Odlukom Ustavnog suda RH br. U-I-58/97 od 17. studenog 1999.g. (NN 137/99) ukinuta je odredba čl. 388 st. 4 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima, iz kojeg razloga je citirana odredba izmijenjena čl. 2 Zakona o izmjeni i dopuni Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (NN 114/01), koji Zakon je stupio na snagu 20. prosinca 2001.g., te je citiranom odredbom određeno da se u rok za stjecanje dosjelošću nekretnina koje su na dan 08. listopada 1991.g. bile u društvenom vlasništvu, kao i za stjecanje stvarnih prava na tim nekretninama dosjelošću, ne računa i vrijeme posjedovanja proteklo prije tog datuma.

«Naime, prvostupanjski sud u obrazloženju presude uopće ne navodi da li se radi o redovnoj ili izvanrednoj dosjelošti, koji rok dosjelošti se primjenjuje, kada je vrijeme potrebno za dosjelošt počelo teći i kada je završilo, zbog čega se iz sadržaja obrazloženja uopće ne može zaključiti da li su i kada ostvarene pretpostavke za stjecanje prava vlasništva predmetnih nekretnina dosjelošću. Za stjecanje prava vlasništva dosjelošću u smislu odredaba ranije važećeg Zakona o osnovnim vlasničkopravnim odnosima (dalje: ZOVO), kao i u smislu odredaba sada važećeg Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima, potrebno je da budu ispunjene određene pretpostavke koje se tiču kvalitete posjeda potrebnog za dosjelošt, te protek zakonom određenog vremena potrebnog za stjecanje prava vlasništva dosjelošću. Za redovnu dosjelošt stjecanja prava vlasništva na nekretninama u smislu odredbe čl. 28 st. 2 ZOVO potreban je savjestan i zakonit posjed, te protek vremena od 10 godina neprekidnog posjedovanja, dok je u smislu odredbe čl. 159 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (dalje: ZV) potreban samostalan posjed koji je zakonit, istinit i pošten, te protek vremena za 10 godina neprekidnog samostalnog posjedovanja. Zakonit je onaj posjed koji se temelji na valjanoj pravnoj osnovi koja je potrebna za stjecanje prava vlasništva (pravni posao), savjestan (pošten) je onaj posjed kada posjednik ne zna i ne može znati da stvar koju posjeduje nije njegova, dok je istinit onaj posjed koji nije stečen ni silom, ni prijevarom, a ni zlouporabom povjerenja. Kako se iz sadržaja obrazloženja pobijane presude ne može zaključiti da li su i kada ispunjene pretpostavke za stjecanje prava vlasništva predmetnih nekretnina dosjelošću, jer prvostupanjski sud u obrazloženju nje naveo nikakve razloge u odnosu na činjenice na kojima temelji svoj zaključak o stjecanju prava vlasništva, tužitelja na nekretninama koje su predmet postupka, dosjelošću, to navedeni nedostaci u obrazloženju presude onemogućuju ocjenu pravilnosti zaključka prvostupanjskog suda. Prvostupanjski sud svoju odluku temelji na odredbi čl. 388 st. 4 ZV-a. Međutim, citiranom odredbom određeno je da se u rok za stjecanje dosjelošću nekretnina koje su na dan 08. listopada 1991.g. bile u društvenom vlasništvu, kao i za stjecanje stvarnih prava na tim nekretninama dosjelošću, ne računa i vrijeme posjedovanja proteklo prije tog datuma. Citirana odredba čl. 388 st. 4 ZV-a izmijenjena je, sa sadržajem kako je naprijed citirano, odredbom čl. 2 Zakona o izmjeni i dopuni Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (NN 114/01), koji zakon je stupio na snagu 20. prosinca 2001.g., jer je ranijom odredbom čl. 388 st. 4 ZV-a, bilo određeno da se u rok za stjecanje dosjelošću nekretnina koje su na dan 08. listopada 1991.g. bile u društvenom vlasništvu, kao i za stjecanje prava na tim nekretninama dosjelošću, računa i vrijeme posjedovanja proteklo prije toga dana, koja odredba je ukinuta odlukom Ustavnog suda RH br. U-I-58/97 od 17. studenog 1999. g. (NN 137/99).»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 978/05-2 od 15.V.2006.

UKNJIŽBA

Ovršna uknjižba prava vlasništva

(Čl. 79 Ovršnog zakona –«Narodne novine», broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03)

Sud nije ovlašten odbiti prijedlog za upis prava vlasništva, bez obzira na činjenicu što je na nekretnini koja je predmet upisa prava vlasništva, upisana zabilježba ovrhe, budući se u konkretnom slučaju ne radi o raspoložbi protustranke već se radi o ovršnoj uknjižbi prava vlasništva temeljem pravomoćne i ovršne presude.

«Kao što je rečeno, sud prvoga stupnja je zapravo odbio uknjižbu prava vlasništva temeljem odredbe čl. 79 st. 3 Ovršnog zakona (dalje: OZ). Prema citiranoj zakonskoj odredbi nakon zabilježbe ovrhe nije dopušten upis promjene prava vlasništva utemeljen na raspoložbi ovršenika, bez obzira to kada je ta raspoložba izvršena. Međutim, sud prvoga stupnja nije mogao odbiti upis prava vlasništva u korist predlagatelja, temeljem citirane zakonske odredbe. Ovo stoga, jer se u konkretnom slučaju nije radilo o rasplazbi protustranke, već se naprotiv, radi o ovršnoj uknjižbi prava vlasništva temeljem pravomoćne i ovršne presude suda prvog stupnja broj P. ___/99 od 30. ožujka 2000.g., pa je upravo na temelju te presude i donijeto rješenje broj Ovr. ___/00-2 od 05. listopada 2000.g. o ovršnoj uknjižbi prava vlasništva.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1214/06-2 od 16.V.2006.

UKNJIŽBA

Uknjižba prava vlasništva

(Čl. 31 Zakona o zemljišnim knjigama – «Narodne novine» br. 91/96, 68/98, 137/99, 114/01)

Činjenica što kupac nije isplatio kupoprodajnu cijenu nije od posebnog značaja u odnosu na ocjenu osnovanosti prijedloga za uknjižbu prava vlasništva temeljem kupoprodajnog ugovora, ukoliko isprave na temelju kojih se zahtijeva uknjižba prava vlasništva ispunjavaju opće i posebne pretpostavke utvrđene Zakonom o zemljišnim knjigama, odnosno ukoliko je prodavatelj ovlastio kupca da bez svakog daljnjeg pitanja i odobrenja na temelju ugovora o kupoprodaji ishodi u zemljišnim knjigama uknjižbu prava vlasništva.

«Žaliteljice valja upozoriti da ugovor o prodaji, kao i aneks navedenog ugovora, na temelju kojeg predlagatelj zahtijeva uknjižbu prava vlasništva, sadrži točnu oznaku zemljišta u pogledu kojeg se uknjižba zahtijeva, kao i izričitu izjavu protustranaka da pristaje na uknjižbu, koja je sadržana u ugovoru o prodaji od 30. prosinca 1996.g. Naime, odredbom čl. 3 ugovora o prodaji sklopljenog između stranaka 30. prosinca 1996.g. određeno je da žaliteljice ovlašćuju predlagatelja da na osnovi ovog ugovora, a bez svakog daljnjeg pitanja i odobrenja, ishodi u zemljišnim knjigama uknjižbu prava vlasništva na nekretninama iz čl. 1 na ime i vlasništvo kupca. Dakle, navedeni ugovor sadrži pristanak žaliteljica za uknjižbu prava vlasništva u korist predlagatelja, bezuvjetno, dok je isplata cjelokupne kupoprodajne cijene, prema izričitoj odredbi čl. 5 ugovora, utvrđena kao uvjet za predaju nekretnina u posjed predlagatelju. Iz navedenih razloga, okolnost da žaliteljicama nije isplaćena kupoprodajna cijena, ne može biti od značaja u odnosu na ocjenu pravilnosti pobijanog rješenja, kao niti činjenica da se između stranaka u vezi toga vodi parnica pod brojem P.____/01.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 768/06-2 od 24.IV.2006.

UKNJIŽBA

Pretpostavke za uknjižbu prava vlasništva na nekretnini koja je nastala parcelacijom

(Čl. 2 Zakona o zemljišnim knjigama – «Narodne novine» br. 91/96, 68/98, 137/99, 114/01)

Tužitelj koji traži uknjižbu prava vlasništva na nekretnini koja je nastala parcelacijom dviju nekretnina, prije nego postavi tužbeni zahtjev na trpljenje uknjižbe prava vlasništva, odnosno izdavanje tabularne isprave, dužan je provesti parcelaciju nekretnine, kako bi se navedena nekretnina kao novostvorena čestica mogla označiti posebnim katastarskim brojem i površinom i kako bi time mogla biti izvršena promjena prava vlasništva na postojećim nekretninama.

«Iz tužbe tužitelja proizlazi da se tužbeni zahtjev tužitelja odnosi na čest. zem. XXX/4 k.o. Marina, koja nekretnina je nastala parcelacijom čest. zem. XXX/1 i XXY/1, kako je to prvostupanjski sud utvrdio tijekom postupka. Obzirom na navedenu činjenicu, izreka pobijane presude kojom je četvrtotuženik dužan trpjeti uknjižbu prava vlasništva čest. zem. 472/4, a ostali tuženici obvezani izdati tužitelju ispravu podobnu za uknjižbu prava vlasništva iste nekretnine, potpuno je neodređena, nerazumljiva i neprovediva u zemljišnim knjigama, jer se radi o nekretnini koja je nastala diobom dviju nekretnina i koja nije upisana u zemljišnim knjigama. Valja upozoriti da se zemljištem (nekretninom) u smislu odredbe čl. 2 Zakona o zemljišnim knjigama (dalje: ZZK) smatra dio zemljine površine koji je u katastru zemljišta označen posebnim brojem i nazivom katastarske općine u kojoj leži (katastarska čestica). Odluke sudova o knjižnim pravima moraju sadržavati oznake i podatke o katastarskom broju i površini katastarskih čestica, kao i o katastarskoj općini u kojoj leže, da bi takve odluke mogle biti provedene u zemljišnim knjigama. Kako se zemljišne knjige sastoje od glavne knjige i zbirke isprava, pri čemu se glavna knjiga sastoji od zemljišno-knjižnih uložaka, u zemljišno-knjižni uložak upisuje se isključivo zemljišno-knjižno tijelo i promjene na njemu. Zemljišno-knjižno tijelo može se sastojati od jedne ili više katastarskih čestica koje se nalaze u istoj katastarskoj općini. Sastav zemljišnoknjižnog tijela mijenja se isključivo zemljišno-knjižnim otpisom i pripisom katastarskih čestica, a promjena oblika, površine ili izgrađenosti zemljišta može se provesti samo na temelju prijavnog lista katastra zemljišta o promjeni u katastru zemljišta, a ako bi promjena utjecala na knjižna prava, tada na temelju isprave prikladne za uknjižbu u skladu sa navedenom promjenom. Stoga je tužitelj koji traži uknjižbu

prava vlasništva na nekretnini koja je nastala parcelacijom dviju nekretnina, prije nego postavi tužbeni zahtjev na trpljenje uknjižbe prava vlasništva, odnosno izdavanje tabularne isprave, dužan provesti parcelaciju nekretnine, kako bi se navedena nekretnina kao novostvorena čestica mogla označiti posebnim katastarskim brojem i površinom i kako bi time mogla biti izvršena promjena prava vlasništva na postojećim nekretninama. Dakle, bez prijavnog lista katastra ne može se formirati samostalna čestica na kojoj bi se samovlasništvo tužitelja moglo upisati u zemljišne knjige.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 978/05-2 od 15.V.2006.

ZABILJEŽBA

Uknjižba zabilježbe tražbine

(Čl. 200 Zakona o socijalnoj skrbi – «Narodne novine» br. 73/97, 27/01, 59/01)

Korisnik prava pomoći za uzdržavanje, a koji navedenu pomoć prima temeljem rješenja o ostvarivanju pomoći za uzdržavanje Centra za socijalnu skrb, dužan je temeljem odredbe čl. 200 Zakona o socijalnoj skrbi trpjeti zabilježbu tražbine Centra za socijalnu skrb, u zemljišnim knjigama na nekretninama u svojem vlasništvu.

«S tim u vezi valja reći da je predlagatelj (Centar za socijalnu skrb) donio rješenje od 06.07.2005.g., klasa: _____, Ur. br. _____, prema kojem rješenju je protustranci priznato pravo na pomoć za uzdržavanje u visini od 100% osnovice za ostvarivanje prava na osnovu socijalne skrbi, što iznosi 400,00 kn mjesečno. Prema čl. 200 Zakona o socijalnoj skrbi (NN 73/97, 27/01, 59/01 i dr.) predlagatelj na temelju rješenja o ostvarivanju pomoći za uzdržavanje i stalnog smještaja ima pravo na zabilježbu tražbine u zemljišnim knjigama na nekretninama u korisnikovom vlasništvu. Obzirom na takvo stanje stvari, sud prvog stupnja je na pravilno i potpuno utvrđeno činjenično stanje, pravilno

primijenio materijalno pravo kada je odredio upis zabilježbe tražbine u zemljišnim knjigama na prednjim nekretninama protustranke.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1404/06-2 od 29.VI.2006.

ZABILJEŽBA

Zabilježba razmjernog namirenja na nekretninama

(Čl. 70 st. 1 Zakona o zemljišnim knjigama – «Narodne novine» br. 91/96, 68/98, 137/99, 114/01)

Zabilježbe se mogu odrediti samo u slučajevima predviđenim Zakonom o zemljišnim knjigama ili drugim zakonom, primjerice Ovršnim zakonom, Zakonom o vlasništvu i drugim stvarnim pravima, Zakonom o nasljeđivanju i dr., iz čega slijeda da sud nije ovlašten odrediti zabilježbu razmjernog namirenja na nekretninama, budući ista nije predviđena niti jednim Zakonom.

«Prvostupanjski sud je pobijanim rješenjem odbio prijedlog predlagatelja (prijedlog za upis zabilježbe razmjernog namirenja na nekretninama), navodeći u obrazloženju da zabilježba koja je predmet prijedloga predlagatelja nije predviđena niti odredbom čl. 39 Zakona o zemljišnim knjigama (dalje: ZZK), a niti odredbom čl. 109 Ovršnog zakona (dalje: OZ). Pobijajući prvostupanjsko rješenje predlagatelj u žalbi ukazuje na sadržaj odredbe čl. 39 ZZK-a, navodeći da sadržaj citirane odredbe upućuje na zaključak da zakonodavac nije izričito naveo u koju svrhu se zabilježbe mogu učiniti, navodeći ih samo primjerice, ostavljajući mogućnost i drugih zabilježbi. Žalbeni navodi predlagatelja pogrešni su i neprihvatljivi i nemaju nikakvog uporišta u sadržaju odredaba Zakona o zemljišnim knjigama. Naime, odredbom čl. 39 ZZK, na koju odredbu se predlagatelj poziva u žalbi, određeno je u koju svrhu se mogu učiniti zemljišnoknjižne zabilježbe. Međutim, odredba čl. 70 st. 1 ZZK određuje da se zabilježbe mogu odrediti kad je to predviđeno ovim ili drugim zakonom. Prema tome, sadržaj citirane odredbe čl. 70 st. 1 ZZK jasno upućuje na zaključak da se zabilježbe mogu odrediti samo u slučajevima predviđenim Zakonom o zemljišnim knjigama ili drugim zakonom, primjerice Ovršnim zakonom,

Zakonom o vlasništvu i drugim stvarnim pravima, Zakonom o nasljeđivanju i dr. Pored toga, odredbom čl. 30 st. 4 ZZK definirana je zabilježba kao upis kojim se čine vidljivim mjerodavne okolnosti za koje je zakonom određeno da ih se može zabilježiti u zemljišnim knjigama, a zabilježbom se mogu osnivati određeni pravni učinci kad je to predviđeno zakonom. Slijedom navedenog, neutemeljena je žalbena tvrdnja predlagatelja da je moguće odrediti zabilježbu u bilo koju drugu svrhu osim onih predviđenih ZZK ili kojim drugim zakonom, a zabilježba razmjernog namirenja nije predviđena niti ZZK, niti Ovršnim zakonom, a niti bilo kojim drugim zakonom, zbog čega je prvostupanjski sud pravilno odbio prijedlog predlagatelja.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1374/06-2 od 29.VI.2006.

II OBVEZNO PRAVO

PREDUGOVOR

Predugovor koji sadrži sve bitne sastojke glavnog ugovora

(Čl. 45 st. 1 Zakona o obveznim odnosima - «Narodne novine», broj 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 112/99, 112/99, 88/01)

Predugovor koji sadrži sve bitne sastojke glavnog ugovora i na temelju kojeg predugovora je tužiteljica kao kupac preuzela i obvezu plaćanja cijene, smatra se valjano sklopljenim kupoprodajnim ugovorom.

«Prema odredbi čl. 45 st. 1 Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO) predugovor predstavlja takav ugovor kojim se preuzima obveza da se kasnije sklopi drugi, glavni ugovor. Predugovor, prema st. 3 iste odredbe, obvezuje ako sadrži bitne sastojke glavnog ugovora. Dakle, sklapanjem predugovora ne nastaju prava i obveze iz ugovora kojeg su stranke namjeravale zaključiti, već samo obveza na sklapanje ugovora. Međutim, sadržaj pisanih isprava od 21. studenog i 18. prosinca 1994.g. ne upućuje na zaključak da se radi o sklapanju ugovora kojim bi stranke preuzele obvezu da kasnije sklope glavni kupoprodajni ugovor, jer prema ocjeni ovoga suda ugovor sklopljen između stranaka sadrži sve bitne sastojke kupoprodajnog ugovora. Naime, bitni sastojci ugovora o prodaji su predmet ugovora i cijena, sukladno odredbi čl. 454 st. 1 ZOO-a, jer se ugovorom o prodaji prodavatelj obvezuje da stvar koju prodaje preda kupcu, tako da kupac stekne pravo raspolaganja, odnosno pravo vlasništva, a kupac se obvezuje da prodavatelju plati cijenu. Iz sadržaja priloženih pisanih isprava nedvojbeno proizlazi da su se tužiteljica kao kupac i tuženici kao prodavatelji sporazumjeli o bitnim sastojcima kupoprodajnog ugovora, odnosno o predmetu i cijeni, pa se mora smatrati da sklopljeni ugovor sadrži sve bitne karakteristike ugovora o prodaji. Okolnost da je pisana isprava od 18. prosinca 1994.g. nazvana predugovorom, nije od bitnog značaja, jer je bitan sadržaj sporazuma između stranaka koji jasno upućuje na zaključak da su se stranke sporazumjele o svim bitnim sastojcima ugovora o prodaji, slijedom čega navedena okolnost ne čini taj pravni posao predugovorom u smislu odredbe čl. 45 ZOO-a, jer je predugovor prema sadržaju navedene odredbe takav ugovor kojim se preuzima

obveza da se kasnije sklopi drugi glavni ugovor, što ovdje nije slučaj, jer je glavni ugovor već sklopljen i ima sve značajke ugovora o prodaji iz čl. 454 st. 1 ZOO-a. Prema tome, predugovor sklopljen između tužiteljice kao kupca i tuženika kao prodavatelja koji ne samo da sadrži sve bitne sastojke glavnog ugovora, već je njime tužiteljica preuzela i obvezu plaćanja cijene, mora se smatrati valjano sklopljenim kupoprodajnim ugovorom. Pritom valja ukazati i na činjenicu da se u smislu odredbe čl. 45 st. 1 ZOO-a činidba iz predugovora sastoji u zaključivanju glavnog ugovora, pa predmet obveze ne može biti novčana činidba.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1722/05-2 od 24.I.2006.

NIŠTAVI UGOVORI

Osnova ugovora

(Čl. 52 Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94 i 7/96, 112/99, 88/01)

Gospodarska svrha ugovora o kupoprodaji je stjecanje stvari, a causa je stjecanje prava vlasništva, te ukoliko u ugovoru o kupoprodaji ne postoji causa, budući prodavateljice u trenutku sklapanja ugovora o kupoprodaji nisu bile vlasnice nekretnina, sud nije ovlašten utvrditi da je ugovor raskinut po zakonu iz razloga što tužene nisu ni u naknadnom roku ispunile svoju obvezu, već je takav ugovor ništav, a na što sud pazi po službenoj dužnosti.

«Prema stanju zemljišne knjige u vrijeme sklapanja privremenog ugovora, dakle, 27.02.99.g. i u vrijeme sklapanja drugog kupoprodajnog ugovora od 06.06.03. g. tužene u zemljišnoj knjizi nisu bile upisane kao vlasnice predmetnih nekretnina. Naime, prema stanju z.k. izvatka koji se nalazi na listu 7 spisa, predmetne nekretnine su tužene prenijele u zemljišnoj knjizi još prije sklapanja prvog privremenog kupoprodajnog ugovora na novog vlasnika I. Ž., koji je i danas upisan kao vlasnik cijelih nekretnina. Istina je da je vlasništvo upisano na

naprijed spomenutog uz zabilježbu da je prijenos vlasništva izvršen radi osiguranja novčane tražbine Ž. I. spram tuženih. Kraj takvog stanja stvari, očigledno da tužene nisu bile vlasnice u vrijeme sklapanja navedenih kupoprodajnih ugovora. Temeljno je pravno načelo da nitko ne može prenijeti na drugoga više prava nego što ga sam ima (nemo plus iuris ad alium transfere potest quam ipse habet). S druge strane, prema čl. 52 Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO), ako osnova ne postoji, ugovor je ništav. ZOO nema definicije osnove ugovora. Prema ustaljenoj sudskoj praksi osnova ugovora poistovjećena je s kauzom ugovora. Osnova se definira kao pravni cilj kojem stranke teže i koji je isti kod iste vrste ugovora, odnosno kao glavni cilj ili svrha obveznog ugovora (causa finalis). Isto tako prema sudskoj praksi causa je izražena kao gospodarska svrha koja se objektivno ostvaruje izvršenjem ugovornih obveza, ostvarivanjem subjektivnih prava koja proizlaze iz ugovora. Kod kupoprodaje gospodarska svrha je stjecanje stvari, a causa ili pravno oblikovana ta ista svrha je stjecanje prava vlasništva. Ona je najjača i najneposrednija pobuda koja usmjerava ugovaratelja ne samo da sklopi ugovor, nego i da preuzme obvezu. Objektivna osnova je zapravo stjecanje prava vlasništva na predmetnim nekretninama. S tim u vezi valja reći da se prema čl. 119 st. 1 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima, vlasništvo nekretnine stječe zakonom predviđenim upisom stjecateljevog vlasništva u zemljišnoj knjizi na temelju valjano očitovane volje dotadašnjeg vlasnika usmjerene na to da njegovo vlasništvo prijeđe na stjecatelja. U konkretnom slučaju tužene nisu mogle izdati tužitelju tabularnu ispravu za zemljišnoknjižni prijenos prava vlasništva na predmetnim nekretninama, jer u času sklapanja navedenih nekretnina nisu bile upisane kao vlasnici predmetnih nekretnina, već treća osoba Ž. I., a nisu bile ni vlasnice tih nekretnina. Kraj takvog stanja stvari tužitelj i nije mogao pozvati tužene da mu u naknadnom roku izdaju valjanu tabularnu ispravu, a ovo obzirom na činjenicu da tužene nisu bile upisane kao vlasnice, a niti su bile vlasnice. Kako je već rečeno, prema čl. 52 ZOO-a, ako u ugovoru ne postoji osnova ugovor je ništav. Kraj takvog stanja stvari očigledno je da je predmetni spor trebalo raspraviti sa stajališta primjene čl. 52 ZOO-a i u tom pravcu utvrđivati činjenično stanje. Zbog toga je sud prvog stupnja pogrešno primijenio materijalno pravo kada je donio pobijanu presudu, odnosno kada je spor raspravio sa stajališta primjene čl. 126 ZOO-a.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1828/05-2 od 08.XII.2006.

DJELOMIČNA NIŠTAVOST

Ništavost odredbe Općih uvjeta

(Čl. 132 st. 1 Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94 i 7/96, 112/99, 88/01)

Ništava je odredba Općih uvjeta kojom je određeno da ugovorene premije temeljem ugovora o dopunskom zdravstvenom osiguranju pripadaju osiguravatelju do kraja ugovorenih rokova, neovisno o razlozima raskida ugovora, iz kojeg razloga nakon raskida ugovora osiguravatelj nije ovlašten potraživati neisplaćene iznose premije za razdoblje nakon kojeg se navedeni ugovor smatra raskinutim, obzirom da je takva odredba u protivnosti sa odredbom čl. 132 st. 1 Zakona o obveznim odnosima, prema kojoj odredbi su raskidom ugovora obje stranke oslobođene svojih obveza, izuzev obveze na naknadu štete.

«Obzirom da tužitelj u žalbi ustraje kod tvrdnje da je njegovo potraživanje osnovano u smislu odredbe čl. 10 Općih uvjeta, tužitelja valja upozoriti da su Opći uvjeti, kako je to vidljivo iz njihovog naziva, sastavni dio ugovora o dopunskom zdravstvenom osiguranju, obzirom da se ugovor o dopunskom zdravstvenom osiguranju sastoji od police dopunskog zdravstvenog osiguranja i Općih uvjeta ugovora o dopunskom zdravstvenom osiguranju. Stoga, u odnosu na valjanost navedenog ugovora, valja bez ikakve dvojbe primijeniti odredbu čl. 105 u vezi čl. 103 Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO), pa je, i po ocjeni ovog suda, odredba čl. 10 st. 2 Općih uvjeta, prema kojoj odredbi tužitelju pripadaju premije koje su ugovorene, bez obzira da li je i iz kojih razloga raskinut ugovor o dopunskom zdravstvenom osiguranju, ništava odredba u smislu odredbe čl. 103 st. 1 ZOO-a, obzirom da je ona u protivnosti sa odredbom čl. 132 st. 1 ZOO-a, prema kojoj odredbi raskidom ugovora obje strane su oslobođene svojih obveza, izuzev obveze na naknadu štete. Ništava je, prema tome, odredba čl. 10 Općih uvjeta u odnosu na obvezu tuženice na isplatu mjesečnih iznosa premije nakon raskida ugovora o dopunskom zdravstvenom osiguranju, dakle, nakon što je, nesporno, navedeni ugovor raskinut 29. svibnja 2003.g. Tvrdnja tužitelja u žalbi, da je tuženica mogla, obzirom da je bila u posjedu police, iskaznicu nesmetano koristiti, ne dovode u sumnju pravilnost stajališta o ništavosti odredbe čl. 10 Općih uvjeta, jer, kao što je već navedeno, raskidom ugovora tuženica, ukoliko je postupala suprotno posljedicama raskida

ugovora, bila bi u obvezi tužitelju naknaditi svu štetu koja bi tužitelju time nastala, kako je to i navedeno u odredbi čl. 132 st. 1 ZOO-a.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1234/06-2 od 10.V.2006.

SKLAPANJE UGOVORA OD STRANE NEOVLAŠTENE OSOBE

Naknadno odobrenje ugovora

(Čl. 88 st. 1 Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94 i 7/96, 112/99, 88/01)

Ugovor što ga je neka osoba sklopila kao punomoćnik u ime drugoga bez njegova ovlaštenja može se naknadno odobriti ne samo izričito nego i na drugi način kojim se može izraziti očitovanje volje kao npr. ispunjenjem obveze, primanjem ispunjenja i sl.

«Imajući u vidu sadržaj žalbenih navoda tužiteljice, valja ukazati na sadržaj odredbe čl. 88 st. 1 Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO), prema kojoj ugovor što ga neka osoba sklopi kao punomoćnik u ime drugoga bez njegova ovlaštenja obvezuje neovlašteno zastupanog samo ako on ugovor naknadno odobri. Dakle, ako je ugovor sklopljen od strane neovlaštene osobe, takav ugovor obvezuje neovlašteno zastupanog, ako ga on naknadno odobri. Ugovor što ga je neka osoba sklopila kao punomoćnik u ime drugoga bez njegova ovlaštenja može se naknadno odobriti ne samo izričito nego i na drugi način kojim se može izraziti očitovanje volje kao npr. ispunjenjem obveze, primanjem ispunjenja i sl. Kako iz sadržaja prvostupanskog suda nedvojbeno proizlazi da je ugovor o kreditu pri sklapanju kojeg je A. H. nastupala kao zastupnica drugotuženika, realiziran, da je prvotuženik ispunio svoju ugovornu obvezu, da je drugotuženik primio ispunjenje i da je djelomično ispunio svoju obvezu vraćanja kredita, mora se zaključiti da je drugotuženik, bez obzira da li je A. H. imala valjano ovlaštenje za sklapanje ugovora u njegovo ime, na opisani način jasno očitovao svoju volju u odnosu na prihvaćanje sklopljenog ugovora, zbog

čega je pravilan zaključak suda da navedeni razlog ne predstavlja razlog ništavosti pobijanog pravnog posla.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1961/05-2 od 20.III.2006.

PRAVILO ISTOVREMENOG ISPUNJENJA

Dvostrani ugovori

(Čl. 122 st. 2 Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94 i 7/96, 112/99, 88/01)

Ako jedna stranka istakne prigovor da nije dužna ispuniti svoju obvezu temeljem dvostranog ugovora tako dugo dok i druga strana ne ispuni svoju, sud nije ovlašten odbiti tužbeni zahtjev kao neosnovan, već je dužan naložiti tuženiku da ispuni svoju obvezu kada i druga strana ispuni svoju obvezu.

«Na temelju tako utvrđenog činjeničnog stanja sud prvog stupnja je zauzeo stajalište da je tužbeni zahtjev neosnovan, a ovo zbog toga što tužitelj ne može tražiti ispunjenje ugovornih obveza od tuženika, kada sam nije ispunio svoje ugovorne obveze, tj. izveo radove u ugovorenoj vrijednosti, a nadalje osigurao potrebna sredstva u iznosu od 300.000,00 kn. Zbog toga, pozivajući se na odredbu čl. 122 st. 1 Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO) da tužitelj ne može tražiti ispunjenje ugovorne obveze tuženika jer u dvostranim ugovorima ni jedna strana nije dužna ispuniti svoju obvezu ako druga strana ne ispuni ili nije spremna istovremeno ispuniti svoju obvezu. Međutim, sud prvog stupnja je potpuno ispustio iz vida odredbu čl. 122 st. 2 ZOO-a. Naime, prema ovoj zakonskoj odredbi ako na sudu jedna stranka istakne da nije dužna ispuniti svoju obvezu dok i druga strana ne ispuni svoju, sud će joj naložiti da ispuni svoju obvezu kad i druga strana ispuni svoju. Obzirom da je tuženik istaknuo prigovor da nije dužan ispuniti svoju obvezu, obzirom da ni druga strana, tj. tužitelj nije ispunio svoju ugovornu obvezu, to je sud prvoga stupnja trebao postupati prema odredbi čl. 122 st. 2 ZOO-a. Drugim riječima, sud prvoga stupnja je trebao naložiti tuženoj da ispuni svoju obvezu, tj. da plati tužitelju utuženi iznos, ali

onda kada i druga strana, tj. tužitelj ispuni u cijelosti svoje ugovorne obveze, a rečeno je naprijed u čemu se sastoji djelomično neispunjenje ugovornim obveza od strane tužitelja. Drugim riječima, donošenjem pobijane presude sud prvoga stupnja nije pravilno primijenio materijalno pravo kada je donio pobijanu presudu, jer je trebao primijeniti odredbu čl. 122 st. 2 ZOO-a. Pri tome, u razlozima pobijane presude navodi kako je tužitelj zahtijevao da tuženik ispuni svoje ugovorne obveze, a da s druge strane istodobno ne pokazuje spremnost ispuniti svoju obvezu, pa je zbog toga i tužitelj odbijen s tužbenim zahtjevom temeljem odredbe čl. 122 st. 1 ZOO-a. Bez obzira na naprijed navedeno, sud prvoga stupnja je bio dužan primijeniti odredbu čl. 122 st. 2 ZOO-a koja je kogentne naravi.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1918/05-2 od 01.XII.2005.

NAGODBA (izvansudska nagodba)

Naknadno potraživanje naknade štete nakon zaključenog sporazuma

(Čl. 124 do 132 Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94 i 7/96, 112/99, 88/01)

Pisani sporazum, kojim su stranke utvrdile obvezu tuženika u svezi naknade štete nastale tužitelju, ima učinak ugovora o nagodbi, bez obzira što je u sporazumu ugovoreno da će tužitelj podnijeti odštetni zahtjev osiguratelju tuženika, pri čemu će dobiveni iznos od osiguranja biti uključen u naknadu popravka ograde, te tužitelj tako dugo dok se ne utvrdi da je sporazum raskinut, ne može potraživati naknadu štete, već isti ima pravo isključivo na izvršenje obveze iz sklopljenog međusobnog sporazuma.

«Prije svega, valja ukazati da prvostupanjski sud utvrđuje da su stranke sklopile međusobni sporazum koji nije realiziran, «premda su u tom smislu poduzimale određene radnje», istovremeno utvrđujući «da nikakva vansudska nagodba među strankama nije postignuta, a niti je oграда popravljena». Obzirom na takvo obrazloženje, doista nije jasno kakvu bi to vansudsku nagodbu, po

ocjeni prvostupanjskog suda, tužitelj i tuženik trebali «postići», a pored pisanog sporazuma «o naknadi štete», kojim sporazumom se tuženik obvezao da će popraviti oštećenu ogradu tužitelja «i dovesti je u prvobitno stanje, najkasnije do 15. travnja 2004.g.». Suprotno zaključku prvostupanjskog suda, bez obzira kako su stranke nazvale «međusobni sporazum», ovaj sud smatra da navedeni sporazum, bez dvojbe, ima učinak ugovora o nagodbi, kojim ugovorom su tužitelj i tuženik utvrdili svoja prava i obveze u vezi naknade štete nastale tužitelju zbog slijetanja osobnog automobila tuženika u njegovu ogradu i oštećenja ograde. Navedeni međusobni sporazum, osobito jer je sklopljen u pisanoj formi i potpisan po obje stranke, predstavlja valjani ugovor o nagodbi, zbog čega, tako dugo dok navedeni ugovor nije prestao na jedan od zakonom predviđenih načina, on proizvodi učinke i obvezuje stranke koje su ga sklopile. Stoga tužitelju, načelno, pripada samo ovlaštenje zahtijevati ispunjenje ugovora, dakle, obveze utvrđene međusobnim sporazumom o naknadi štete sklopljenim između stranaka, ukoliko naravno, navedeni ugovor nije prestao na jedan od zakonom predviđenih načina. Pogrešno je i neutemeljeno stajalište prvostupanjskog suda, da sporazum sklopljen između stranaka ne može imati važnost za odlučivanje u ovom predmetu «a to upravo iz razloga što su u tome sporazumu stranke uključivale iznos koji smatraju da bi za popravak ograde trebao dati umještač «XX» osiguranje, jer iz navedenog sporazuma jasno proizlazi osnova obvezivanja tuženika, predmet obveze tuženika i suglasnost tužitelja i tuženika da naknadu štete, koja je tužitelju nastala zbog oštećene ograde, saniraju na način da tuženik popravi ogradu «i dovede je u prvobitno stanje do 15.04.2004.g.». Sadržaj sporazuma prema kojem će odštetni zahtjev podnijeti osiguratelju tuženika, pri čemu će dobiveni iznos od osiguranja «biti uključen za naknadu popravka ograde» nema nikakav značaj za ocjenu valjanosti ugovorenog načina otklanjanja štete na ogradi tužitelja, jer navedenim sadržajem stranke nisu ugovorile bilo kakvu obvezu koja bi teretila umještača na strani tuženika, niti su u njegovo ime ugovorile bilo kakva prava u korist tužitelja. Stoga, prije utvrđenja odlučnih činjenica, da li je ili nije ugovor između stranaka, a kojim ugovorom su stranke utvrdile način otklanjanja štete, raskinut, kada i na koji način, tužitelju ne pripada pravo zahtijevati naknadu štete za uništenu ogradu, već isključivo pravo na izvršenje obveze iz sklopljenog međusobnog sporazuma. «

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1812/05-2 od14.XI.2005.

ODGOVORNOST DRŽAVE

Odgovornost za štetu nastalu terorističkim aktom

(Čl. 6 Zakona o odgovornosti za štetu nastalu uslijed terorističkih akata i javnih demonstracija – «Narodne novine», br. 117/03)

U postupku koji su pokrenuli tužitelji protiv Republike Hrvatske, radi naknade štete koja je nastala uslijed akta terora odnosno aktom nasilja poduzetih s ciljem teškog narušavanja javnog reda, zastrašivanjem i izazivanjem osjećaja nesigurnosti građana, sud prvog stupnja dužan je utvrditi visinu naknade štete sukladno odredbi čl. 41 st. 1 u vezi čl. 42 Zakona o obnovi, imajući u vidu da se postupak po tužbi tužitelja, nakon prekida postupka, zbog stupanja na snagu Zakona o izmjeni Zakona o obveznim odnosima (NN 7/96), nastavlja prema odredbama Zakona o odgovornosti za štetu nastalu uslijed terorističkih akata i javnih demonstracija, kao i da tužiteljima pripada pravo na naknadu štete temeljem Zakona o obnovi, odnosno temeljem općih propisa obveznog prava o odgovornosti za štetu.

«Iz obrazloženja ovosudne presude br. Gž. ___/04-2 od 14. prosinca 2004.g. proizlazi da su, po ocjeni ovog suda, tužitelji ovlašteni zahtijevati naknadu štete u iznosu sredstava utrošenih u obnovu obiteljske stambene zgrade tužitelja u visini i pod pretpostavkama utvrđenim odredbom čl. 41 Zakona o obnovi, time da je o tako utvrđenoj visini prvostupanjski sud bio dužan odlučiti u nastavku postupka, a nakon donesene međupresude kojom je utvrđena odgovornost tuženice za štetu nastalu na obiteljskoj kući tužitelja uslijed akta nasilja od 04. prosinca 1991.g. Iz obrazloženja prvostupanjske presude proizlazi, da prema stajalištu prvostupanjskog suda, u konkretnom slučaju nije moguće primijeniti odredbu Zakona o obnovi u kontekstu utvrđivanja visine obveze tužene na naknadu štete prouzročene tužiteljima, i to, kako se to može razabrati, iz dva razloga: - jer temeljna odredba, sadržana u čl. 1 Zakona o obnovi, određuje područja obnove, a da se u konkretnom slučaju stambena građevina tužitelja, kao objekt počinjene štete, ne nalazi na teritoriju RH koje Zakon o obnovi u odredbi čl. 1 definira područjem obnove, - jer nije moguće da se od nadležnog ministarstva dobije podatak o prosječnom iznosu sredstava koje za odnosni stupanj oštećenja to ministarstvo uložilo po obiteljskoj kući na odnosnom području obnove, obzirom da se nekretnina tužitelja ne nalazi na području obnove u smislu odredbi Zakona o obnovi. Valja ponovno ukazati da

je tužbeni zahtjev tužitelja u tužbi podnesenoj 14.11.1994.g., temeljen na odredbi tada važećeg čl. 180 Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO), te je, obzirom na pravnu osnovu tužbenog zahtjeva tužitelja, i došlo do prekida postupka ex lege, temeljem odredbe čl. 2 Zakona o izmjenama i dopunama ZOO-a od 16. veljače 1996.g., zbog čega je rješenjem od 17. rujna 1996.g. prvostupanjski sud utvrdio prekid postupka. Svi postupci za naknadu štete koji su prekinuti stupanjem na snagu Zakona o izmjeni ZOO-a (NN 7/96), pa tako i postupak po tužbi tužitelja, trebalo je nastaviti po odredbama Zakona o odgovornosti za štetu nastalu uslijed terorističkih akata i javnih demonstracija (dalje: Zakon o odgovornosti), kako je to izričito navedeno u odredbi čl. 10 citiranog Zakona. Stoga je prvostupanjski sud bio dužan, odlučujući o osnovanosti zahtjeva tužitelja za naknadu štete, odlučiti sukladno odredbama Zakona o odgovornosti, pri čemu valja navesti da se, u smislu odredbe čl. 8 citiranog Zakona, materijalne štete nastale uslijed uzroka navedenih u ovom zakonu naknađuju na teritoriju cijele Republike Hrvatske, dakle, ne samo na područjima utvrđenih odredbom čl. 1 Zakona o obnovi, kako to pogrešno navodi prvostupanjski sud u obrazloženju svoje presude, a šteta se nadoknađuje sukladno odredbama Zakona o obnovi. Prema čl. 1 Zakona o odgovornosti utvrđena je odgovornost tuženice za štetu počinjenu aktima terora i drugim aktima nasilja poduzetih s ciljem teško narušavanja javnog reda zastrašivanjem i izazivanjem osjećaja nesigurnosti građana, a u odluci ovog suda br. Gž. ___/04-2 od 14. prosinca 2004.g., jasno je izraženo stajalište ovog suda, da se u okolnosti u kojima je došlo do oštećenja obiteljske kuće tužitelja, podmetanje i aktiviranje eksplozivne naprave u obiteljsku kuću tužitelja, mora smatrati aktom nasilja, jer je imalo za cilj zastrašivanje tužitelja, prvenstveno tužitelja D.J., kao građanina srpske nacionalnosti i bivšeg pripadnika JNA, sa svrhom izazivanja straha i osjećaja, kako njegove osobne nesigurnosti, tako i straha i nesigurnosti članova njegove obitelji, zbog čega nema nikakve dvojbe da se, u odnosu na ocjenu osnovanosti zahtjeva tužitelja za naknadu štete, imaju primijeniti odredba čl. 1, 8 i 10 Zakona o odgovornosti. Nebitno je stoga da li su u vrijeme nastanka štete ili sanacije obiteljske kuće tužitelja bili na snazi, kako Zakon o obnovi, tako i Zakon o odgovornosti, jer se, obzirom na vrstu štete, temeljem citiranih odredbi Zakona o odgovornosti, odgovornost tuženice za nastalu štetu može temeljiti isključivo na odredbama navedenog Zakona. Kako se materijalna šteta, prema odredbi čl. 8 Zakona o odgovornosti, naknađuje u obliku obnove oštećenih materijalnih dobara, sukladno odredbama Zakona o obnovi, to, u odnosu na način, vrstu i opseg naknade štete valja analogno primijeniti odredbe Zakona o obnovi, i to bez obzira na činjenicu što se stambena obiteljska kuća tužitelja ne nalazi na području obnove u smislu odredbe čl. 1 Zakona o obnovi, obzirom da je pravo na naknadu štete tužiteljima utvrđeno odredbom čl. 1 u vezi sa čl. 10 Zakona o odgovornosti, a način popravljivanja štete nastale tužiteljima zbog akta nasilja vrši se sukladno odredbama Zakona o obnovi, kako je to navedeno u čl. 8 Zakona o odgovornosti. Valja upozoriti da se, prema odredbi čl. 6 Zakona o

odgovornosti u odnosu na odgovornost i pravo na naknadu štete primjenjuju i opći propisi obveznog prava o odgovornosti za štetu ako nisu u suprotnosti s odredbama i ciljem navedenog Zakona.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 880/06-2 od 06.III.2006.

ODGOVORNOST DRŽAVE

Troškovi kaznenog postupka

(Čl. 730 Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94 i 7/96, 112/99, 88/01)

Ukoliko je u kaznenom postupku odbijena optužba protiv tužitelja – vlasnika automobila, koji automobil je za potrebe kaznenog gonjenja, oduzet od strane Policijske uprave i povjeren na čuvanje pravnoj osobi, tražbina s osnove čuvanja automobila predstavlja troškove kaznenog postupka koji se financiraju iz proračuna, a za namirenje kojih nije potrebno da su oni nastali nezakonitim ili nepravilnim radom suca ili sudskog službenika, odnosno nadležnog policijskog djelatnika.

«Međutim, tužba tužitelja nije utemeljena na pravnoj osnovi koja bi se sastojala u prouzročenju štete nezakonitim ili nepravilnim radom navedenih državnih tijela, nego se radi o zahtjevu za isplatu novčanih iznosa s naslova troškova čuvanja automobila. Pri tome je, očito, Hrvatski auto klub, Temeljni Auto klub «V» G. ulica 58, V. privredno pravni subjekt, koji je ovaj postupak inicirao kao ovršni postupak na temelju vjerodostojne isprave koju predstavlja račun ovrhovoditelja br. xxx od 16.12.03.g. na iznos od 42.663,40 kn. U obrazloženju tog računa navodi se da je isti utemeljen na dužničko-vjerovničkom odnosu nastalom 16.12.03.g. Dakle, utuženje se odnosi na troškove čuvanja automobila po nalogu (narudžbi) državnih upravnih, odnosno sudbenih tijela, time da je čuvanje vozila određeno za potrebe kaznenog gonjenja, odnosno provođenja sudskog postupka nad posjednikom predmetnog

automobila (automobil oduzet B. M. okrivljeniku u predmetu Općinskog suda u I. br. K. ___/01, prema kojem je presudom prvostupanjskog suda broj K. ___/01-43 odbijena optužba da bi počinio kaznena djela protiv vjerodostojnosti isprava krivotvorenjem isprave iz čl. 311 st. 1 Kaznenog zakona (dalje: KZ) i ovjeravanjem neistinitog sadržaja iz čl. 315 st. 1 KZ-a a u vezi posredovanja prilikom sklapanja kupoprodajnog ugovora za predmetni osobni automobil između supruge M. B., Š. B. kao kupca i Č. B. kao prodavatelja...). Dakle, nakon oduzimanja predmetnog vozila i njegovog povjeravanja na čuvanje nastali su troškovi čuvanja tog vozila, zbog kojih je tužitelj tuženiku ispostavio račun (temeljem sklopljenog ugovora o uskladištenju u smislu čl. 730 Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO). Naime, određenjem čuvanja predmetnog automobila kod pravne osobe koja se bavi takvom vrstom poslova zaključena je navedena vrsta ugovora pri čemu je obveznik namirenja nastalih troškova pravna osoba koja je korisnik takve usluge, a u konkretnom slučaju radi se o državnim tijelima koja nemaju samostalnu pravnu osobnost, a čije poslovanje financira tuženik. Time je tuženik u obvezi namirenja troškova čuvanja predmetnog automobila u utuženom vremenskom razdoblju (koji s aspekta tuženika predstavlja troškove kaznenog postupka koji se financiraju iz proračuna). Pri tome treba navesti da opseg i visina tih troškova tijekom prvostupanjskog postupka i u žalbi nisu bili sporni. Isto tako predmetni automobil oduzet je M. B. temeljem potvrde o privremenom oduzimanju predmeta Republike Hrvatske, Ministarstvo unutarnjih poslova, Odsjek za suzbijanje organiziranog kriminala Policijske uprave v., a vraćen je B. M. temeljem presude Općinskog suda u I. br. K. ___/01-43, dakle raspolaganje tim automobilom je temeljem zakonskih ovlaštenja preuzela Policijska uprava, odnosno kasnije sudska vlast, slijedom čega sporni iznos nesumnjivo predstavlja nastale troškove kaznenog postupka u smislu definicije tih troškova iz propisa na koje se prvostupanjski sud poziva, a za namirenje kojih nije potrebno da su oni nastali nezakonitim ili nepravilnim radom suca ili sudskog službenika, odnosno nadležnog policijskog djelatnika.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1911/05-2 od 13.XII.2005.

ODGOVORNOST ZA ŠTETU OD OPASNE STVARI ILI OPASNE DJELATNOSTI

Odgovornost Republike Hrvatske za štetu nastalu u vezi s obavljanjem vojne službe

(Čl. 48. st. 2. Zakona o službi u oružanim snagama Republike Hrvatske - «Narodne novine», broj 23/95, 105/99, 128/99)

Kada je tužitelj (djelatna vojna osoba) ozlijedio koljeno prilikom izvođenja vježbi trčanja sa čučnjevima, sud je dužan utvrditi, imajući u vidu sve okolnosti konkretnog slučaja, da li se takva tjelesna aktivnost može smatrati opasnom djelatnošću kod koje može doći do ugrožavanja zdravlja ljudi, zbog čega mogućnost takvog ugrožavanja iziskuje povećanu pažnju osoba koje obavljaju takvu djelatnost.

«Naime, odredbom čl. 48 st. 2 Zakona o službi u oružanim snagama RH utvrđeno je da za štete počinjene u vezi s obavljanjem vojne službe Republika Hrvatska odgovara po općim propisima o naknadi štete. To konkretno znači da Republika Hrvatska u smislu citirane odredbe Zakona o službi u oružanim snagama RH odgovara bilo po principu presumiranja krivnje, dakle, ukoliko je Republika Hrvatska štetu prouzročila namjerno ili iz nepažnje ili po principu uzročnosti (objektivne odgovornosti), ukoliko je šteta nastala u vezi s opasnom stvari, odnosno opasnom djelatnosti. Prvostupanjski sud je ocijenio da tjelesni trening vojnih osoba predstavlja opasnu djelatnost, zbog čega je utvrdio da tužena odgovara tužitelju za nastalu štetu po kriteriju objektivne odgovornosti. Ocijenivši tjelesni trening vojnih osoba opasnom djelatnošću, prvostupanjski sud se jedino i isključivo poziva na odluku Vrhovnog suda RH broj Rev. 970/03, ne navodeći iz kojih razloga, odnosno na temelju kojih činjenica smatra da se radi o opasnoj djelatnosti. Prema odredbi čl. 173 Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO) šteta nastala u vezi s opasnom djelatnošću, smatra se da potječe od te djelatnosti, osim ako se dokaže da ona nije bila uzrok štete. ZOO, doduše, ne određuje pojam opasne djelatnosti, međutim, prema općeuvojenoj sudskoj praksi smatra se da je neka djelatnost opasna ako u njezinom redovitom tijeku, već po samoj njezinoj tehničkoj prirodi, načinu obavljanja, može biti ugroženo zdravlje ljudi ili imovina, tako da to ugrožavanje iziskuje povećanu pažnju osoba koje obavljaju tu djelatnost. Prema tome, da li će se neka djelatnost smatrati opasnom djelatnošću, sud je dužan ocijeniti imajući u vidu sve

okolnosti konkretnog slučaja. Kao što je već navedeno, prvostupanjski sud u obrazloženju presude uopće nije obrazložio iz kojih razloga smatra da izvođenje vježbe trčanja sa čučnjevima, prilikom koje se tužitelj ozlijedio, predstavlja opasnu djelatnost, pozivajući se isključivo na odluku Vrhovnog suda RH. Međutim, ocjena o tome da li je šteta nastala tužitelju nastala u vezi s obavljanjem opasne djelatnosti zavisi isključivo o okolnostima konkretnog slučaja. U odluci Vrhovnog suda RH na koju se poziva prvostupanjski sud, ocijenjeno je da uvježbavanje čina svladavanja trojice izgreznika, što pretpostavlja snažne i grube fizičke zahvate sudionika takvog uvježbavanja, ima značaj opasne djelatnosti, pa se obzirom na činjenicu da je od ozljeđivanja tužitelja došlo prilikom izvođenja vježbi trčanja sa čučnjevima, navedeno stajalište Vrhovnog suda RH očigledno ne može primijeniti u ovom slučaju, jer se, nedvojbeno ne radi o istovrsnim tjelesnim aktivnostima. U konkretnom slučaju radi se o izvođenju vježbi trčanja sa čučnjevima, prilikom kojih je tužitelj ozlijedio desno koljeno, pa je prvostupanjski sud bio dužan obrazložiti iz kojih razloga smatra da se u konkretnom slučaju radi o opasnoj djelatnosti i da li se navedena tjelesna aktivnost može smatrati takvom djelatnošću kod koje može doći do ugrožavanja zdravlja ljudi, zbog čega mogućnost takvog ugrožavanja iziskuje povećanu pažnju osoba koje obavljaju takvu djelatnost.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1586/05-2 od 28.XII.2005.

ODGOVORNOST ZA ŠTETU OD ŽIVOTINJA – ŠTETA KOJU UZROKUJE DIVLJAČ

Šteta nastala od divljači na javnoj prometnici

(Čl. 173. Zakona o obveznim odnosima - «Narodne novine», broj 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 112/99)

Lovačko društvo koje gospodari lovištem odgovara za štetu koja je nastala naletom divljači na automobil na javnoj cesti i to po načelu uzročnosti, jer je divljač u takvim okolnostima opasna stvar i to bez obzira

na činjenicu što divljač – konkretno, divlja svinja, uopće ne egzistira u lovištu kojim gospodari lovačko društvo.

«Sljedeći prigovor tuženika je prigovor promašene pasivne legitimacije, te da taj prigovor sud prvog stupnja nije pravilno obrazložio i da se pogrešno poziva na odredbu čl. 174 Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO), jer je pitanje naknade štete od divljači regulirano Zakonom o lovu, kao specijalnim propisom, pa je prema čl. 82 Zakona o lovu, za štetu koju počini divljač, odgovoran ovlaštenik prava lova u lovištu u kojem ta divljač stalno živi. Svoje stajalište tuženik obrazlaže i činjenicom da divlja svinja uopće ne egzistira u lovištu – Zajedničko lovište «X» ___/22, kojim gospodari tuženik, da se ne nalazi na lovno-gospodarskoj osnovi tog lovišta, te da bi za štetu, budući je do nezgode i udara u divlju svinju došlo na državnoj cesti D-1, trebale odgovarati «Hrvatske ceste» a ne tuženik. Takvo pravno stajalište tuženika, ovaj sud ne može prihvatiti osnovanim. Naime, sud prvog stupnja je zauzeo stajalište da se u konkretnom slučaju radi o šteti od opasne stvari, pa da u smislu čl. 174 st. 1 ZOO-a, za štetu od opasne stvari odgovara njezin imalac, a za štetu od opasne djelatnosti odgovara osoba koja se njome bavi. Lovna društva koje gospodari lovištem po istom principu odgovara za štetu koja je nastala naletom divljači na automobil na javnoj cesti i to načelu uzročnosti, jer je divljač u takvim okolnostima opasna stvar. Prema čl. 173 ZOO-a šteta nastala u vezi s opasnom stvari, odnosno opasnom djelatnošću, smatra se da potječe od te stvari odnosno djelatnosti, izuzev ako se dokaže da one nisu bile uzrokom štete. Prema tome, i ovaj sud prihvaća stajalište suda prvog stupnja, a je divljač na cesti opasna stvar i da slijedom toga tuženik, kao lovačko društvo koje upravlja lovištem koje se nalazi uz javnu prometnicu na kojoj se divljač našla, odgovara za štetu sukladno odredbi čl. 174 ZOO-a.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 713/06-2 od 27.VI.2006.

ODGOVORNOST ZA ŠTETU OD OPASNE STVARI ILI OPASNE DJELATNOSTI

Odgovornost poslodavca

(Čl. 174 st. 1 Zakona o obveznim odnosima - «Narodne novine», broj 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 112/99, 112/99, 88/01)

U slučaju kad sredstva za rad sama po sebi nisu opasna stvar, ali je djelatnost koja se njima obavlja opasna djelatnost, za štetu koju je pretrpio radnik obavljajući tu djelatnost odgovara osoba koja je poduzetnik te djelatnosti po objektivnom principu, u smislu odredbe čl. 174 st. 1 Zakona o obveznim odnosima.

«Prije svega valja navesti da prema stajalištu prvostupanjskog suda ljestve koje je tužitelj koristio prilikom nastanka ozljede na radu, predstavljaju opasnu stvar, zbog čega tuženik odgovara tužitelju za nastalu štetu kao imatelj opasne stvari, sukladno odredbi čl. 174 st. 1 Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO). Prema ocijeni ovog suda ljestve same po sebi, bez obzira da li su opremljene dodatnom zaštitom ili ne, ne predstavljaju opasnu stvar, međutim, obavljanje poslova na način da se koriste ljestve, jer se radi o radu na visini, predstavlja u svakom slučaju opasnu djelatnost, pa za štetu od opasne djelatnosti odgovara osoba koja se njome bavi po objektivnom principu, sukladno odredbi čl. 174 st. 1 ZOO-a. Dakle, u slučaju kad sredstva za rad sama po sebi nisu opasna stvar, ali je djelatnost koja se njima obavlja opasna djelatnost, jer se u konkretnom slučaju radi o radu na visini, za štetu koju je pretrpio radnik obavljajući tu djelatnost odgovara osoba koja je poduzetnik te djelatnosti u smislu naprijed navedene odredbe čl. 174 st. 1 ZOO-a. U odnosu na žalbene navode tuženika da tijekom prvostupanjskog postupka nije utvrđena protupravnost u postupanju tuženika i da stoga nije ispunjena jedna od osnovnih pretpostavki odgovornosti za štetu na strani tuženika, valja ukazati da se za štetu od opasne djelatnosti od koje potječe povećana opasnost od štete, odgovara bez obzira na krivnju, što znači, da štetnik u takvom slučaju odgovara već na temelju objektivne činjenice da je šteta prouzročena. Sukladno odredbi čl. 173 ZOO-a šteta nastala u vezi s opasnom djelatnošću smatra se da potječe od te djelatnosti, izuzev ako se dokaže da ona nije bila uzrok štete. Kako je tužitelj zadobio ozljedu na radu obavljajući rad na visini, koji se mora smatrati opasnom djelatnošću, to tuženik, temeljem objektivne odgovornosti odgovara tužitelju za štetu koja mu je tom prigodom nastala, na osnovi same objektivne činjenice da

je tužitelju šteta prouzročena prilikom obavljanja opasne djelatnosti. Tuženik se odgovornosti za štetu koja je nastala tužitelju, a obzirom da odgovara po kriteriju objektivne odgovornosti, može osloboditi samo ako su ispunjene pretpostavke iz čl. 177 ZOO-a, dakle, ako dokaže da je šteta nastala isključivo radnjom oštećenika, odnosno ako je oštećenik djelomično doprinio nastanku štete. Kako iz sadržaja dokaza provedenih tijekom prvostupanjskog postupka nedvojbeno proizlazi da su ljestve koje je tužitelj koristio prilikom obavljanja poslova svojeg radnog mjesta u vrijeme nastanka ozljede na radu, prikladne i pogodne za obavljanje poslova skladištenja limenih komada na police, te sigurne i stabilne, ocjena je ovoga suda da tuženik tijekom postupka nije dokazao niti jednu od pretpostavki za djelomično ili potpuno oslobođenje od odgovornosti u smislu odredbe čl. 177 st. 2 i 3 ZOO-a, zbog čega je tuženika utvrdio isključivo odgovornim za svu štetu koja je tužitelju nastala u vezi zadobivene ozljede na radu.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1633/05-2 od 12.XII.2005.

ODGOVORNOST ZA ŠTETU OD OPASNE STVARI ILI OPASNE DJELATNOSTI

Šteta nastala padom drveća na kuću na odmor

(Čl. 174 st. 1 Zakona o obveznim odnosima - «Narodne novine», broj 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 112/99, 88/01)

Za štetu nastalu rušenjem trulog stabla, koja se ima smatrati opasnom stvari, solidarno odgovaraju izvanknjižni suvlasnici čestice na kojoj je stablo raslo, i to bez obzira što su upisani u zemljišne knjige svaki u ¼ dijela, budući zemljišno knjižno stanje nije odlučno u konkretnom slučaju, već je odlučno da su tuženi izvanknjižni vlasnici predmetne čestice, a time i stabla koje je rušenjem prouzročilo štetu na kući za odmor tužiteljice.

«Obzirom da se radilo o trulom stablu, praktično bez korijenja, sud prvoga stupnja je zauzeo stajalište da se ovdje radi o opasnoj stvari, pa stoga sukladno čl. 174 st. 1 Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO) tuženi odgovaraju za štetu od opasne stvari kao njezini imaoци, a nadalje da tuženi nisu dokazali da šteta potječe od nekog uzroka koji se nalazio izvan stvari, a čije se djelovanje nije moglo predvidjeti ni izbjeći ni otkloniti. Stoga je obvezao tuženike da tužiteljici naknade štetu u utuženom iznosu i to solidarno, obzirom da su tuženici suvlasnici predmetne čestice, pa tako i predmetnog stabla. Glede žalbene tvrdnje da su tuženi suvlasnici svaki samo u ¼ dijela predmetnih nekretnina, odnosno da nisu samovlasnici, prije svega valja reći da je u konkretnom slučaju zemljišnoknjižno stanje nesređeno, odnosno da ne odgovara faktičnom stanju. Naime, prema stanju zemljišne knjige, odnosno z.k. izvataka u naprijed navedenom zemljišnoknjižnom ulošku su upisane brojne čestice, a isto tako su upisani brojni suvlasnici. Međutim, zemljišnoknjižno stanje nije odlučno u ovom sporu, već je odlučno to da su tuženici izvanknjižni vlasnici predmetne čestice, i predmetnog stabla koje je k tome raslo na samom rubu šume u neposrednoj blizini kuće za odmor tužiteljice. Stoga je neosnovan žalbeni navod da bi tuženi tužiteljici odgovarali za štetu eventualno svaki u ¼ dijela, odnosno prema suvlasničkom omjeru s kojim su upisani u zemljišnoj knjizi.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1807/05-2 od 01.XII.2005.

PRISTANAK OŠTEĆENIKA

Vožnja sa alkoholiziranim vozačem

(Čl. 177 st. 2 toč. 3 Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94 i 7/96, 112/99, 88/01)

Oštećenica koja je radila kao konobarica, zbog čega je imala veće iskustvo od prosječne osobe u procjeni alkoholiziranosti ljudi a pristala je na vožnju s alkoholiziranim vozačem, uz činjenicu da oštećenica nije bila ni na koji način ovisna o potrebi takvog prijevoza, suodgovorna je za

posljedice nesreće koju je doživjela, te u konkretnom slučaju omjer suodgovornosti oštećenice za nastalu štetu iznosi 20%.

«Po ocjeni ovog suda neosnovano je prvostupanjski sud zaključio da tužiteljica nije suodgovorna za nastalu štetu, u okolnostima koje je pravilno utvrdio. Naime, postoji tužiteljčina odgovornost, za nastalu štetu zbog činjenice što je u konkretnim okolnostima pristala na vožnju s alkoholiziranim vozačem čije su vozačke sposobnosti u trenutku nastanka nesreće (uskoro nakon otpočinjanja takve vožnje) bile bitno smanjene, a što je utvrđeno izrijeком pravomoćne osuđujuće kaznene presude, na koje utvrđenje je parnični sud vezan u smislu odredbe čl. 12 st. 3 Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP). Naime, kaznenom odlukom je utvrđeno da je D. H. poduzeo vožnju pod utjecajem alkohola u koncentraciji od 1.41 g/kg apsolutnog alkohola u krvi; njegove vozačke sposobnosti bile su bitno smanjene, uslijed alkoholiziranosti bio je nekritičan prema svom stanju i sposobnostima za sigurno upravljanje motornim vozilom. Po ocjeni ovog suda nije prihvatljiva tužiteljčina tvrdnja prema kojoj ona na D.H. nije vidjela da bi on bio pod utjecajem alkohola, nego da je samo osjetila miris alkohola, jer po ocjeni ovog suda navedeno stanje alkoholiziranosti, u kojem D.H. objektivno nije bio sposoban za sigurnu vožnju, bilo bi uočljivo i svakom prosječnom promatraču, a svakako bi to bilo uočljivo tužiteljici, koja je u vrijeme nesreće radila u piceriji, pa je svakako imala veće iskustvo od prosječnog, u procjeni alkoholiziranosti ljudi (nesporno je da je radila kao konobarica). Osim toga, prema tužiteljčinim navodima, koji u prihvaćeni po prvostupanjskom sudu tužiteljica je s društvom boravila u prostorijama iznad lokala, kada im se, došavši izvana pridružio D. H. Obzirom na doba noći, stvarno utvrđen stupanj alkoholiziranosti D.H., uz navode sudionika druženja jako dobrom veselju i raspoloženju, objektivno su postojale okolnosti prema kojima je tužiteljica mogla i trebala zaključiti da je D.H. pod utjecajem alkohola, odnosno ta okolnosti i upitnost kvalitete njegovih vozačkih sposobnosti, zbog spoznaje o njegovom, izvjesnom, umoru zbog neprospavane noći, tužiteljici nije mogla ostati nepoznata, odnosno neprimijećena. Uz to treba navesti da tužiteljica u tom trenutku nije bila ni na koji način ovisna o potrebi takvog prijevoza, jer je on bio dogovoren samo u svrhu zajedničkog provoda cijelog društva, što je također okolnost koja pristanak tužiteljice na vožnju s vozačem koji je u takvom stanju, kvalificira suodgovornošću za posljedice nesreće koju je doživjela. Prema konkretnim okolnostima: činjenici da je D.H. u trenutku nesreće bio neispavan i pod znatnim utjecajem alkohola, zbog kojeg su njegove vozačke sposobnosti bile bitno smanjene, tužiteljčin omjer suodgovornosti za nastalu štetu iznosi 20%.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1880/05-2 od 13.XII.2005.

ZATEZNA KAMATA

Zatezne kamate na iznos utvrđene naknade štete s osnove tuđe pomoći i njege

(Čl. 186 Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94 i 7/96, 112/99, 88/01)

Naknada štete s osnove tuđe pomoći i njege je izvorno naknada novčane štete zbog čega se ona dosuđuje u nominalnom iznosu u vrijeme kada je takva šteta nastala, iz kojeg razloga i zatezne kamate na tako utvrđeni iznos naknade štete teku od dana kada su ti troškovi nastali.

«Naime, pravilno je prvostupanjski sud zaključio da je naknada štete s osnove tuđe pomoći i njege, izvorno, naknada novčane štete, zbog čega se ona dosuđuje u nominalnom iznosu u vrijeme kada je takva šteta nastala, pa stoga i zatezne kamate na tako utvrđene troškove teku od dana kada su ti troškovi nastali, pa kako je prednici tužitelja tuđa pomoć i njega bila potrebna zaključno do 10. studenoga 2004.g., to je pravilno prvostupanjski sud zakonsku zateznu kamatu na dosuđeni iznos naknade štete s osnove tuđe pomoći i njege, kao izvorno novčanom zahtjevu, odredio s danom 11. studenog 2004.g. Odredba čl. 189 st. 2 Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO), na koju se poziva tuženik u žalbi, odnosi se na naknadu nenovčane materijalne štete dosuđene u novcu, time da, u slučaju kada je nenovčana materijalna šteta zatražena i dosuđena prema cijenama u vrijeme dosuđenja, kamata na tako dosuđen iznos nenovčane materijalne štete teče od dana presuđenja pa do isplate, dok na izvorno novčane naknade štete (izgubljena zarada, tuđa pomoć i njega i sl.), zakonska zatezna kamata teče od dana nastanka navedene štete (čl. 186 ZOO-a).»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1502/06-2 od 28.VII.2006.

KAPITALIZACIJA RENTE

Kapitalizirani iznos izgubljene zarade

(Čl. 188 Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94 i 7/96, 112/99, 88/01)

Ukoliko sud nije sam u mogućnosti utvrditi kapitalizirani iznos izgubljene zarade, na način određen odredbom čl. 188 st. 4 Zakona o obveznim odnosima, dužan je upozoriti tužiteljicu na potrebu provođenja aktuarskog vještačenja na kapitalizirani iznos izgubljene zarade, ili, u protivnom, novčanu rentu s osnove izgubljene zarade dosuditi na način naveden u odredbi čl. 188 st. 2 Zakona o obveznim odnosima.

«S pravom stoga tuženica u žalbi smatra da je kapitalizirani iznos rente prvostupanjski sud trebao izračunati na način naveden u odredbi čl. 188 st. 4 Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO) putem aktuarskog vještaka, ili dosuditi naknadu štete s osnove izgubljene zarade u mjesečnim iznosima ubuduće za vrijeme od 5 godina. Naime, prema odredbi čl. 188 ZOO-a novčana renta dosuđena na ime naknade štete s osnove izgubljene zarade plaća se, u pravilu, mjesečno unaprijed, ako sud ne odredi što drugo. Sukladno odredbi čl. 188 st. 5 ZOO-a, iz ozbiljnih razloga vjerovnik može u određenim slučajevima zahtijevati da mu se umjesto mjesečne rente isplati jedna ukupna svota. Imajući u vidu godine života tužiteljice, objektivnu mogućnost ostvarivanja zarade ubuduće, te činjenicu da je tužiteljica, zbog posljedica ozljeda zadobivenih u prometnoj nesreći, postala nesposobna za privređivanje, i po ocjeni ovog suda, navedene okolnosti ukazuju na opravdanost zahtjeva tužiteljice za dosuđenje iznosa izgubljene zarade u jednoj ukupnoj svoti (kapitalizirani iznos izgubljene zarade). Međutim, prvostupanjski sud je neutemeljeno kapitalizirani iznos izgubljene zarade izračunao na način da je jednostavno «zbrojio» godišnje iznose izgubljene zarade utvrđene u visini od 7.927,20 kn, za razdoblje od pet godina, «a što iznosi ukupno 39.636,00 kn», odnosno uz utvrđeni sudoprinos tužiteljice, dosuđeni iznos od 27.745,20 kn, pri čemu je apsolutno neprihvatljiva odluka o kamati na tako utvrđeni iznos izgubljene zarade od dana presuđenja pa do isplate, jer je time prvostupanjski sud obvezao tuženicu na isplatu kamate na nedospjele iznose izgubljene zarade, koja odluka je u protivnosti s odredbom čl. 277 st. 2 ZOO-a. Prvostupanjski sud valja upozoriti da je u odredbi čl. 188 st. 4 ZOO-a izričito navedeno na koji način se određuje visina ukupno dosuđenog iznosa naknade štete s osnove izgubljene zarade u kapitaliziranom iznosu, zbog čega način izračunavanja ukupnog iznosa s osnove izgubljene zarade kroz razdoblje od 5 godina, u visini kako je to utvrdio prvostupanjski sud, nema uporišta u citiranoj odredbi ZOO-a. Stoga treba ponoviti da se jedna ukupna svota naknade štete s osnove izgubljene zarade (kapitalizirani iznos), u smislu odredbe čl. 188 st. 4 ZOO-a, utvrđuje prema visini rente i vjerojatnom trajanju vjerovnikovog života (prema zahtjevu tužiteljice kroz vrijeme od 5 godina) uz odbitak odgovarajućih kamata. Prema tome, ukoliko prvostupanjski sud nema dovoljno stručnog znanja da sam, na gore naveden način, utvrdi kapitalizirani iznos izgubljene zarade za razdoblje od 5 godina, bio je dužan kapitaliziran iznos izgubljene zarade utvrditi putem vještaka aktuaru, pri čemu je potpuno nerazumljivo stajalište prvostupanjskog suda «da tuženik nije predložio

provođenje bilo kakvog dokaza niti pak aktuarskog vještačenja, a sud nije ovlašten sam određivati vještačenje i provoditi dokaze». Tužiteljica je, obzirom na njezinu tvrdnju, da joj, zbog konkretnih okolnosti, pripada pravo zahtijevati kapitalizirani iznos rente s osnove izgubljene zarade, bila dužna iznijeti činjenice i predložiti dokaze na visinu rente s osnove izgubljene zarade u kapitaliziranom iznosu, zbog čega tuženica nije dužna, obzirom da osporava ovlaštenje tužiteljice na traženje kapitaliziranog iznos rente, predlagati dokaze na visinu kapitaliziranog iznosa rente, pa je prvostupanjski sud, kako mu to izričito nalaže odredba čl. 298 Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP), bio dužan upozoriti tužiteljicu, ukoliko sam nije bio u mogućnosti utvrditi kapitalizirani iznos izgubljene zarade, na način naveden u odredbi čl. 188 st. 4 ZOO-a, na potrebu provođenja aktuarskog vještačenja na kapitalizirani iznos izgubljene zarade, ili, u protivnom, novčanu rentu s osnove izgubljene zarade dosuditi na način naveden u odredbi čl. 188 st. 2 ZOO-a.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 2006/05-2 od 28.XII.2005.

OSNOVE ODGOVORNOSTI – INDIREKTNA UZROČNOST

Šteta na amortiziranom objektu

(Čl. 192 Zakon o obveznim odnosima - «Narodne novine», broj 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 112/99, 112/99, 88/01)

Ne postoji isključiva odgovornost tuženika za naknadu cjelokupne štete nastale zbog naleta osobnog automobila na objekt koji se urušio nekoliko mjeseci nakon štetnog događaja, budući je već u trenutku oštećenja objekt bio potpuno amortiziran i bez ikakve prometne vrijednosti, s time da se dodatno narušenje stabilnosti objekta, prije nastalog urušenja objektivno moglo sanirati izmjenom ili učvršćenjem oštećenih drvenih dijelova u prometnoj nesreći, što tužitelji nisu učinili, iz

čega proizlazi da tuženi imaju pravo samo na razmjerno smanjenu naknadu štete.

«Po ocjeni ovog suda, osnovano tuženik ističe da je prvostupanjski sud tužiteljima neosnovano priznao štetu, koju je osiguranik tuženika prouzročio na građevinskom objektu u djelomičnom suvlasništvu tužitelja na načina da im je priznao vrijednost uništenog poluamortiziranog montažnog objekta, radi preostale «subjektivne vrijednosti» predmetnog objekta, odnosno njegove minimalne funkcionalne vrijednosti. Osim što osnovano prigovara tako utvrđenoj vrijednosti građevinskog objekta, po ocjeni ovog suda, tuženik osnovano prigovara i utvrđenju postojanja isključive odgovornosti tuženika za rušenje predmetnog objekta. Naime, na osnovu iskaza svjedoka V.B., te na osnovu provedenog građevinskog vještačenja po ing. Z.V., osobito ako se uzme u obzir dopunski dio nalaza i mišljenja tog vještaka, prvostupanjski sud je trebao zaključiti: 1. da je građevinski objekt u trenutku njegovog daljnjeg oštećenja u štetnom događaju, bio potpuno amortiziran i bez ikakve prometne vrijednosti, da je prošao vijek njegovog trajanja, da je izgubio svojstvo i kvalitetu u smislu čvrstoće, nosivosti, otpornosti itd... zbog čega i najmanja sila uzrokuje daleko veće deformacije od uobičajenih; 2. da je u prometnoj nesreći oštećen prednji stup i gornja nosiva greda, čime je potpuna devastacija objekta znatno ubrzana; 3. da je urušavanje objekta došlo u jesen iste godine (nekoliko mjeseci nakon štetnog događaja). Jasno je da i s pozicije racionalne uporabe potpuno amortiziranog građevinskog objekta, koji je u stanju labilne ravnoteže, krajnje upitno njegovo korištenje garaže, zbog latentne opasnosti za nastanak štete na automobilu koji bi eventualno u njemu bio parkiran. Nadalje, jasno je da se logički ne može prihvatiti izjednačavanje vrijednosti potpuno amortiziranog objekta, kakav je predmetni, a koji nema nikakvu tržišnu vrijednost s poluamortiziranim objektom montažnog tipa koji ima određenu tržišnu vrijednost. Nadalje treba zaključiti da je pravilno po prvostupanjskom sudu utvrđeno da predmetni građevinski objekt, iako potpuno amortiziran, još dodatno oštećen naletom automobila osiguranika tuženika na isti, što nije neposredno dovelo do njegovog urušavanja. Njegovo konačno urušavanje je prema sadržaju utvrđenja iz nalaza i mišljenja građevinskog vještaka bilo rezultat njegove potpune amortiziranosti, a njegova potpuna devastacija znatno je ubrzana njegovim oštećenjem u štetnom događaju. Iz navedenog jasno proizlazi da se dodatno narušenje stabilnosti objekta, prije nastalog urušavanja objektivno moglo sanirati izmjenom ili učvršćenjem oštećenih drvenih dijelova u prometnoj nesreći. Jasno je da oštećenici imaju pravo samo na razmjerno smanjenu naknadu štete, ukoliko su pridonijeli nastanku štete ili tome da šteta bude veća nego bi inače bila (čl. 192 st. 1 i 2 Zakona o obveznim odnosima; dalje: ZOO), a po ocjeni ovog suda nedvojbeno je njihova odgovornost za povećanje opsega i visine štete zbog činjenica: neodržavanja objekta prije nesreće i nepoduzimanja bilo kakvih

mjera učvršćenja ili sanacije oštećenih dijelova objekta nakon nesreće. Na osnovu navedenog potpuno je prihvatljiv tuženikov prigovor neprihvatljivosti prvostupanjske argumentacije njegove potpune odgovornosti za štetu nastalu na predmetnom objektu kao i u odnosu na utvrđenu visinu štete na objektu.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 15/06-2 od 12.IV.2006.

PODIJELJENA ODGOVORNOST

Pravilo podijeljene odgovornosti

(Čl. 192 Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94 i 7/96, 112/99, 88/01)

Pravilo podijeljene odgovornosti, može se primijeniti samo u slučaju kada je određena radnja ili propuštanje oštećenika pridonijela nastanku ili povećanju njemu nastale štete, odnosno opsega prava na naknadu štete, s time da oštećenikovo ponašanje treba imati određena obilježja koja se inače vežu za pojam odgovornosti, odnosno njegovo činjenje ili propuštanje mora biti u uzročnoj vezi sa nastalom štetom.

«Jasnoće radi, tuženika valja upozoriti da, u smislu odredbe čl. 192 st. 1 Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO), onaj oštećenik koji je pridonio da šteta nastane ili da bude veća nego što je inače bila, ima pravo samo na razmjerno smanjenu naknadu. Pravilo podijeljene odgovornosti, može se, dakle, primijeniti samo u slučaju kada je određena radnja ili propuštanje oštećenika pridonijela nastanku ili povećanju njemu nastale štete, odnosno opsega prava na naknadu štete. Pri tome oštećenikovo ponašanje treba imati određena obilježja koja se inače vežu za pojam odgovornosti, pa, dakle, njegovo činjenje ili propuštanje mora biti u uzročnoj vezi sa nastalom štetom. Činjenica da je tužitelj u vrijeme štetnog događaja bio pod utjecajem alkohola ne može upućivati na zaključak da je na bilo koji način doprinio, očigledno bezrazložnom fizičkom napadu tuženika, koji je, kako to proizlazi iz kaznenog predmeta, sjedeći kraj

tužitelja kod šanka, tužitelja bez ikakvog razloga i iznenada udario glavom u predjelu lijeve sljepoočne regije, zbog čega je tužitelj izgubio ravnotežu i pao sa barske stolice na kojoj je sjedio, te pritom zadobio, između ostalih ozljeda, i teške tjelesne ozljede.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1218/06-2 od 15.V.2006.

POJEDINI SLUČAJEVI NAKNADE MATERIJALNE ŠTETE U SLUČAJU SMRTI

Troškovi izgradnje nadgrobnog spomenika

(Čl. 193 Zakona o obveznim odnosima– «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94 i 7/96, 112/99, 88/01)

Zahtjev za naknadu štete temeljem izvanugovorne odgovornosti za štetu može biti postavljen isključivo u valuti Republike Hrvatske, s time da je sud dužan utvrditi visinu naknade štete za podizanje nadgrobnog spomenika prema visini troškova koje za tu namjenu izdvajaju građani prosječnih imovinskih prilika u mjestu pokopa, a u slučaju potrebe objektivnog utvrđenja visine naknade štete za podizanje nadgrobnog spomenika, potrebno je pribaviti podatke o visini prosječnih troškova nadgrobnog spomenika, ovisno o prilikama mjesta gdje je spomenik izgrađen.

«S pravom tuženik osporava i dosuđeni iznos naknade materijalne štete na ime troškova izrade nadgrobnog spomenika. Tužiteljica M. K. prema tuženiku (njegovom osiguraniku) nema devizno potraživanje, zbog čega je potpuno nerazumljivo iz kojih je razloga prvostupanjski sud utvrdio navedeno potraživanje tužiteljice prema tuženiku, a na ime troškova izrade nadgrobnog spomenika u iznosu od 6.340,00 EUR, i na koji je uopće način navedeni trošak izrade nadgrobnog spomenika utvrdio primjerenim i realnim iznosom troškova nadgrobnog spomenika. Način na koji je tužiteljica ugovorila ispunjenje obveze iz ugovora o djelu, a vezano na izradu nadgrobnog spomenika, ne može

obvezivati treću osobu, ili, u konkretnom slučaju, osobu koja odgovara za štetu nastalu tužiteljici zbog smrti pok. supruga. Važeća valuta u Republici Hrvatskoj je kuna, zbog čega i zahtjev za naknadu štete, temeljem izvanugovorne odgovornosti za štetu, može biti postavljen isključivo u valuti RH, pri čemu treba navesti, da se visina naknade štete za podizanje nadgrobnog spomenika utvrđuje prema visini troškova koje za tu namjenu izdvajaju građani prosječnih imovinskih prilika u mjestu pokopa. U slučaju potrebe objektivnog utvrđenja visine naknade štete za podizanje nadgrobnog spomenika, potrebno je pribaviti podatke o visini prosječnih troškova nadgrobnog spomenika, ovisno o prilikama mjesta gdje je spomenik izgrađen, te samo u toj visini utvrditi iznos koji se tužiteljici M. K. može dosuditi, jer eventualne lukrativne motive treba sprječavati kod dosuđenja naknade, kao nematerijalne tako i materijalne štete.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1219/06-2 od 15.V.2006.

GUBITAK UZDRŽAVANJA OSOBE KOJU JE POGINULI UZDRŽAVAO

Pravo na naknadu štete zbog izgubljenog uzdržavanja

(Čl. 194 st. 1 Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94 i 7/96, 112/99, 88/01)

Pravo na naknadu štete zbog izgubljenog uzdržavanja nije po svojoj prirodi zahtjev za uzdržavanje, nego zahtjev za naknadu štete, zbog čega je štetnik obvezan oštećeniku naknaditi samo iznos koji je oštećenik stvarno izgubio, a ukoliko je oštećeniku priznato pravo na obiteljsku mirovinu, kojim iznosom je pokriven iznos naknade štete zbog izgubljenog uzdržavanja na koji bi oštećenik imao pravo, tada oštećenik nema pravo i na naknadu štete zbog izgubljenog uzdržavanja.

«Isto tako, neosnovana je žalba mldb. J. L., u odnosu na odbijajući dio zahtjeva za naknadu materijalne štete s osnove izgubljenog uzdržavanja. Prije svega, valja navesti da naknada štete s osnove izgubljenog uzdržavanja pripada osobi koju je poginuli uzdržavao, a koja njegovom smrću trpi gubitak uzdržavanja. Navedena šteta može se dosuditi samo u iznosu koji ne može biti veći od onog koji bi oštećenik dobivao od poginulog da je ostao u životu. Pravo na naknadu štete zbog izgubljenog uzdržavanja nije, dakle, po svojoj prirodi

alimentacioni zahtjev, nego zahtjev za naknadu štete, zbog čega je štetnik obvezan oštećeniku naknaditi samo iznos koji je oštećenik stvarno izgubio, pa je prvostupanjski sud, imajući u vidu visinu utvrđenih mjesečnih prihoda pok. J. A., osnovano zaključio da tvrdnja majke mlđb. tužiteljice o doprinosu pok. J. A. njezinom uzdržavanju u mjesečnom iznosu od 2.000,00 do 2.500,00 kn, nema objektivnog uporišta u provedenim dokazima, jer su na visinu mjesečnih primanja pok. J. A. provedeni dokazi isključivo uvidom u podatke Porezne uprave V., obzirom da stranke druge vjerodostojne dokaze nisu predlagale, iz kojih podataka jasno proizlazi da je pok. J. A. od autoprijevozničke djelatnosti u vrijeme svoje smrti ili neposredno prije nje, ostvarivao zaradu koja se kretala u mjesečnom iznosu od prosječno 2.550,00 do 3.170,00 kn, zbog čega je prvostupanjski sud osnovano, objektivno i realno ocijenio da je pok. J. A. za uzdržavanje mlđb. tužiteljice J. L., obzirom na njezinu tadašnju dob, doprinosio mjesečno iznos od 900,00 kn. Kako je prvostupanjski sud pravilno utvrdio sudoprihod pok. J. A. štetnom događaju, to bi tužiteljica mogla ostvariti pravo na naknadu štete s osnove izgubljenog uzdržavanja zbog njegove smrti u mjesečnom iznosu od 450,00 kn, no imajući u vidu da je mlđb. tužiteljici priznato pravo na obiteljsku mirovinu u mjesečnom iznosu od 475,00 do 594,00 kn, to je pravilan zaključak prvostupanjskog suda, da je iznosom obiteljske mirovine pokriven iznos naknade štete zbog izgubljenog uzdržavanja, zbog čega i ovaj sud žalbene tvrdnje tužiteljice J. mlđb. L., o iznosima uzdržavanja od 500 DEM mjesečno, ovaj sud nalazi u cijelosti neutemeljenima.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1998/05-2 od 20.III.2006.

POJEDINI SLUČAJEVI NAKNADE MATERIJALNE ŠTETE – TUĐA POMOĆ I NJEGA

Iznos naknade štete s osnove tuđe pomoći i njege

(Čl. 195 Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94 i 7/96, 112/99, 88/01)

Činjenica da je majka tužiteljice radi njegovanja svoje kćerke koristila bolovanje i da je zbog toga za navedeno razdoblje primila umanjenju plaću, nema nikakvog utjecaja u odnosu na visinu pripadajućeg iznosa naknade štete s osnove tuđe pomoći i njege tužiteljici, iz razloga što materijalna šteta zbog tuđe pomoći i njege pripada oštećeniku kojem je u

svakodnevnom životu potrebna briga i pomoć druge osobe, a vezana uz njegovo zbrinjavanje ili pružanje pomoći u svakodnevnim aktivnostima, iz čega proizlazi da pravo na naknadu štete s osnove tuđe pomoći i njege pripada tužiteljici, a ne njezinoj majci.

«Kako je, dakle, trećetužiteljici V.H. bila potrebna tuđa pomoć i njega, kako je razvidno iz nalaza i mišljenja liječničkog vještaka, u razdoblju od 15 dana i u trajanju od 2 sata dnevno, ovaj sud smatra dosuđeni iznos naknade štete s te osnove u visini od 400,00 kn u cijelosti realnim i primjerenim iznosom naknade štete s osnove tuđe pomoći i njege, zbog čega je osporavanje dosuđenog iznosa naknade štete s navedene osnove, na način kako je to navedeno u žalbi tuženika, u cijelosti neutemeljeno. Točno je, doduše, da činjenica da je majka trećetužiteljice radi njegovanja svoje kćerke bila prisiljena koristiti bolovanje i da je zbog toga za navedeno razdoblje primila umanjenju plaću, nema nikakvog utjecaja u odnosu na visinu pripadajućeg iznosa naknade štete s osnove tuđe pomoći i njege trećetužiteljici, budući da navedeni oblik materijalne štete pripada oštećeniku kojem je u svakodnevnom životu potrebna briga i pomoć druge osobe, a vezana uz njegovo zbrinjavanje ili pružanje pomoći u svakodnevnim aktivnostima, pa, dakle, pravo na naknadu štete s osnove tuđe pomoći i njege pripada trećetužiteljici, a ne njezinoj majci, zbog čega naprijed navedene okolnosti nisu od nikakvog značaja za dosuđenje naknade štete za navedeni oblik materijalne štete. No, međutim, okolnosti vezane uz vrstu, trajanje i opseg tuđe pomoći i njege potrebne tužiteljici, prema sadržaju nalaza i mišljenja liječničkog vještaka, i prema ocjeni ovog suda opravdavaju dosuđenje naknade štete u dosuđenom iznosu od 400,00 kn.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1255/06-2 od 05.VI.2006.

NAKNADA NEMATERIJALNE ŠTETE – FIZIČKI BOLOVI

Trajanje i intenzitet fizičkih bolova i osjećaja straha kod retrogradne amnezije

(Čl. 200 Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94 i 7/96, 112/99, 88/01)

Činjenica da se tužitelj, eventualno ne sjeća trajanja i intenziteta fizičkih bolova i osjećaja straha zbog retrogradne amnezije, ne znači, sama po sebi, da tužitelj u vrijeme zadobivanja teških i po život opasnih ozljeda nije trpio fizičke bolove, odnosno da se kod tužitelja nije javio osjećaj straha.

«S pravom tužitelj smatra pogrešnim stajalište prvostupanjskog suda u odnosu na odbijajući dio zahtjeva tužitelja za naknadu štete s osnove pretrpljenih fizičkih bolova i pretrpljenog straha, iz razloga jer po ocjeni prvostupanjskog suda tužitelj «zbog retrogradne amnezije, nije bio svjestan straha i osjećaja fizičkih bolova», jer navedeno stajalište prvostupanjskog suda nema uporišta ni u provedenim vještačenjima, ni u objektivnim životnim situacijama vezanim za pojavne oblike navedenih vrsta šteta kod zadobivanja tjelesnih ozljeda. Naime, činjenica da se tužitelj, eventualno ne sjeća trajanja i intenziteta fizičkih bolova i osjećaja straha zbog retrogradne amnezije, ne znači, sama po sebi, da tužitelj u vrijeme zadobivanja teških i po život opasnih ozljeda nije trpio fizičke bolove, odnosno da se kod tužitelja nije javio osjećaj straha. Opće je poznata činjenica da je fizička bol, fiziološki gledano, zaštitni mehanizam tijela koji se javlja kad se ošteti određeno tkivo, što uzrokuje refleksno reagiranje ozlijeđene osobe radi uklanjanja bolnog podražaja. Stoga u ozljedama, koje je zadobila određena osoba i u kojima dominiraju subjektivne smetnje, fizičku bol treba uvijek objektivizirati postojanjem uzročno-posljedične veze nastale ozljede i trpljenja fizičkih bolova. Kako tužitelj s pravom ističe da, obzirom na nalaz i mišljenje liječničkog vještaka dr. sc. D. J., proizlazi da su kod tužitelja, obzirom na kvalifikaciju ozljede, postojali fizički bolovi kroz određeno vrijeme, koji se javljaju i trajno kod promjene vremena u vidu glavobolja, to očigledno činjenica, da se tužitelj osjećaja trpljenja bolova ne sjeća, ne može upućivati na zaključak da navedene bolove tužitelj u momentu zadobivanja ozljede nije trpio i da ih nije bio svjestan, kako to pogrešno zaključuje prvostupanjski sud. Isto tako, iz iskaza vještaka dr. med. D. Š., jasno proizlazi da je u vrijeme padanja niz stup tužitelj bio svjestan nemoći i životne ugroženosti, a tijekom liječenja u psihijatrijskom smislu da je bilo prisutno emocionalno stanje neizvjesnosti, brige i strepnje u odnosu na vlastito zdravlje, pri čemu je osjećaj straha očigledno imao utjecaja na stanje promijenjene kvalitete svijesti, smetenosti, i u nastavku liječenja, dovelo do promjene ličnosti tužitelja. Stoga činjenica, da se tužitelj, nakon proteka određenog vremena, ne sjeća trajanja i intenziteta straha koji je trpio, obzirom na okolnosti pod kojima je došlo do ozljeđivanja tužitelja, objektivno se mora zaključiti da je tužitelj mogao trpjeti strah, zbog čega, načelno, tužitelju pripada i pravo na naknadu štete s osnove pretrpljenog straha.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1917/05-2 od 12.XII.2005.

NOVČANA NAKNADA ZBOG SMANJENJA ŽIVOTNE AKTIVNOSTI

Privremeno smanjenje životne aktivnosti

(Čl. 200 st. 1 Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94 i 7/96, 112/99, 88/01)

Naknada štete s osnove pretrpljenih duševnih bolova zbog smanjene životne aktivnosti, može se samo iznimno dosuditi i kod privremenog smanjenja životne aktivnosti, ali samo u slučaju kada je takvo privremeno smanjenje životne aktivnosti jačeg intenziteta i dužeg trajanja, tako da navedene okolnosti objektivno opravdavaju trpljenje duševnih bolova zbog privremenog smanjenja životne aktivnosti oštećenika.

«Obzirom na karakter i prirodu naknade štete s osnove pretrpljenih duševnih bolova zbog smanjene životne aktivnosti, novčana naknada navedene štete može se samo iznimno dosuditi i kod privremenog smanjenja životne aktivnosti, ali samo u slučaju kada je takvo privremeno smanjenje životne aktivnosti jačeg intenziteta i dužeg trajanja, tako da navedene okolnosti objektivno opravdavaju trpljenje duševnih bolova zbog privremenog smanjenja životne aktivnosti oštećenika. Imajući u vidu ozljede koje je zadobio tužitelj u prometnoj nesreći (natučenje oglavine i vratne kralježnice, te natučenje prsišta), zbog kojih ozljeda je životna aktivnost tužitelja bila samo privremeno ograničena tijekom dva mjeseca u smislu nemogućnosti dužeg sjedenja, stajanja, nošenja i dizanja težih tereta, te potrebe izbjegavanja naglih i afizioloških kretnji vratnom kralježnicom, pravilno je prvostupanjski sud zaključio da životna aktivnost tužitelja kroz razdoblje od dva mjeseca nije bila smanjena u takvom opsegu koji bi opravdavao trpljenje duševnih bolova jakog intenziteta, a niti su oni mogli dulje trajati, da bi navedene okolnosti opravdavale bilo kakvo dosuđenje naknade štete s te osnove»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1919/05-2 od 12.XII.2005.

NOVČANA NAKNADA ZBOG SMANJENJA ŽIVOTNE AKTIVNOSTI

Duševna bol zbog smanjene životne aktivnosti

(Čl. 200 Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94 i 7/96, 112/99, 88/01)

Duševna bol zbog smanjenja životne aktivnosti je takav oblik nematerijalne štete koji najčešće nastaje kao posljedica tjelesne ozljede oštećenika, time da sama tjelesna ozljeda ne daje pravo oštećeniku na naknadu štete, budući u smislu odredbe čl. 200 Zakona o obveznim odnosima pravo na naknadu štete pripada oštećeniku za pretrpljenu duševnu bol zbog smanjene životne aktivnosti kao posljedicu pretrpljene ozljede, odnosno u konkretnom slučaju kao posljedicu neposrednog utjecaja procesa rada odnosno radnih uvjeta na određenom radnom mjestu.

«S obzirom na način interpretacije umanjenja životne aktivnosti tužitelja, tužitelja valja upozoriti da su duševne boli zbog smanjenja životne aktivnosti takav oblik nematerijalne štete, koji najčešće nastaje kao posljedica tjelesne ozljede oštećenika, time da sama tjelesna ozljeda ne daje pravo oštećeniku na naknadu štete, obzirom da u smislu odredbe čl. 200 Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO) pravo na naknadu štete pripada oštećeniku za pretrpljenu duševnu bol zbog smanjene životne aktivnosti kao posljedice pretrpljene ozljede. Stoga smanjenje životne aktivnosti, kao posebna osnova za naknadu štete zbog trpljenja duševnih bolova, obuhvaća sva ona ograničenja životnih aktivnosti oštećenika koje bio on ostvarivao ili bi ih po redovnom tijeku stvari u budućnosti sigurno ostvarivao da nisu nastupile posljedice zadobivenih ozljeda. Zakon o mirovinskom i invalidskom osiguranju pojam profesionalne bolesti određuje na način da se profesionalnom bolešću smatra bolest prouzročena dužim neposrednim utjecajem procesa rada i uvjeta rada na određenim poslovima odnosno radnim zadacima ili djelatnostima, a koja je kao profesionalna bolest utvrđena listom profesionalnih bolesti. Stoga se profesionalna bolest, već sama za sebe smatra štetom koja je nastala organizmu, kao posljedica neposrednog utjecaja rada, odnosno radnih uvjeta na određenom radnom mjestu. Kako profesionalna bolest, bez ikakve dvojbe, može biti uzrokom nastanka materijalne odnosno nematerijalne štete, to, imajući u vidu posljedice profesionalne bolesti, i ovaj sud smatra da jedini oblik nematerijalne štete, koji može biti u uzročnoj vezi sa profesionalnom

bolešću, jesu duševni bolovi zbog smanjene životne aktivnosti, ukoliko profesionalna bolest, osim utjecaja na radnu sposobnost, ima i određene posljedice na smanjenje opsega životne aktivnosti osobe kod koje je utvrđeno profesionalno oboljenje. Kako iz iskaza liječničkog vještaka jasno proizlazi da je upravo profesionalna bolest tužitelja dovela ne samo do gubitka radne sposobnosti tužitelja, zbog koje je tužitelju priznato pravo na invalidsku mirovinu, nego utječe i na smanjenje njegove životne aktivnosti, i kako, obzirom na gubitak radne sposobnosti te opseg smanjenja životne aktivnosti, tužitelj, nedvojbeno, objektivno trpi duševne bolove, to je pravilno prvostupanjski sud, sukladno odredbi čl. 15 Zakona o zaštiti na radu, utvrdio tuženika odgovornim za naknadu nematerijalne štete nastale tužitelju s osnove trpljenja duševnih bolova zbog smanjene životne aktivnosti.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 74/06-2 od 31.I.2006.

NOVČANA NAKNADA ZBOG SMANJENJA ŽIVOTNE AKTIVNOSTI

Smanjenje životne aktivnosti posljedica narušenog duševnog zdravlja

(Čl. 200 Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94 i 7/96, 112/99, 88/01)

Oštećenik ima pravo na naknadu štete s osnove duševnih bolova zbog smanjene životne aktivnosti ne samo u slučaju kada je smanjenje životne aktivnosti posljedica zadobivene tjelesne ozljede već i u slučaju kada je smanjenje životne aktivnosti posljedica narušenog duševnog zdravlja.

«Prvotuženika, očigledno, valja upozoriti da oštećenik ima pravo na naknadu štete s osnove duševnih bolova zbog smanjene životne aktivnosti, ne samo u slučaju kada je smanjenje životne aktivnosti posljedica zadobivene tjelesne ozljede, već i u slučaju kada je smanjenje životne aktivnosti posljedica narušenog duševnog zdravlja. Duševna bol zbog smanjene životne aktivnosti, zakonski je i društveni pojam, a u manjoj mjeri medicinski pojam. Uloga je medicinskog vještaka da pomogne sudu u utvrđivanju trajnih posljedica štetnog događaja, a koje posljedice nastaju u duševnoj i socijalnoj sferi oštećenika, pri čemu se mišljenje vještaka mora temeljiti na objektivizaciji onih vanjskih manifestacijskih parametara koji u kvantitativnom smislu ukazuju na posljedice

i utjecaj traume na organizam oštećenika. Tužiteljica je psihičku traumu doživjela u dobi od nepunih 17 godina, zbog čega je, imajući u vidu već istaknute posljedice štetnog događaja, uskraćena u mnogobrojnim mladenačkim aktivnostima, nemogućnosti zapošljavanja, bavljenja raznim vrstama aktivnosti u slobodno vrijeme, normalnog i uobičajenog obiteljskog života, koje posljedice će tužiteljica, uz doživotno uzimanje lijekova, trpjeti do kraja života. Naime, prvostupanjski sud smatra da je postotak smanjene životne aktivnosti tužiteljice, utvrđen po liječničkom vještaku, previsoko ocijenjen, iako se «u cijelosti slaže s opisom manifestacija i sadržaja posljedica koje trpi tužiteljica radi smanjenja njezine životne aktivnosti», ocijenivši da bi utvrđeni postotak od 70% smanjene životne aktivnosti značio da tužiteljica gotovo uopće ne može samostalno funkcionirati u svakodnevnom životu. Prvostupanjski sud očigledno ispušta iz vida činjenicu koja je već spomenuta u odluci ovoga suda, a to je, da smanjenje životne aktivnosti nije i ne mora uvijek biti posljedica isključivo tjelesne ozljede, a koja bi prouzročila smanjenje ili ograničenje životne aktivnosti oštećenika. Svako ljudsko biće ima pravo na život i svakoj osobi pripada zaštita tog prava, pa i kroz institut prava na naknadu neimovinske štete. Pravo na život je apsolutno pravo i kao takvo ono uključuje u sebi i pravo na određenu kvalitetu života.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1064/06-2 od 02.V.2006.

NAKNADA NEMATERIJALNE ŠTETE ZBOG SMRTI BLISKE OSOBE

Trajna zajednica života

(Čl. 201 st. 2 Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94 i 7/96, 112/99, 88/01)

Nisu ispunjeni uvjeti iz članka 201 st. 2 Zakona o obveznim odnosima za priznavanje prava na naknadu štete zbog smrti bliske osobe – brata, budući se povremeno viđanje i posjete te boravak kod brata, ne može smatrati trajnijom zajednicom života, i to bez obzira na postojanje emotivne veze.

«Prije svega valja ukazati da u smislu odredbe čl. 201 st. 2 Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO) naknada štete s osnove pretrpljenih duševnih bolova zbog smrti brata može se dosuditi braći i sestrama ako je između njih i umrlog postojala trajnija zajednica života. Dakle, bez obzira na postojanje i intenzitet emocionalne veze između braće i sestara, odnosno njihovu bliskost, braća i sestre mogu ostvariti pravo na naknadu štete u slučaju smrti brata ili sestre samo ako je između njih i pokojnika postojala trajnija zajednica života. Točno je, kako to žalitelji navode u žalbi, da okolnost da pokojnik i njegov brat ili sestra, nisu zajednički stanovali, prema usvojenom stajalištu sudske prakse, sama za sebe ne upućuje na zaključak da između njih nije postojala trajnija zajednica života, jer je bitno utvrditi da li su za života braća ili sestre bili upućeni jedni na druge, međusobno se pomagali i na taj način osiguravali egzistenciju. Međutim, prema ocjeni ovog suda, činjenice utvrđene tijekom prvostupanjskog postupka, a na koje i žalitelji ukazuju u žalbi, ne upućuju na zaključak o postojanju trajnije zajednice života između pokojnika S. R. i žalitelja. Naime, iz iskaza svih tužitelja, saslušanih tijekom postupka u svrhu dokazivanja, proizlazi da je pok. S.R. živio u zajedničkom domaćinstvu sa svojom majkom, prvotuziteljicom K. R., koja je o njemu vodila brigu, posebno obzirom na činjenicu da je bolovao od padavice, dok žalitelji unatrag više godina žive u odvojenim domaćinstvima, drugotuzitelj I. R. u svojoj kući, izvan mjesta prebivališta svoje majke, da pretežno zbog posla boravi na terenu, da mu je pok. brat povremeno održavao kuću za vrijeme njegove odsutnosti, da trećetuziteljica D.T. živi sa članovima svoje obitelji i da je povremeno pokojnik boravio u njezinoj kući. Prema tome, pok. S.R. je živio sa svojom majkom u zajedničkom domaćinstvu koja je o njemu i vodila brigu, dok se povremeno viđanje sa žaliteljima, povremene posjete i boravak pok. brata kod njih, telefonski kontakti, te povremeno pomaganje pok. bratu ne mogu smatrati trajnijom zajednicom života, bez obzira na postojanje emotivne veze između pok. brata i žalitelja, zbog čega žalitelji neosnovano osporavaju zaključak prvostupanjskog suda u pogledu neispunjenja uvjeta iz čl. 201 st. 2 ZOO-a za priznavanje prava na naknadu štete s osnove pretrpljenih duševnih bolova zbog smrti brata.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 86/06-2 od 06.II.2006.

UGOVORNA KAZNA

Ispunjenje u roku bitan sastojak ugovora

(Čl. 273 st. 1 Zakona o obveznim odnosima - «Narodne novine», broj 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 112/99, 112/99, 88/01)

Ukoliko je ugovorom o izvođenju radova određeno da je ispunjenje u roku bitan sastojak ugovora, a naručitelj je temeljem ugovora imao pravo ili na raskid ugovora ili na isplatu penala, s time da je realiziran raskid Ugovora, tada naručitelj nema pravo na kumulaciju kaznenih posljedica – i na raskid ugovora na štetu izvođača i na obračun penala.

«Utvrdivši da je prema sadržaju Ugovora o izvođenju radova naručitelj radova imao pravo (čl. VI Ugovora) ili na raskid Ugovora ili na isplatu kamata, a da je realiziran raskid Ugovora, prvostupanjski sud je ocijenio da je tuženik neosnovano izvršio ustegu od pravilno obračunate vrijednosti radova, pri njihovom plaćanju, obračunom penala, jer mu ne pripada pravo na kumulaciju kaznenih posljedica (raskid Ugovora na štetu izvođača i na obračun penala). Radi toga prvostupanjski sud je tuženika obvezao na isplatu neosnovano ustegnutog iznosa s naslova obračuna penala u iznosu od 10.410,56 kn. Po ocjeni ovog suda pravilno je prvostupanjski sud o sadržaju ugovornih odnosa između stranaka presudio temeljem sadržaja sklopljenog ugovora o izvođenju radova. Tim ugovorom regulirano je između ostalog i da je ispunjenje u roku, određeno u čl. 5 i 6 Ugovora, bitan sastojak Ugovora uz koji je vezana mogućnost raskida ugovora od strane naručitelja radova. Pravilno je prvostupanjski sud zaključio da egzistentnost Ugovora, u slučaju kašnjenja izvođača prema tekstu samog Ugovora ovisi o volji naručitelja koji je po ugovoru ovlašten ili na raskid ugovora ili na obračun ugovorne kazne. Pravilno prvostupanjski sud pri tome ukazuje da je odabir takve posljedice u skladu sa sadržajem odredbe čl. 273 u vezi st. 1 Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO). Budući da je tuženik, prema pravilnom prvostupanjskom utvrđenju neosnovano ustegnuo od vrijednosti izvršenog dijela ugovora tužitelju iznos od 10.410,56 kn to je prvostupanjski sud osnovano tužitelju dosudio tu razliku, što žalbenim navodima nije dovedeno u sumnju.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1750/05-2 od 28.II.2006.

ZATEZNA KAMATA

Zakonska zatezna kamata na dosuđeni iznos naknade štete

(Čl. 277 st. 1 Zakona o obveznim odnosima - «Narodne novine», broj 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 112/99, 112/99, 88/01)

Tuženik je dužan na dosuđene iznose naknade štete platiti zakonsku zateznu kamatu od presuđenja, odnosno od dana objave presude pa do isplate.

«Djelomično je, zbog pogrešne primjene materijalnog prava, preinačena i odluka o kamati na dosuđene iznose naknade štete, jer je prvostupanjski sud pogrešno obvezao tuženika da je dužan na dosuđene iznose naknade štete platiti zakonsku zateznu kamatu od zaključenja glavne rasprave pa do isplate, obzirom da tužitelju, na dosuđene iznose naknade štete, pripada zakonska zatezna kamata od presuđenja pa do isplate, dakle, od dana objave pobijane presude 18. srpnja 2005. g., pa do isplate.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1702/05-2 od 17.X.2005.

POBIJANJE DUŽNIKOVIH PRAVNIH RADNJI

Pobijanje ugovora o darovanju

(Čl. 280. st. 1. Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94 i 7/96, 112/99)

Ukoliko sud usvoji tužbeni zahtjev kojim se traži pobijanje dužnikovih pravnih radnji, ta pravna radnja dužnika gubi pravni učinak

samo prema tužitelju i samo u opsegu potrebnom za ispunjenje njegovih potraživanja iz kojeg razloga je sud dužan ograničiti pobijanje pravne radnje dužnika obzirom na visinu dospjele tražbine tužitelja, s time da je sud dužan utvrditi vrijednost nekretnina i pokretnina koje su predmet pobijane pravne radnje.

«Naime, ukoliko sud usvoji tužbeni zahtjev kojim se traži pobijanje dužnikovih pravnih radnji, ta pravna radnja dužnika gubi pravni učinak samo prema tužitelju i samo u opsegu potrebnom za ispunjenje njegovih potraživanja iz kojeg razloga je nužno ograničiti pobijanje pravne radnje dužnika obzirom na visinu dospjele tražbine tužitelja, imajući u vidu i vrijednost imovine koja je predmet pobijanog pravnog posla. Naime, razlozi obrazloženja pobijane presude ne sadrže i razlog o također odlučnoj činjenici u odnosu na vrijednost imovine koja je predmet raspolaganja pobijanog pravnog posla – Ugovora o doživotnom uzdržavanju od 03.11.2003.g. Prvostupanjski sud, iako je usvojio tužbeni zahtjev kojim je tužitelj zatražio pobijanje pravnih radnji dužnice – i to samo u opsegu potrebnom za ispunjenje njegovih potraživanja, taj sud međutim, imajući u vidu vrijednost imovine koja je predmet pobijanog pravnog posla, nije u razlozima pobijane presude dao i razloge u odnosu na vrijednost nekretnina i pokretnina koje su predmetom pobijanog pravnog posla, a uslijed čega, kako je već naprijed rečeno, pobijana presuda ne sadrži, i pored pravilno iznesenih razloga o odlučnim činjenicama, i razlog o toj odlučnoj činjenici. Naime, prema već rečenom, ukoliko je sud usvojio tužbeni zahtjev tužitelja bio je dužan utvrditi i vrijednost nekretnina a i pokretnina koje su bile predmet pobijane pravne radnje.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 97/06-2 od 11.V.2006.

OBNOVA (NOVACIJA)

Izjava o jamstvu

(Čl. 349 Zakona o obveznim odnosima - «Narodne novine», broj 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 112/99, 112/99, 88/01)

Ne može se raditi o obnovi obveze (novaciji) ukoliko u izjavi o jamstvu nije to izričito navedeno, a to stoga što se obnova obveze ne pretpostavlja, već mora biti izričito navedena.

«Prvostupanjski sud je na osnovu pregleda pisane dokumentacije zaključio da se radi o potraživanju iz trgovačkog odnosa, te da je točno tuženikovo materijalno pravno stajalište prema kojem potraživanja iz takovog odnosa zastarijevaju temeljem odredbe čl. 374 st. 1 Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO) za tri godine. Prvostupanjski sud je ocijenio da u vrijeme potpisivanja izjave o jamstvu niti jedno potraživanje tužitelja prema društvu tuženika nije bilo zastarjelo (izjava o jamstvu od 11. rujna 2002. g., a prema zastarnom roku iz čl. 374 st. 1 ZOO-a). Prvostupanjski sud je utvrdio da je nad trgovačkim društvom «XX» d.o.o. dana 20. ožujka 2002. g. pred Trgovačkim sudom u V. otvoren i istodobno zaključen stečajni postupak. U tom trenutku potraživanja tužitelja još uvijek nisu bila zastarjela. Prvostupanjski sud nadalje navodi da je tužitelj bio u posjedu čeka radi naplate svog potraživanja od 28. veljače 2002. g., no podnio ga je na naplatu tek 16. rujna 2002. g. (odmah po potpisivanju ugovora o jamstvu). Prihvatajući pravilnim materijalnopravno stajalište tuženika prema kojem obveza tuženika zastarijeva, sukladno odredbi čl. 1019 st. 2 ZOO-a, istodobno kad i obveza glavnog dužnika, prvostupanjski sud je ocijenio da je i prema glavnom dužniku i prema tuženiku, kao jamcu zastarjelo tužiteljevo potraživanje, jer je protekao trogodišnji zastarni rok tijekom kojeg nije došlo do utuženja, odnosno prekida, odnosno zastoja zastarijevanja (u smislu odredbe čl. 1019 st. 3 i 4 ZOO-a). Pri tome prvostupanjski sud ističe da se prema sadržaju izjave o jamstvu sadržaj tuženikove preuzete obveze iz te isprave ne može tumačiti kao obnova obveze (novacija) u smislu odredbe čl. 348 st. 1 ZOO-a, pri čemu posebno ističe sadržaj odredbe čl. 349 ZOO-a prema kojem se obnova obveze ne pretpostavlja, nego mora biti izričita (u protivnom uz novu obvezu postoji i ranija). U žalbi tužitelj navodi svoje činjenično i materijalnopravno shvaćanje o značaju izjave o jamstvu tuženika, kao fizičke osobe, koje je dato 11. rujna 2002.g. za sadržaj tuženikove obveze za namirenje duga glavnog dužnika. Navodi da je tuženik bivši vlasnik i direktor trgovačkog društva «XX» d.o.o., koje društvo je prestalo postojati danom 20. ožujka 2002.g. otvaranjem i istovremenim zaključenjem stečajnog postupka, slijedom čega značaj priznanja obveze spomenute pravne osobe u smislu odredbe čl. 366 i čl. 348 -351 ZOO-a ima značaj priznanja obveze i inovacije obveze. Zbog toga, po ocjeni tužitelja od dana 11. rujna 2002. g. započinje teći novi zastarni rok za tuženika, kao fizičku osobu, u trajanju od pet godina. Međutim, prvostupanjski sud je u obrazloženju presude po ocjeni ovog suda pravilno pošao od bitnog sadržaja tuženikove izjave o jamstvu, koja predstavlja njegov jednostrani akt kojim preuzima sadržaj obveze treće osobe (svog trgovačkog društva) i to sukladno stvarnom sadržaju te izjave (o jamstvu).

Dakle, na osnovu činjenice da je pravna osoba, eventualno, već i ranije prestala postojati, ne slijedi zaključak da se tuženik sadržajem izjave o jamstvu obvezao više ili na drugi način nego to slijedi iz te njegove isprave. U tom smislu, iz činjenice da je trgovačko društvo «XX» d.o.o. već ranije prestalo postojati samostalno i nanovo, preuzimanjem vlastite samostalne obveze uz eventualni prekid zastarnog roka iz ranije obveze. Naime, konstituiranjem nove obveze u smislu žalbe, stara bi prestala postojati pa bi se radilo o početku tijeka zastarnog roka temeljem nove obveze, pa je u tom smislu promašeno žalbeno tumačenje da bi u takvom slučaju zastarni rok počeo ponovno teći. Dakle, i po ocjeni ovog suda, tuženik osnovano tumači značaj i sadržaj izjave o jamstvu sukladno sadržaju pisane isprave kojom je on, dobrovoljno, takvu obvezu kao osobnu obvezu preuzeo, solidarno, uz trgovačko društvo «ZZ» d.o.o., a u okviru jamstva za ispunjenje. «

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1794/05-2 od 12.I.2006.

NASTUPANJE ZASTARE

Naknada s osnove izvršenih ulaganja

(Čl. 35 st. 4 Zakona o zakupu poslovnog prostora – «Narodne novine» br. 91/96)

Ukoliko raniji zakupnik ne uspije na natječaju, a zakupodavac sklopi sa drugom osobom ugovor o zakupu poslovnog prostora, raniji zakupnik ima pravo od zakupodavca zahtijevati isplatu naknade za učinjena ulaganja, s time da zastara potraživanja ranijeg zakupnika s osnove izvršenih ulaganja u poslovni prostor počinje teći od sklapanja ugovora o zakupu poslovnog prostora zakupodavca s drugom osobom.

«Imajući u vidu činjenicu da je javni natječaj za davanje u zakup predmetnog poslovnog prostora proveden 1998.g., da je tuženik zahtijevao od tužitelja predaju u posjed poslovnog prostora s danom 01. studenog 1998.g., prvostupanjski sud smatra da je od tog datuma počeo teći zastarni rok od 5 godina za potraživanje tužitelja s osnove izvršenih ulaganja u poslovni prostor tuženika, koje je predmet tužbenog zahtjeva tužitelja, odnosno s danom

pravomoćnosti presude prvostupanjskog suda u predmetu broj P.174/98, dakle, s datumom 14. travnja 1999.g., koji rok je protekao prije podnošenja tužbe tužitelja koja je podnesena prvostupanjskom sudu 24. siječnja 2005.g., zbog čega je, prihvativši osnovanim prigovor zastare, odbio tužbeni zahtjev tužitelja. Stajalište prvostupanjskog suda u pogledu osnovanosti prigovora zastare potraživanja tužitelja, ne može se prihvatiti pravilnim. Naime, tužbeni zahtjev tužitelja odnosi se na isplatu izvršenih ulaganja tužitelja u poslovni prostor tuženika, kojeg je tužitelj koristio temeljem sklopljenog ugovora o zakupu. Pravilan je zaključak prvostupanjskog suda da potraživanje tužitelja koje je predmet tužbenog zahtjeva zastarijeva u roku od 5 godina, jer se u konkretnom slučaju primjenjuje opći zastarni rok iz čl. 371 Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO). Prema odredbi čl. 361 st. 1 ZOO zastarijevanje počinje teći prvoga dana poslije dana kada je vjerovnik imao pravo zahtijevati ispunjenje obveze. Prema odredbi čl. 35 st. 4 Zakona o zakupu poslovnog prostora raniji zakupnik koji ne uspije u natječaju, pa osobe iz st. 1 iste odredbe sklope ugovor o zakupu poslovnog prostora s drugom osobom, ima pravo od zakupodavca zahtijevati isplatu naknade za učinjena ulaganja. Obzirom na nespornu činjenicu da tužitelj nije uspio na javnom natječaju provedenom u smislu odredbe čl. 35 st. 1 Zakona o zakupu poslovnog prostora, da je tuženik sklopio ugovor o zakupu poslovnog prostora s drugom osobom, a imajući u vidu sadržaj citirane odredbe čl. 35 st. 4 istog Zakona, ocjena je ovoga suda da zastara potraživanja tužitelja s osnove izvršenih ulaganja u poslovni prostor počinje teći od sklapanja ugovora o zakupu poslovnog prostora tuženika s drugom osobom, kako to i tužitelj osnovano ukazuje u žalbi, zbog čega je bilo nužno utvrditi kada je tuženik sklopio ugovor o zakupu s Poljoprivrednom zadrugom S. N.M., čija ponuda je od strane tuženika ocijenjena najpovoljnijom, kako bi se moglo ocijeniti da li je tužba tužitelja podnesena unutar zastarnog roka od 5 godina, odnosno da li je prigovor zastare osnovan. Kako sadržaj odredbe čl. 35 st. 4 Zakona o zakupu poslovnog prostora upućuje na zaključak da je za ocjenu početka tijeka zastarnog roka za potraživanje tužitelja koje je predmet tužbenog zahtjeva bitno vrijeme sklapanja ugovora o zakupu poslovnog prostora s osobom izabranom na provedenom javnom natječaju, to se za sada ne može prihvatiti pravilnim stajalište prvostupanjskog suda u pogledu ocjene osnovanosti prigovora zastare, budući da je prvostupanjski sud pogrešno utvrdio početak tijeka zastarnog roka, smatrajući da zastara počinje teći trenutkom pravomoćnosti presude prvostupanjskog suda u predmetu broj P___/98 kojom je odbijen zahtjev tužitelja za sklapanje ugovora o zakupu predmetnog poslovnog prostora.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 61/06-2 od 02.V.2006.

POTRAŽIVANJE   NAKNADE   ŠTETE UZROKOVANE   KAZNENIM   DJELOM   –   ROK ZASTARE

Zastara potraživanja naknade štete

(Čl. 376 Zakona o obveznim odnosima - «Narodne novine», broj 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 112/99, 112/99, 88/01)

Kada je pravomoćno obustavljen kazneni postupak zbog zastare kaznenog gonjenja, o prigovoru zastare potraživanja naknade štete prosuđuje se temeljem odredbe čl. 376 Zakona o obveznim odnosima, s time da podnošenjem imovinsko pravnog zahtjeva u kaznenom postupku nije došlo do prekida zastare, budući da kazneni postupak nije dovršen pravomoćnom osuđujućom presudom, a tužitelj nije bio upućen da svoj imovinskopravni zahtjev ostvaruje u parnici.

«Kako tužitelj u žalbi ponavlja svoje pogrešno stajalište o «analognoj primjeni članka 390 st. 1 Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO) i pozitivnu sudsku praksu» u odnosu na ocjenu prigovora zastare potraživanja naknade štete i unatoč jasnom obrazloženju prvostupanjske presude o neprihvatljivosti načina tumačenja tužitelja određaba ZOO-a o zastari potraživanja s osnove naknade štete, ovaj sud smatra potrebnim ponoviti sljedeće: kako je kazneni postupak protiv tuženika rješenjem istog suda u predmetu K. ___/01 pravomoćno obustavljen zbog zastare kaznenog gonjenja, to se, u konkretnom slučaju, očigledno ne može raditi o šteti prouzročenoj tužitelju kaznenim djelom, zbog čega pitanje zastare potraživanja naknade štete, načelno, treba prosuđivati sukladno odredbi čl. 376 ZOO-a, pri čemu postavljanje imovinsko pravnog zahtjeva u kaznenom postupku valja smatrati podnošenjem tužbe, kada nisu ispunjene pretpostavke za primjenu odredbe čl. 377 ZOO-a (tako i VS RH Rev. br. 3347/95; 2906/93 i sl.). Pogrešno je pozivanje tužitelja «na analognu primjenu odredbe čl. 390 st. 1 ZOO-a», jer, podnošenjem imovinsko pravnog zahtjeva u kaznenom postupku nije došlo do prekida zastare potraživanja naknade štete, obzirom da kazneni postupka nije dovršen pravomoćnom osuđujućom presudom, a niti je tužitelj upućen da svoj imovinsko pravni zahtjev, postavljen u kaznenom postupku, ostvaruje u parnici. Stoga samo u slučaju da je tužitelj u kaznenom postupku bio upućen da svoj imovinsko pravni zahtjev, postavljen u kaznenom postupku, ostvaruje u parnici, pri čemu je

neodlučno kada je rješenje o obustavi postupka u kaznenom postupku postalo pravomoćno, ne bi nastupila zastara potraživanja ukoliko bi tužitelj parnicu pokrenuo u roku od tri mjeseca od pravomoćnosti odluke kojom je upućen da svoj imovinsko pravni zahtjev ostvaruje u parnici (tako i VS RH Rev. 1451/93, 1859/95, 1353/99 i sl.)»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1745/05-2 od 24.X.2005.

POTRAŽIVANJE   NAKNADE   ŠTETE UZROKOVANE KAZNENIM DJELOM

Zastara potraživanja tužitelja s osnove naknade štete kada je tuženik osuđen pravomoćnom osuđujućom kaznenom presudom

(Čl. 377 st. 1 Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94 i 7/96, 112/99, 88/01)

Ukoliko je donesena pravomoćna osuđujuća kaznena presuda, potraživanje tužitelja s osnove naknade štete u smislu odredbe čl. 377 st. 1 Zakona o obveznim odnosima zastarijeva kad istekne vrijeme određeno za zastaru kaznenog gonjenja, a apsolutni rok zastare se primjenjuje samo ako kazneno gonjenje uopće nije poduzeto ili nije dovršeno unutar roka zastare za kazneno gonjenje.

«Pravilno je prvostupanjski sud zaključio da potraživanje tužitelja za naknadu štete u smislu odredbe čl. 377 st. 1 Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO) zastarijeva kad istekne vrijeme određeno za zastaru kaznenog gonjenja, a koji rok u konkretnom slučaju, obzirom na kazneno djelo počinitelja, kojim je prouzročena šteta tužiteljima, iznosi 5 godina, a zastara zahtjeva za naknadu štete počinje teći od pravomoćnosti osuđujuće kaznene presude, odnosno kako je to pravilno utvrdio prvostupanjski sud, od 23. kolovoza 1994.g., a istječe 23. kolovoza 1999.g. Apsolutni rok zastare dolazi u obzir samo ako kazneno gonjenje nije uopće poduzeto, ili ako nije dovršeno unutar roka zastare za kazneno gonjenje, pri čemu je očigledno da apsolutni rok zastare u konkretnom slučaju ne može doći u obzir, obzirom da je počinitelj kaznenog

djela osuđen pravomoćnom presudom istog suda br. K.____/94-5 od 22. kolovoza 1994.g.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 107/06-2 od 13.II.2006.

ROKOVI ZASTARE KOD UGOVORA O OSIGURANJU

Obrazloženje odluke suda prvog stupnja kojom usvaja prigovor zastare

(Čl. 380 st. 1 Zakon o obveznim odnosima - «Narodne novine», broj 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 112/99, 112/99, 88/01)

U obrazloženju odluke suda prvog stupnja kojom usvaja prigovor zastare, između ostalog potrebno je da su navedene odlučne činjenice zbog kojih sud smatra da je započeo tijek zastare, kada smatra da je zastara nastupila, te kada je završio tijek zastarnog roka, kao i stajalište suda vezano na protivljenje tom prigovoru od strane tužitelja.

«Naime, valja istaknuti, da pobijana presuda, vezano na istaknuti prigovor zastare, osim što sadrži nejasno stajalište i nejasnu primjenu materijalnog prava za usvajanje istog, ne sadrži uopće razloge koje je nužno da sadrži odluka kojom se takav prigovor prihvaća, a to znači razloge u odnosu na vrijeme nastupa odnosno početka tijeka zastarnog roka kao i u odnosu na vrijeme nastupanja zastare, kao što ne sadrži niti razloge u odnosu na suprotne prigovore tužitelja koji se protivio tijekom postupka prigovor zastare. Odredbom čl. 361 st. 1 Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO) propisano je da zastarijevanje počinje teći prvog dana poslije dana kada je vjerovnik imao pravo zahtijevati ispunjenje obveze, ako zakonom za pojedine slučajeve nije što drugo propisano, dok je odredbom čl. 362 propisano da zastara nastupa kad istekne posljednji dan zakonom određenog vremena. Prvostupanjski sud, odlučujući o prigovoru zastare, usvajanjem toga prigovora, međutim, u razlozima presude nije naveo niti jednu od istaknutih, Zakonom propisanih odlučnih okolnosti, o kojima ovisi ocjena osnovanosti takvog prigovora. U ponovljenom postupku, kod odlučivanja o prigovoru zastare, prvostupanjski sud imat će prije svega u vidu da takva odluka treba sadržavati odlučne razloge u odnosu na utvrđivanje predmeta spora

(pravne osnove), te isto tako i razloge vezane na početak tijeka zastare te i nastup zastarnog roka, a isto tako i u sebi sadržavati primjenu materijalno-pravnih odredaba koje sud povodom takvog prigovora primjenjuje, odnosno, na kojima utemeljuje svoju odluku. Glede konkretnog predmeta spora, a što je već inače i naprijed istaknuto, isti predstavlja spor o potraživanju tužitelja kao osiguratelja prema tuženiku kao štetniku, radi isplate iznosa koji je tužitelj kao osiguravatelj isplatio svojem osiguraniku i to očito po osnovi Ugovora o kasko osiguranju, pa je ovaj sud stajališta da takova potraživanja spadaju u potraživanja, čiji je rok zastarijevanja propisan odredbom čl. 380 st. 6 ZOO-a, te da takvo potraživanje zastarijeva za tri godine od kada je oštećeni osiguranik saznao za štetu i počinitelja. Stoga, vezano na primjenu konkretne materijalnopravne odredbe, nužno je da odluka sadrži, što je već prije spomenuto, kada sud smatra da je započeo tijek zastare i kada smatra da je isti nastupio, odnosno drugim riječima prije svega kada je oštećeni osiguranik saznao za štetu i počinitelja, što treba predstavljati početak tijeka zastare, te kada je završio tijek zastarnog roka, kao i razloge o stajalištu suda vezano na protivljenje tom prigovoru od strane tužitelja, što se konkretno odnosi na iznošenje tvrdnji tužitelja da je tuženik kroz određeno razdoblje, a nakon sklapanja nagodbe o podmirenju regresnog duga, dug i isplaćivao.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1577/05-2 od 02.II.2006.

POTRAŽIVANJE   NAKNADE   ŠTETE UZROKOVANE KAZNENIM DJELOM

Vežanost suda za presudu kaznenog suda

(Čl. 12 st. 3 Zakona o parničnom postupku – «Narodne noine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03)

Sud je u parničnom postupku vezan za pravomoćnu presudu kaznenog suda kojom se optuženik oglašava krivim, u pogledu postojanja kaznenog djela i kaznene odgovornosti počinitelja, s time da je u odnosu na činjenični opis kaznenog djela vezan samo u odnosu na one činjenice koje

čine kvalifikatorne elemente određenog kaznenog djela, što znači da okolnost da je štetna radnja kojom je nanesena šteta istovremeno i kazneno djelo, ne isključuje mogućnost postojanja podijeljene odgovornosti štetnika i oštećenika nastanku štete.

«Kako prvostupanjski sud očigledno pogrešno shvaća sadržaj odredbe čl. 12 st. 3 Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP), valja ponoviti da je u smislu navedene odredbe, sud u parničnom postupku u pogledu postojanja kaznenog djela i kaznene odgovornosti počinitelja vezan za pravomoćnu presudu kaznenog suda kojom se optuženik oglašava krivim. U konkretnom slučaju to znači, da je u parničnom postupku, pokrenutom po tužbi tužiteljice protiv tuženika, radi naknade štete nastale tužiteljici iz štetnog događaja od 06. lipnja 2004.g., prvostupanjski sud vezan pravomoćnom presudom istog suda broj K.__/05-25, ali samo uz činjenicu da je tuženik na štetu tužiteljice počinio kazneno djelo protiv života i tijela tjelesnom ozljedom, i da je za navedeno kazneno djelo proglašen krivim. U odnosu na činjenični opis kaznenog djela, sud je vezan samo u odnosu na one činjenice koje čine kvalifikatorne elemente određenog kaznenog djela, što znači da sud u parničnom postupku nije vezan za onaj činjenični opis kaznenog djela koji ne predstavlja kvalifikatorno obilježje konkretnog kaznenog djela. Stoga valja zaključiti da okolnost, da je određena štetna radnja kojom je nanesena šteta, istovremeno i kazneno djelo, ne isključuje mogućnost postojanja podijeljene odgovornosti štetnika i oštećenika nastanku štete, u smislu odredbe čl. 192 Zakona o obveznim odnosima (tako i VSRH, Rev. broj 2291/94, Rev. broj 98/95 i sl.). Pogrešno zaključivši da ne postoji sudoprinos tužiteljice nastanku štetnog događaja samo iz razloga jer je «u samoj izreci kaznene presude navedeno da se radi o bezrazložnom napadu tuženika na tužiteljicu», prvostupanjski je sud, propustivši ocijeniti i prigovor podijeljene odgovornosti istaknut od strane tuženika, počinio bitnu povredu odredaba parničnog postupaka iz čl. 354 st. 2 toč. 6 ZPP-a, jer je tuženiku time onemogućio raspravljanje pred sudom radi dokazivanja činjenica o postojanju podijeljene odgovornosti za nastanak štetnog događaja na strani tužiteljice.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 856/06-2 od 27.II.2006.

SOLIDARNA ODGOVORNOST

Odgovornost solidarnih dužnika

(Čl. 414 st. 1. Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94 i 7/96, 112/99, 88/01)

Kada samo dvoje od više solidarnih dužnika (štetnika) sklope sudsku nagodbu, to nije zapreka da se vodi parnica protiv ostalih solidarnih dužnika, s time da je sud u tom slučaju dužan utvrditi koju štetu i u kojim iznosima su se štetnici obvezali naknaditi tužitelju sklopljenom sudskom nagodbom, da li su navedeni štetnici izvršili svoju obvezu preuzetu sudskom nagodbom, te da li je i u kojem dijelu isplaćenim iznosima tužitelju namirena šteta, kako bi bio u mogućnosti donijeti odluku u odnosu na solidarne dužnike koji nisu sklopili sudsku nagodbu.

«Prije svega, valja ukazati da su se sudskom nagodbom sklopljenom 09. lipnja 2003. g. dvojica štetnika, tadašnjih tuženika, obvezali isplatiti tužitelju naknadu štete, svaki u iznosu od 5.000,00 kn. U zapisniku o nagodbi navedeno je da se štetnici, tadašnji tuženici, obvezuju isplatiti tužitelju navedeni novčani iznos «s naslova tužbe». Obzirom na sadržaj sklopljene sudske nagodbe, a u odnosu na obvezu štetnika, tadašnjih tuženika, preuzetu sudskom nagodbom, mora se zaključiti da je navedena nagodba potpuno nejasna, neodređena i nerazumljiva, jer se iz sadržaja sklopljene nagodbe uopće ne može zaključiti u kojim iznosima i na koje oblike štete se odnosi novčani iznos kojeg su se navedeni štetnici obvezali isplatiti tužitelju. Naime, prema sadržaju tužbe i postavljenog tužbenog zahtjeva tužitelja, zahtjev tužitelja odnosi se na više različitih oblika nematerijalne i materijalne štete – fizičke bolove, duševne bolove zbog smanjene životne aktivnosti i naruženosti, strah i uništenu odjeću. Obzirom na postavljeni tužbeni zahtjev tužitelja, sudskom nagodbom je bilo nužno precizirati na koje oblike nematerijalne i materijalne štete zatražene tužbenim zahtjevom tužitelja se nagodba odnosi i u kojim pojedinačnim iznosima, a u okviru novčanog iznosa kojeg su se tadašnji tuženici obvezali isplatiti tužitelju. Sadržaj sudske nagodbe kojom je riješen predmet spora u odnosu na dvojicu štetnika, bilo je nužno precizirati obzirom na činjenicu da se postupak nastavio u odnosu na prvo i drugo tuženika, a svi štetnici i drugotuženik za štetu odgovaraju solidarno, pri čemu valja upozoriti na sadržaj solidarnosti dužnika u smislu citirane odredbe čl. 414 st. 1 Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO), prema kojoj svaki dužnik solidarne obveze odgovara vjerovniku za cijelu obvezu. Naime, prvostupanjski sud je pobijanom presudom obvezao preostale tuženike na naknadu štete tužitelju, za pojedine oblike

nematerijalne i materijalne štete i u iznosima navedenim u toč. I izreke, ne vodeći pritom uopće računa o činjenici da je između tužitelja i dvojice štetnika sklopljena sudska nagodba kojom su se štetnici obvezali isplatiti tužitelju «s naslova tužbe» svaki iznos od 5.000,00 kn. Imajući u vidu način na koji je prvostupanjski sud proveo postupak i donio pobijanu presudu, iz sadržaja postupka i načina presuđenja ne može se zaključiti koja je šteta i u kojoj visini nastala tužitelju kao posljedica štetnog događaja, da li je i u kojem iznosu tužitelju isplaćena naknada štete temeljem sklopljene sudske nagodbe, na koje oblike nematerijalne i materijalne štete se odnosi, te da li je i u kojem dijelu eventualno isplaćenim iznosima po sudskoj nagodbi, šteta namirena. Prema sadržaju citirane odredbe čl. 414 st. 1 ZOO-a, u slučaju kada je u odnosu na neke od više solidarnih dužnika donesena pravomoćna i ovršna presuda, to nije zapreka da se vodi parnica protiv ostalih solidarnih dužnika i njima naloži ispunjenje iste solidarne obveze, budući da solidarna odgovornost više solidarnih dužnika prestaje kad jedan od solidarnih dužnika ispuni obvezu u cijelosti, u kojem slučaju se ostali solidarni dužnici oslobađaju obveze. Dakle, ako je u odnosu na neke od više solidarnih dužnika donesena pravomoćna i ovršna presuda, može se voditi parnica i protiv ostalih solidarnih dužnika i njima naložiti ispunjenje solidarne obveze, obzirom da donošenjem pravomoćne i ovršne presude ne prestaje solidarna obveza ostalih solidarnih dužnika, koja prestaje tek namirenjem vjerovnika. Kako je u procesnopravnom smislu sudska nagodba izjednačena s pravomoćnom sudskom presudom, to je prvostupanjski sud bio dužan utvrditi koja je šteta i u kojem iznosu tužitelju nastala kao posljedica štetnog događaja, koju štetu i u kojim iznosima su se štetnici K. P. i G. H. obvezali naknaditi tužitelju sklopljenom sudskom nagodbom, da li su navedeni štetnici izvršili svoju obvezu preuzetu sudskom nagodbom, te da li je i u kojem dijelu isplaćenim iznosima tužitelju namirena šteta, kako bi bio u mogućnosti donijeti odluku o tužbenom zahtjevu tužitelja u odnosu na prvo i drugo tuženika.

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1924/05-2 od 13.III.2006.

PRAVO REGRESA

Alkoholiziranost osiguranika

(Čl. 3 toč. 2 Uvjeta za osiguranje od automobilske odgovornosti)

Osiguravajuće društvo nema pravo regresa od osiguranika, koji je u vrijeme štetnog događaja bio pod utjecajem alkohola, ukoliko alkoholiziranost osiguranika nije u uzročnoj vezi sa nastankom štetnog događaja.

«Stoga je sud prvog stupnja zauzeo stajalište da alkoholiziranost tuženika nije u uzročnoj vezi sa nastankom štetnog događaja, a s druge strane da je oštećeni svojim ponašanjem, odnosno neopreznim prelaskom preko ceste prouzročio štetni događaj, pa je stoga tužitelja (osiguravajuće društvo) odbio s tužbenim zahtjevom. S tim u vezi valja naglasiti da u smislu čl. 3 st. 1 toč. 3a Uvjeta za osiguranje od automobilske odgovornosti, osiguranik, ovdje tuženik, gubi svoja prava iz osiguranja ako je u trenutku prometne nezgode, kao vozač osiguranog vozila bio pod utjecajem alkohola 0,5 promila ili više. Međutim, prema odredbi čl. 3 st. 3 toč. 2 rečenih Uvjeta osiguranik ne gubi svoja prava iz osiguranja ako dokaže da štetni događaj nije u uzročnoj vezi sa činjenicom da je u trenutku prometne nezgode bio pod utjecajem alkohola. Kako je utvrđeno da štetni događaj nije u uzročnoj vezi s alkoholiziranosti tuženika u vrijeme prometne nezgode, to otpada osnova tužitelja da traži od tuženika regresnu isplatu.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1734/05-2 od 27.X.2005.

OBVEZE   OSIGURANIKA   ODNOSNO UGOVARATELJA OSIGURANJA

Kasko osiguranje

(Čl. 918 Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94 i 7/96, 112/99, 88/01)

Ništava je odredba Pravila za kasko osiguranje, koja pravila su sastavni dio ugovora o kasko osiguranju motornih vozila, a koja predviđa gubitak prava na naknadu štete osiguranika po polici za kasko osiguranje

motornih vozila, ukoliko osiguranik – vozač teretnog automobila nakon nastupanja osiguranog slučaja nije sam osigurao kontrolu svoje alkoholiziranosti.

«Imajući u vidu gore navedena činjenična utvrđenja, prvostupanjski sud smatra da tuženik neutemeljeno smatra da je tužitelj izgubio prava na naknadu štete po polici za kasko osiguranje motornih vozila, jer je, po ocjeni prvostupanjskog suda, do štetnog događaja došlo na gospodarskom dvorištu tužitelja a ne na javnoj površini, zbog čega nije bilo razloga provođenju bilo kakvog očevida od strane djelatnika PU, da su u štetnom događaju sudjelovala samo vozila u vlasništvu tužitelja, a ne i trećih osoba, da se pravila Zakona o sigurnosti prometa na cestama, glede utvrđenja odgovornosti vozača teretnog vozila tužitelja ne mogu primjenjivati na zemljištu u privatnom vlasništvu tužitelja, da prigovori tuženika, prema kojima je tužitelj bio dužan osigurati ispitivanje alkoholiziranosti vozača teretnog vozila, nisu utemeljeni, jer je do štetnog događaja došlo neposredno nakon što se vozač teretnog vozila tužitelja vratio sa službenog puta u inozemstvu, i da nije bilo za očekivati da je za vrijeme vožnje konzumirao alkohol, a da su i odredbe Pravilnika za kasko osiguranje motornih vozila, na koje se poziva tuženik, u protivnosti sa odredbom čl. 918 Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO), zbog čega odredbe o gubitku prava na isplatu naknade ili svote osiguranja u smislu navedene odredbe jesu ništave. Navedeno stajalište prvostupanjskog suda, u cijelosti prihvaća pravilnim i ovaj sud. Točno je da su prava i obveze ugovaratelja osiguranja temeljem kasko osiguranja motornih vozila ugovorena ugovorom o osiguranju, odnosno da ona proizlaze iz Pravila za kasko osiguranje motornih vozila. Člankom 6 Pravila za kasko osiguranje motornih vozila, koja su sastavni dio police kasko osiguranja motornih vozila, proizlaze obveze osiguranika u slučaju kada se ostvari osigurani slučaj na temelju kojeg se traži naknada iz osiguranja. Međutim iz odredbe čl. 6 st. 4 Pravila jasno proizlazi da osiguranik, koji bez valjane «ispričnice» ne izvrši preuzete obveze iz čl. 6 st. 2 Pravila, ima obvezu osiguratelju naknaditi štetu koja je na taj način prouzročena. Pogrešno je i neutemeljeno pozivanje tuženika u žalbi na odredbu čl. 20 st. 1 toč. 19 Pravila za kasko osiguranje motornih vozila, koja odredba isključuje obvezu naknade štete u slučajevima navedenim u toj odredbi, jer se prometna nesreća, do koje je došlo na gospodarskom dvorištu tužitelja, ne može podvesti ni na rizik krađe, razbojstva, provalne krađe, razbojničke krađe, protupravnog oduzimanja vozila, požara i eksplozije, u kojim slučajevima je osiguranik dužan prijaviti policiji ostvarenje tih rizika, a policija o tome sastaviti službenu bilješku. Eventualna činjenica da tužitelj nakon prometne nesreće nije osigurao kontrolu alkoholiziranosti vozača teretnog vozila, ne može imati za posljedicu gubitak prava iz osiguranja, jer je pravilno prvostupanjski sud zaključio da je odredba ugovora o kasko osiguranja motornih vozila, čiji su sastavni dio Pravila za kasko osiguranje motornih vozila, koja predviđa gubitak prava na naknadu ili svotu

osiguranja iz razloga jer osiguranik – vozač teretnog automobila nakon nastupanja osiguranog slučaja nije sam osigurao kontrolu svoje alkoholiziranosti, u smislu odredbe čl. 918 ZOO-a, ništava.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 156/06-2 od 13.II.2006.

OBVEZE OSIGURANIKA ODNOSNO UGOVARATELJA OSIGURANJA

Kasko osiguranje

(Čl. 919 Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94 i 7/96, 112/99, 88/01)

Ukoliko osiguratelj bez valjane pravne osnove odbije priznati osiguraniku nastanak osiguranog rizika, i propusti izvršiti utvrđivanje i procjenu štete na vozilu osiguranika, sukladno čl. 7 Pravila za kasko osiguranje motornih vozila osiguratelja, tada se u odnosu na osiguratelja ne može primijeniti odredba čl. 919 st. 2 Zakona o obveznim odnosima, već obveza osiguratelja dopijeva u roku koji ne može biti duži od 14 dana, računajući od dana kada je od osiguranika dobio obavijest da se osigurani slučaj dogodio.

«Utvrdivši u nastavku postupka da Ugovorom o kasko osiguranju, kao i Pravilima za kasko osiguranje motornih vozila, nije utvrđen rok za isplatu naknade štete po polici kasko osiguranja, prvostupanjski sud smatra da, u odnosu na obvezu isplate zakonske zatezne kamate na dosuđeni iznos naknade štete, treba primijeniti odredbu čl. 919 st. 1 Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO), zaključivši da je tuženik, kao osiguratelj, bio dužan isplatiti tužitelju naknadu štete po polici kasko osiguranja motornog vozila u roku koji ne može biti dulji od 14 dana, računajući od dana kada je osiguratelj dobio obavijest da se osigurani slučaj dogodio. Smatrajući da se, u odnosu na obvezu isplate kamate na dosuđeni iznos, ne može primijeniti odredba čl. 919 st. 2 ZOO-a, jer je tuženik, unatoč pravovremenoj prijavi nastanka štetnog događaja, izvidu štete izvršenom od strane ovlaštene osobe tuženika, skici nastale prometne nezgode i ispunjenim obrascima za naknadu štete, prvostupanjski sud utvrdio je obvezu tuženika za isplatu zakonske zatezne kamate na dosuđeni iznos naknade štete

tukuću nakon proteka roka iz čl. 919 st.1 ZOO-a, s danom 31. listopada 2004.g. Navedeno stajalište prvostupanjskog suda u cijelosti pravilnim prihvaća i ovaj sud, a ono ne može biti dovedeno u sumnju ni žalbenim navodima tuženika. Obzirom na sadržaj žalbe, ovaj sud, dakle, ne prihvaća osnovanim ni žalbeni razlog pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja, ni žalbeni razlog pogrešne primjene materijalnog prava, jer se, i po ocjeni ovog suda, obveza na isplatu zakonske zatezne kamate ne može utvrđivati sukladno odredbi čl. 919 st. 2 ZOO-a, već primjenom odredbe čl. 919 st. 1 ZOO-a, zbog čega neutemeljeno tuženik ustraje u žalbi kod tvrdnje da je za visinu svoje obveze saznao tek po izradi «prometnog vještva» predanog sudu dana 21. rujna 2005.g. Valja navesti da, načelno, saznanje za nastanak osiguranog slučaja doista ne mora uvijek značiti i saznanje osiguratelja, i za visinu njegove obveze po osnovi ugovora o osiguranju, pa se visina obveze doista ne može saznati tek nakon provedenog vještačkog nalaza. Međutim, potrebno je imati u vidu da je tuženik, nakon nastanka osiguranog slučaja od 14. listopada 2004.g., te prijave nastanka osiguranog slučaja od strane tužitelja, dana 15. listopada 2004.g., svojim dopisom tužitelju od 29. studenog 2004.g., odbio isplatiti naknadu štete iz «formalnopravnih razloga», obzirom da tužitelj nije pozvao policijske službenike radi vršenja očevida, a niti provjeru vozača na prisustvo alkohola ili opojnih droga. Obzirom na pravomoćnu presudu prvostupanjskog suda br. P. ___/04-31 od 16. studenog 2005.g., nedvojbeno je da je tuženik bez valjane pravne osnove odbio tužitelju isplatiti naknadu štete nastalu tužitelju u štetnom događaju od 14. listopada 2004.g., a temeljem Police kasko osiguranja motornog vozila. Prema odredbi čl. 7 Pravila za kasko osiguranje motornih vozila tuženik je, kao osiguratelj, dužan pristupiti utvrđivanju i procjeni nastanka štete u roku od 3 dana od dana primitka pisane prijave o nastalom osiguranom slučaju, jer u protivnom, osiguranim može početi s procjenom i otklanjanjem štete, uz uvjet da prethodno osigura dokaze o uzrocima nastanka štete. Po ocjeni ovog suda, obzirom da je tuženik neosnovano «iz formalno pravnih razloga» odbio isplatiti tužitelju naknadu štete temeljem Police kasko osiguranja motornog vozila, to je bio dužan postupiti sukladno odredbi čl. 7 st. 1-5 Pravila za kasko osiguranje motornih vozila, u kojem slučaju bi tuženik naknadu štete bio dužan isplatiti u roku od 14 dana od dana utvrđenja visine štete po nalazu vještaka, obzirom da bi, prema odredbi čl. 7 st. 5 Pravila za kasko osiguranje motornih vozila, u tom slučaju nalaz vještaka bio konačan i obvezivao bi obje ugovorne strane, i u kojem slučaju bi, dakle, tuženik bio u obvezi isplatiti naknadu, odnosno ugovorenu svotu iz Police kasko osiguranja motornih vozila, sukladno odredbi čl. 919 st. 2 ZOO-a.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1247/06-2 od 20.V.2006.

ZATEZNA KAMATA

Obveza osiguratelja na isplatu ugovorene svote za osigurani slučaj

(Čl. 919 Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94 i 7/96, 112/99, 88/01)

Ukoliko se obveza tuženika na isplatu naknade ili ugovorene svote za osigurani slučaj odnosi na obvezu s osnove ugovora o kasko osiguranju motornih vozila, u odnosu na dospijeće obveze tuženika, odnosno zakašnjenje s ispunjenjem obveze, mjerodavne su odredbe ugovora o osiguranju odnosno Pravila o osiguranju, a u vezi s odredbom čl. 919 Zakona o obveznim odnosima.

«Naime, obveza tuženika nije obveza temeljem odgovornosti tuženika za naknadu štete nastale iz štetnog događaja, nego se radi o obvezi s osnove ugovora o kasko osiguranju motornog vozila, a za isplatu naknade ili ugovorene svote za osigurani slučaj, zbog čega su, u odnosu na dospijeće obveze tuženika, odnosno zakašnjenje s ispunjenjem obveze, mjerodavne odredbe ugovora o osiguranju, odnosno Pravila o osiguranju, odnosno u konkretnom slučaju odredbe police osiguranja motornog vozila i Pravila za kasko osiguranje motornih vozila, a u vezi s odredbom čl. 919 Zakona o obveznim odnosima. Kako je prvostupanjski sud propustio utvrditi rok u kojem je dospjela obveza osiguratelja – tuženika za isplatu osigurane svote temeljem kasko osiguranja automobila, a s tim u vezi i zakašnjenje osiguratelja, i kako ovisno o tome nastaje i obveza osiguratelja na isplatu zakonskih zatezних kamata, to je zbog pogrešne primjene materijalnog prava, a s tim u vezi i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, valjalo djelomično prihvatiti osnovanom žalbu tuženika, te presudu suda prvoga stupnja djelomično ukinuti u odluci o zakonskoj zateznoj kamati na dosuđeni glavnični iznos naknade.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 156/06-2 od 13.II.2006.

NAJAM I ZAKUP

Neovlašteno korištenje tuđih nekretnina

(Čl. 219 Zakona o obveznim odnosima - «Narodne novine», broj 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 112/99, 112/99, 88/01)

U slučaju da zakupoprimac i nakon isteka ugovora o zakupu poslovnog prostora i dalje drži poslovni prostor u posjedu, te onemogućava zakupodavcu da ga korist, dužan je zakupodavcu za vremensko razdoblje za koje je bio u posjedu poslovnog prostora bez pravne osnove, platiti naknadu štete u visini zakupnine u smislu odredbe čl. 219 Zakona o obveznim odnosima.

«Naime, činjenica je, koja je nesporna među strankama da je prema rečenom ugovoru o zakupu tuženik trebao predati cijeli poslovni prostor tužitelju do 31.12.2003.g., a isto tako je utvrđeno da tuženik tu ugovornu obvezu nije izvršio. Kako se tuženik cijelo vrijeme nalazio u posjedu predmetnog poslovnog prostora, a tužitelj je bio onemogućen da koristi svoj poslovni prostor, pa makar i djelomično, to je s pravom sud prvog stupnja zaključio da je tuženik dužan za navedeno vremensko razdoblje platiti tužitelju naknadu u visini zakupnine. Ovo stoga, jer prema čl. 219 Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO) kada netko tuđu stvar upotrebljava u svoju korist, vlasnik stvari ima pravo nezavisno od prava na naknadu štetu ili ako nje nema, da traži korist koju je imao od upotrebe. Očigledno je da je tužitelj imao korist od upotrebe navedenog poslovnog prostora i nakon što je istekao ugovor o zakupu, a nakon čega je tuženik bez pravne osnove držao predmetni poslovni prostor u posjedu. Naime, kako je već rečeno, tužitelju je predao poslovni prostor prisilnim putem i to u ovršnom postupku.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1802/05-2 od 10.XI.2005.

III OBITELJSKO PRAVO

UZDRŽAVANJE MALOLJETNE DJECE

Prosječne potrebe djece

(Čl. 231 st. 3 Obiteljskog zakona - Narodne novine», br. 116/03, 17/04)

Podaci o prosječnim potrebama djeteta s obzirom na troškove života, objavljeni u Narodnim novinama br. 106/03, nisu obvezatnog karaktera, već isti samo određuju okvir prosječnih potreba za djecu predškolskog i školskog uzrasta, što znači da se potrebe mlljt. djece, obzirom na konkretne pojedinačne mogućnosti roditelja, mogu utvrditi u višem ili nižem iznosu nego što su prosječne potrebe djece toga uzrasta.

«Osnovano je stoga, a što također neutemeljeno spori žalba, prvostupanjski sud utvrdio i visinu mjesečnih potreba mlljt. djece stranaka od 1.800,00 kn za svakog, jer iako prema podacima o prosječnim potrebama djeteta s obzirom na troškove života su te potrebe navedene u iznosu od 1.600,00 kn mjesečno (NN 106/03), to ne znači da se te potrebe, s obzirom na konkretne pojedinačne mogućnosti, ne mogu utvrditi i višima. To je, po ocjeni ovoga suda, a što je pravilno zaključio i prvostupanjski sud, slučaj doprinosa tuženika za uzdržavanje njegove mlljt. djece, jer njegove mogućnosti, a isto tako i mogućnosti tužiteljice kao majke, upućuju da se potrebe njihove mlljt. djece mogu utvrditi i u višem iznosu nego što su prosječne potrebe djece toga uzrasta, to stoga što su i iznadprosječne mogućnosti roditelja stranaka, koji su tada to dužni i omogućiti svojoj djeci. Naime, prema odredbi čl. 231 st. 1 Obiteljskog zakona (dalje: OBZ) sud u parnici u uzdržavanju utvrđuje ukupan iznos sredstava potrebnih za uzdržavanje, a nakon što u smislu odredbe čl. 231 st. 3 OBZ-a ocijeni mogućnosti uzdržavatelja uzimanjem u obzir svih njezinih primanja i stvarnih mogućnosti stjecanja povećane zarade, njezine vlastite potrebe i zakonske obveze uzdržavanja, pa kada u smislu odredbe čl. 232 st. 1 OBZ-a uzme u obzir dob djeteta i potrebe za obrazovanje tada ima mogućnost u skladu sa st. 3 iste odredbe potrebe djeteta za uzdržavanjem utvrditi i u povećanom iznosu ako je to u skladu s povećanim mogućnostima pojedinog roditelja. U konkretnom slučaju, iz rečenih razloga, prvostupanjski sud je

pravilno utvrdio potrebe mljt. djece u povećanom iznosu jer na to upućuju kako mogućnosti tuženika, tako i mogućnosti tužiteljice kao majke, dakle mogućnosti oba roditelja. Podaci o prosječnim potrebama za uzdržavanje nisu obvezatnog karaktera nego samo određuju okvir prosječnih potreba za djecu predškolskog i školskog uzrasta. Stoga su također neosnovane tvrdnje i protivne stanju predmeta o tome da tužiteljica ima novčani doprinos od 300,00 kn mjesečno, što je posljedica toga što je tuženik u žalbi pogrešno naveo da su potrebe djece 1.600,00 kn mjesečno, a to je pogrešno učinio, jer potpuno neosnovano smatra da se zbog podataka objavljenih u NN 106/03 ne mogu utvrditi i više potrebe mljt. djece, ako za to ima osnova u utvrđenim mogućnostima roditelja, a što je upravo konkretan slučaj.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 33/06-2 od 09.II.2006.

PROMJENA IZNOSA ILI NAČINA UZDRŽAVANJA TE PRESTANAK UZDRŽAVANJA

Tužba radi promjene odluke o uzdržavanju

(Čl. 243 Obiteljskog zakona - Narodne novine», br. 116/03, 17/04)

Tužba radi promjene odluke o uzdržavanju treba sadržavati određen zahtjev za povišenje doprinosa uzdržavanja, točno naznačenu raniju odluku o uzdržavanju i dosuđenom iznosu uzdržavanja, te iznos koji tužbenim zahtjevom traži, s time da tužbeni zahtjev treba biti postavljen kao kondemnatorni tužbeni zahtjev sa određenim glavničnim mjesečnim iznosima i sporednim potraživanjima, kako bi takav zahtjev, za slučaj njegovog usvajanja, bio ovršiv.

«Izmjena odluke doprinosa uzdržavanja regulirana je odredbom čl. 243 Obiteljskog zakona (dalje: OBZ), prema kojoj osoba koja prima i osoba koja daje uzdržavanje može tražiti da sud povisi ili snizi iznos uzdržavanja, odluči o prestanku uzdržavanja ili promijeni način uzdržavanja određen prijašnjom

pravomoćnom odlukom ili nagodbom pred Centrom za socijalnu skrb ako su se promijenile okolnosti na temelju kojih je donesena prijašnja odluka. Prema tome, u ovom predmetu spora, radi promjene – povišenja odluke o uzdržavanju, trebalo je utvrditi da li su se na žaliteljskoj i tuženoj strani promijenile okolnosti, a to znači, s jedne strane potreba žalitelja, a s druge strane mogućnosti tuženika i majke i zakonske zastupnice (dalje: zakonske zastupnice), a o čijoj ocjeni i ovisi ocjena osnovanosti visine mjesečnih potreba žalitelja kao mlljt. djeteta, a to u odnosu na vrijeme kada je donijeta ranija odluka o uzdržavanju. U ponovljenom postupku, prvostupanjski sud će prije svega, a što je propustio učiniti tijekom ovog postupka, što je dužan a bez obzira na svoje stajalište o osnovanosti zahtjeva tužitelja, istog pozvati, to sukladno odredbi čl. 109 Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP) na popravak i dopunu tužbe koja u izreci mora sadržavati jedan određen zahtjev o povišenju doprinosa sa točnim naznačenjem ranijeg iznosa i ranije odluke o uzdržavanju (broj i datum donošenja) i iznosa koji se zahtjevom traži, pri čemu isti treba biti postavljen kao kondemnatorni tužbeni zahtjev sa jasno određenim glavničnim mjesečnim iznosima i sporednim potraživanjima, a kako bi takav zahtjev, za slučaj njegovog usvajanja, bio ovršiv, dakle podoban za ovrhu.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 912/06-2 od 04.V.2006.

POSTUPAK U SPOROVIMA O UZDRŽAVANJU

Dospjeli iznosi uzdržavanja

(Čl. 244 Obiteljskog zakona - Narodne novine», br. 116/03, 17/04)

Prilikom odlučivanja o iznosima uzdržavanja, sud odlučuje isključivo o dospjelim iznosima uzdržavanja za razdoblje od podnošenja zahtjeva pa do zaključenja rasprave, te za ubuduće, dok se za razdoblja koja prethode podnošenju zahtjeva za uzdržavanje ne može odlučivati kao o zahtjevu za uzdržavanje nego kao o verzijskom zahtjevu, u smislu odredbe čl. 244 Obiteljskog zakona i čl. 218 Zakona o obveznim odnosima.

«Naime, kada sud odlučuje o zahtjevu za uzdržavanje, a što predstavlja predmetni zahtjev, a to u skladu sa navedenim odredbama Obiteljskog zakona

(dalje: OBZ), tada se ta obveza uzdržavanja isključivo odnosi na razdoblje od dana podnošenja zahtjev pa za ubuduće do kada postoje zakonski uvjeti za postojanje te obveze, što znači da se o dospjelim iznosima uzdržavanja odlučuje isključivo za razdoblje od podnošenja zahtjeva pa do zaključenja rasprave, te za ubuduće, prema već rečenom, dok se za razdoblja koja prethode podnošenju zahtjeva za uzdržavanje, ne može odlučivati kao o zahtjevu za uzdržavanje, jer se takvi zahtjevi ne postavljaju kao zahtjevi za uzdržavanje nego kao verzijски zahtjevi koji su propisani odredbama čl. 244 OBZ-a i čl. 218 Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO). Kako su u konkretnom slučaju mljt. tužitelji zahtjev za uzdržavanje podnijeli i za razdoblje, za koje su trebali podnijeti verzijски zahtjev za povrat učinjenih troškova uzdržavanja, to je odbijanjem takvog zahtjeva postavljenog kao zahtjev za uzdržavanje za razdoblje od 01.01.1996.g. do 10.08.2004.g., prvostupanjski sud pravilno u tom dijelu primijenio materijalno pravo. Za napomenuti je inače, da je žalba u pravu kada ističe da u smislu odredbe čl. 373 st. 3 ZOO-a, pravo na uzdržavanje određeno Zakonom ne može zastarjeti. Međutim, prema već istaknutom, iz tog razloga tužitelji nisu odbijeni sa tim dijelom zahtjeva, već iz razloga kako je i u ovoj odluci obrazloženo, s time da treba napomenuti da, što se tiče zastare potraživanja verzijskog zahtjeva, da isti zastarijevaju u općem zastarnom roku.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 17/06-2 od 02.II.2006.

VLASTITA IMOVINA

Imovina stečena temeljem ugovora o doživotnom uzdržavanju

(Čl. 253 st. 1 i 2 Obiteljskog zakona - Narodne novine», br. 116/03, 17/04)

Nekretnina koju je stekla tužena za vrijeme trajanja izvanbračne zajednice, temeljem ugovora o doživotnom uzdržavanju, predstavlja njezinu posebnu imovinu, a činjenica da je tužitelj sudjelovao u otplati te nekretnine, ne može predstavljati pravnu osnovu za stjecanje suvlasništva na toj nekretnini, budući za stjecanje vlasničkih prava nije odlučno na koji način je, u financijskom smislu, funkcionirala izvanbračna zajednica

stranaka, a predmetna nekretnina po tuženici nije stečena radom, za vrijeme trajanja izvanbračne zajednice.

«Prvostupanjski sud je utvrdio da je u vrijeme sklapanja i realizacije Ugovora o doživotnom uzdržavanju koji je tužiteljica sklopila sa svojom pok. bakom trajala izvanbračna zajednica između tužitelja i tuženice, međutim, obzirom na pravnu prirodu Ugovora o doživotnom uzdržavanju, kao osnove stjecanja vlasništva predmetnog stana, prvostupanjski sud je zaključio da je samo tuženica stekla pravnu osnovu za stjecanje samovlasništva tog stana, te da tužitelj nema osnova pozivati se da se radi o imovini stečenoj radom za vrijeme trajanja braka, odnosno izvanbračne zajednice (koja je izjednačena s bračnom) u smislu odredbe čl. 253 st. 1 i 2 Obiteljskog zakona (dalje: OBZ). U žalbi tužitelj iznosi žalbeni razlog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja navodeći da je prvostupanjski sud propustio utvrditi da je tužitelj osigurao financijska sredstva potrebna za otkup predmetnog stana počevši od 1989. g. do 2004. g., te da je osiguravao sredstva potrebna za redovne i izvanredne potrebe u obitelji. Prihvaća da je Ugovor o doživotnom uzdržavanju sklopljen s pok. M. J., ugovor strogo osobne naravi, međutim, navodi da je on obavljao poslove oko sklapanja tog ugovora i da je s tuženicom izvršavao obveze iz tog ugovora. Po ocjeni ovog suda prvostupanjski sud je utvrdio odlučne činjenice za presuđenje, te je pravilno primijenio materijalno pravo, odbivši tužbeni zahtjev tužitelja. Naime, činjenica da je predmetni stan u trenutku sklapanja ugovora o doživotnom uzdržavanju bio u otplati, na osnovu ugovora sklopljenog između grada V., kao prodavatelja tog stana i bake tuženice kao kupca tog stana ne utječe na sadržaj odnosa između stranaka, jer je evidentno da je taj stan kupljen na osnovu Zakona o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo za privilegiranu prodajnu cijenu od 25.546,00 kn uz otplatu (otplatna rata 85,00 kn mjesečno) u trajanju od 28 godina (što proizlazi iz priloženog ugovora), slijedom čega je jasno da se sudjelovanjem u otplati toga stana, bez odgovarajuće legitimacije koja bi proizlazila iz dispozicije vlasnika tog stana, a kojem bi se, derivativnim putem stekla pravna osnovu za stjecanje prava vlasništva na tom stanu, ne može steći suvlasništvo tog stana. Dakle, i po ocjeni ovog suda, prvostupanjski sud je pravilno utvrdio da tužitelj ne raspolaže nikakvom pravnom osnovom temeljem koje bi, ravnopravno s tuženicom, stekao suvlasništvo te predmetne nekretnine, jer je tužiteljica predmetni stan stekla na temelju valjane obveznopravne osnove u realizaciji koju je ona osobno preuzela prava i obveze iz tog ugovora, a i sam obveznopravni odnos očito je utemeljen prvenstveno na sadržaju osobnog odnosa između tuženice, kao davateljice uzdržavanja, a primateljici nekretnina i njene pok. bake kao primateljice uzdržavanja, a davateljice nekretnina. U tom smislu, po ocjeni ovog suda, provođenje dokaza na koje se poziva tužitelj u žalbi ne bi moglo utjecati na drugačije presuđenje, jer za stjecanje vlasničkih prava na predmetnom stanu nije odlučno na koji način je, u financijskom smislu, funkcionirala bračna zajednica

stranaka, jer predmetni stan po tuženici nije stečen radom, za vrijeme trajanja izvanbračne zajednice, pa se tuženik na tu osnovu stjecanja tijekom prvostupanjskog postupka i u žalbi neosnovano poziva.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1689/05-2 od 14.II.2006.

IV NASLJEDNO PRAVO

UMANJENJE RASPOLAGANJA OPORUKOM I VRAĆANJE DAROVA ZBOG POVREDE NUŽNOG DIJELA – ZASTARA TUŽBE

Zastara potraživanja (vraćanja) dara zbog povrede nužnog dijela

(Čl. 46 Zakona o nasljeđivanju - «Narodne novine», br. 52/71 i 47/78, 53/91; isto i čl. 84 Zakona o nasljeđivanju- «Narodne novine», br. 48/03 i 163/03)

Vraćanje dara zbog povrede nužnog dijela nasljednik može tražiti u roku od tri godine od smrti ostavitelja, odnosno od dana kada je rješenje o njegovom proglašenju za umrlog postalo pravomoćno, bez obzira kada je nužni nasljednik koji traži vraćanje darova saznao za postojanje ugovora o darovanju.

«Stoga je sud prvoga stupnja zauzeo stajalište da je u konkretnom slučaju nastupila zastara potraživanja tužiteljice kojim je tražila da prvotužena S.M. vrati određeni dio nekretnina u ostavinu, i ostali tuženici određeni dio nekretnina koje im je ostavitelj S.S. darovao. Jer prema čl. 46 tada važećeg Zakona o nasljeđivanju (NN 53/91) umanjene raspolaganja oporukom može se tražiti u roku od tri godine od proglašenja oporuke, a vraćanje dara u roku od tri godine od smrti ostavitelja, odnosno od dana kad je rješenje o njegovom proglašenju umrlim postalo pravomoćno. Kako je ostavitelj umro 28.04.1989.g., a tužiteljica je postavila tužbeni zahtjev za vraćanje dara dana 09. travnja 1994.g., to je prema stajalištu suda prvoga stupnja očigledno nastupila zastara potraživanja

tužiteljice, pa je stoga odbio tužiteljicu s tužbenim zahtjevom. Pri tome je sud prvoga stupnja pravilno zauzeo stajalište da je tužiteljica promijenila istovjetnost tužbenog zahtjeva iz tužbe kada je podneskom od 09.03.1994.g. postavila drugi tužbeni zahtjev i da prvotnom tužbom radi utvrđenja nije prekinut zastarni rok iz odredbe čl. 46 Zakona o nasljeđivanju. To stoga jer se taj zastarni rok računa od trenutka smrti ostavitelja. Valja naglasiti da se prema čl. 46 Zakona o nasljeđivanju umanjenje raspolaganja oporukom može tražiti u roku od 3 godine od proglašenja oporuke, a vraćanje dara u roku od tri godine od smrti ostavitelja, odnosno od dana kada je rješenje o njegovom proglašenju za umrlog postalo pravomoćno. Radi se o trogodišnjem roku u kojem zastarijeva tužba radi vraćanja darova. Taj rok je objektivni i počinje teći od ostaviteljeve smrti bez obzira na to kada je nužni nasljednik koji traži vraćanje darova doznao za postojanje ugovora o darovanju. Glede žalbene tvrdnje da je tužiteljica tijekom gore navedenog postupka saznala da je ostavitelj sada pok. S.S. raspolagao svojom imovinom još za života, valja kratko ponovno naglasiti da prema čl. 46 Zakona o nasljeđivanju nije od odlučnog značaja činjenica kada je ona doznala da je ostavitelj sa svojom imovinom raspolagao za vrijeme života. Naime, kako je već rečeno, radi se o trogodišnjem objektivnom roku, a ne subjektivnom roku, pa stoga nije od odlučnog značaja glede primjene materijalnog prava kada je i na koji način nasljednica kao nužni nasljednik saznala za raspolaganje ostavitelja.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 933/06-2 od 18.V.2006.

UGOVOR O DOŽIVOTNOM UZDRŽAVANJU

Pravo vlasništva na imovini koja je predmet ugovora o doživotnom uzdržavanju

(Čl. 116 Zakona o nasljeđivanju - «Narodne novine», br. 48/03 i 163/03)

Postojanje pravno valjanog ugovora o doživotnom uzdržavanju temeljem kojeg je ostavinska imovina prenesena na davatelja uzdržavanja, isključuje raspravljanje o ostavinskoj imovini, bez obzira što ugovor nije proveden u zemljišnim knjigama, budući je bit ugovora o doživotnom uzdržavanju da se prijenos prava vlasništva odgađa do smrti primatelja uzdržavanja, te da časom smrti primatelja uzdržavanja pravo vlasništva na imovini koja je predmet ugovora prelazi na davatelja uzdržavanja, a što

pak znači da u času smrti primatelj uzdržavanja više nije vlasnik nekretnina, kojih je bio vlasnik do svoje smrti.

«Prije svega valja navesti da u konkretnom slučaju konkuriraju Ugovor o doživotnom uzdržavanju, čiju pravnu valjanost još nitko nije osporio, te zakonsko nasljeđivanje. Ugovorom o doživotnom uzdržavanju bila je ovlaštena davateljica uzdržavanja da nakon smrti primateljice uzdržavanja izvrši uknjižbu prava vlasništva na nekretninama, koje su bile predmet ugovora, u zemljišnim knjigama ili knjizi položenih ugovora, pri čemu je prema definiciji čl. 116 Zakona o nasljeđivanju (dalje: ZN), (odnosno ranijoj odredbi čl. 122 ZN) ugovor o doživotnom uzdržavanju ugovor kojim se jedan ugovornik obvezuje uzdržavati doživotno drugog ugovornika, ili neku treću osobu, a u kojem drugi ugovornik izjavljuje da mu prenosi u vlasništvo u času svoje smrti svu svoju imovinu ili jedan njezin dio, pri čemu se u tom slučaju radi o ugovoru o otuđenju uz naknadu imovine koja pripada imatelju uzdržavanja u vrijeme sklapanja ugovora, ili određenog dijela te imovine čija je predaja davatelju uzdržavanja odgođena do smrti primatelja uzdržavanja. Prema tome, časom smrti primatelj uzdržavanja prenosi u vlasništvo davatelju uzdržavanja svu svoju imovinu, odnosno jedan njezin dio, pa slijedom toga, ako bi došlo do prijenosa kompletne imovine, tada pokojni ostavitelj ne bi imao ostavinsku imovinu koju bi trebalo raspraviti i koju bi stekli zakonski nasljednici, pa uopće ne bi niti došlo do zakonskog nasljeđivanja, već bi takav ostavinski postupak bio obustavljen, odnosno bilo bi donijeto rješenje da se ostavina neće raspravljati, jer nema ostavinske imovine. Obzirom na sklopljeni ugovor o doživotnom uzdržavanju, upitno je koja bi to imovina prešla na zakonske nasljednike časom smrti, a u smislu odredbe čl. 129 st. 1 ZN-a, ukoliko postoji valjani Ugovor o doživotnom uzdržavanju. Ovdje još valja istaći da su navodi nasljednika dijelom i kontradiktorni. Naime, davateljica uzdržavanja nije mogla izvršiti upis svog prava u zemljišnu knjigu ili knjigu položenih isprava, ukoliko nije na to bila ovlaštena prije smrti primateljice uzdržavanja, pa ako bi se prihvatilo pravno stajalište nasljednika da je časom smrti kompletna imovina koja nije prenesena na davateljicu uzdržavanja prešla na zakonske nasljednike, tada se niti jedan ugovor o doživotnom uzdržavanju ne bi mogao provesti u zemljišnoj knjizi, jer se prijenos prava vlasništva ne može tražiti prije smrti primatelja uzdržavanja. Bit pak ugovora o doživotnom uzdržavanju je u tome da se prijenos prava vlasništva odgađa do smrti primatelja uzdržavanja, ali časom smrti primatelja uzdržavanja pravo vlasništva na imovini koja je predmet ugovora prelazi na davatelja uzdržavanja, a što pak znači da u času smrti primatelj uzdržavanja više nije vlasnik nekretnina, kojih je bio vlasnik do svoje smrti.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 703/06-2 od 17.VII.2006.

ODGOVORNOST NASLJEDNIKA ZA DUGOVE OSTAVIOČEVE

Zastara

(Čl. 172 Zakona o nasljeđivanju – «Narodne novine», br. 53/91)

Okolnost da je u pravomoćnom rješenju o nasljeđivanju utvrđeno da postoji dug ostavine u određenom novčanom iznosu prema određenom trgovačkom društvu ne znači istodobno i da su potraživanja tog trgovačkog društva utvrđena pravomoćnom sudskom odlukom, niti da zastarni rok temeljem odredbe čl. 379 st. 1 Zakona o obveznim odnosima iznosi 10 godina, a to iz razloga što sud u ostavinskoj raspravi nije ovlašten utvrđivati dugove ostavitelja, odnosno njihovu visinu, a ukoliko vjerovnici prijave svoja potraživanja, o njima se ne raspravlja u ostavinskom postupku.

«Sud prvog stupnja u razlozima pobijane presude navodi da nije protekao zastarni rok, odnosno da nije potraživanje tužitelja zastarjelo, jer je njegovo potraživanje utvrđeno pravomoćnim rješenjem o nasljeđivanju iza pok. B.G., čiji je broj O. ___/03-8 od 01. listopada 2003.g. Kako je dakle, potraživanje tužitelja utvrđeno pravomoćnom sudskom odlukom, koja je postala pravomoćnom 01.10.2003.g., to potraživanje tužitelja zastaruje prema čl. 379 st. 1 Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO) u roku od 10 godina, a taj rok još nije protekao. Istina je da je donijeto pravomoćno rješenje o nasljeđivanju iza B.G. br. O. ___/03-8 od 01. listopada 2003.g., kojim su tuženici proglašeni njegovim nasljednicima, a istina je i to da je toč. II izreke tog rješenja utvrđeno: «da postoji dug ostavine i to prema trgovačkom društvu «XX» d.o.o. I u iznosu od 49.221,53 kn, prema trgovačkom društvu «YY» d.o.o. I u iznosu od 41.446,26 kn». Međutim, sud prvoga stupnja je potpuno ispustio iz vida odredbu čl. 172 Zakona o nasljeđivanju (NN 53/91), koji Zakon se ima primijeniti u konkretnom slučaju. Naime, prema toj zakonskoj odredbi, u postupku za ostavinsku raspravu sud utvrđuje: 1. tko su nasljednici umrlog, 2. koja imovina sačinjava njegovu ostavinu, te 3. koja prava iz ostavine pripadaju nasljednicima, zapisovnicima i drugim osobama. Dakle, tom zakonskom odredbom je propisano što sve mora utvrditi ostavinski sud. Potpuno je jasno da prema citiranoj zakonskoj odredbi nije ovlašten utvrđivati dugove ostavitelja, odnosno njihovu visinu. S druge strane, čl. 225 naprijed citiranog Zakona, propisan je sadržaj rješenja o nasljeđivanju. Prema citiranoj zakonskoj odredbi, u sadržaj rješenja o nasljeđivanju nikako ne spada da su navodno utvrđena neka potraživanja vjerovnika spram ostavitelja. Upravo zbog toga, imajući u vidu naprijed citirane

zakonske odredbe, potpuno je jasno da se ne može prihvatiti stajalište suda prvoga stupnja, kako su potraživanja tužitelja utvrđena pravomoćnom sudskom odlukom i da je stoga zastarni rok od 10 godina. S druge strane, sukladno čl. 136 rečenog Zakona, ostaviočevi vjerovnici mogu zahtijevati u roku od 3 mjeseca od otvaranja nasljedstva, da se ostavina odvoji od imovine nasljednika. Nadalje, vjerovnici ostaviočevi, koji su tražili ovo odvajanje, mogu naplatiti svoja potraživanja samo iz sredstva ostavine. Prema ostavinskom spisu br. O. ___/03 nikada nije donijeto rješenje o odvajanju ostavine od imovine nasljednika. S druge strane, vjerovnici ostavitelja imaju samo pravo u ostavinskom postupku prijaviti svoja potraživanja spram ostavitelja. Dakle, povodom njihove prijave se ne raspravlja visini njihovih potraživanja, da li su potraživanja osnovana i sl., već se radi samo o prijavi potraživanja o čemu se ne raspravlja. Kraj takvog stanja stvari, potpuno je jasno da se ne može prihvatiti naprijed navedeno stajalište suda prvoga stupnja, da je potraživanje tužitelja utvrđeno pravomoćnom sudskom odlukom i da nije protekao zastarni rok od 3 godine, jer u konkretnom slučaju potraživanje tužitelja zastaruje za 10 godina sukladno čl. 379 st. 1 Zakona o obveznim odnosima. Zbog pogrešnog pravnog stajališta, sud prvog stupnja je propustio raspraviti navedeni prigovor tuženika, odnosno da je potraživanje tužitelja zastarjelo u roku od 3 godine.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 921/06-2 od 10.VII.2006.

NASLJEDNOPRAVNI ZAHTJEVI NAKON PRAVOMOĆNOSTI RJEŠENJA O NASLJEĐIVANJU

Prijedlog za identifikaciju nekretnine

(Čl. 342 st. 1 Zakona o parničnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03)

Ukoliko u pravomoćnom rješenju o nasljeđivanju nije identificirana jedna od nekretnina koja predstavlja ostavinsku imovinu, već je navedena samo opisno, bez oznake katastarskog broja i općine, sud prvog stupnja dužan je na zahtjev nasljednika provesti identifikaciju te nekretnine, te po potrebi angažirati vještaka ili zatražiti izjašnjenje nadležnog katastarskog ureda i pribaviti zemljišnoknjižne podatke za tu nekretninu, te za tu nekretninu donijeti dopunsko rješenje u kojem rješenju će točno odrediti

broj čestice i katastarske općine u kojoj se nalazi nekretnina te će ujedno naložiti provedbu istog u zemljišne knjige.

«Naime, jedan od nasljednika podnio je sudu prijedlog radi ispravka pravomoćnog rješenja o nasljeđivanju iz 1987. g., a u smislu da se nekretnina koja je u tom rješenju navedena opisno – samo nazivom nekretnine, se sada točno označava brojem katastarske općine i čestice. Sud prvog stupnja pri tom valja upozoriti da se odluke u ostavinskom postupku donose u obliku rješenja i to rješenja o nasljeđivanju, rješenja o naknadno pronađenoj ostavinskoj imovini, rješenja o obustavi postupka zbog nepostojanja ostavinske imovine ili pak rješenja o upućivanju nasljednika na parnicu radi spora iz ostavinske imovine. Isto tako može se donijeti i dopunsko rješenje, odnosno može se ispraviti rješenje sukladno odredbama Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP). **Identifikacija nekretnine nije sastavni dio sudske odluke u ostavinskom postupku**, to nije dio o čemu bi se trebalo odlučivati u izreci rješenja, već je identifikacija nekretnine procesna radnja koja prethodi donošenju jednog od gore navedenih rješenja. Osim toga radnja identifikacije ostavinske imovine je radnja koju provodi ostavinski sud, a ne stranka u postupku, pri čemu iz samog predmeta nije uopće vidljivo na temelju čega je to nasljednik K. I. proveo tu navodnu identifikaciju nekretnine koja bi bila predmetom nasljeđivanja. O ispravljanju presude i rješenja u smislu odredbe radi se o u slučaju kada u smislu čl. 342 st. 1 ZPP-a dođe do pogreške u imenima i brojevima, te druge očite pogreške u pisanju i računanju, nedostatka u obliku i nesuglasnost prijepisa presude ili rješenja s izvornikom, a o čemu se u konkretnom slučaju očito nije radilo, iako je podnositelj prijedloga predložio upravo ispravak pravomoćnog rješenja o nasljeđivanju. U nastavku postupka sud prvog stupnja otklonit će počinjenu bitnu povredu odredaba parničnog postupka, pozvati sve nasljednike i raspraviti zahtjev za dopunu pravomoćnog rješenja o nasljeđivanju točnim oznakama nekretnine, a ne za ispravak pravomoćnog rješenja o nasljeđivanju. Posebno kod toga će sud prvoga stupnja voditi računa da je identifikacija ostavinske imovine radnja koju provodi upravo ostavinski sud, te u tu svrhu će sud prvog stupnja po potrebi angažirati i odgovarajućeg vještaka ili pak zatražiti izjašnjenje nadležnog katastarskog ureda, te pribaviti i zemljišnoknjižne podatke za predmetne nekretnine, a kako bi se u eventualnoj dopuni rješenja ujedno mogla i naložiti provedba istog u zemljišnoj knjizi.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 702/06-2 od 10.VIII.2006.

V RADNO PRAVO

UGOVOR O RADU KAO PRAVNA OSNOVA RADNOG ODNOSA

Pravni interes za podnošenje tužbe

(Čl. 13 st. 1 Zakona o radu - «Narodne novine», br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98, 17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03)

Tako dugo dok tuženik kao poslodavac ne stavi izvan snage odluku o otkazu, tužiteljica ima pravni interes za podnošenje tužbe radi utvrđenja nedopuštenom pobijane odluke o otkazu, bez obzira što je tuženik nakon donesene odluke o izvanrednom otkazu, tužiteljicu prijavio nadležnim zavodima i isplatio joj plaće za proteklo razdoblje.

«Prije svega, ne može se zaključiti da je tužiteljica «ponovno primljena u radni odnos», kako to navodi prvostupanjski sud u obrazloženju pobijanog rješenja, budući da se u smislu odredbe čl. 13 st. 1 Zakona o radu (dalje: ZR) radni odnos zasniva ugovorom o radu, zbog čega tuženik nije mogao jednostrano zasnovati radni odnos s tužiteljicom. Ugovor o radu može prestati na jedan od načina predviđenih odredbom čl. 110 toč. 1 -7 ZR-a, među ostalim i otkazom. Glavna posljedica odluke o otkazu ugovora o radu je prestanak radnog odnosa. Iako Zakon o radu nema izričite odredbe o tome kada nastupa učinak otkaza, dakle, kada prestaje radni odnos, obzirom na činjenicu da je ugovor o radu trajni obvezni odnos koji u smislu odredbe čl. 358 st. 4 Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO) može prestati otkazom, na temelju izvanrednog otkaza ugovor o radu prestaje danom dostave otkaza jer u slučaju izvanrednog otkazivanja ugovora o radu nije propisana obveza poštivanja propisanog ili ugovorenog otkaznog roka. Prema tome, ugovor o radu sklopljen između stranaka prestao je temeljem odluke tuženika o izvanrednom otkazu ugovora o radu od 10. prosinca 2005. g., danom dostave otkaza tužiteljici. Okolnost da je tuženik nakon obavijesti tužiteljice da je trudna, ponovno prijavio tužiteljicu nadležnim zavodima, isplatio joj naknadu plaće za proteklo razdoblje, te u radnu knjižicu tužiteljice kao datum početka rada – osiguranja, upisao datum 14. prosinac 2005. g., nakon što je kao datum prestanka rada upisan 13. prosinac 2005. g., ne može upućivati na zaključak da je tužiteljica ponovno primljena u radni odnos, odnosno da je ponovno zasnovala radni odnos s tuženikom, jer se, kako je to naprijed

navedeno, radni odnos zasniva isključivo ugovorom o radu, sukladno odredbi čl. 13 st. 1 ZR, koji se prema odredbi čl. 16 st. 1 ZR sklapa u pisanom obliku, a u smislu odredbe čl. 26 ZOO-a ugovor je sklopljen kad su se ugovorne strane suglasile o bitnim sastojcima ugovora. Bitni sastojci ugovora utvrđeni su odredbom čl. 17 st. 1 ZR. Dakle, prijave tužiteljice nadležnim zavodima i isplata plaće tužiteljici za proteklo razdoblje, a nakon obavijesti poslodavcu o postojanju okolnosti (trudnoća) koja otkaz čini ništavim, sukladno odredbi čl. 77 st. 2 ZR, ne može se smatrati ostvarenjem zaštite tužiteljice od nezakonitog otkaza, jer se, prije svega, radi isključivo o dispoziciji poslodavca, a navedene okolnosti, osim toga, nemaju nikakav utjecaj na prestanaka pravnih posljedica otkaza, koji učinak nastupa danom dostave otkaza. Drugim riječima, samo u slučaju da je tuženik kao poslodavac stavio izvan snage odluku o otkazu, tužiteljica više ne bi imala pravni interes za utvrđenje nedopuštenosti pobijane odluke o otkazu. Budući da odluka o otkazu od 10. prosinca 2005. g. još uvijek egzistira, osnovano tužiteljica u žalbi osporava pravilnost stajališta prvostupanjskog suda o nepostojanju pravnog interesa za podnošenje tužbe radi utvrđenja nedopuštene pobijane odluke o otkazu.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1027/06-2 od 04.IV.2006.

PROBNI RAD

Sklapanje izmijenjenog ugovora o radu

(Čl. 23 Zakona o radu - «Narodne novine», br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98)

Probni rad može se ugovoriti samo prilikom zasnivanja radnog odnosa zaposlenika kod određenog poslodavca, ali ne i u tijeku trajanja radnog odnosa prilikom sklapanja izmijenjenog ugovora o radu.

«Tužiteljica je tijekom postupka tvrdila, kao i u žalbi, da nije bilo osnove za ugovaranje probnog rada obzirom da je i ranije bila u radnom odnosu kod tuženika neprekidno više od 20 godina, pa da se odredba ugovora o radu u odnosu na probni rad, kao protivna zakonskoj svrsi njezinog postojanja, može smatrati ništavom. Prvostupanjski sud je pravilno zaključio da se sklapanje ugovora o radu od 10. rujna 1999.g. mora smatrati otkazom s ponudom

izmijenjenog ugovora u smislu odredbe čl. 114 st. 1 Zakona o radu (dalje: ZR), budući se radilo o izmjeni postojećeg ugovora o radu u odnosu na vrstu posla kojeg je tužiteljica trebala obavljati, pa se takva izmjena ugovora o radu može riješiti jedino sporazumom stranaka, odnosno, ukoliko između stranaka nema sporazuma, otkazivanjem ugovora o radu uz ponudu za sklapanje ugovora o radu pod izmijenjenim uvjetima. Ako zaposlenik prihvati ponudu poslodavca, ovlašten je pred nadležnim sudom osporavati dopuštenost takve izmjene ugovora, sukladno odredbi čl. 114 st. 2 ZR-a. Obzirom na nespornu činjenicu da je tužiteljica potpisala ugovor o radu od 10. rujna 1999.g., u smislu odredbe čl. 72 st. 1 Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO) smatra se da je ugovor sklopljen, pa uz činjenicu da tužiteljica nije pobijala valjanost sklopljenog ugovora, u ovom postupku tužiteljica više nije ovlaštena isticati nikakve prigovore u pogledu pravne valjanosti sklopljenog ugovora o radu. Odredbom čl. 23 ZR-a određeno je da se prilikom sklapanja ugovora o radu može ugovoriti probni rad. Budući da svrha ugovaranja probnog rada nije samo provjeravanje stručnog znanja zaposlenika za obavljanje određenog posla, već se probni rad ugovara i radi provjeravanja i drugih radnih i osobnih kvaliteta zaposlenika, smisao navedene odredbe treba tumačiti da se probni rad može ugovoriti samo prilikom zasnivanja radnog odnosa zaposlenika kod određenog poslodavca, a ne i u tijeku trajanja radnog odnosa prilikom sklapanja izmijenjenog ugovora o radu, kao u konkretnom slučaju. Prema odredbi čl. 7 st. 2 ZR, poslodavac i zaposlenik ne mogu ugovoriti uvjete rada koji su za zaposlenika nepovoljniji od uvjeta određenih ZR, budući da se nepovoljniji uvjeti rada od onih određenih ZR, smiju ugovarati samo Kolektivnim ugovorom i to jedino u slučaju ako Zakon o radu ili drugi zakon na to izričito ovlašćuje. Stoga bi u slučaju kada bi zaposlenik ugovorom o radu pristao na nepovoljnije uvjete rada od onih utvrđenih ZR ili drugim zakonom, ugovor o radu bio suprotan odredbi čl. 7 st. 2 ZR, kao prisilnom propisu i kao takav ništav, sukladno odredbi čl. 103 ZOO-a, koji zakon se primjenjuje temeljem odredbe čl. 6 ZR. Obzirom da se odredba izmijenjenog ugovora o radu koja se odnosi na ugovaranje probnog rada, sklopljenog između stranaka 10. rujna 1999. g. mora smatrati ništavom, tuženik nije bio ovlašten otkazati ugovor o radu tužiteljici temeljem odredbe čl. 106 st. 6 ZR, odnosno zbog neuspjeha probnog rada.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1754/05-2 od 16.I.2006.

PROBNI RAD

Otkaz ugovora o radu za vrijeme trajanja probnog rada

(Čl. 113 st. 1 Zakona o radu - «Narodne novine», br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98, 17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03, 137/04)

U slučaju da tužiteljica pobija odluku o otkazu ugovora o radu za vrijeme trajanja probnog rada, sud nije ovlašten upuštati se u pravilnost ocjene rada tužiteljice tijekom trajanja probnog rada, osim u slučaju da tužitelj tvrdi da je otkaz ugovora o radu posljedica diskriminacije.

«Obzirom na smisao i svrhu probnog rada, tijekom kojeg poslodavac provjerava sposobnost i znanje radnika za radno mjesto utvrđeno ugovorom o radu, logično je da ocjenu sposobnosti i stručnosti rada radnika tijekom trajanja probnog rada provodi poslodavac, zbog čega je potpuno nebitno kakvo mišljenje o sposobnosti radnika, njegovom znanju i stručnosti, imaju drugi radnici. Kao što je navedeno, praćenje probnog rada provodi neposredni rukovoditelj radnika, koji je, kako se to može razabrati iz njegovog iskaza, dao negativnu ocjenu o sposobnostima tužiteljice za obavljanje poslova ugovorenog radnog mjesta, te svoju ocjenu detaljno i obrazložio. Stoga zaključak prvostupanjskog suda, da ostali radnici – trgovci, a saslušani svjedoci u ovom postupku, nisu imali nikakvih primjedbi na način obavljanja rada tužiteljice kroz vrijeme trajanja probnog rada, niti su imali saznanja da bi osobe nadređene tužiteljici imale primjedbe na njezin rad, nema nikakav značaj u odnosu na ocjenu znanja i sposobnosti tužiteljice za obavljanje poslova ugovorenog radnog mjesta, jer ostali radnici tuženika nisu bili dužni, niti pratiti rad tužiteljice za vrijeme trajanja probnog rada, a niti su ovlašteni davati svoju ocjenu o njezinim sposobnostima, obzirom da je, za praćenje rada tužiteljice i ocjenu njezinog rada za vrijeme trajanja probnog rada, dužan i ovlašten dati isključivi neposredni rukovoditelj tužiteljice, a to je, u konkretnom slučaju, nesporno, R. M. Stoga je, po ocjeni ovog suda, sud bio ovlašten tijekom postupka jedino raspraviti i utvrditi da li je ugovorom o radu ugovoren probni rad, da li je tuženik imao opravdane razloge za otkaz ugovora o radu prije isteka probnog roka zbog negativne ocjene rada tužiteljice za vrijeme trajanja probnog roka, da li je rad tužiteljice za vrijeme trajanja probnog roka praćen u skladu sa odredbom čl. 12 Pravilnika o radu tuženika, da li je ocjenu rada tužiteljice dala osoba ovlaštena za praćenje probnog rada tužiteljice, sukladno odredbi čl. 12 Pravilnika o radu tuženika, pri čemu nije ovlašten upuštati se u pravilnost ocjene rada tužiteljice

tijekom trajanja probnog rada, osim u slučaju ukoliko tužiteljica tvrdi da je otkaz ugovora o radu posljedica diskriminacije.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 972/06-2 od 02.V.2006.

KORIŠTENJE GODIŠNJEG ODMORA

Neopravdan izostanak s posla

(Čl. 56 st. 4 Zakona o radu - «Narodne novine», br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98,17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03)

Smanjene plaće tužiteljici zbog neopravdanog izostanka s posla, na koju poslodavac ima pravo temeljem Kolektivnog ugovora o pravima i obvezama zaposlenika i poslodavca, smatra se sankcijom zbog povrede radne obveze izričito propisane odredbom Kolektivnog ugovora, iz kojeg razloga za smanjenje plaće tužiteljici nije bila potrebna suglasnost u smislu odredbe čl. 94 st. 1 Zakona o radu, jer se ne radi o namirenju potraživanja tuženika prema tužiteljici uskratom isplate dijela plaće.

«Kako je zbog izostanka tužiteljice s posla 29. listopada 2004.g., kojeg je tuženik osnovano utvrdio neopravdanim, tuženik bio ovlašten u smislu odredbe čl. 42 Kolektivnog ugovora o pravima i obvezama zaposlenika i poslodavca, smanjiti plaću tužiteljici za 10%, prvostupanjski sud je na temelju činjeničnih utvrđenja koja žalbenim navodima tužiteljice nisu dovedena u sumnju, pravilno primijenio materijalno pravo odbivši zahtjev tužiteljice za utvrđenje nedopuštenosti Odluke tuženika od 04. studenog 2004.g. U odnosu na žalbene navode tužiteljice valja napomenuti da način na koji su zaposlenici tuženika sa svojim neposrednim rukovoditeljem dogovarali korištenje jednog dana godišnjeg odmora, nije od utjecaja na ocjenu osnovanosti tužbenog zahtjeva tužiteljice, budući da je u konkretnom slučaju bitna činjenica da tužiteljica svojeg poslodavca nije obavijestila o korištenju jednog dana godišnjeg odmora u roku utvrđenom odredbom čl. 56 st. 4 Zakona o radu (dalje: ZR). Budući da je prvostupanjski sud Odluku tuženika od 04. studenog 2004.g. utvrdio dopuštenom, pravilno je odbio zahtjev tužiteljice za isplatu iznosa za koji je tužiteljici umanjena plaća temeljem navedene odluke. Neosnovano tužiteljica ističe u žalbi da je za smanjenje plaće bila potrebna njezina suglasnost i da se Odluka tuženika ne može smatrati njezinom suglasnošću, odnosno da ne

predstavlja valjanu pravnu osnovu za smanjenje plaće. Naime, odredbom čl. 94 st. 1 ZR-a zabranjeno je poslodavcu da bez suglasnosti zaposlenika svoje potraživanje prema zaposleniku naplati uskratom isplate plaće ili nekog njezinog dijela, odnosno uskratom isplate naknade plaće ili dijela naknade plaće. Navedena zabrana odnosi se, dakle, na naplatu, odnosno namirenje potraživanja poslodavca prema zaposleniku, jer u smislu citirane odredbe čl. 94 st. 1 ZR-a poslodavac ne smije bez suglasnosti zaposlenika svoje potraživanje prema zaposleniku naplatiti uskratom isplate plaće ili dijela plaće. U konkretnom slučaju, međutim, ne radi se o namirenju potraživanja tuženika prema tužiteljici, već se radi o ovlaštenju poslodavca na smanjenje plaće zaposleniku u smislu odredbe čl. 42 Kolektivnog ugovora o pravima i obvezama zaposlenika i poslodavca, koja odredba ovlašćuje tuženika da u slučaju postupanja zaposlenika koja se mogu smatrati povredama obveza iz radnog odnosa, izričito nabrojanih u navedenoj odredbi, može u određenom postotku smanjiti plaću zaposleniku, isključivo za slučajeve predviđene tom odredbom, uz ograničenje da se najviše može smanjiti plaća za 20%. Kako je prema odredbi čl. 42 Kolektivnog ugovora o pravima i obvezama zaposlenika i poslodavca smanjenje plaće svojevrsna sankcija za neredovito, neažurno i nesavjesno izvršavanje poslova i zadataka, odnosno za povrede radne obveze izričito propisane tom odredbom, to za smanjenje plaće tužiteljici nije bila potrebna suglasnost u smislu odredbe čl. 94 st. 1 ZR, jer se ne radi o namirenju potraživanja tuženika prema tužiteljici uskratom isplate dijela plaće.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1959/05-2 od 16.I.2006.

ODREĐIVANJE PLAĆE

Umanjenje plaće

(Čl. 94 Zakona o radu - «Narodne novine», br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98, 17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03)

Ukoliko je na to ovlašten Kolektivnim ugovorom, poslodavac ima pravo umanjivati plaću zaposlenika temeljem vlastitih podataka o njegovom ostvarenju norme i isplaćivati plaću sukladno ostvarenom radnom učinku, a takvo umanjenje plaće ne smatra se ustegom od plaće niti prijebojem.

«Po ocjeni ovog suda tužiteljica u tužbi, tijekom prvostupanjskog postupka, i u žalbi, neosnovano tretira sporna umanjena njenih plaća, kao nedozvoljene prijeboje, odnosno, ustege. Naime, jasno je da se u konkretnom slučaju ne radi ni o kakvim ustegama od plaće, nego odbici od punih iznosa plaća, radi neostvarenja radne norme u određenim mjesecima, predstavljaju samo jedan od elemenata obračuna zarađene plaće, koji je, moguće, na nepravilan način označen kao odbitak od plaće u obračunskim listama plaće tuženika. Međutim, pravilno je prvostupanjski sud zaključio da se ne radi ni o kakvom samostalnom osnovu potraživanja tuženika prema tužiteljici s osnove neostvarenja norme, zbog čega se niti ne radi o nedozvoljenoj ustezi od plaće u smislu primjene odredbe čl. 94 Zakona o radu (dalje: ZR). Očito je tuženik vršio umanjene tužiteljine plaće temeljem vlastitih podataka o njenom ostvarenju norme, na što je bio ovlašten Kolektivnim ugovorom kojim je predviđena takva mogućnost, te temeljem kojeg je u obvezi isplaćivati plaću sukladno stvarnom radnom učinku, što odgovara smislu i karakteru sklopljenog Ugovora o radu, u smislu čl. 17 ZR. Treba navesti da tužiteljica ne osporava da su obračuni isplate njenih plaća u spornim razdobljima izvršeni na način da je njena plaća umanjivana razmjerno postotku neizvršene radne norme u određenom mjesecu, pa u tom smislu kriterij obračuna visine plaća i njihovih umanjena nije sporan.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1916/05-2 od 31.I.2005.

NAKNADA PLAĆE

Naknadno izmijenjen status bolovanja

(Čl. 14 Zakona o zdravstvenom osiguranju – «Narodne novine», br. 94/01, 88/01, 149/02, 117/03, 30/04 i 177/04)

Obveznik namirenja tužiteljevog prava na razliku naknade plaće zbog naknadno izmijenjenog statusa bolovanja tužitelja (naknadno utvrđeno da je tužitelj bio na bolovanju zbog profesionalne bolesti) a koji tužitelj je do odlaska u mirovinu za vrijeme bolovanja primao naknadu plaće u umanjenom omjeru prosječne visine plaće u prethodnom razdoblju, je Zavod za zdravstveno osiguranje, a ne poslodavac.

«Utvrdivši da je tužitelj bio radnik tuženika koji je do odlaska u invalidsku mirovinu bio na bolovanju, te je primao naknadu plaće za vrijeme bolovanja u umanjenom omjeru prosječne visine plaće u prethodnom razdoblju, primjenom materijalnih propisa koji reguliraju pitanje naknade plaće za vrijeme bolovanja, a da je naknadno u postupku kod nadležnog Zavoda za zdravstveno osiguranje izmijenjen status tužiteljeva bolovanja time da je utvrđeno da je tužitelj kroz utuženi period bio na bolovanju zbog profesionalne bolesti, prvostupanjski sud je prihvatio tužbeni zahtjev tužitelja koji proizlazi iz njegovog naknadno utvrđenog statusa, prema kojem ima pravo na naknadu plaće u 100% iznosu od osnovice za naknadu za vrijeme bolovanja zbog profesionalne bolesti (u smislu odredbe čl. 38 st. 2 toč. 1 Zakona o zdravstvenom osiguranju). Po ocjeni ovog suda osnovano se tuženik u protivljenju egzistentnosti svoje obveze s naslova isplate razlike naknade plaće po utuženom osnovu, u spornom periodu poziva u žalbi i na odredbu čl. 18 Pravilnika o uvjetima i postupku ostvarivanja prava iz osnovnog zdravstvenog osiguranja s osnove ozljede na radu i profesionalne bolesti (NN 32/03) koji u st. 1 određuje da osigurana osoba kojoj je priznata profesionalna bolest, prava iz osnovnog zdravstvenog osiguranja ostvaruje od dana nastanka te bolesti. Čl. 18 st. 2 tog Pravilnika određuje da u slučaju naknadno pokrenutog postupka za donošenje odgovarajućeg rješenja iz st. 1 tog članka osiguranik može neostvarenu razliku prava iz osnovnog zdravstvenog osiguranja ostvariti nakon donošenja tog rješenja. St. 3 određuje da osigurana osoba pripadajuću razliku prava (u smislu st. 2 istog članka) ostvaruje osnovom zahtjeva podnijetom Zavodu u propisanom zastarnom roku dospijeca pripadajućeg prava. Po ocjeni ovog suda navedeni propis regulira pitanje obvezanika podmirenja tužiteljevih prava (potraživanja) s osnova razlike naknade plaće za vrijeme bolovanja, koje je, statusno (u određenju njegove bolesničke osnove) naknadno izmijenjeno, te je određeno da se to pravo ostvaruje od Zavoda za zdravstveno osiguranje, kako to određuje odredba čl. 1 st. 1 tog Pravilnika (tom odredbom je propisano da se tim Pravilnikom uređuje postupak utvrđivanja priznavanja ozljede ili bolesti na radu, odnosno profesionalnu bolest radi ostvarivanja prava iz osnovnog zdravstvenog osiguranja s te osnove). Treba navesti da su prema odredbi čl. 14 Zakona o zdravstvenom osiguranju (NN 94/01, 88/01, 149/02, 117/03, 30/04 i 177/04) prava na zdravstvenu zaštitu i prava na novčane naknade, a u okviru prava na novčane naknade iz čl. 51: pravo na naknadu plaće za vrijeme bolovanja, pravo na novčanu naknadu zbog nemogućnosti obavljanja poslova na temelju kojih se ostvaruju drugi dohoci i pravo na naknadu troškova prijevoza u svezi korištenja zdravstvene zaštite. Prema tome iz navedenih propisa proizlazi da je obveznik namirenja spornog tužiteljevog prava na razliku naknade plaće zbog izmijenjenog statusa bolovanja u spornom periodu nadležan Zavod za zdravstveno osiguranje, obzirom da se radi o realizaciji prava iz osnovnog zdravstvenog osiguranja. Radi navedenog ovaj sud je preinačio prvostupanjsku odluku u dijelu koja se odnosi na dosuđenje razlike plaće i odbio tužbenih

zahtjev tužitelja, jer temeljem spomenutih materijalnopравnih propisa tuženik nije obveznik isplate utužene naknade po toj osnovi.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1907/05-2 od 28.XII.2005.

ODGOVORNOST RADNIKA

Poslovi ugovoreni ugovorom o radu

(Čl. 105 Zakona o radu - «Narodne novine», br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98,17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03)

Posao vozača teretnog vozila ne može se smatrati pomoćnim poslovima, te ukoliko takav posao nije ugovoren temeljem ugovora o radu, smatra se da tuženik nije obavljao poslove u odnosu na koje je sklopljen ugovor o radu.

«Prije svega, prvostupanjski sud je potpuno zanemario činjenicu da je tuženik temeljem ugovora o radu bio dužan i trebao obavljati za tužitelja pomoćne poslove na mjestu rada u T.B., pa, iako u ugovoru o radu nije pobliže označeno koji su to konkretni poslovi koje su ugovorne strane imale u vidu kod sklapanja ugovora o radu, a definirani u navedenom ugovoru kao «pomoćni poslovi», sa sigurnošću se može zaključiti da se pomoćnim poslovima ne može smatrati posao vozača teretnog vozila. Prema odredbi čl. 17 st. 1 toč. 2 ZR-a, ugovor o radu sklopljen u pisanom obliku, obvezno mora sadržavati i mjesto rada, naziv, narav i vrstu rada na koji se radnik zapošljava, i kratak popis ili opis poslova. Tuženik je dakle, obavljajući poslove vozača teretnog vozila, obavljao poslove u odnosu na koje nije sklopljen ugovor o radu, pa se, dakle, ne može ni raditi o radnom mjestu na kojem se tuženik, prema ugovoru o radu, zaposlio kod tužitelja. S tim u vezi treba ukazati i na odredbu čl. 7 ZR-a kojom su utvrđena temeljna prava i obveze iz radnog odnosa, pa je tako radnik dužan, obavljajući poslove radnog mjesta, postupati prema uputama poslodavca datim u skladu s naravi i vrstom rada, a preuzeti posao osobno obavljati. Prema činjeničnim utvrđenjima prvostupanjskog suda, nije sporno da je tuženik obavljao poslove vozača teretnog vozila, iako se ne radi o vrsti rada ugovorenog između stranaka pisanim ugovorom o radu. Isto tako, nije sporno da je prigodom upravljanja tuženika teretnim vozilom tužitelja, kao suvozač pretežito bio prisutan i tužitelj, pa se tužitelj kao suvozač, nalazio u vozilu i dana 03.III.2000.g. kada je došlo do

prometne nezgode. Naime, da bi se uopće moglo govoriti o odgovornosti štetnika, treba upozoriti da je karakteristika odgovornosti po osnovi krivnje (namjera ili krajnja nepažnja) negativnost štetnikovog odnosa prema radnji, koja se smatra štetnom radnjom u uzročnoj vezi sa nastankom štete, pri čemu taj negativistički odnos štetnika prema štetnoj radnji, kod postupanja s krajnjom nepažnjom, mora imati karakteristike nepažljivosti, pretjerane nemarnosti, lakomislenosti, bezobzirnosti, tako da se u građanskopravnom smislu krajnja nepažnja mora izjednačiti sa kaznenopravnim pojmom neizravne namjere. Kraj činjenice da je tuženik obavljao poslove za koje nije sklopljen ugovor o radu, da je tužitelj kao poslodavac tuženika istovremeno prisutan u vozilu kao suvozač, bio dužan upozoriti tuženika na pravilan način upravljanja teretnim vozilom (ukoliko se uopće radilo o nepoštivanju dovoljnog razmaka), imajući u vidu činjenicu da tijekom postupka uopće nije utvrđeno kojom se brzinom, neposredno prije nastanka prometne nesreće, kretalo teretno vozilo kojim je upravljao tuženik, kojom brzinom su se uopće kretala vozila u koloni, na kojoj udaljenosti se vozilo tuženika nalazilo od teretnog vozila koje se kretalo ispred njegovog vozila, ovaj sud nalazi da niti u subjektivnom, a niti u objektivnom smislu način vožnje tuženika u konkretnim okolnostima ne može imati obilježja postupanja s krajnjom nepažnjom, i da se, suprotno zaključku prvostupanjskog suda, na osnovi po sudu prvog stupnja utvrđenog činjeničnog supstrata, način vožnje tuženika eventualno može smatrati nepažljivim načinom vožnje bez obilježja postupanja s krajnjom nepažnjom.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1848/05-2 od 17.I.2006.

ODGOVORNOST POSLODAVCA ZA ŠTETU UZROKOVANU RADNIKU

Pravo na naknadu štete zbog profesionalne bolesti

(Čl. 161 Zakona o mirovinskom osiguranju – «Narodne novine», br. 102/98, 127/00, 59/01, 109/01, 147/02, 117/03, 30/04, 177/04, 92/05)

Okolnost da je osiguranik koji se nalazi u invalidskoj mirovini, djelomično i zbog profesionalne bolesti, u međuvremenu navršio 65 godina života, nije od odlučnog značaja na pravo tužitelja – Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje da potražuje naknadu štete od poslodavca koji je

odgovoran za invalidnost osiguranika u utvrđenom omjeru od 20%, a to zbog toga što osiguranik koji jednom stekne pravo na invalidsku mirovinu, ne može više steći pravo i na starosnu mirovinu.

«S tim u vezi valja naglasiti da je I.D. iz T., rođen 22. travnja 1933.g., invalidski umirovljen s danom 27. srpnja 1991.g, time da je uzrok invalidskom umirovljenju djelomično bila i profesionalna bolest - oštećenje sluha, koju je navedeni zadobio prilikom rada kod tuženika. Uzrok invalidskom umirovljenju spomenuta profesionalna bolest iznosila je 20%, dok je zbog drugih razloga navedeni umirovljen izraženo u postocima, tj. od 80%. Tužitelj traži da mu tuženik isplati za utuženo razdoblje od 01.10.2002.g. do 31.12.2003.g. utuženi iznos, a koji predstavlja 20% ukupno isplaćene invalidske mirovine I.D. Obzirom da je kod I. D. došlo do invalidskog umirovljenja i zbog profesionalne bolesti koju je zadobio radom kod tuženika, i to u razmjeru od 20%, to je sud prvoga stupnja od ukupnog iznosa isplaćene invalidske mirovine u navedenom razdoblju tužitelju dosudio 20%, odnosno utuženi iznos. Ovo zbog toga jer je mirovinskim fondovima pričinjena šteta. S tim u vezi valja naglasiti da je sud prvoga stupnja pravilno primijenio odredbe čl. 210 i 211 ranije važećeg Zakona o mirovinskom i invalidskom osiguranju, odnosno odredbu čl. 161 sada važećeg Zakona o mirovinskom osiguranju, prema kojima tužitelju pripada pravo na naknadu štete od osobe koja je uzrokovala invalidnost osigurane osobe i to zbog toga što nisu provedene mjere zaštite na radu, a što je utvrđeno tijekom postupka pred sudom prvog stupnja. Istinita je žalbena tvrdnja da je tužitelj navršio 65 godina života i da mu sada pripada pravo na punu starosnu mirovinu. Na prednju žalbenu tvrdnju valja kratko reći da je tužitelj stekao pravo na invalidsku mirovinu i da stoga više ne može steći pravo na starosnu mirovinu, a pogotovo ne na pravo na punu starosnu mirovinu, a ovo obzirom da je umirovljen sa 27. srpnja 1991.g., pa od tog datuma mu sigurno više nije tekao radni staž, odnosno nije mu mogao teći. To pak znači, da računajući vrijeme donošenja pobijane presude i datum stupanja u invalidsku mirovinu, da tužitelj zadnjih 14 godina nije stekao, a niti mogao steći niti jedan dan radnog staža, pa stoga nije jasno kako to tuženik smatra da bi osiguraniku tužitelja pripadala puna starosna mirovina.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 111/06-2 od 02.II.2006.

ODGOVORNOST POSLODAVCA ZA ŠTETU UZROKOVANU RADNIKU

Propust poslodavca u održavanju ulaza u tvorničko dvorište

(Čl. 109 st. 1 Zakona o radu - «Narodne novine», br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98, 17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03)

Kada je korištenje tvorničkog dvorišta nužno da bi radnik došao do svog radnog mjesta, radnici su, zbog nužnosti korištenja dvorišne površine u tijeku procesa rada stavljeni u položaj povećanog rizika opasnosti ozljeđivanja, zbog čega zaleđena površina, zbog povećane opasnosti od klizanja i pada, predstavlja opasnu stvar, te za štetu nastalu zbog uporabe opasne stvari njezin imatelj odgovara po kriteriju uzročnosti, a sukladno odredbi čl. 174 Zakona o obveznim odnosima.

«Točno je i to da navedena ozljeda tužiteljica, nastala prilikom njezinog pada, nije ozljeda na radu u užem smislu, jer nije posljedica tehnološkog procesa rada, kako to s osnovom tuženik navodi u žalbi. Međutim, tuženika valja upozoriti da je kao poslodavac tužiteljice, prema odredbi čl. 109 st. 1 Zakona o radu (dalje: ZR), odgovoran tužiteljici za štetu koju ona pretrpi na radu, ili u vezi s radom, prema općim propisima obveznog prava. Isto tako, prema odredbi čl. 15 Zakona o zaštiti na radu poslodavac odgovara za štetu uzrokovanu ozljedom na radu ili u svezi s radom po načelu objektivne odgovornosti (uzročnosti), a prema općim propisima obveznog prava. Točno je da se štetom nastalom na radu, smatra šteta koju je radnik pretrpio tijekom obavljanja radnih zadataka, i koja je posljedica utjecaja tehnoloških procesa, a osnova je te štete posljedica propusta zaštite na radu kao sastavnog dijela organizacije rada. Međutim, i iz te odredbe čl. 109 st. 1 ZR-a i iz odredbe čl. 15 Zakona o zaštiti na radu (dalje: ZZR), poslodavac odgovara radniku i za štetu koja je radniku nastala u vezi s radom, dakle, radi se o šteti koja je nastala kada radnik nije postupao obavljajući neku djelatnost vezano direktno za obavljanje zadataka radnog mjesta, ali je njegovo postupanje bilo potrebno da bi mogao obaviti radnje vezane za njegovu djelatnost zbog koje je zasnovao radni odnos. U konkretnom slučaju, kada je korištenje tvorničkog dvorišta nužno da bi radnik došao do svog radnog prostora, mora se zaključiti da su u takvom slučaju radnici, zbog nužnosti korištenja dvorišne površine u tijeku procesa rada, stavljeni u položaj povećanog rizika opasnosti ozljeđivanja, pri čemu propusti poslodavca u održavanju dvorišnih površina koje nužno koriste radnici, ne mogu poslodavca osloboditi odgovornosti za štetu koju je radnik pretrpio zbog neodržavanja dvorišne površine. U konkretnom slučaju, očigledno nije prijeporno da tužiteljica do

radnog prostora, u kojem obavlja poslove svog radnog mjesta zbog kojih je zasnovala radni odnos, mora koristiti ulaz u dvorišni prostor tuženika i kao sam dvorišni prostor tuženika, zbog čega propusti tuženika kao poslodavca u održavanju navedenih površina, ukoliko su navedeni propusti u uzročnoj vezi sa padom tužiteljice i zadobivanjem ozljede, ne mogu osloboditi tuženika odgovornosti za štetu koju je tužiteljica tom prigodom pretrpjela. Tuženika valja upozoriti da čl. 6 ZR-a pod pojmom «mjesto rada i radni okoliš» podrazumijeva sva mjesta i prostore koji su pod neposrednim ili posrednim nadzorom poslodavca, na kojima se zaposlenici moraju nalaziti ili do kojih moraju dolaziti u tijeku rada. Stoga ZZR i sadrži sustav pravila zaštite na radu čija je svrha sprječavanje ozljeda na radu, profesionalnih bolesti, drugih bolesti, u svezi s radom, te zaštitu radnog okoliša. Pravila zaštite na radu nalažu poslodavcu takvo postupanje koje omogućuje otklanjanje ili smanjenje opasnosti, odnosno sprječavanje nastanka ozljede na radu, profesionalnih ili drugih bolesti, te ostalih štetnih posljedica za zaposlenike, pri čemu je poslodavac dužan mogućnost nastanka ozljede na radu ili u vezi s radom, profesionalnih ili drugih bolesti, svesti na najmanju moguću mjeru. Prema čl. 9 ZZR-a pri obavljanju poslova radnog mjesta, prvenstveno se primjenjuju pravila zaštite na radu kojim se otklanja ili smanjuje opasnost na sredstvima rada, a sredstvom rada, u smislu citirane odredbe, smatraju se, između ostalog, i površine za kretanje zaposlenika, odnosno sva ona sredstva po kojima se zaposlenici kreću izvan objekata namijenjenih za rad, a koja se koriste prilikom obavljanja poslova. Nema dvojbe, i po ocjeni ovog suda, da zaleđena površina, zbog povećane opasnosti od klizanja i pada, predstavlja opasnu stvar, zbog čega za štetu nastalu zbog uporabe opasne stvari njezin imatelj odgovara po kriteriju uzročnosti, a sukladno odredbi čl. 174 Zakona o obveznim odnosima. Budući da se tuženik ima smatrati imateljem opasne stvari, u konkretnom slučaju i dijela zaleđenog tvorničkog dvorišta, sukladno odredbi čl. 6 ZZR-a, to tuženik za štetu koja je tužiteljici nastala padom na zaleđenoj površini odgovara po kriteriju uzročnosti.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 144/06-2 od 06.II.2006.

DOSTAVA PRAVOMOĆNOG RJEŠENJA O MIROVINI ZBOG NESPOSOBNOSTI ZA RAD

Prestanak ugovora o radu

(Čl. 110 st. 1 toč. 3 Zakona o radu - «Narodne novine», br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98, 17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03, 137/04)

Pravomoćno rješenje Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje o priznanju prava na invalidsku mirovinu zbog profesionalne nesposobnosti za rad nije zakonska osnova prestanka ugovora o radu u smislu odredbe čl. 110 st. 1 toč. 4 Zakona o radu.

«Naime, nije sporno da je tuženik odluku o prestanku ugovora o radu temeljio na odredbi čl. 103 st. 1 toč. 4 Zakona o radu (dalje: ZR) sada čl. 110 st. 1 toč. 4 ZR – pročišćeni tekst NN 137/04), obrazlažući odluku o prestanku ugovora o radu time da je tužiteljici priznato pravo na invalidsku mirovinu zbog profesionalne nesposobnosti za rad sa danom 27.10.2004.g. i da je rješenje postalo pravomoćno 21.12.2004. g. Obzirom na takvo obrazloženje pobijane odluke o prestanku radnog odnosa, tuženika valja upozoriti da ugovor o radu, prema odredbi čl. 110 st. 1 ZR-a, prestaje dostavom pravomoćnog rješenja o mirovini zbog opće nesposobnosti za rad. Opća nesposobnost za rad, u smislu odredbe čl. 34 Zakona o mirovinskom osiguranju, nije izjednačena sa profesionalnom nesposobnošću za rad, niti ima za posljedicu ista prava na osnovi invalidnosti zbog opće nesposobnosti za rad, odnosno zbog profesionalne nesposobnosti za rad. Naime, invalid rada, kod kojeg je utvrđena profesionalna nesposobnost za rad, ima pravo na profesionalnu rehabilitaciju prema preostaloj radnoj sposobnosti za rad na drugom radnom mjestu, dok gubitak sposobnosti za rad – opće nesposobnosti za rad, ima za posljedicu stjecanje prava na invalidsku mirovinu, sukladno odredbi čl. 52 Zakona o mirovinskom osiguranju. Prema tome, tužiteljici je ugovor o radu, temeljem odredbe čl. 110 st. 1 toč. 4 ZR (ranije čl. 103 st. 2 toč. 4 ZR) mogao prestati isključivo dostavom pravomoćnog rješenja o mirovini zbog opće nesposobnosti za rad, a ne i dostavom pravomoćnog rješenja o priznanju prava na invalidsku mirovinu zbog profesionalne nesposobnosti za rad. Naime, u odredbi čl. 192 Zakona o mirovinskom osiguranju izričito je navedeno da «iznimno od odredbe čl. 103 st. 1 toč. 4 ZR-a (sada čl. 110 st. 1 toč. 4 ZR) ugovor o radu ne prestaje dostavom pravomoćnog rješenja o mirovini zbog profesionalne bolesti za rad», zbog čega je odluka tuženika o prestanku ugovora o radu od 13. siječnja 2005.g. u izravnoj suprotnosti s odredbom čl. 110 st. 1 toč. 4 ZR-a (ranije čl. 103 st. 1 toč. 4 ZR) u vezi sa čl. 192 Zakona o mirovinskom osiguranju. Točno je da, u smislu odredbe

čl. 41 Zakona o mirovinskom osiguranju, tužiteljici nije priznato pravo na profesionalnu rehabilitaciju, obzirom da je u vrijeme utvrđenja profesionalne nesposobnosti za rad navršila 50 godina života, međutim, tuženik je, s obzirom na navedene okolnosti, ukoliko bio u mogućnosti ponuditi tužiteljici sklapanje ugovora o radu za obavljanje poslova za koje je sposobna ili prilagoditi poslove njezinoj sposobnosti (čl. 84 ZR), bio ovlašten tužiteljici otkazati ugovor o radu isključivo temeljem odredbe čl. 85 ZR-a, uz pretpostavke navedene u citiranoj odredbi i uz pravo na otpremninu sukladno odredbi čl. 86 ZR-a.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1964/05-2 od 28.XII.2005.

PRESTANAK UGOVORA O RADU – NAVRŠENJE GODINA ŽIVOTA I STAŽA OSIGURANJA RADNIKA

Pretpostavke za prestanak ugovora o radu

(Čl. 110 st. 1 toč. 3 Zakona o radu - «Narodne novine», br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98, 17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03, 137/04)

Činjenica da tužitelj koji nije navršio 65 godina života ima 40 godina staža osiguranja, nije relevantna okolnost za prestanak ugovora o radu iz razloga navedenih u odredbi čl. 110 Zakona o radu, budući je zakonski razlog prestanka ugovora o radu u smislu odredbe čl. 110 st. 1 toč. 3 Zakona o radu, kumulativno ispunjenje obje pretpostavke za prestanak ugovora o radu temeljem zakona, odnosno 65 godina života i 20 godina staža osiguranja.

«Za ocjenu dopuštenosti i zakonitosti Odluke o prestanku Ugovora o radu, nije od nikakvog značaja da li je, ili nije, tužitelj na dan 30. prosinca 2004.g. ispunjavao uvjete za odlazak u mirovinu sukladno odredbama Zakona o mirovinskom i invalidskom osiguranju, i da li je njegova namjera bila odlazak u mirovinu kada bude za to ispunjavao uvjete, nit je bitno tko je, kada i na koji način upisivao podatke o radnom stažu tužitelja u njegovu radnu knjižicu. Tuženika valja ponovno upozoriti da ugovor o radu može prestati isključivo na jedan od načina predviđenih u odredbi čl. 110 Zakona o radu (dalje: ZR), zbog čega činjenica da je tužitelj na dan 30.12.2004.g. imao navršenih 40 godina staža osiguranja, nije relevantna okolnost za prestanak radnog odnosa iz razloga

navedenih u odredbi čl. 110 ZR-a, budući da, prema odredbi čl. 110 toč. 3 ZR-a, radniku može prestati radni odnos kada navršši 65 godina života i 20 godina staža osiguranja, pri čemu je nebitno da li je, u konkretnom slučaju tužitelj, nakon prestanka radnog odnosa ostvario pravo na prijevremenu ili na punu mirovinu prema odredbama Zakona o mirovinskom i invalidskom osiguranju. Tuženik ne tvrdi, niti to proizlazi iz provedenih dokaza, da je tuženiku dostavljeno eventualno pravomoćno rješenje o mirovini tužitelja zbog opće nesposobnosti za rad, a budući da, očigledno nije sporno da je tužitelj rođen 18.02.1945.g., to je, više nego očigledno, da na dan 30.12.2004.g. nije navršio 65 godina života, bez obzira na duljinu staža osiguranja, jer zakonski razlog prestanka ugovora o radu u smislu čl. 110 st. 1 toč. 3 ZR-a, jesu kumulativno ispunjene obje pretpostavke za prestanak ugovora o radu temeljem zakona, dakle, 65 godina života i 20 godina staža osiguranja, pa nema nikakve dvojbe da je odluka tuženika o prestanku ugovora o radu tužitelja s danom 30.12.2004.g. nedopuštena i u suprotnosti s odredbom čl. 110 ZR-a.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1045/06-2 od 10.IV.2006.

IZVANREDNI OTKAZ

Faktični rad kod poslodavca

(Čl. 110 toč. 6 Zakona o radu - «Narodne novine», br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98, 17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03)

Tužiteljica koja je temeljem privremene mjere vraćena na rad za vrijeme trajanja radnog spora, s time da je ista pravomoćnom odlukom suda odbijena sa zahtjevom za poništenje odluke o izvanrednom otkazu ugovora o radu, nema prava iz radnog odnosa za vrijeme kada je radila kod tuženoga temeljem privremene mjere, već eventualno samo prava vezana uz faktični rad tužiteljice kod tuženika.

«Prvostupanjski sud je udovoljio tužbenom zahtjevu tužiteljice utvrdivši da je radni odnos tužiteljice kod tuženika prestao izvanrednim otkazom ugovora o radu od 05. svibnja 2000.g., da je pravomoćnom presudom Trgovačkog suda u V. broj P.____/03-57 od 04. rujna 2003.g. zahtjev tužiteljice za utvrđenje nezakonitosti izvanrednog otkaza ugovora o radu od 05. svibnja 2000.g. utvrđenim neosnovanim, jer je tužiteljica odbijena sa zahtjevom za poništenje odluke o izvanrednom otkazu ugovora o radu, koja presuda je potvrđena

presudom Visokog trgovačko suda RH u Zagrebu broj Pž. ____/04-3 od 12. listopada 2004.g., da je tužiteljica vraćena na rad 21. rujna 2000.g. i da je radila kod tuženika do otvaranja stečajnog postupka 18. prosinca 2002.g., slijedom čega smatra da tužiteljici pripada pravo na isplatu troškova prijevoza, regresa za godišnji odmor i razlike plaće za utuženo razdoblje, kao i otpremnine, u iznosima navedenim u toč. I. izreke pobijane presude. Na temelju nespornih činjenica može se zaključiti da je tužiteljici kao zaposlenici tuženika radni odnos prestao odlukom o izvanrednom otkazu ugovora o radu od 05. svibnja 2000.g., sukladno odredbi čl. 110 toč. 6 Zakona o radu (dalje: ZR), jer je pravomoćnom odlukom Trgovačkog suda u V. tužiteljica odbijena sa zahtjevom za poništenje navedene odluke o izvanrednom otkazu ugovora o radu. Kako je, dakle, tužiteljici prestao radni odnos kod tuženika 05. svibnja 2000.g. temeljem odluke o izvanrednom otkazu ugovora o radu, mora se zaključiti da se u razdoblju od 21. rujna 2000.g. do 18. prosinca 2002.g. tužiteljica nalazila na faktičnom radu kod tuženika, jer je po privremenoj mjeri vraćena na rad za vrijeme trajanja radnog spora, pa se, dakle, rad tužiteljice kod tuženika u navedenom razdoblju ne može smatrati radnim odnosom, zbog čega očigledno tužiteljici za navedeno razdoblje ne pripadaju prava po osnovi radnog odnosa, jer je radni odnos tužiteljice kod tuženika prestao odlukom o izvanrednom otkazu.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 56/06-2 od 24.I.2006.

OBLIK I SADRŽAJ OTKAZA TE NJEGOVA DOSTAVA

Valjana dostava odluke o otkazu

(Čl. 81 Zakona o općem upravnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 58/93, 103/96)

Odluka poslodavca o poništenju odluke o redovnom otkazu ugovora o radu, koja odluka je donesena nakon što je radniku uredno dostavljena odluka o redovnom otkazu ugovora o radu, nije dopuštena iz razloga što uredno obavljenom dostavom odluke počinje djelovati pravni učinak same odluke u odnosu na prava i obveze o kojima je njome odlučeno, kako u odnosu na radnika tako i u odnosu na poslodavca.

«Isto tako, potpuno je neprihvatljivo stajalište prvostupanjskog suda da su Odluke o poništenju odluke o redovnom otkazu ugovora o radu, te Odluka o izvanrednom otkazu ugovora o radu, nedopuštene samo iz razloga što tužitelju, sukladno odredbama ZPP-a, nisu uručene, neovisno od razloga na kojima su utemeljene. Odluka je nedopuštena ako, obzirom na način donošenja i na sadržaj (u procesnom i materijalnom smislu) nije temeljena na mjerodavnom materijalnom pravu, odnosno, u konkretnom slučaju, odluke tuženika ne bi bile dopuštene ukoliko pri njihovom donošenju tuženik nije poštivao odredbe Zakona o radu u procesnom, odnosno materijalnom smislu. Dostava odluke na može utjecati na njihovu dopuštenost u smislu njihove utemeljenosti na odredbama mjerodavnog prava, zbog čega izneseno stajalište prvostupanjskog suda o nedopuštenosti navedenih odluka iz razloga jer iste nisu uručene tužitelju, nema nikakvog uporišta ni u jednoj odredbi Zakona o radu, pa ni u odredbama postupovnog zakona, u odnosu na način dostave donesenih odluka. Dostava odluke predstavlja određenu tehničku radnju kojom se određena odluka ili bilo koje drugo pismeno dostavlja njezinom adresatu, pa je više nego evidentno da način obavljanja dostave, kao tehničke radnje, ne može utjecati na dopuštenost – pravnu utemeljenost sam odluke, pa, u konkretnom slučaju, ni na dopuštenost Odluke o izvanrednom otkazu ugovora o radu, odnosno odluke o poništenju Odluke o redovnom otkazu ugovora o radu. Međutim, dostava odluke kojom je odlučeno o određenom individualnom pravu neke osobe, ili u konkretnom slučaju, dostava Odluke o poništenju odluke o redovnom otkazu, odnosno Odluke o izvanrednom otkazu, a isto tako i Odluke tuženika o redovnom otkazu ugovora o radu od 13. veljače 2004.g., ima odlučan značaj iz razloga jer uredno obavljenom dostavom počinje djelovati pravni učinak same odluke u odnosu na prava i obveze o kojima je njome odlučeno. Prije valjane dostave odluke osobi na koju se ona odnosi, odluka ne obvezuje ni tijelo (pravnu osobu) koje ju je donijelo, zbog čega ona može biti povučena ili izmijenjena, sve do trenutka njezine otpreme radi dostave, a nakon obavljene dostave, takvu odluku, obzirom na proizveden pravni učinak, nije više moguće izmijeniti, pa niti povući. Primjenjujući navedeno načelo na konkretni slučaj, valja zaključiti da je tuženik, nakon dostave (uručenja), svoju Odluku o redovnom otkazu ugovora o radu tužitelju zbog poslovno uvjetovanog otkaza, donesenu dana 13. veljače 2004.g., mogao povući sve do otpreme i dostave navedene odluke tužitelju. Kako je Odluka o redovnom otkazu ugovora o radu uručena tužitelju 14. veljače 2004.g., koja činjenica između stranaka uopće nije sporna, to tuženik, nakon uručenja navedene odluke tužitelju, svoju Odluku o redovitom otkazu ugovora o radu nije bio ovlašten izmijeniti, odnosno nije bio ovlašten donijeti Odluku o poništenju odluke o redovitom otkazu, koja odluka je donesena 19. veljače 2004.g. Navedena Odluka tuženika mogla je biti izmijenjena isključivo po uloženom zahtjevu za zaštitu prava od strane tužitelja, pa kako nije sporno da tužitelj nije zahtijevao zaštitu prava u odnosu na donesenu Odluku o redovnom otkazu ugovora o radu zbog poslovno uvjetovanih razloga, to je Odluka tuženika o

otkazu ugovora o radu zbog poslovno uvjetovanih razloga od 13. veljače 2004.g., u odnosu na tužitelja, kao i tuženika, proizvela sve pravne učinke, stvarajući za obje stranke prava i obveze o kojima je navedenom odlukom odlučeno. Prema tome, Odluka tuženika o poništenju odluke o redovnom otkazu ugovora o radu donesena dana 19. veljače 2004.g. nije dopuštena, ne iz razloga, kako to pogrešno smatra prvostupanjski sud, jer ista nije uručena tužitelju, nego iz razloga jer je tuženik, dostavom Odluke o redovitom otkazu ugovora o radu od 13. veljače 2004.g. tužitelju, vezan takvom odlukom, obzirom da uredno obavljenom dostavom odluke tužitelju počinju djelovati pravne posljedice navedene odluke, kako u odnosu na tužitelja, tako i u odnosu na tuženika.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1062/06-2 od 08.V.2006.

SUDSKI RASKID UGOVORA O RADU

Naknada štete zbog nedopuštenog otkaza ugovora o radu

(Čl. 116. st. 1 Zakona o radu - «Narodne novine», br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98,17/01, 82/01)

Svrha dosuđenja naknade štete koju ostvaruje tužitelj temeljem utvrđenja nedopuštenosti (nezakonitost) tuženikove odluke o redovnom otkazu ugovora o radu i sudskog raskida tog ugovora o radu je materijalno osiguranje radnika u određenom vremenskom periodu, s time da je sud dužan prilikom utvrđivanja visine naknade štete uzeti u obzir osim zakonskih kriterija i druge okolnosti vezane za konkretne radne, životne, ekonomske prilike radnika, odnosno konkretne okolnosti načina uvjeta i okolnosti prestanka radnog odnosa.

«Po ocjeni ovog suda, prvostupanjski sud je, ne akceptirajući smisao pravnog stajališta ovog suda, izraženog u ukidnom dijelu odluke ovog suda broj Gž. __/04 od 08. veljače 2005. g., odnosno u obrazloženju tog dijela navedene odluke, o naknadi štete tužitelju, na koju on ostvaruje pravo temeljem utvrđenja nedopuštenosti (nezakonitosti) tuženikove odluke o redovnom otkazu ugovora o radu tužitelja i sudskog raskida tog ugovora o radu, sveo kriterije dosuđenja naknade štete po tom osnovu na isključivo primjenu sadržaja čl. 116 st. 1 Zakona o radu (dalje: ZR), odnosno čl. 123 st. 1 sadašnjeg teksta ZR-a, koji se svodi na trajanje radnog odnosa, starost i obvezu uzdržavanja koje ga terete (što

se tiče broja plaća koje će mu se kao naknadu štete dosuditi, a koji iznos je najmanje 3, a najviše 18 prosječnih mjesečnih plaća). Visina plaće, kao jedinični iznos koji se množi s brojem plaća koji se određuju kao naknada štete je prosječna mjesečna plaća isplaćena u prethodna tri mjeseca. Zauzimajući takvo pravno stajalište prvostupanjski sud je očito prihvatio tužiteljevu argumentaciju pravilnosti interpretacije navedenog zakonskog članka, kojim se tužitelj suprotstavlja intenciji obrazloženja ukidnog rješenja ovog suda, prema kojem i druge, konkretne životne okolnosti (činjenica da je tužitelj osnivač aktivne privredne pravne osobe može utjecati na visinu te naknadu štete), ističući da te okolnosti ne mogu utjecati na osnovanost (i visinu) tužbenog zahtjeva ako ne znače ostvarenje (dokazanih) stalnih mjesečnih prihoda (proizlazi iz smisla prvostupanjskog obrazloženja). Tužitelj se neargumentaciji svoje interpretacije svrhe tog propisa protivio i ocjeni ovog suda da isplata takve naknade ima za svrhu (i) materijalno osiguranje radnika u određenom vremenskom periodu nakon nezakonitog otkaza ugovora o radu. Očito je prvostupanjski sud, dosudivši tužitelju 12 mjesečnih plaća naknade štete, a u sadržaju obrazloženja prema kojem je obzirom na dužinu radnog staža tužitelja postojala određena povezanost za poslodavce, koja je utjecala na intenzitet pretrpljenih duševnih bolova, to više što je tuženik tužitelju otkazao radni odnos, dosuđeni iznos naknade štete u navedenoj visini utemeljio na povredi subjektiviteta tužitelja, odnosno na shvaćanju da takva naknada štete predstavlja naknadu s naslova pretrpljenih duševnih bolova tužitelja, zbog nedopuštenog otkaza ugovora o radu zbog povrede tužiteljeve subjektivne vezanosti na tog poslodavca i zbog težine njegove egzistencijalne pozicije u kojoj se, zbog otkaza našao. Ovaj sud ne odriče pravilnost tužiteljeva i prvostupanjskog tumačenja pravnog karaktera navedene naknade, kao naknade nematerijalne štete za duševne boli koju radnik trpi zbog nedopuštenog otkaza ugovora o radu, a jasno je da su u visini te naknade u okviru zakonom propisanog raspona prvenstveno bitne okolnosti zakonom izričito propisane. Međutim, jasno je da i druge okolnosti vezane za konkretne radne, životne, ekonomske prilike radnika, odnosno konkretne okolnosti načina uvjeta i okolnosti prestanka radnog odnosa mogu biti dodatni kriteriji u odlučivanju o visini naknade štete u okviru zakonskog raspona. U tom smislu u (za sada u tom dijelu oskudnoj) radnopravnoj teoriji, glede mogućih mjerodavnih kriterija za određenje visine te naknade štete spominje se primjerice i gospodarska snaga poslodavca, zdravstveno stanje zaposlenika, njegova mogućnost pronalaženja drugog zaposlenja i sl. (mišljenje dr. sc. Željka Potočnjaka, citirano u Komentaru Zakona o radu, Ivica Crnić, Pravo 19., Organizator 1999.g., str. 116). Po ocjeni ovog suda jasno je da na intenzitet pretrpljenih duševnih boli, odnosno visinu dosuđenja paušalne naknade štete utječe okolnost da je pravomoćnom prvostupanjskom presudom prihvaćen sudski raskid ugovora o radu s po tužitelju traženim trajanjem, čime mu je u razdoblju od neosnovanog otkaza od 18. travnja 2003. g. pa do 07. srpnja 2004. g. pripalo pravo na ostvarenje naknade plaće, čime mu je privremeno osigurana

egzistencija. Osim toga, prvostupanjski sud je utvrdio da je tužitelj osnivač trgovačkog društva «XX» d.o.o. (s kojim je poslovao i kao radnik tuženika, vrši poslove šefa službe servisnih poslova). Bez obzira na po prvostupanjskom sudu utvrđenom, a u žalbi nespornom činjenicom da tužitelj prema dostupnim podacima nije ostvarivao dobit od tog trgovačkog društva (kao njegov osnivač), već i sama činjenica da je tužitelj osnivač trgovačkog društva, koje aktivno posluje, znači da je, u ekonomskom smislu tužiteljevo stanje stabilnije nego da tužitelj nema svoje privatne tvrtke, a uz to ukazuje i na činjenicu da tužitelj ima poduzetničke sklonosti, koje realizira u privatnom trgovačkom društvu, kojim upravlja njegov sin, radi čega postoje objektivne okolnosti koje ukazuju da će tužitelj razmjerno lakše subjektivno nadvladati štetne posljedice nedopuštenog otkaza, odnosno da će te okolnosti ublažiti intenzitet i trajanje duševnih boli, kako zbog činjenice da je tužitelj nakon otkaza, a do sudskog raskida ugovora o radu bio osiguran isplatom (solidnih) iznosa naknade plaće, tako i zbog činjenice da je osnivač privatnog trgovačkog društva, koje posluje pozitivno (i akumulira dobit), a kojeg je direktor njegov sin.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1672/05-2 od 07.III.2006.

SPORAZUM RADNIKA I POSLODAVCA

Obveze poslodavca

(Čl. 1093 Zakona o obveznim odnosima - «Narodne novine», broj 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 112/99, 112/99, 88/01)

Ukoliko su tužiteljica i poslodavac, nakon što je tužiteljici dostavljen otkaz ugovora o radu, sklopili sporazum, temeljem kojeg se tužiteljica odrekla potraživanja s osnove naknade plaće za vrijeme otkaznog roka, kao i dijela otpremnine iznad iznosa od 8.000,00 kn, tužiteljica nema pravo u postupku pred sudom tražiti isplatu iznosa s osnove naknade plaće za vrijeme otkaznog roka i dijela neisplaćene otpremnine.

«Kako je sadržaj sporazuma utvrđen u pisanoj ispravi, za ocjenu da li je između stranaka sklopljen sporazum valja primijeniti odredbu čl. 72 st. 1 Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO) prema kojoj je u takvom slučaju ugovor sklopljen kada ispravu potpišu sve osobe koje se njime obvezuju. Dakle, obzirom na postojanje pisane isprave kojom je utvrđen sadržaj sporazuma, ne

može se smatrati da je tužiteljica konkludentnim radnjama pristala na sklapanje navedenog sporazuma, obzirom na sadržaj odredbe čl. 72 st. 1 ZOO-a. Navedeni sporazum, prema ocjeni ovog suda, po svojoj pravnoj prirodi predstavlja ugovor o nagodbi u smislu odredbe čl. 1089 ZOO-a. Naime, ugovorom o nagodbi, osobe između kojih postoji spor li neizvjesnost o nekom pravnom odnosu, pomoću uzajamnih popuštanja prekidaju spor, odnosno otklanjaju neizvjesnost i određuju svoja uzajamna prava i obveze, a popuštanje se, sukladno odredbi čl. 1090 st. 1 ZOO-a, može sastojati, među ostalim, u djelomičnom ili potpunom priznavanju nekog zahtjeva druge strane ili u odricanju od nekog svoga zahtjeva. Za sklapanje ugovora o nagodbi nije propisana posebna forma, niti je pisani oblik pretpostavka valjanosti ugovora o nagodbi, već je dovoljna suglasno izražena volja osoba između kojih postoji spor ili neizvjesnost o nekom pravnom odnosu u smislu prekidanja spora, odnosno otklanjanja neizvjesnosti i određivanja uzajamnih prava i obveza, što se, među ostalim, može sastojati i u odricanju od nekog svog zahtjeva jedne od ugovornih stranaka. Stoga, nedostatak pisanog oblika ne isključuje postojanje i valjanost ugovora o nagodbi, pa obzirom na činjenična utvrđenja prvostupanjskog suda koja tužiteljica svojim žalbenim navodima nije dovela u sumnju, a iz kojih proizlazi da je tužiteljica sudjelovala na skupnom sastanku radnika tuženika održanom u povodu ponude tuženika za prestanak ugovora o radu poslovno uvjetovanim otkazom radnicima koji su bili u mogućnosti ostvariti pravo na mirovinu, te na individualnom sastanku s ovlaštenom osobom tuženika, da je tužiteljica primila odluku o otkazu, da ni na koji način nije izrazila neslaganje sa sadržajem sporazuma, da je u skladu sa sadržajem sporazuma koristila godišnji odmor, nakon isteka kojeg je preuzela radnu knjižicu, ocjena je ovoga suda da je između stranaka usmeno sklopljen valjan ugovor o nagodbi. Sporazumom sklopljenim s poslodavcem, tužiteljica se odrekla prava na otkazni rok, kao i prava na isplatu plaće i ostalih prava vezanih uz otkazni rok, te prava na isplatu dijela otpremnine iznad iznosa od 8.000,00 kn, pa kako se radi o subjektivnim imovinskim pravima kojima ugovorna stranka može slobodno raspolagati, to nema nikakve zakonske smetnje da se zaposlenik, pa prema tome i tužiteljica, odrekne svog dospelog potraživanja za naknadu plaće za vrijeme otkaznog roka i dijela otpremnine, obzirom na tijekom postupka nespornu činjenicu da je ugovor o radu sklopljen između stranaka prestao poslovno uvjetovanim otkazom. Naime, pravo na otpremninu, kao i njezina visina, te pravo na otkazni rok i isplatu naknade plaće i ostalih prava za vrijeme otkaznog roka, propisano je u smislu odredbi čl. 120 i 125 Zakona o radu (dalje: ZR) samo u slučaju prestanka ugovora o radu redovitim otkazom, pa kako je ugovor o radu sklopljen između stranaka prestao na osnovi odluke tuženika o redovitom otkazu ugovora o radu, tužiteljica je bila ovlaštena slobodno disponirati svojim dospjelim potraživanjima. Prema odredbi čl. 344 st. 1 ZOO-a obveza prestaje i u slučaju kada vjerovnik izjavi dužniku da neće tražiti njezino ispunjenje, a dužnik se sa time suglasi. Kako se tužiteljica, imajući u vidu sadržaj ugovora o nagodbi

sklopljenog s tuženikom, odrekla potraživanja s osnove naknade plaće za vrijeme otkaznog roka, kao i dijela otpremnine iznad iznosa od 8.000,00 kn, u kojem iznosu je tužiteljici, nesporno, isplaćena otpremnina, to je prema tome, prestala i obveza tuženika na isplatu utuženog iznosa s osnove naknade plaće za vrijeme otkaznog roka i dijela neisplaćene otpremnine, navedenog u tužbenom zahtjevu tužiteljice.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1715/05-2 od 17.X.2005.

POSTUPAK PRIJE OTKAZIVANJA

Mišljenje sindikata čiji je zaposlenik član o otkazu ugovora o radu

(Čl. 155 st. 3 Zakona o radu - «Narodne novine», br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98,17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03, 137/04)

Ukoliko poslodavac nije u obvezi zatražiti prethodnu suglasnost nadležne službe zapošljavanja, budući se kod tužitelja ne radi o profesionalnoj nesposobnosti za rad niti neposrednoj opasnosti od nastanka invalidnosti, a kod poslodavca nije utemeljeno Radničko vijeće niti je imenovan sindikalni povjerenik, poslodavac prije otkazivanja ugovora o radu nije bio dužan zatražiti mišljenje sindikata kojeg je tužitelj član, budući ta okolnost nije od nikakvog značaja za ocjenu dopuštenosti odluke o otkazu ugovora o radu.

«Prvostupanjski sud je ujedno utvrdio da tuženik nije u obvezi u smislu odredbe čl. 85 st. 2 Zakona o radu zatražiti prethodnu suglasnost nadležne službe zapošljavanja, obzirom da kod tuženika nije utemeljeno Radničko vijeće, budući se kod tužitelja ne radi o profesionalnoj nesposobnosti za rad, niti neposrednoj opasnosti od nastanka invalidnosti. Ne osporavajući zaključak prvostupanjskog suda da tuženik u konkretnom slučaju nije bio u obvezi prije otkazivanja ugovora o radu zatražiti prethodnu suglasnost nadležne službe zapošljavanja u smislu odredbe čl. 85 st. 2 Zakona o radu (dalje: ZR) tužitelj u žalbi ističe da tuženik prije otkazivanja ugovora o radu nije zatražio mišljenje sindikata kojeg je tužitelj član i da je stoga zbog propusta tuženika u izvršenju zakonske obveze savjetovanja prije donošenja odluke o otkazu, pobijana odluka o otkazu ništava. U odnosu na žalbene navode tužitelja valja navesti da je u smislu odredbe čl. 152 ZR-a prije donošenja odluke važne za položaj radnika,

među ostalima i odluke o otkazu, poslodavac dužan sa Radničkim vijećem savjetovati se o namjeravanoj odluci, te priopćiti podatke važne za donošenje odluke i sagledavanje njezinog utjecaja na položaj radnika. Prema odredbi čl. 155 st. 3 ZR-a ako kod poslodavca nije utemeljeno radničko vijeće, sindikalni povjerenik ima sva prava i obveze radničkog vijeća propisane ovim Zakonom. Tijekom prvostupanjskog postupka nije bilo sporno da kod tuženika nije utemeljeno radničko vijeće, a nje bila sporna niti činjenica da nije imenovan, odnosno izabran sindikalni predstavnik, odnosno sindikalni povjerenik koji zastupa zaposlenike tuženika, a koji bi imao prava i obveze radničkog vijeća. Stoga je potpuno neutemeljena žalbena tvrdnja tužitelja da tuženik prije otkazivanja ugovora o radu tužitelju bio dužan zatražiti mišljenje sindikata kojeg je tužitelj član, jer tužitelja valja upozoriti da u smislu odredbe čl. 189 st. 2 ZR sindikati koji imaju članove zaposlene kod određenog poslodavca mogu imenovati ili izabrati jednog ili više sindikalnih predstavnika, odnosno sindikalnog povjerenika, sukladno odredbi čl. 189 st. 7 ZR, zbog čega okolnost da tuženik prije donošenja odluke o otkazu nije zatražio mišljenje sindikata kojeg je tužitelj član, nije od nikakvog značaja za ocjenu dopuštenosti pobijane odluke o otkazu, uz nespornu činjenicu da kod tuženika nije imenovan, odnosno izabran sindikalni povjerenik, pa je stoga neosnovana i žalbena tvrdnja tužitelja da je odluka o otkazu ništava u smislu odredbe čl. 152 st. 11 ZR.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 2027/05-2 od 13.II.2006.

POSTUPAK PRIJE OTKAZIVANJA

Prisutnost sindikalnog povjerenika na sastanku Upravnog vijeća

(Čl. 155 st. 3 Zakona o radu - «Narodne novine», br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98, 17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03, 137/04)

Ukoliko je sindikalni povjerenik bio prisutan na sastanku Upravnog vijeća na kojem se raspravljalo o donošenju odluke o otkazu ugovora o radu određenog radnika, smatra se da je bio prisutan u funkciji sindikalnog povjerenika a ne u osobno ime, odnosno da je poslodavac prije donošenja rečene odluke proveo savjetovanje sa sindikalnim povjerenikom.

«Međutim, po ocjeni ovog suda pogrešna je prvostupanjska ocjena da je sindikalni povjerenik, na sastanku Upravnog vijeća na kojem se raspravljalo o

odgovornosti konkretnih radnika za slučaj prekasnog utvrđenja smrti korisnika doma S. K., mogao nastupati u osobno ime, a ne u funkciji sindikalnog povjerenika, jer je logična potreba sudjelovanja navedene osobe u radu Upravnog vijeća ostvarenje uloge savjetovanja sa sindikalnim povjerenikom. Obzirom da se na toj sjednici raspravljalo o konkretnim mjerama, te da je sindikalni povjerenik u tom smislu iznosio svoja stajališta, po ocjeni ovog suda neprihvatljiva je prvostupanjska ocjena o formalnopravnom propustu tuženika u postupku prije donošenja pobijane odluke, zbog propusta u obvezi savjetovanja sa sindikalnim povjerenikom (koji svoje mišljenje nije dužan niti iznositi, a koje mišljenje poslodavac nije dužan, pri odlučivanju prihvatiti), jer je sindikalni povjerenik izravno sudjelovao u postupku otkazivanja ugovora o radu. Dakle, po ocjeni ovog suda, tuženik je prije donošenja pobijane odluke o otkazu ugovora o radu proveo savjetovanje sa sindikalnim povjerenikom.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 918/06-2 od 09.V.2006.

SUDSKA ZAŠTITA (PRAVA IZ RADNOG ODNOSA)

Pravni interes

(Čl. 187 Zakona o parničnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03)

Okolnost da je poslodavac nakon donošenja presude kojom je utvrđeno da je radni odnos tužitelja prestao određenog datuma, utvrđenog u izreci presude, donio odluku o izvanrednom otkazu o radu, ne daje tužitelju pravo da ustane tužbom radi pobijanja takve odluke, budući isti nema pravni interes za pobijanje takve odluke, odnosno i bez pružanja takve deklaratorne pravne zaštite, nije ugroženo ostvarenje njegovih subjektivnih prava i interesa.

«Navedeni tužbeni zahtjev je, kao što je već navedeno, deklaratorne prirode, obzirom na sadržaj tražene zaštite, pri čemu se tužba tužitelja mora smatrati negativnom deklaratornom tužbom (utvrđenje nedopuštenosti otkaza). Kako deklaratorna pravna zaštita ne stvara nove pravne odnose, niti preinačuje postojeće, to se deklaratorna pravna zaštita može zahtijevati isključivo pod pretpostavkama navedenim u odredbi čl. 187 Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP). Da bi tužitelj, neovisno od prirode svoje procesne legitimacije u

odnosu na tuženika, bio ovlašten zahtijevati deklaratornu zaštitu, tužitelju se procesna legitimacija za pružanje deklaratorne pravne zaštite može priznati samo u slučaju ako tužitelj ima konkretan i aktualan pravni interes za podnošenje deklaratorne tužbe. Ocjena postojanja pravnog interesa mora polaziti od pretpostavke da tužitelj ima pravni interes za traženje deklaratorne pravne zaštite, ako se može nadati određenoj koristi ukoliko bi njegovom deklaratornom tužbenom zahtjevu bilo udovoljeno, dakle, ukoliko bi pružanje deklaratorne pravne zaštite imalo za posljedicu zaštitu nekih drugih prava ili interesa tužitelja, odnosno ako bi bez pružanja deklaratorne pravne zaštite, bilo ugroženo ostvarenje njegovih subjektivnih prava i interesa. Stoga je postojanje pravnog interesa za pružanje deklaratorne pravne zaštite opća procesna pretpostavka za dopuštenost postupanja suda po deklaratornoj tužbi, pri čemu je sud o postojanju pravnog interesa dužan voditi računa po službenoj dužnosti, obzirom da su pravila o pravnom interesu prinudne naravi, pa stranke svojim dispozicijama ne mogu otkloniti njihovu primjenu, time da treba posebno upozoriti da pravni interes za pružanje deklaratorne zaštite mora postojati do kraja postupka. Imajući u vidu da je, u konkretnom slučaju, pravomoćnom presudom istog suda br. P.__/04-12 od 24. siječnja 2005.g. utvrđena nedopuštenom odluka Nadzornog odbora tuženice kojom je raskinut ugovor o zapošljavanju sklopljen s tužiteljem, te da je prema zahtjevu tužitelja radni odnos tužitelja kod tuženice prestao s danom 17. siječnja 2005.g., pri čemu je tuženici naloženo da tužitelju isplati plaću za određeno razdoblje, kao i naknadu štete u iznosu od 206.776,74 kn, onda se opravdanim postavlja pitanje u čemu se nalazi aktualan i konkretan pravni interes tužitelja za podnošenje tužbe radi utvrđenja nedopuštenom odluke o izvanrednom otkazu ugovora o radu od 08. veljače 2005. g., kada je prema osobnom zahtjevu tužitelja, pravomoćnom presudom utvrđeno da je tužitelju radni odnos kod tuženice prestao 17. siječnja 2005.g., dakle, prije prestanka radnog odnosa utvrđenog odlukom tuženice o izvanrednom otkazu ugovora o radu od 08. veljače 2005.g. Kao što je navedeno, deklaratorna tužba moguća je i dopuštena isključivo sa stajališta zaštite subjektivnih prava i interesa tužitelja, koja zaštita se sastoji bilo u otklanjanju ugrožavanja ostvarenja subjektivnih prava i interesa tužitelja u budućnosti, bilo radi potrebe utvrđenja postojanja ili nepostojanja određenog pravnog odnosa prije dospelosti zahtjeva za činidbu iz tog odnosa (prejudicijelna deklaratorna tužba), pa ukoliko tužitelj nije učinio vjerojatnim da bi, sve kad bi njegov tužbenih zahtjev i bio osnovan, ostvario drugu, drugačiju ili kvalitetniju pravnu korist od one koju već ima ili koju bi na drugi način mogao ostvariti, to u takvom slučaju valja zaključiti da tužitelj nema pravni interes za podnošenje deklaratorne tužbe.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 84/06-2 od 23.I.2006.

OTKAZ – SINDIKALNOM POVJERENIKU

Presudom nadomještena suglasnost sindikata za otkaz sindikalnom povjereniku

(Čl. 190 st. 3 Zakona o radu - «Narodne novine», br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98, 17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03)

Kada sindikat uskrati suglasnost na otkaz sindikalnoj povjerenici, te poslodavac tužbom traži da suglasnost nadomjesti sudska odluka, sud je dužan imajući u vidu razloge zbog kojih je sindikat uskratio rečenu suglasnost, kao prethodno pitanje raspraviti i utvrditi da li je tužitelj imao opravdani razlog za otkaz ugovora o radu zbog kršenja obveza iz radnog odnosa, a zbog postupaka sindikalne povjerenice koji joj se stavljaju na teret kao teške povrede obveza iz radnog odnosa, jer o tome ovisi pravilna ocjena opravdanosti ili neopravdanosti uskrate navedene suglasnosti sindikata.

«Obzirom na odredbu čl. 190 st. 1 Zakona o radu (dalje: ZR) mora se zaključiti da je otkaz ugovora o radu sindikalnom povjereniku dopušten samo uz obvezu suodlučivanja sa sindikatom, pa, dakle, uskrata suglasnosti sindikata na otkaz, onemogućuje donošenje valjane odluke o otkazu. Točno je da ZR nema odredbe iz koje bi se moglo razabrati u kojim je slučajevima sindikat ovlašten uskratiti suglasnost na otkaz ugovora o radu, pa prvostupanjski sud, i po ocjeni ovog suda, osnovano smatra da, radi ocjene opravdanosti uskrate suglasnosti kod odlučivanja poslodavca i sindikata o otkazu ugovora o radu sindikalnom povjereniku, treba analogno primijeniti odredbu čl. 152 st. 6 ZR-a, što znači da sindikat može uskratiti suglasnost na otkaz ugovora o radu ako poslodavac nema opravdani razlog za otkaz ili ako nije proveden postupak otkazivanja predviđen Zakonom o radu. Opravdani razlozi za otkaz navedeni su u odredbi čl. 113 i 114 ZR-a, a iz sadržaja obavijesti tužitelja kojom se traži suglasnost na otkaz ugovora o radu, može se zaključiti da tužitelj opravdanim razlogom za otkaz ugovora o radu smatra otkazni razlog naveden u odredbi čl. 113 st. 1 al. 3 ZR-a, dakle, da je sindikalni povjerenik R. S. kršila obveze iz radnog odnosa, time to je prekoračivši svoja ovlaštenja i zloupotrijebivši svoj položaj, iznosila podatke o poslovanju poslodavca, te podnijela prijavu Općinskom državnom odvjetništvu u V., sa zaglavljem poslodavca. Prvostupanjski sud gubi iz vida činjenicu da je otkazivanje ugovora o radu sindikalnom povjereniku moguće samo u slučaju suodlučivanja poslodavca i sindikata, što znači, da i poslodavac i sindikat moraju biti suglasni da poslodavac ima opravdani razlog za otkaz ugovora o radu. U konkretnom slučaju to znači da je tužitelj ovlašten otkazati

ugovor o radu R. S., kao sindikalnom povjereniku, samo ukoliko je tuženik suglasan da postupci R.S., zbog kojih tužitelj namjerava otkazati ugovor o radu, predstavljaju kršenje obveza iz radnog odnosa u smislu odredbe čl. 113 st. 1 al. 3 Zakona o radu (dalje: ZR), dakle, da navedeni postupci predstavljaju skrivljeno ponašanje radnika kao pretpostavku za redoviti otkaz ugovora o radu. Iz dopisa tuženika, te Sindikalne podružnice tuženika od 21. veljače 2005. g., jasno se može razabrati da je tuženik uskratio prethodnu suglasnost na otkaz ugovora o radu, iz razloga navedenim u obavijesti tuženiku o namjeravanom otkazu ugovora o radu, smatrajući da postupci sindikalne povjerenice R.S. ne predstavljaju teške povrede obveza iz radnog odnosa. Kako tužitelju, obzirom na uskratu suglasnosti na otkaz ugovora o radu, temeljem odredbe čl. 190 st. 1 al. 3 ZR-a, pripada pravo zahtijevati da suglasnost tuženika nadomjesti sudska odluka, to je, analognoj primjeni odredbe čl. 152 st. 6 ZR-a, prvostupanjski sud bio dužan, obzirom na razloge zbog kojih je tuženik uskratio suglasnost na otkaz ugovora o radu sindikalnoj povjerenici, kao prethodno pitanje raspraviti i utvrditi da li je tužitelj imao opravdani razlog za otkaz ugovora o radu zbog kršenja obveza iz radnog odnosa, a zbog postupaka sindikalne povjerenice koji se istoj stavljaju na teret kao teške povrede obveza iz radnog odnosa, ili tužitelj nije imao opravdani razlog za otkaz, jer o tome ovisi pravilna ocjena opravdanosti ili neopravdanosti uskrate suglasnosti tuženika na otkaz ugovora o radu sindikalnoj povjerenici R.S. Kako sudska odluka donesena u smislu odredbe čl. 190 st. 3 ZR-a, nadomješta suglasnost na otkaz ugovora o radu, to sud, pri donošenju takve odluke, preuzima funkciju suodlučivanja sa tužiteljem o otkazu ugovora o radu, zbog čega je, po ocjeni ovog suda, donoseći odluku kojom nadomješta suglasnost tuženika, dužan ocijeniti opravdanost razloga za otkaz ugovora o radu, jer u protivnom slučaju, tumačeći odluku čl. 152 st. 6 ZR-a na način kako to čini prvostupanjski sud, suglasnost sindikata ne bi imala funkciju suodlučivanja zajedno sa poslodavcem kod otkaza ugovora o radu, a bez koje takva odluka ne bi bila dopuštena.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1825/05-2 od 14.XI.2005.

KOLEKTIVNI UGOVORI

Pravo na dar prigodom dana Sv. Nikole

(Čl. 82 Kolektivnog ugovora za djelatnike zdravstva i zdravstvenog osiguranja)

Ukoliko je Kolektivnim ugovorom izričito utvrđeno da pravo na dar u prigodi dana Sv. Nikole pripada djetetu radnika mlađem od 15 godina, tada je poslodavac izvršio svoju obvezu temeljenu na Kolektivnom ugovoru i kada je novčani iznos na ime dara za djecu isplatio bivšoj supruzi tužitelja (zaposlenika), odnosno majci djece s kojom tužiteljeva djeca žive nakon razvoda braka.

«Naime, prvostupanjski sud smatra da je temeljem odredbe čl. 82 Kolektivnog ugovora tuženik (poslodavac) bio dužan izvršiti isplatu utvrđenog novčanog iznosa na ime dara za djecu tužitelja, tužitelju kao svom radniku, i da za isplatu dara za djecu tužiteljevoj bivšoj supruzi nije bilo nikakve osnove. Valja upozoriti da je odredbom čl. 82 Kolektivnog ugovora izričito utvrđeno da pravo na dar u prigodi dana Sv. Nikole pripada djetetu radnika mlađem od 15 godina. Dakle, pravo na dar u prigodi dana Sv. Nikole, prema sadržaju čl. 82 Kolektivnog ugovora, pripada djetetu radnika, a ne radniku. Tijekom prvostupanjskog postupka nije bilo sporno da je isplata novčanog iznosa od 800,00 kn na ime dara za djecu tužitelja izvršena bivšoj supruzi tužitelja, majci djece s kojom tužiteljeva djeca žive nakon razvoda braka. Kako u smislu odredbe čl. 82 Kolektivnog ugovora pravo na dar pripada djeci tužitelja i kako je isplata novčanog iznosa na ime dara za djecu tužitelja izvršena njihovoj majci, osnovano tuženik ističe u žalbi da je isplatom iznosa od 800,00 kn majci tužiteljeve djece izvršio svoju obvezu iz Kolektivnog ugovora. Doduše, prema odredbi čl. 82 st. 4 Kolektivnog ugovora sredstva na ime dara za djecu isplaćuju se radniku – roditelju djeteta mlađeg od 15 godina. Međutim, kako prema Kolektivnom ugovoru pravo na dar u prigodi dana Sv. Nikole ostvaruju djeca radnika, to činjenica da je isplata izvršena majci tužiteljeve djece i prema ocjeni ovog suda nema bitnog utjecaja u odnosu na ocjenu ispunjenja obveze tuženika iz Kolektivnog ugovora, obzirom na nespornu činjenicu da su izvršenom isplatom novčanog iznosa od 800,00 kn tužiteljeva djeca ostvarila pravo na dar koje im pripada u smislu odredbe čl. 82 Kolektivnog ugovora. Neosnovano je stoga stajalište prvostupanjskog suda da je isplatom novčanog iznosa na ime dara za djecu majci tužiteljeve djece tuženik tužitelja lišio prava koje mu pripada temeljem Kolektivnog ugovora, jer se prema sadržaju odredbe čl. 82 Kolektivnog ugovora, ne radi o pravu tužitelja, nego o pravu tužiteljeve mladb. Djece, budući da pravo na dar u prigodi dana Sv. Nikole pripada isključivo djeci tužitelja.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1066/06-2 od 02.V.2006.

VI. PARNIČNI POSTUPAK

APSOLUTNA NADLEŽNOST U ODNOSU NA DJELOKRUG OSTALIH DOMAĆIH TIJELA

Odgovornost za štetu nastalu uslijed terorističkih akata

(Čl. 9 st. 4 Zakona o odgovornosti za štetu nastalu uslijed terorističkih akata i javnih demonstracija – «Narodne novine», br. 117/03)

Odredba čl. 9 st. 4 Zakona o odgovornosti za štetu nastalu uslijed terorističkih akata i javnih demonstracija, određuje sudske postupke radi ostvarivanja naknade štete, ne praveći razliku između postupka za ostvarivanje naknade nematerijalne, odnosno materijalne štete iz čl. 7 i 8 navedenog Zakona, iz kojeg razloga tužitelji ostvarenje imovinsko-pravnog zahtjeva za naknadu štete nastalu uslijed terorističkih akata mogu ostvariti u sudskom, a ne u upravnom postupku.

«Pobijajući gore navedeno stajalište prvostupanjskog suda, tuženica u žalbi prvenstveno smatra da je prvostupanjski sud počinio bitnu povredu odredaba parničnog postupka, jer je odlučio o zahtjevu u sporu koji ne ide u sudsku nadležnost, čime je počinjena bitna povreda odredaba parničnog postupka iz čl. 354 st. 1 toč. 2 Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP), ujedno smatrajući da su tužitelji naknadu štete mogli ostvariti u upravnom postupku, istovremeno prigovarajući izvršenoj procjeni naknade štete po građevinskom vještaku, jer je, po ocjeni tuženice, visina naknade štete trebala biti utvrđena u skladu s odredbom čl. 41 Zakona o obnovi. Glede žalbenog razloga bitne povrede odredaba parničnog postupka, valja navesti da navedeni žalbeni razlog ovaj sud ne prihvaća osnovanim, smatrajući da je o zahtjevu tužitelja za naknadu štete prvostupanjski sud bio ovlašten raspravljati u sudskom postupku, to tim više što je pravomoćnom međupresudom prvostupanjskog suda br. P.____/94-37 od 22. rujna 2003.g., utvrđena odgovornost tuženice za naknadu materijalne štete proizašle iz akta nasilja koji se dogodio 04. prosinca 1991.g. na obiteljskoj kući tužitelja u N., u V. ulici br. __, pa je u nastavku sudskog postupka, nakon donošenja pravomoćne međupresude, prvostupanjski sud trebao raspraviti jedino visinu tako nastale materijalne štete na obiteljskoj kući tužitelja. Osim toga, valja navesti da je postupak, pokrenut po tužbi tužitelja dana 14. studenog 1994.g., prekinut rješenjem prvostupanjskog suda br.

P.____/94-21 od 17. rujna 1996.g., temeljem odredbe čl. 2 Zakona o izmjeni Zakona o obveznim odnosima, a na osnovi koje odredbe se svi postupci za naknadu štete, pokrenuti po tada važećoj odredbi čl. 180 Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO), prekidaju ex lege, time da će biti nastavljene nakon što se donese posebni propis kojim će se odrediti odgovornost za štetu nastalu uslijed terorističkih akata. Navedeni postupak bio je u prekidu sve do 20. studenoga 2003.g., kada je postupak nastavljen, pa, iako to nije razvidno iz predmeta, mora se zaključiti da je postupak nastavljen po tužbi tužitelja protiv tuženice, sukladno odredbi čl. 10 Zakon o odgovornosti za štetu nastalu uslijed terorističkih akata i javnih demonstracija (dalje: Zakon o odgovornosti), obzirom da je navedenom odredbom izričito utvrđeno da će se sudski postupci radi naknade štete, prekinuti stupanjem na snagu Zakona o izmjenama ZOO-a (NN 7/96), nastaviti po odredbama Zakona o odgovornosti za štetu nastalu uslijed terorističkih akata i javnih demonstracija. Kako odredba čl. 9 st. 4 Zakona o odgovornosti određuje sudske postupke radi ostvarivanja naknade štete, ne praveći razliku između postupka za ostvarivanje naknade nematerijalne, odnosno materijalne štete iz čl. 7 i 8 navedenog Zakona, to i po ocjeni ovog suda, ostvarenje imovinsko-pravnog zahtjeva za naknadu štete, koja je predmetom njihovog tužbenog zahtjeva, tužitelji mogu ostvariti u sudskom, a ne u upravnom postupku.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 880/06-2 od 06.III.2006.

NADLEŽNOST U SPOROVIMA S MEĐUNARODNIM ELEMENTOM (MEĐUNARODNA NADLEŽNOST)

Primjena unutarnjeg prava države registracije

(Konvencija o mjerodavnom pravu za prometne nezgode na cestama – Sl. list bivše SFRJ 26/76)

Člankom 3 Konvencije o mjerodavnom pravu za prometne nezgode na cestama kao mjerodavno pravo za građansku izvanugovornu odgovornost za prometne nezgode na cestama, primjenjuje se unutarnje pravo države na čijem području se dogodila prometna nezgoda (lex loci delicti comissi), s time da je iznimka u primjeni tog načela navedena u odredbama čl. 4b u vezi sa čl. 4a Konvencije. Naime, iznimno u slučaju

kada je više vozila sudjelovalo u prometnoj nezgodi i ako su oba vozila registrirana u nekoj drugoj državi, a ne u državi gdje se dogodila prometna nezgoda, tada se na odgovornost vozača vozila koji je sudjelovao u prometnoj nezgodi, primjenjuje unutarnje pravo države registracije.

«Prije svega, protivno stajalištu prvostupanjskog suda, kao i tuženika, ovaj sud ne smatra da se u konkretnom slučaju, kao mjerodavno pravo, ima primijeniti pravo Republike Slovenije, a sukladno čl. 3 Haške konvencije, kako to navodi prvostupanjski sud u svega jednoj rečenici svoga obrazloženja. Naime, točno je da je čl. 3 Konvencije o mjerodavnom pravu za prometne nezgode na cestama (Sl. list bivše SFRJ 26/76 – dalje: Haška konvencija) kao mjerodavno pravo za građansku izvanugovornu odgovornost za prometne nezgode na cestama, utvrđeno unutarnje pravo države na čijem se području dogodila prometna nezgoda. Radi se osnovnom pravilu *lex loci delicti comissi*, koje, međutim, ima i iznimaka, pa se prema Haškoj konvenciji, na vanugovorne odnose za štetu u određenim slučajevima primjenjuje i drugo, prikladnije pravo, čime se odstupa od primjene pravila o mjerodavnosti prava mjesta na kojem se dogodila prometna nezgoda. Jedna od navedenih iznimaka u primjene ovog osnovnog načela navedena je u odredbama čl. 4b u vezi sa čl. 4a Haške konvencije. Naime, u slučaju kada je više vozila sudjelovalo u prometnoj nezgodi i ako su oba vozila registrirana u nekoj drugoj državi, osim one na teritoriju na kojem se dogodila prometna nezgoda, primjenjuje se unutarnje pravo države registracije, između ostalog, i na odgovornost vozača vozila koje je sudjelovalo u prometnoj nezgodi. Iz spisa proizlazi da su u prometnoj nesreći sudjelovala dva vozila, od kojih su oba vozila registrirana u Republici Hrvatskoj, i to teretno vozilo reg. oznake ČK xxx-AN i osobno vozilo reg. Oznake PU XXX-EV, u kojem osobnom vozilu je, kao putnik, smrtno stradao prednik tužitelja J. M. Svrha i smisao iznimaka od pravila mjerodavnog prava mjesta na kojem se dogodila nezgoda, u odnosu na primjenu prava mjesta registracije vozila, očigledna je poveznica kod koje nema nikakvih teškoća u sigurnom određivanju mjerodavnog prava bez spora među strankama, obzirom da se u tom slučaju, i na odgovornost za štetu i na obvezu osiguratelja, primjenjuje isto pravo, jer je u slučaju primjene prava mjesta registracije vozila, to istovremeno i pravo koje je bliže odnosu među strankama od osnovnog pravila *lex loci delicti comissi*. Kako se u slučaju, da su oba vozila koja su sudjelovala u prometnoj nezgodi registrirana u istoj državi, pravo države registracije primjenjuje se u odnosu na odgovornost vozača osobnog vozila, kako je to izričito navedeno u odredbi čl. 4a a u vezi sa čl. 4b Haške konvencije, to valja kao mjerodavno pravo primijeniti pravo o izvanugovornoj odgovornosti za naknadu štete ono pravo koje je mjerodavno pravo Republike Hrvatske, ili, u konkretnom slučaju, mjerodavno pravo je Zakon o obveznim odnosima. Kako Zakon o obveznim odnosima (dalje: ZOO) utvrđuje odgovornost štetnika, (vozača motornog vozila kao imatelja opasne stvari) ne samo prema

neposrednim oštećenima, nego i u odnosu na posredne oštećenike, to je nedvojbeno da je tužiteljima mjerodavnim pravom države registracije priznato pravo na naknadu štete zbog smrti bliskog srodnika.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1219/06-2 od 15.V.2006.

STVARNA NADLEŽNOST OPĆINSKIH SUDOVA

Odlučivanje o stvarnoj nadležnosti

(Čl. 17 Zakona o parničnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03)

Prema odredbi čl. 17 Zakona o parničnom postupku sud se može oglasiti stvarno nenadležnim po službenoj dužnosti ili po prigovoru tuženika ako je tuženik podnio prigovor najkasnije na pripremnom ročištu ili ako ono nije održano na prvom ročištu za glavnu raspravu, do upuštanja u raspravu o glavnoj stvari. Nakon upuštanja u raspravu o glavnoj stvari sud se ne može oglasiti stvarno nenadležnim za predmete iz nadležnosti suda druge vrste po službenoj dužnosti niti u povodu prigovora tuženika, osim kada je to zakonom izričito određeno.

«Ocjenjujući pravilnost pobijanog rješenja kojim se oglasio stvarno nenadležnim, ovaj sud polazi od činjenice da je postupak u ovoj pravnoj stvari pokrenut tužbom zaprimljenom kod Općinskog suda u V. dana 08. srpnja 2003.g., dakle, u vrijeme važenja Zakona o parničnom postupku (NN.53/91, NN.91/92, NN. 12/99 i NN.88/01), a da je pobijano rješenje doneseno nakon stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku (NN 117/03 – dalje: ZPP), na čijoj odredbi čl. 17 i čl. 34b st. 1 toč. 8 se pobijano rješenje o stvarnoj nenadležnosti prvostupanjskog suda temelji. Prema prelaznim i završnim odredbama Zakona o izmjenama i dopunama ZPP-a, i to prema odredbi čl. 282 ZPP-a, valja zaključiti da se, načelno, na parnične postupke pokrenute do stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama ZPP-a (NN.117/03) nije isključena primjena odredbe čl. 17 i čl. 34 b st. 1 toč. 8 istog Zakona, pa je, dakle, prvostupanjski sud, načelno, bio ovlašten primijeniti i

navedene odredbe u ovom postupku, iako je tužba podnesena prije stupanja na snagu ZPP-a (NN. 117/03). Međutim, prvostupanjski sud izgubio je iz vida činjenicu da se, prema odredbi čl. 17 ZPP-a (NN. 117/03), sud može oglasiti stvarno nenadležnim samo ako je tuženik taj prigovor podnio najkasnije na pripremnom ročištu ili, ako ono nije održano, na prvom ročištu za glavnu raspravu, do upuštanja u raspravu o glavnoj stvari. Imajući u vidu provedeni postupak po sudu prvoga stupnja, do ročišta o održanoj glavnoj raspravi 04. listopada 2005.g., nema nikakve dvojbe da prigovor tuženika o stvarnoj nenadležnosti prvostupanjskog suda nije istaknut niti na pripremnom ročištu, a niti na prvom ročištu za glavnu raspravu do upuštanja u raspravljavanje o glavnoj stvari, zbog čega se prvostupanjski sud, sukladno odredbi čl. 17 st. 1 i 2 ZPP-a (NN. 117/03), nije mogao oglasiti stvarno nenadležnim, obzirom da se, prema odredbi čl. 17 st. 4 ZPP-a, prvostupanjski sud mogao oglasiti stvarno nenadležnim za predmete iz nadležnosti suda druge vrste, bilo po službenoj dužnosti ili u povodu prigovora tuženika podnesenog nakon pripremnog ročišta, odnosno nakon upuštanja u raspravljavanje o glavnoj stvari, samo kada je to zakonom izrijekom određeno (primjerice; čl. 214 st. 3 ZPP-a). Kako u konkretnom slučaju takva mogućnost nije predviđena, to prvostupanjski sud nije imao ovlaštenje da se, primjenom odredbe čl. 17 ZPP-a (NN. 117/03) oglasi stvarno nenadležnim u sadašnjoj fazi trajanja postupka, bez obzira da li se u konkretnom slučaju uopće radi o sporu o industrijskom pravu vlasništva ili ne.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1029/06-2 od 10.V.2006.

STRANAČKA SPOSOBNOST (PASIVNA LEGITIMACIJA)

Pasivna legitimacija županijskog suda

(Čl. 2 Zakona o sudovima – «Narodne novine», br. 3/94, 100/96, 131/97, 129/00 i 17/04)

Sud nije pravna osoba već tijelo državne vlasti Republike Hrvatske koja ima pravnu osobnost, pa ukoliko je ovršnom ispravom obvezano računovodstvo županijskog suda na isplatu tražbine ovrhovoditelju, u ovršnom postupku pasivno legitimirana može biti samo Republika Hrvatska, bez obzira što nije naznačena i u ovršnoj ispravi.

«Prije svega, iako je žalba ovršenika osnovana, valja, s obzirom na pravnu prirodu prigovora promašene pasivne legitimacije, istaknuti da nije osnovan taj prigovor žalbe kojim se ističe žalbeni razlog pogrešne primjene materijalnog prava. Naime, pogrešno ovršenik smatra da je ovrhovoditelj nepravilno kao ovršenika naveo «Republiku Hrvatsku za Županijski sud u Koprivnici» jer da Republika Hrvatska nije pravomoćnim rješenjem obvezana na isplatu tražbine ovrhovoditelju, pa da stoga nije pasivno legitimirana u ovom postupku. To stoga što je Županijski sud u K., kao i ostali sudovi, sukladno odredbi čl. 2 Zakona o sudovima (NN 150/05) tijelo državne vlasti (sudbene vlasti), te je sukladno odredbi čl. 147 st. 1 istog Zakona korisnik državnog proračuna Republike Hrvatske iz kojeg mu se osiguravaju sredstva za rad. Kako su nadalje prema odredbi čl. 150 st. 1 toč. 3 alineja 2 istog Zakona, osigurana i sredstva za rad koja se odnose na posebne namjene, to i troškove sudskih postupaka koji se po Zakonu isplaćuju iz sredstava suda, a što predstavlja u konkretnom slučaju i tražbinu ovrhovoditelja o kojoj je odlučeno rješenjem Županijskog suda u K. br. K. ___/03-23 od 28.11.2005.g., što inače pravilno iznosi i ovrhovoditelj u očitovanju na žalbu, (time da se poziva na odredbe čl. 92 i čl. 95 ali ranijeg Zakona o sudovima). Prema tome, slijedom gore iznesenog, ispravno je ovrhovoditelj ovršni prijedlog podnio protiv Republike Hrvatske, Županijskog suda u K., kao ovršenika odnosno kao pasivno legitimirane strane, kako je to konačno naznačeno i u rješenju Županijskog suda u K. broj K. ___/03-23 od 28.11.2005.g. koje predstavlja temelje ovrhe.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1282/06-2 od 13.VI.2006.

PUNOMOĆ IZDANA ODVJETNIKU

Zastupanje stranke temeljem punomoći

(Čl. 89 Zakon o obveznim odnosima - «Narodne novine», broj 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 112/99, 112/99, 88/01)

Odvjetnik kao punomoćnik zastupa stranku u sudskom postupku temeljem pisane punomoći, s time da se radi o ugovoru o nalogu, za koji ugovor se ne traži da bude u pismenom obliku.

«Glede tvrdnje da tužitelj nije predočio pismeni ugovor o pružanju odvjetničkih usluga, valja reći da to nije bio niti dužan, jer odvjetnik kao

punomoćnik zastupa stranku u sudskom postupku temeljem pisane punomoći, a takovu punomoć je tužitelj imao i ona se nalazi u spisu. Radi se o ugovoru o nalogu, ali nije potrebno posebno sklapati takav ugovor, već je dovoljno da stranka izda pismenu punomoć odvjetniku za zastupanje u određenom predmetu.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1646/05-2 od 29.IX.2005.

ZASTUPNICI STRANAKA

Neispunjenje ugovora o nalogu

(Čl. 749 Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94 i 7/96, 112/99, 88/01)

Okolnost što tuženik nije ispunio svoju obvezu iz ugovora o nalogu sklopljenog s tužiteljicom, u konkretnom slučaju nije razlog da se tužiteljici dosudi naknada štete u visini neostvarene tražbine s osnove neisplaćene božićnice, budući povredom ugovorne obveze od strane tuženika tužiteljici nije nastala nikakva šteta, iz razloga što joj ne pripada pravo na isplatu božićnice za 2000.g., sukladno odluci Ustavnog suda RH od 27. listopada 2004.g.

«Na temelju gore navedenih činjeničnih utvrđenja, prvostupanjski sud je zaključio da se u konkretnom slučaju radi o ugovoru o nalogu u smislu odredbe čl. 749 Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO), da je, obzirom na činjenicu da je tuženik uputio javni poziv svojim članovima da mu dostave punomoći, odnosno ovlaštenje za pokretanja sudskog postupka protiv Republike Hrvatske radi isplate božićnice, bio dužan postupati po dostavljenoj punomoći tužiteljice ili ukoliko nije bio u mogućnosti prihvatiti ponuđeni nalog, o tome obavijestiti tužiteljicu bez odgađanja, sukladno odredbi čl. 750 ZOO-a, smatrajući, međutim da tužiteljici nije nastala nikakva šteta, obzirom na sadržaj odluke Ustavnog suda RH br. U-III-795/2004 od 27. listopada 2004.g., jer joj temeljem odredbe čl. 82 Kolektivnog ugovora za državne službenike i namještenike od 05. travnja 2000.g. ne pripada pravo na isplatu božićnice, zbog čega nedostaje jedna od bitnih pretpostavki za odgovornost za štetu, slijedom čega je zahtjev tužiteljice za naknadu štete ocijenio neosnovanim. Naime, pogrešna je žalbena tvrdnja

tužiteljice da sadržaj odluke Ustavnog suda RH od 27. listopada 2004.g. nema nikakav značaj u odnosu na ocjenu osnovanosti zahtjeva tužiteljice i da tužiteljici zbog povrede ugovorne obveze tuženika iz ugovora o nalogu pripada pravo na naknadu štete. Pretpostavke odgovornosti za štetu su, prije svega, odgovorna osoba i oštećenik, te nadalje, štetna radnja, dakle, postupak kojim se oštećeniku nanosi šteta, šteta i postojanje uzročne veze između štetne radnje i štete kao posljedice štetne radnje. Dakle, šteta kao posljedica štetne radnje predstavlja jednu od bitnih pretpostavki odgovornosti za štetu. Točno je da se zahtjev tužiteljice ne odnosi na isplatu božićnice temeljem Kolektivnog ugovora za državne službenike i namještenike od 05. travnja 2000.g., jer postavljenim tužbenim zahtjevom tužiteljica zahtijeva naknadu štete, međutim, štetu koja je predmet tužbenog zahtjeva tužiteljice predstavlja neostvarena tražbina tužiteljice s osnove božićnice za 2000.g. Stoga, bez obzira na neispunjenje obveze tuženika iz ugovora o nalogu sklopljenog s tužiteljicom, tužiteljici ne pripada pravo na naknadu štete koja je predmet njezinog tužbenog zahtjeva, jer povredom ugovorne obveze od strane tuženika tužiteljici nije nastala nikakva šteta, budući da joj ne pripada pravo na isplatu božićnice za 2000.g., sukladno odluci Ustavnog suda RH od 27. listopada 2004.g. Naime, odlukom Ustavnog suda RH od 27. listopada 2004.g. odbijena je ustavna tužba podnositeljice ustavne tužbe podnesena protiv presude Županijskog suda u Bjelovaru, a kojom je podnositeljica ustavne tužbe odbijena sa zahtjevom za isplatu neisplaćene nagrade za božićne blagdane (božićnice) za 2000.g. Imajući u vidu sadržaj postavljenog tužbenog zahtjeva tužiteljice, kao i sadržaj citirane odluke Ustavnog suda RH, pravilan je zaključak prvostupanjskog suda da je u odnosu na ocjenu osnovanosti tužbenog zahtjeva tužiteljice bez ikakvog utjecaja činjenica da je parnični postupak kojeg su pokrenuli ostali zaposlenici iz Porezne uprave – Područnog ureda V., uspješno okončan i da je zaposlenicima koji su vodili taj postupak božićnica za 2000.g. isplaćena u postupku ovrhe.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1263/06-2 od 12.VI.2006.

ZASTUPNICI STRANAKA

Propust punomoćnika da stranci dostavi odluku Ustavnog suda

(Čl. 154 st. 1 Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94 i 7/96, 112/99, 88/01)

Da bi tužiteljica imala pravo na naknadu štete od punomoćnika iz razloga što joj isti nije na vrijeme dostavio odluku Ustavnog suda Republike Hrvatske kojim je odbijena njena ustavna tužba, zbog čega je zakasnila s pokretanjem postupka pred Europskim sudom za ljudska prava, mora dokazati da je navedenim propustom, punomoćnik tužiteljici prouzročio konkretnu štetu.

«Tužbu za naknadu štete tužiteljica je utemeljila na činjenici da je zakasnila s pokretanjem postupka pred Europskim sudom za ljudska prava u Strasbourgu jer joj tuženik nije na vrijeme dostavio odluku Ustavnog suda Republike Hrvatske, a Europskom sudu za ljudska prava mogla se obratiti samo u roku od 6 mjeseci od dana dostave odluke Ustavnog suda. Taj je rok promašila iz razloga što ju njen pravni zastupnik nije bez odlaganja obavijestio o odluci Ustavnog suda, a ona je za odluku Ustavnog suda doznala tek kada se telefonskim putem interesirala kod Ustavnog suda za stanje svog predmeta. Tužiteljica spominje da su na drugačiji način sudovi odlučivali o tužbi drugog tužitelja, D. K. Tuženik se protivio tužbi, tvrdeći da tužiteljica nije učinila osnovanom tvrdnju da bi uspjela sa svojim zahtjevom pred Europskim sudom za ljudska prava u Strasbourgu. Analizirajući poziciju stranaka na osnovu sadržaja njihovih materijalnopravnih obveza koje proizlaze iz Ugovora o nalogu, temeljem izdane, odnosno potpisane punomoći tuženiku za zastupanje tužiteljice, prvostupanjski sud je zaključio da je tuženik bio dužan tužiteljici dostaviti odluku Ustavnog suda Republike Hrvatske, a rukovodeći se interesima tužiteljice iz sklopljenog ugovora (odnosno nastojanja realizacije spornog prava pred navedenim sudom), (u smislu odredbe čl. 749 st. 1 i 2 u vezi čl. 751 st. 1 te čl. 262 st. 1 u vezi čl. 268 i 269 Zakona o obveznim odnosima; dalje: ZOO). Međutim po ocjeni prvostupanjskog suda da bi mogla biti zasnovana tuženikova ugovorna odgovornost za naknadu štete trebaju biti ispunjenje sve pretpostavke koje se traže i za izvanugovornu odgovornost za štetu (uz poznate subjekte obveznog odnosa pretpostavke su: šteta, štetna radnja, uzročna veza između nastale štete i štetne radnje i protupravnost štete). Po ocjeni ovog suda osnovano je prvostupanjski sud odbio tužbeni zahtjev tužiteljice u cijelosti, što žalbenim navodima nije dovedeno u sumnju. Pri tome ovaj sud ocjenjuje da je pravilan prvostupanjski zaključak da tužiteljica tijekom prvostupanjskog postupka nije argumentirala, a kamoli dokazala da bi propust tuženika dostaviti joj odluku Ustavnog suda Republike Hrvatske, kojim je odbijena njena ustavna tužba, prouzročio utuženu štetu. Ovaj sud ocjenjuje da osim toga tužiteljica niti tijekom prvostupanjskog postupka, a niti u žalbi nije dokazala da bi joj, zbog neobraćanja Europskom sudu za ljudska prava u konkretnom predmetu (po osnovi po kojoj je pred svim nacionalnim sudovima odbijen njen zahtjev za pružanjem sudske zaštite) tužiteljici nastala konkretna šteta. I po ocjeni ovog suda u sudskom postupku radi naknade štete tužiteljska strana mora dokazati, a

da bi se udovoljilo tužbenom zahtjevu, sve elemente na kojima se temelji odštetna odgovornost protivne strane. Tužiteljica u tužbi niti ne obrazlaže osnovu i sadržaj zahtjeva s kojima je odbijena pred nacionalnim sudovima, a ne iznosi niti bilo kakve činjenice ili materijalnopravne kriterije, odnosno ne iznosi određenu praksu navedenog međunarodnog suda iz koje bi proizlazilo da je u nekom, sličnom slučaju (tužiteljica ne iznosi niti sadržaj svog pravnog odnosa na kojemu ona temelji svoje pravo) navedeni sud presudio u korist tužiteljice (ne navodi da bio postojao presedan u sličnom slučaju, odnosno ne navodi materijalnopravnu osnovu za to, odnosno uopće ne iznosi takvu tvrdnju pogrešno smatrajući tu okolnost nebitnom). Dakle, sadržaj prvostupanjskog postupka, što žalbenim navodima nije dovedeno u sumnju ne ukazuje, a posebno ne dokazuje da je tuženikovim propustom tužiteljici počinjena bilo kakva materijalna šteta odnosno ne dokazuje nastanak te štete, što su temeljni elementi odštetne odgovornosti, koji moraju kumulativno ostvareni (uz druge naprijed navedene po ovom i prvostupanjskom sudu u smislu odredbe čl. 154 st. 1 ZOO-a) kako bi se s osnovom moglo udovoljiti tužbenom zahtjevu tužiteljice.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1979/05-2 od 28.II.2006.

DOSTAVLJANJE

Dostava izvansudskih pismena

(Čl.81 Zakona o općem upravnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 58/93, 103/96)

Odredbe Zakona o parničnom postupku koje određuju način dostave, primjenjuju se na dostavu sudskih pismena, dok se na dostavu izvansudskih pismena primjenjuju odredbe Zakona o općem upravnom postupku, kao supsidijarnom postupovnom zakonu u izvansudskim postupcima, a odredbe kojeg Zakona su, osim tijela državne uprave, dužne primjenjivati i druge pravne osobe, pa tako i trgovačka društva kada rješavaju o radnopravnom statusu svojih zaposlenika.

«Iz sadržaja žalbe tuženika može se razabrati da se sadržaj žalbe pretežito svodi na iznošenje tvrdnje o pravilnom načinu dostave Odluke tuženika o

poništenju odluke o redovnom otkazu ugovora o radu, kao i Odluke o izvanrednom otkazu, time da tuženik ustraje kod tvrdnje da je tužitelj odbio primitak preporučene pošiljke putem City expressa, dostavu odluke u odvjetničkom uredu prokuriste O.U., da je time izigravao tuženika na sve moguće načine i da mu zbog odbitka prijama navedenih odluka je dostava izvršena na oglasnoj ploči tuženika, i u skladu s odredbom čl. 144 Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP). Tvrdnja tuženika u odnosu na pravilnost načina dostave Odluke tuženika o izvanrednom otkazu ugovora o radu, te odluke o poništenju Odluke o redovnom otkazu ugovora o radu, nemaju uporišta ni u jednom od provedenih dokaza. Prije svega, ovaj sud smatra pogrešnom ocjenu prvostupanjskog suda da je tuženik dostavu svojih odluka bio dužan izvršiti sukladno odredbama ZPP-a. Odredbe ZPP-a primjenjuju se na dostavu sudskih pismena, dok se na dostavu izvansudskih pismena primjenjuju odredbe Zakona o općem upravnom postupku (dalje: ZUP), kao supsidijarnom postupovnom zakonu u izvansudskim postupcima, što proizlazi iz sadržaja i smisla odredbe čl. 1 ZUP-a, a odredbe kojeg Zakona su, osim tijela državne uprave, dužne primjenjivati i druge pravne osobe, pa tako i trgovačka društva kada rješavaju o radnopravnom statusu svojih zaposlenika (tako i Ustavni sud RH, odluka br. U-III-268/98 od 02.11.2000. godine).»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1062/06-2 od 08.V.2006.

VRSTE TUŽBI

Tužba za zaštitu od nezakonite radnje

(Čl. 67 Zakona o upravnim sporovima – «Narodne novine», 53/91, 9/92 i 77/92)

Sadržaj odluka upravnih tijela ne može biti predmet preispitivanja u postupku za zaštitu od nezakonite radnje, jer kad bi odlukama upravnih tijela i bila povrijeđena ustavna prava pojedinaca, zakonitost i pravilnost takvih odluka moguće je ispitivati jedino u postupku propisanih pravnih lijekova, a ne tužbom za zaštitu od nezakonite radnje.

«S pravom tuženica tvrdi tijekom postupka, a što ponavlja i u žalbi, da je građevinska dozvola, čije poništenje tužiteljica zahtijeva tužbom u ovom predmetu, donesena nakon provedenog upravnog postupka i da ona predstavlja

upravni akt, zbog čega građevinska dozvola ne može predstavljati nezakonitu radnju kojom bi bilo povrijeđeno Ustavom zajamčeno pravo i sloboda tužiteljice, zbog čega, i po ocjeni ovog suda, tužiteljica nije ovlaštena zahtijevati sudsku zaštitu od nezakonite radnje u smislu odredbe čl. 67 Zakona o upravnim sporovima (dalje: ZUS). Naime, i ovaj sud smatra da građevinska dozvola, donesena po Sekretarijatu za gospodarstvo, prostorno uređenje i zaštitu okoliša u N. M., koja je donesena nakon provedenog upravnog postupka, predstavlja upravni akt u smislu odredbe čl. 6 st. 2 ZUS-a, obzirom da se radi o aktu tijela državne uprave u obavljanju javnih ovlasti kojim se odlučuje o određenom pravu ili obvezi određenog pojedinca ili organizacije u kakvoj upravnoj stvari. Kako se protiv upravnog akta, ili u konkretnom slučaju, protiv građevinske dozvole, u smislu odredbe čl. 6 st. 1 ZUS-a, može voditi upravni spor, i kako je, prema odredbi čl. 66 ZUS-a, o zahtjevu za zaštitu Ustavom zajamčenog prava i slobode čovjeka i građanina, ako je takvo pravo i sloboda povrijeđeno konačnim upravnim aktom, a nije osigurana druga sudska zaštita, nadležan sud koji je nadležan za upravne sporove, to eventualno Ustavom zajamčeno pravo tužiteljice na rad, kako to ona tvrdi u tužbi, nije povrijeđeno građevinskom dozvolom kao nezakonitom radnjom službene osobe u tijelima državne vlasti, već eventualnim konačnim upravnim aktom, zbog čega tužiteljici ne pripada ovlaštenje na podnošenje tužbe radi zaštite od nezakonite radnje, a sukladno odredbi čl. 67 ZUS-a, obzirom da ovaj sud nije ovlašten ispitivati pravilnost i zakonitost donesene građevinske dozvole, kao konačnog upravnog akta.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1832/05-2 od 03.IV.2006.

OBIČNI SUPARNIČARI

Solidarni dužnici

(Čl. 200 Zakona o parničnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03)

Činjenica što je I tuženi glavni dužnik a ostali II i III tuženi solidarni jamci, ne znači da su oni ujedno i jedinstveni suparničari, već su oni obični suparničari odnosno solidarni dužnici, budući se ne mogu smatrati jednom parničnom strankom jer se niti prema zakonu a niti prema prirodi pravnog odnosa, spor ne mora riješiti prema svima na jednak način, iz čega proizlazi da donošenjem pravomoćne i ovršne presude u odnosu na neke solidarne

dužnike ne prestaje solidarna obveza ostalih solidarnih dužnika, jer obveza prestaje tek namirenjem vjerovnika.

«Naime, potpuno pogrešno tuženik ističe u žalbi da svi tuženici protiv kojih je tužitelj pokrenuo postupak kod Općinskog suda u Z. imaju status jedinstvenih suparničara. Iz sadržaja spisa proizlazi da je I. L. glavni dužnik, dok su M. L. i tuženik solidarni jamci, pa se tuženik s I. L. i M. L. nalazi u položaju pasivnog solidariteta s položajem suparničara, ali ne jedinstvenih suparničara u smislu odredbe čl. 201 Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP), kako to pogrešno smatra tuženik. U ovoj parnici oni se ne mogu smatrati jednom parničnom strankom, jer se niti prema zakonu, a niti prema prirodi pravnog odnosa spor ne mora riješiti prema svima na jednak način. U konkretnom slučaju radi se o solidarnim dužnicima, koji se smatraju običnim suparničarima u smislu odredbe čl. 196 ZPP-a, zbog čega je neutemeljena žalbena tvrdnja tuženika da se učinak odluke (rješenja) Županijskog suda u Z. broj Gž. ___/03-2 od 16. prosinca 2003.g. proteže i na I. L. i M. L. Naime, iz sadržaja spisa je razvidno da je tužitelj kod Općinskog suda u Z. pokrenuo postupak protiv I. L., M. L. i tuženika i da je presudom broj P. ___/01-14 od 11. travnja 2002.g. udovoljeno tužbenom zahtjevu tužitelja i svi tuženici su obvezani solidarno isplatiti tužitelju iznos od 19.154,08 kn. protiv navedene presude tuženik je izjavio žalbu koja je usvojena rješenjem Županijskog suda u Z. broj Gž. ___/03-2 i ukinuta je prvostupanjska presuda samo u odnosu na tuženika. Naime, u smislu odredbe čl. 200 ZPP-a, svaki je suparničar u parnici samostalna stranka i njegove radnje ili propuštanja niti koriste niti štete drugim suparničarima. Dakle, bez obzira na činjenicu da je u odnosu na I. L. i M. L. donesena pravomoćna sudska presuda, navedena okolnost ne sprječava vođenje parnice i protiv tuženika kao solidarnog dužnika i donošenje presude kojom će se tuženiku naložiti ispunjenje solidarne obveze, jer donošenjem pravomoćne i ovršne presude u odnosu na neke solidarne dužnike ne prestaje solidarna obveza ostalih solidarnih dužnika, u konkretnom slučaju tuženika, jer obveza prestaje tek namirenjem vjerovnika.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1831/05-2 od 22.XI.2005.

PREDMET DOKAZIVANJA

Pravomoćna odluka prekršajnog suda kao javna isprava

(Čl. 12 st. 3 Zakona o parničnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03)

Kod odlučivanja o odgovornosti za naknadu štete, sud nije vezan pravomoćnom odlukom prekršajnog suda, već istu ocjenjuje kao javnu ispravu.

«Sud prvog stupnja u razlozima pobijane presude jedino na strani 8, alineja 3, obrazlaže na koji način je došlo do štetnog događaja. Naime, jedino se navodi da po mišljenju suda prvoga stupnja «dinamika prometne nezgode u kojoj je oštećen tužiteljin automobil utvrđena je pravomoćnim rješenjem Prekršajnog suda u V. u spisu br. ___/03 vođenom protiv okr. K.H., a prihvaćanjem nalaza i mišljenja prometnotehničkog vještaka prof. S.D. sačinjenog 30. siječnja 2004.g., sud je zaključio da valja usvojiti tužbu i tužbeni zahtjev tužiteljice G.H.». Dakle, prema navedenim razlozima, K.H. isključivo je kriva za nastali štetni događaj, a kako je osobni automobil kojim je upravljala za vrijeme štetnog događaja bio osiguran kod tuženika od odgovornosti naknade štete trećim osobama, to da je tuženik dužan tužiteljici naknaditi štetu. Glede takvih razloga suda prvoga stupnja, prije svega valja navesti da je prema čl. 12 st. 3 Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP) u parničnom postupku sud u pogledu postojanja kaznenog djela i kaznene odgovornosti učinitelja vezan za pravomoćnu presudu kaznenog suda kojom se optuženik oglašava krivim. Međutim, sud nije vezan pravomoćnom odlukom prekršajnog suda. Pravomoćna odluka prekršajnog suda se mora ocijeniti kao javna isprava. Drugim riječima, temeljem odluke prekršajnog suda ne može se izvesti zaključak o odgovornosti za naknadu štete u konkretnom slučaju.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 934/06-2 od 06.IV.2006.

VRSTE DOKAZA – VJEŠTACI

Značaj nalaza i mišljenja vještaka u parnici

(Čl. 251 Zakona o parničnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03)

Dokazno sredstvo kojim se dokazuje osnovanost činjeničnih tvrdnji stranaka predstavlja samo onaj nalaz i mišljenje vještaka kojega je u tom svojstvu odredio sud u konkretnoj parnici, iz kojeg razloga sud nije dužan nalaz i mišljenje vještaka koji je tužitelj priložio uz tužbu, te koji je sačinjen po nalogu tužitelja, prihvatiti samo stoga što je isti dan od strane osobe koja je stalni sudski vještak.

«Nadalje, ovaj se sud, a protivno stajalištu žalbe tužitelja, slaže sa stajalištem prvostupanjskog suda da značaj nalaza i mišljenja vještaka u parnici ima samo nalaz i mišljenje vještaka kojega je u tom svojstvu odredio sud u konkretnoj parnici i to bez obzira na to što se radi o stalnom sudskom vještaku. To naime, proizlazi iz smisla odredbe čl. 251 Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP) kojom je propisano da vještačenje obavljaju vještaci koje određuje parnični sud, time da je taj sud, osim u iznimnim slučajevima, glede osobe vještaka dužan o tome saslušati stranke. Prema tome, prvostupanjski sud nije bio dužan nalaz i mišljenje vještaka Z.R. priložen uz tužbu tužitelja, a sačinjen po njegovom nalogu prihvatiti samo stoga što je isti dan od strane osobe koja je inače stalni sudski vještak te mu zbog toga dati značaj nalaza i mišljenja datog u postupku. Naime, kao što to pravilno ističe i prvostupanjski sud, provođenje i određivanje vještačenja predstavlja dio dokaznog postupka, a koje sud određuje u smislu odredbe čl. 250 ZPP-a, kad je radi utvrđivanja ili razjašnjenja takve činjenice potrebno stručno znanje kojim sud ne raspolaže. Nalazi i mišljenja vještaka su dakle, dokazno sredstvo kojim se dokazuje osnovanost činjeničnih tvrdnji stranaka, a u slučajevima kada je, kako je već rečeno, potrebno sudu stručno znanje, kojim isti ne raspolaže.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1652/05-2 od 03.XI.2005.

RASPRAVNO NAČELO

Načelo otvorenog pravosuđenja

(Čl. 298 Zakona o parničnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03)

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku (NN 117/03) prihvatio je raspravno načelo kao dominantno načelo kako u odnosu na iznošenje činjenica tako i inicijative za izvođenje dokaza, s time da je izričito naglašena i uloga suda u poticanju stranaka da iznesu sve odlučne činjenice i predlože dokaze na kojima temelje svoje zahtjeve ili kojima pobijaju navode i dokaze protivnika, kao i da tijekom postupka, postavljanjem pitanja i na drugi svrsishodan način, nastoji da se rasprave i iznesu sve odlučne činjenice, da se dopune nepotpuni navodi stranaka o važnim činjenicama, da se označe ili dopune dokazna sredstva koja se odnose na navode stranaka, kao i da se dadu sva razjašnjenja potrebna da bi se utvrdilo činjenično stanje važno za odluku.

«Radi izbjegavanja dosadašnjih propusta, kako u postupanju tužitelja, tako i postupanju prvostupanjskog suda, prvostupanjski sud valja upozoriti da je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku (NN 117/03) prihvatio raspravno načelo kao dominantno načelo, kako u odnosu na iznošenje činjenica, tako i inicijative za izvođenje dokaza, što ne znači da je načelo materijalne istine izgubilo svoj značaj. U ostvarenju načela otvorenog pravosuđenja uvedenog odredbama ZPP-a (NN 117/03; dalje: ZPP), a kojim je, kao što je to navedeno, prihvaćeno raspravno načelo ne samo u odnosu na iznošenje činjenica, već i predlaganje dokaza, jasno je i izričito naglašena uloga suda u poticanju stranaka da pred sudom iznesu sve odlučne činjenice i predlože dokaze na kojima temelje svoje zahtjeve ili kojima pobijaju navode i dokaze protivnika (čl. 7 st. 1 ZPP-a), pri čemu je posebno naglašena dužnost suda, kad ocijeni da je to svrsishodno za pravilno rješenje spora, da upozori stranke na njihovu dužnost iznošenja činjenica i predlaganja dokaza na kojima temelje svoj zahtjev, a osobito na potrebu iznošenja odlučnih činjenica i predlaganja određenih dokaza, pri čemu je dužan iznijeti razloge, zbog kojih smatra da je to potrebno (čl. 219 st. 1 i 2 ZPP-a). Uz navedeno, odredbom čl. 298 ZPP-a, izričito je određena dužnost suca (predsjednika vijeća) da tijekom postupka, postavljanjem pitanja i na drugi svrsishodan način, nastoji da se rasprave i iznesu sve odlučne činjenice, da se dopune nepotpuni navodi stranaka o važnim činjenicama, da se označe ili dopune dokazna sredstva koja se odnose na navode stranaka, kao i da se dadu sva razjašnjenja potrebna da bi se utvrdilo činjenično

stanje važno za odluku. Samo na takav način, iznošenjem razloga i upozorenjem stranaka, sud će biti u mogućnosti raspraviti onaj relevantni činjenični supstrat koji je odlučan za ocjenu osnovanosti odnosno neosnovanosti zahtjeva tužitelja.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 955/06-2 od 10.IV.2006.

PRESUDA NA TEMELJU PRIZNANJA

Pretpostavke za donošenje presude na temelju priznanja

(Čl. 331 st. 1 Zakona o parničnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03)

Kada je izjavu o priznanju tužbenog zahtjeva dala osoba koja je u vrijeme davanja takve izjave bila upisana u sudski registar kao predsjednik uprave tuženog, smatra se da je priznanje dano od osobe koja je ovlaštena na poduzimanje parnične radnje priznanja tužbenog zahtjeva, bez obzira na činjenicu što je tri dana kasnije u sudskom registru izvršen upis brisanja te osobe kao predsjednika uprave.

«Prije svega, tuženika valja upozoriti da je priznanje tužbenog zahtjeva uvijek jednostrana parnična radnja tuženika, kojom radnjom tuženik pred sudom izričito izjavljuje da je tužitelj zahtjev za pružanje zaštite određenog sadržaja osnovan. Priznanje tužbenog zahtjeva predstavlja materijalnu procesnu dispoziciju, obzirom da se raspolaganje tuženika odnosi na sam predmet spora. Tužbeni zahtjev, čiju je osnovanost tuženik priznao, time determinira i sadržaj presude koju, nakon priznanja, donosi sud. Priznanje tužbenog zahtjeva, da bi bilo relevantno, mora biti izjavljeno od strane tuženika, odnosno njegovog punomoćnika ili osobe ovlaštene za njegovo zastupanje, i mora biti izričito. Kod donošenja presude na temelju priznanja sud je dužan ispitati samo postojanje općih i posebnih procesnih pretpostavki za donošenje presude na temelju priznanja, dakle, utvrditi da li je priznanje dano od osobe koja je ovlaštena na poduzimanje parnične radnje priznanja tužbenog zahtjeva, da li je priznanje izričito i da li izvršena dispozicija nije u suprotnosti sa prisilnim propisima ili sa javnim moralom. Tužbeni zahtjev tužitelja, tuženik je priznao podneskom predanim prvostupanjskom sudu putem preporučene poštanske pošiljke dana 23.

rujna 2005.g., iz kojeg podneska proizlazi da je tužbeni zahtjev tužitelja, kojim se traži isplata razlike plaća, izričito priznat po predsjedniku uprave tuženika. Predsjednik uprave društva, ima ista ovlaštenja glede zastupanja tuženika kao i uprava društva birana od strane nadzornog odbora društva, zbog čega je predsjednik uprave ovlašten zastupati društvo i u postupku pred sudom, te u ime društva poduzimati i parnične radnje. Kako je priznanje tužbenog zahtjeva u postupku pred sudom jednostrana parnična radnja tuženika, to, po ocjeni ovog suda, nema nikakve dvojbe da je predsjednik uprave društva, kao osoba koja je ovlaštena zastupati društvo, ovlaštena poduzeti parničnu radnju priznanja tužbenog zahtjeva, kao što je ovlaštena i poduzeti parničnu radnju – ulaganja pravnog lijeka. Istina je doduše, a što proizlazi iz preslike rješenja Trgovačkog suda u V. br. Tt. ___/941 od 26. rujna 2005.g. da je navedenim rješenjem u sudski registar kao direktor tuženika upisan I. C., koji je direktorom društva imenovan odlukom Nadzornog odbora od 19. rujna 2005. g. Međutim, po ocjeni ovog suda, sama činjenica imenovanja direktora tuženika po Nadzornom odboru, ne daje direktoru tuženika, ili u konkretnom slučaju C. I. i ovlaštenje za zastupanje društva, jer takvo ovlaštenje pripada direktoru društva nakon izvršenog upisa direktora društva u sudski registar kao člana uprave, odnosno direktora društva, koji je ovlašten zastupati društvo pojedinačno i samostalno. Kako je podnesak sa izjavom o priznanju tužbenog zahtjeva tužitelja upućen prvostupanjskom sudu preporučenom pošiljkom dana 23. rujna 2005.g., to se, sukladno odredbi čl. 113 st. 2 Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP), smatra da je dan predaje poti istovremeno dan predaje sudu kojemu je podnesak upućen. Stoga valja zaključiti da je izjava o priznanju upućena prvostupanjskom sudu pismenim podneskom 23. rujna 2005. g. dana od osobe koja je bila ovlaštena za poduzimanje navedene parnične radnje, a temeljem rješenja Trgovačkog suda u V. od 12. rujna 2005.g., obzirom da je F. D., kao predsjednik uprave tuženika, bio ovlašten za zastupanje tuženika sve do upisa C. I. kao direktora tuženika u sudski registar Trgovačkog suda u V., koji upis je izvršen 26. rujna 2005. g.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1875/05-2 od 28.XI.2005.

PRESUDA

Obrazloženje presude

(Čl. 338 st. 4 Zakona o parničnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99)

Obrazloženje presude bitan je sadržaj sudske odluke između ostalog zbog toga što pruža neophodnu osnovu za kontrolu pravilnosti odluke nakon uloženog pravnog lijeka, te nužno mora sadržavati opis činjeničnog stanja utvrđenog na osnovi ocjene dokaza, činjenice koje su stranke iznijele i dokaze koje su predložile, na koji način i ocjenom kojih dokaza je sud utvrdio odlučne činjenice, a ako ih je utvrđivao na osnovi dokaza, u obrazloženju je bitno navesti razloge zbog kojih je određenim dokazima povjerovao a zbog čega druge dokaze smatra neuvjerljivim, a isto tako je sud dužan iznijeti razloge zbog kojih je na utvrđeno činjenično stanje primijenio određeni pravni propis.

«Zbog toga treba navesti da je obrazloženje presude bitan sadržaj sudske odluke, koji mora sadržavati opis činjeničnog stanja utvrđenog na osnovi ocjene dokaza, činjenice koje su stranke iznijele i dokaze koje su predložile, na koji način i ocjenom kojih dokaza je sud utvrdio odlučne činjenice, a ako ih je utvrđivao na osnovi dokaza, dužan je navesti razloge zbog kojih je određenim dokazima povjerovao, a zbog čega druge dokaze smatra neuvjerljivim, dužan je iznijeti razloge zbog kojih je na utvrđeno činjenično stanje odlučio primijeniti određeni pravni propis, kao i razloge zbog kojih određena apstraktna zakonska odredba odgovara izreci presude određenog sadržaja. Obrazloženje presude od odlučnog je značaja i iz razloga jer pruža neophodnu osnovu za kontrolu pravilnosti presude nakon uloženog pravnog lijeka, jer drugostupanjski sud isključivo iz obrazloženja može utvrditi način i rezultate zaključivanja suda o relevantnim činjenicama, o ocjeni provedenih dokaza, te prava koje je primijenjeno, pa propusti prvostupanjskog suda kod izvođenja dokaza, radi utvrđivanja relevantnih činjenica, ne omogućuju ocjenu pravilnosti prvostupanjske presude.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 423/06-2 od 25.IV.2006.

**ODBACIVANJE
NEPRAVOVREMENE,
NEDOPUŠTENE**

**ŽALBE
NEPOTPUNE**

**KAO
ILI**

Žalba pisana u punomoćnikovo ime

(Čl. 89 st. 1 Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», broj 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 112/99)

Ukoliko punomoćnik žalbu piše u svoje ime, sud će odbaciti žalbu iz razloga što je punomoćnik temeljem punomoći ovlašten poduzimati pravne poslove, odnosno radnje na koje ga je ovlastio opunomoćitelj samo u ime i za račun opunomoćitelja.

«U žalbi, žalitelj prije svega skreće «pozornost» sudu na preslike punomoći date mu od strane protustranke kojom su prema žalbi «u tančine» navedene radnje koje on kao opunomoćenik istoga može obavljati, a koju presliku punomoći je uz žalbu i priložio (list 21 spisa). Žalitelj istodobno posebno naglašava da je uz žalbu protiv rješenja tog suda br. Z. ___/06 podnio u svoje ime («pisao žalbu u svom licu»), jer smatra da mu za to daje pravo upravo punomoć izdana od protustranke, a pri čemu je prema žalbi «postupio i sa priličnim znanjem pravnog dopisivanja» upućujući i predmetnu žalbu u svoje ime, a postupanje suda donošenjem rješenja od 12.04.06.g. smatra da je «vrlo kontradiktorno» zbog istovremenog odbijanja žalbe jer nije pisana od osobe kojoj je sud namijenio navedeno rješenje (kod toga se protivi i «utuženju pristojbe», odnosno dostavi opomene za pristojbu na žalbu, a što nije predmetom razmatranja u ovoj odluci). Ovaj sud prihvaća pravilnim stajalište prvostupanjskog suda o nedopustivosti žalbe žalitelja podnijete protiv rješenja tog suda br. Z. ___/06 od 28.03.06.g., jer i po ocjeni ovoga suda žalitelj, koji je žalbu podnio protiv navedenog rješenja u svoje ime, a ne kao punomoćnik protustranke, nije osoba koja bi bila ovlaštena u ovom zemljišno-knjižnom predmetu radi upisa zabilježbe ovrhe, podnositi žalbu protiv toga rješenja prvostupanjskog suda. Naime, prvostupanjski sud rješenjem br. Z. ___/06 od 28.03.06.g. odredio je upis zabilježbe rješenja o ovrsi od 06.03.06.g. br. Ovr. ___/05, a što mu je ovršni sud temeljem čl. 79 st. 2 Ovršnog zakona (dalje: OZ), po službenoj dužnosti naložio da upiše, a to povodom donošenja navedenog rješenja o ovrsi toga suda, kojim je određena ovrha radi prodaje nekretnina i to ovdje protustranke, a tamo ovršenika T.G. i to čkbr. ___/1 i čkbr. ___/1 upisane u z.k.ul. ___ k.o. Varaždinske Toplice na kojima je protustranka upisan vlasnikom u zemljišne knjige i koja je potom provedena sukladno čl. 39 st. 2

Zakona o zemljišnim knjigama (dalje: ZZK) a prema kojem se zemljišno-knjižne zabilježbe čine i u svrhu kada je to određeno pravilima o ovrsi, a što je obzirom na odredbu čl. 79. st. 2 OZ-a prema kojoj ovrhovoditelj zabilježbom stječe pravo da svoju tražbinu namiri i iz nekretnine (pravo na namirenje) i u slučaju da treća osoba kasnije stekne vlasništvo te nekretnine, a s posljedicom u st. 3 istog propisa prema kojem nakon zabilježbe ovrhe nije dopušten upis promjene prava vlasništva niti kojega drugog stvarnog prava, utemeljen na raspoložbi ovršenika, bez obzira kada je ta raspoložba poduzeta. Prema tome, pravilan je zaključak prvostupanjskog suda da žalitelj koji je doduše u spis priložio, a to zajedno sa žalbom protiv rješenja toga suda br. Z. ___/06 od 28.03.06.g. i punomoć za protustranku – ovršenika (prema sadržaju očito se radi o generalnoj punomoći), ali koji je kako je već rečeno, žalbu podnio u svoje ime, a na što u konkretnom predmetu nije ovlašten (to bez obzira na njegovu ulogu korisnika kredita, radi koje je očito i zasnovana hipoteka na nekretninama protustranke) te što ga čini osobom koja nije bila ovlaštena za podnošenje žalbe u svoje ime protiv toga rješenja prvostupanjskog suda. S druge strane, žalitelj kao korisnik kredita, nije nositelj nikakvih knjižnih prava na predmetnim nekretninama, a što je pravilno zaključio prvostupanjski sud, slijedom čega ni zbog toga nema legitimaciju za podnošenje žalbe, odnosno on se smatra osobom koja nije u svoje ime ovlaštena za podnošenje žalbe protiv navedenog rješenja, a to u smislu odredbe čl. 358 st. 3 ZPP-a. Zbog toga su neosnovane i njegove tvrdnje koje iznosi u predmetnoj žalbi, a kojima naglašava pravilnost svoga stava o tome da je on ovlašten upravo u svoje ime, a temeljem priložene punomoći, podnositi pravne lijekove u ovom predmetu, jer to nije točno. Punomoć u smislu odredbe čl. 89 st. 1 Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO) predstavlja ovlaštenje za zastupanje što ga vlastodavac pravnim poslom daje punomoćniku. To u konkretnom slučaju znači da je žalitelj temeljem priložene punomoći ovlašten poduzimati pravne poslove, odnosno radnje na koje ga je ovlastio protustranka kao vlastodavac, ali to u ime i za račun njega kao opunomoćitelja. Prema tome, sud nije «kontradiktorno» postupao, jer žalba nije odbačena zbog toga što je pisana od osobe «kojoj nije namijenjena», nego zato što ju je žalitelj pisao u svoje ime. Stoga nije u pravu žalitelj kada smatra da je on u svoje ime ovlašten u predmetnom postupku podnositi pravne lijekove.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1378/06-2 od 27.VI.2006.

PONAVLJANJE POSTUPKA

Razlozi za ponavljanje postupka

(Čl. 421 st. 1 toč. 10 Zakona o parničnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03)

Činjenica da je Vrhovni sud Republike Hrvatske zauzeo drugačije pravno stajalište u odnosu na primjenu mjerodavnog prava, ne može se smatrati novom činjenicom niti novim dokazom u smislu odredbe čl. 421 st. 1 toč. 10 Zakona o parničnom postupku.

«Obzirom da tuženica u žalbi isključivo ponavlja razloge na kojima temelji prijedlog za ponavljanje postupka, tuženicu valja upozoriti da eventualna činjenica, da su prvostupanjski i drugostupanjski sud u predmetu istog suda br. P.__/99 pogrešno primijenili materijalno pravo na njezinu štetu, jer je Vrhovni sud zauzeo drugačije stajalište u odnosu na primjenu mjerodavnog prava, nije nova činjenica, niti je novi dokaz u smislu odredbe čl. 421 st. 1 toč. 10 Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP), obzirom da tuženica evidentno pobija pravilnost primjene materijalnog prava u prvostupanjskoj i drugostupanjskoj odluci u predmetu prvostupanjskog suda br. P.__/99, pa kako ponavljanje postupka nije moguće osnovano tražiti zbog toga što su navedeni sudovi, po njezinoj ocjeni, pogrešno primijenili materijalno pravo u odlukama donesenim u postupku čije se ponavljanje traži, to je pravilan zaključak prvostupanjskog suda da prijedlog tuženice za ponavljanje postupka nije temeljen ni na jednom od razloga navedenim u odredbi čl. 421 st. 1 toč. 1 -10 ZPP-a, zbog čega je prvostupanjski sud, sukladno odredbi čl. 425 st. 1 ZPP-a, njezin prijedlog za ponavljanje postupka odbacio kao nedopušten (tako i VS RH Rev. br. 2268/95 i Gž. Br. 12/00 od 01.03.2000.g.).»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 882/06-2 od 10.V.2006.

VII PARNIČNI TROŠKOVI

ODLUČIVANJE O NAKNADI PARNIČNIH TROŠKOVA

Prijevremeno podnesen prijedlog za ovrhu

(Čl. 156 Zakona o parničnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03)

Ovrhovoditeljica nema pravo na troškove postupka, ukoliko je podnijela prijedlog za ovrhu prije nego je ovršeniku protekao paricioni rok, i to bez obzira što je sud donio rješenje o ovrsi prije nego je ovršeniku protekao paricioni rok naveden u ovršnoj ispravi.

«Naime, razlozi suda prvoga stupnja se svode na to da je ovrhovoditeljica povukla ovršni prijedlog u odnosu na glavnica zakonsku zateznu kamatu na glavnica, a da je jedino ostala kod dijela ovršnog prijedloga koji se odnosi na naplatu troškova ovrhe, time da ovrhovoditelj može tijekom postupka povući svoj prijedlog za ovrhu bez pristanka ovršenika, pa da je upravo zbog toga valjalo donijeti pobijano rješenje. Pri tome, prvostupanjski sud potpuno ispušta iz vida da je ovršenik prvobitno izjavio žalbu protiv rješenja o ovrsi broj Ovr. 86/06-2 od 19. siječnja 2006.g. U žalbi protiv citiranog rješenja ovršenik je naglasio da je drugostupanjsku presudu ovog suda broj GŽ. ____/05-2 od 10. studenog 2005.g. primio 09. siječnja 2006.g. i da je dana 25. siječnja 2006. g. platio tužiteljici glavnica u iznosu od 10.396,76 kn. S druge strane je tijekom postupka naglasio da je ovrhovoditeljica podnijela ovršni prijedlog dana 19.01.2006.g., odnosno prije nego što je njemu protekao paricioni rok od 15 dana. Naime, njemu je paricioni rok od 15 dana počeo teći danom kada je primio, odnosno kada je njegov punomoćnik primio citiranu presudu ovoga suda, odnosno drugi dan po prijemu. Kako je drugostupanjsku presudu primio dana 09. siječnja 2006.g., dok je ovršni prijedlog podnesen dana 19.01.2006.g., to je očigledno da je ovršni prijedlog podnesen u vrijeme kada ovršeniku nije istekao paricioni rok. I rješenje o ovrsi je donijeto dana 19. siječnja 2006.g., dakle, u vrijeme kada ovršeniku još nije istekao paricioni rok. Upravo zbog toga ovrhovoditeljica nije bila ovlaštena podnositi ovršni prijedlog protiv ovršenika

prije isteka paricionog roka, a isto tako ni sud prvog stupnja nje smio donijeti citirano rješenje o ovrši prije nego što ovršeniku istekne paricioni rok.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 865/06-2 od 11.IV.2006.

ODLUČIVANJE O NAKNADI PARNIČNIH TROŠKOVA

Odlučivanje o troškovima postupka u obiteljskom sporu o uzdržavanju

(Čl. 154 st. 2 Zakona o parničnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03)

Kada je u postupku predmet odlučivanja bio zahtjev za uzdržavanje o kojem nije odlučivano u okviru statusnog spora, već je isti predstavljao obiteljski spor o uzdržavanju, ne primjenjuje se odredba čl. 272 Obiteljskog zakona glede troška postupka, već se temeljem čl. 264 Obiteljskog zakona primjenjuje odredba čl. 154 st. 2 Zakona o parničnom postupku.

«Prvostupanjski sud je odlučio da svaka strana snosi svoj trošak postupka, temeljem odredbe čl. 272 Obiteljskog zakona (dalje: OBZ), jer kod nesporne činjenice da tuženik i majka i z. z. neprekidno žive sa mlljt. tužiteljicom, da sudjeluju zajednički u troškovima stanovanja, da je tuženik u odgovoru na tužbu iskazao spremnost na sudjelovanje u uzdržavanju kćeri sa iznosom od 1.000,00 kn, a da je u njezinom uzdržavanju sudjelovao od njezinog rođenja, pa do predmetnog vremena kada je prestao zbog svađe sa majkom i z. z., jer smatra da trošak prouzrokovan tom parnicom u takvim okolnostima daje osnova primjeni odredbe čl. 272 OBZ-a. Žalba osnovano osporava ovu odluku prvostupanjskog suda, ističući prije svega da je u konkretnom slučaju prvostupanjski sud trebao primijeniti odredbu čl. 154 Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP), te obvezati tuženika na snišanje troška postupka tužiteljici imajući u vidu da je tužitelj inicirao ovaj postupak, jer nije doprinio za uzdržavanje mlljt. tužiteljice u razdoblju koje je prethodilo podnošenju tužbe, a što mu je bila obveza temeljem odredbe čl. 206 OBZ-a, a radi čega smatra da postoji i obveza tuženika na plaćanje troška postupka. Naime, i ovaj sud smatra da u konkretnom slučaju prije svega nije bilo osnova donositi odluku o trošku postupka temeljem čl. 272 OBZ-a, a koji propisuje da u statusnim stvarima sud o troškovima postupka odlučuje slobodno, vodeći računa o okolnostima slučaja i o ishodu

postupka. U ovom sporu predmetom odlučivanja je bio zahtjev za uzdržavanje o kojem nije odlučivano u okviru statusnog spora već isti predstavlja obiteljski spor o uzdržavanju, pa zbog toga nema mjesta primjeni odredbe čl. 272 OBZ-a glede troška postupka, već je temeljem čl. 264 OBZ-a valjalo primijeniti odredbu čl. 154 st. 2 ZPP-a i o troškovima postupka odlučiti s obzirom na uspjeh stranaka u postupku.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1645/05-2 od 29.IX.2005.

ODLUČIVANJE O NAKNADI PARNIČNIH TROŠKOVA

Nagrada za rad privremenog zastupnika

(Čl. 3 st. 2 Pravilnika o visini iznosa i načinu isplate naknade za skrbnika, «Narodne novine», br. 32/05)

Nakon stupanja na snagu Pravilnika o visini iznosa i načinu isplate naknade za skrbnika, odvjetnik koji je postavljen za privremenog zastupnika ima pravo na naknadu koja se određuje u skladu s Odvjetničkom tarifom, dakle u konkretnom slučaju odvjetnik – privremeni zastupnik ima pravo na naknadu troškova i pravo na nagradu.

«Odbivši privremenog zastupnika sa zahtjevom da mu se isplati nagrada za rad, sud prvoga stupnja u razlozima pobijanog rješenja navodi da mu ne pripada pravo na nagradu prema Tarifi o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika, jer se u pogledu njegovog prava na naknadu primjenjuju odredbe Obiteljskog zakona o naknadi troškova Centra za socijalnu skrb. Pri tome se sud prvoga stupnja poziva na odredbu čl. 279 Obiteljskog zakona koji normira da se u pogledu prava Centra za socijalnu skrb na naknadu troškova postupka i njegove dužnosti snažanja troškova u postupku pred sudom primjenjuju odredbe Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP) poglavito odredba čl. 162 ZPP-a. Imajući u vidu ovakove razloge u pravu je privremeni zastupnik kada tvrdi da je sud prvoga stupnja pogrešno primijenio materijalno pravo kada je donio pobijano rješenje. Naime, sud prvog stupnja je ispustio iz vida da je Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi temeljem ovlaštenja iz čl. 189 st. 2 Obiteljskog zakona (NN. 116/03, 17/04 i 136/04) donijelo Pravilnik o visini iznosa i načinu isplate naknade za skrbnika. Prema čl. 3 st. 2 rečenog Pravilnika naknada za

obavljanje pravnih poslova skrbnika za posebni slučaj (posebnog skrbnika) koji je odvjetnik određuje se u skladu s Odvjetničkom tarifom.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1225/06-2 od 11.V.2006.

ODLUČIVANJE O NAKNADI PARNIČNIH TROŠKOVA

Odlučivanje o troškovima postupka u djelomičnoj presudi

(Čl. 165 Zakona o parničnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03)

U djelomičnoj presudi na temelju priznanja sud nije ovlašten odlučiti o troškovima postupka na način da utvrđuje zasebnu vrijednost predmeta spora u odnosu na djelomično priznati tužbeni odnosno protutužbeni zahtjev, a naročito kada se radi o objektivnoj kumulaciji tužbenih zahtjeva od kojih su određeni dijelovi tužbenog zahtjeva stvarnopravni a drugi obvezno te potječu iz različitih činjeničnih odnosno pravnih osnova, s time da u pravilu sud u djelomičnoj presudi izriče da se odluka o troškovima postupka ostavlja za kasniju presudu, osim u slučaju kada se djelomičnom presudom završava spor za nekog od suparničara u cijelosti.

«Isto tako, neprihvatljivo je stajalište prvostupanjskog suda u odnosu na način odlučivanja o troškovima postupka, pogotovo u odnosu na način primjene čl. 157 Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP). Točno je da djelomična presuda u smislu odredbe čl. 329 st. 6 ZPP-a predstavlja samostalnu presudu, ali isključivo u odnosu na podnošenje pravnih lijekova, odnosno ovrhu. U smislu odredbe čl. 165 ZPP-a, sud je dužan u djelomičnoj presudi odlučiti o troškovima postupka samo u slučaju kada se djelomičnom presudom završava spor za nekog od suparničara u cijelosti, dok inače, u pravilu, može izreći da se odluka o troškovima postupka ostavlja za kasniju presudu. Obzirom da o pretežitom dijelu zahtjeva tužiteljice, kao i o djelu protutužbenog zahtjeva tuženika, sud treba raspravljati u nastavku postupka, kao i obzirom na činjenicu da nagrada za zastupanje pripada punomoćniku prema vrijednosti predmeta spora koji se određuje u rasponima između određenih vrijednosti spora, to je prvostupanjski sud nepravilno, odlučujući o troškovima postupka povodom donošenja djelomične presude na temelju priznanja, utvrđivao zasebnu vrijednost predmeta

spora u odnosu na vrijednost djelomično priznatog tužbenog, odnosno protutužbenog zahtjeva, a vezano za pojedine parnične radnje tužiteljice, navedene u troškovniku tužiteljice, jer se u konkretnom slučaju radi o objektivnoj kumulaciji tužbenih zahtjeva, od kojih su određeni dijelovi tužbenog zahtjeva stvarnopravni, drugi obveznopravni, te potječu iz različitih činjeničnih odnosno pravnih osnova, zbog čega se vrijednost predmeta spora ne može utvrđivati prema zbroju vrijednosti istaknutih zahtjeva, a što je učinio prvostupanjski sud, izdvajajući vrijednost predmeta spora samo u odnosu na vrijednost tužbenog, odnosno protutužbenog zahtjeva u odnosu na koje je donesena djelomična presuda na temelju priznanja, pa je u konkretnom slučaju mjerodavna ona vrijednost predmeta spora koju je tužiteljica naznačila u tužbi, u odnosu na postavljeni tužbeni zahtjev u cijelosti.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 6/06-2 od 13.II.2006.

ODLUČIVANJE O NAKNADI PARNIČNIH TROŠKOVA

Troškovi prelaganja

(Čl. 179 st. 2 - Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – «Narodne novine», br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00 i 114/01)

U troškove prelaganja služnosti pripadaju samo troškovi koji se odnose na prelaganje služnosti (troškovi koji se odnose na troškove samog uređenja novog pravca služnosti) a ne i troškovi parničnog postupka koji nastaju povodom vođenja spora vezanog na prelaganje služnosti.

«Naime, ovaj sud smatra da u troškove prelaganja, za koje je propisano odredbom čl. 179 st. 2 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (dalje: ZV) da ih snosi vlasnik poslužne stvari, pripadaju samo troškovi koji se odnose na prelaganje, a to znači da se odnose na troškove samog uređenja novog pravca služnosti te da u te troškove ne spadaju i troškovi parničnog postupka, koji nastaju povodom vođenja spora vezanog na prelaganje služnosti. Po stajalištu ovog suda, troškovi postupka nastali povodom i u postupku spora o prelaganju služnosti, procjenjuju se, ovisno o rezultatima tog postupka po odgovarajućim odredbama Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP) – čl. 151 do 167 ZPP-a, odnosno odgovarajuće odredbe Zakona o sudskim pristojbama (dalje: ZSP) kao i

Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika (dalje: Tarifa). To po ocjeni ovoga suda, znači da u konkretnom slučaju, u skladu s odredbom čl. 179 st. 2 ZV-a, tužitelj nedvojbeno dužan snositi sam trošak prelaganja, dakle sav trošak uređenja novog pravca služnosti, ali ne i trošak parničnog postupka, o kojem je, prvostupanjski sud odlučio temeljem čl. 154 st. 1 ZPP-a (kao i pravilnom primjenom odredbi ZSP-a i Tarife), a to u skladu sa uspjehom stranaka u sporu, odnosno potpunim uspjehom tužitelja u ovom predmetu.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 108/06-2 od 06.VII.2006.

VIII OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA

OVRHA NA POKRETNINAMA – OVRŠNE RADNJE

Odgovornost za dugove obrta

(Čl. 21. st. 1 Zakona o obrtu – «Narodne novine», br. 77/93, 42/95, 88/95, 24/96, 82/96, 90/96, 64/01, 71/01)

Obrtnička radnja nije pravna osoba iz kojeg razloga novčana tražbina po računu kod banke može pripadati samo ovršeniku kao fizičkoj osobi i kao vlasniku obrta, dok za dugove obrta, vlasnik obrta temeljem odredbe čl. 21 st. 1 Zakona o obrtu odgovara cjelokupnom unesenom imovinom koja je potrebna za obavljanje obrta.

«Naime, prvostupanjski sud u obrazloženju pobijanog rješenja ukazuje na odredbu čl. 150 st. 1 u vezi sa čl. 152 Ovršnog zakona (dalje: OZ), navodeći pritom da se prijedlog ovrhovoditelja odnosi na pljenidbu novčane tražbine po računu I. obrta «XX», kojeg je vlasnik ovršenik, kod Privredne banke Zagreb, a da se ne radi o tražbini ovršenika, već o tražbini obrta ovršenika, pri čemu prvostupanjski sud ističe da vlasnik obrta odgovara cijelom svojom imovinom za dugove obrta, međutim, da to ujedno ne znači da se iz imovine obrta mogu namiriti tražbine vlasnika obrta nastale kao fizičke osobe. Osnovano

ovrhovoditelj ukazuje u žalbi da obrtnička radnja nije pravna osoba i da novčana tražbina po računu kod banke može pripadati samo ovršeniku kao fizičkoj osobi i kao vlasniku obrta. Osim toga, potpuno pogrešno prvostupanjski sud navodi u obrazloženju pobijanog rješenja da za dugove obrta vlasnik obrta odgovara cijelom svojom imovinom, budući da iz sadržaja odredbe čl. 21 st. 1 Zakona o obrtu jasno proizlazi da za obveze koje nastaju u obavljanju obrta obrtnik odgovara cjelokupnom unesenom imovinom koja je potrebna za obavljanje obrta.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1287/06-2 od 29.VI.2006.

ODREĐIVANJE I NAPLATA ZATEZNIH KAMATA

Ovršna isprava

(Čl. 24 Ovršnog zakona –«Narodne novine», broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03)

Ovrhovoditelj koji ovršnim prijedlogom na temelju ovršne isprave traži isplatu zakonske zatezne kamate na glavnični iznos, a koju kamatu je uglavničio, nema pravo i na zakonsku zateznu kamatu na iznos kamate kao glavničnog iznosa, iz razloga što u ovršnom postupku sud određuje ovrhu na temelju ovršne odnosno vjerodostojne isprave, a u konkretnom slučaju ovršnom ispravom utvrđena je isključivo obveza ovršenika na isplatu zakonske zatezne kamate na glavnični iznos, a ne i obveza za isplatu zakonske zatezne kamate na iznos neisplaćene kamate.

«Obveza isplate zakonske zatezne kamate na glavnični iznos od 3.525,91 kn utvrđena je citiranom ovršnom sudskom nagodbom, pri čemu valja navesti i to da zatraženi iznos kamate u apsolutnom iznosu od 913,89 kn, ovršenik u žalbi niti ne osporava. Međutim, prvostupanjski sud, u dijelu pod I) izreke, odredio je ovrhu i u odnosu na isplatu zakonske zatezne kamate na iznos kamate kao glavničnog iznosa, po stopi od 15% godišnje, tekuću na iznos kamate od podnošenja prijedloga pa do isplate. Ovrhovoditelj nema ovršnu ispravu iz koje bi proizlazila obveza ovršenika na isplatu kamate na kamatu, iako ovrhovoditelju, načelno, a sukladno odredbi čl. 279 st. 2 Zakona o obveznim

odnosima (dalje: ZOO), pripada pravo na dospjelu a neisplaćenu zateznu kamatu, ali samo od dana kada je sudu podnesen zahtjev za njezinu isplatu, što znači, od dana podnošenja tužbe. U ovršnom postupku sud određuje ovrhu na osnovi ovršne, odnosno vjerodostojne isprave, pri čemu ovršnu ispravu predstavlja i ovršna sudska nagodba. Prema odredbi čl. 24 Ovršnog zakona (dalje: OZ) sudska nagodba je ovršna, ako je tražbina, koju treba ispuniti u skladu sa sudskom nagodbom, dospjela. Kao što je navedeno, ovršnom sudskom nagodbom utvrđena je isključivo obveza ovršenika na isplatu zakonske zatezne kamate na glavni iznos od 3.525,91 kn, tekuća po stopi od 15% godišnje, od 28. srpnja 2002.g. pa do isplate, pa je, prema tome, nedvojbeno da ovrhovoditelj nema ovršnu ispravu za isplatu zakonske zatezne kamate na iznos neisplaćene kamate, zbog čega se njegov prijedlog za ovrhu, radi naplate kamate na kamatu, ne temelji na bilo kojoj ovršnoj ispravi. Isto tako, u ovršnom postupku, a za određivanje i naplatu zateznih kamata na iznos od 913,89 kn, nisu ispunjene pretpostavke iz čl. 27 OZ-a, obzirom da se ne radi niti o izmjeni stope zakonske zatezne kamate određene ovršnom ispravom, a niti se radi o zateznoj kamati na troškove postupka, parničnog ili ovršnog, koje je u ovršnom postupku rješenjem o ovrsi ovlašten odrediti prvostupanjski sud od dana donošenja odluke odnosno sklapanja nagodbe pa do isplate.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1276/06-2 od 23.V.2006.

OVRŠNA ISPRAVA

Iskolčenje nekretnina

(Čl. 33 st. 2 Ovršnog zakona - «Narodne novine», 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03)

Ukoliko pravomoćnom i ovršnom sudskom presudom nije naložena obveza iskolčenja, niti predaja u samoposjed određenog dijela nekretnina, odnosno ako za predaju u posjed, odnosno za iskolčenje nekretnina, nema ovršnog naslova, sud nema ovlaštenja odrediti ovrhu iskolčenja nekretnina na temelju odluke u kojoj strankama nije naloženo nikakvo trpljenje ili

činjenje, tim više što Ovršni zakon nema odredbe koje daju mogućnost sudu da odredi ovrhu ovršnim iskolčenjem nekretnina.

«Prema čl. 23 st. 1 Ovršnog zakona (dalje: OZ) sudska odluka kojom je naloženo ispunjenje tražbine za neko davanje ili činjenje ovršna je ako je postala pravomoćna i ako je protekao rok za dobrovoljno ispunjenje, a prema stavku 2, sudska odluka, kojom je naloženo ispunjenje tražbine na neko trpljenje ili nečinjenje (propuštanje) ovršna je ako je postala pravomoćna, osim ako je u ovršnoj ispravi određen poseban rok za usklađivanje ponašanja ovršenika s njegovom obvezom. Već je rečeno da je ovršni prijedlog podnesen na temelju pravomoćne i ovršne presude Općinskog suda u I. br. P. ___/05, a u toj presudi je pravomoćno utvrđeno da su tužitelji R. Z. i Z. bili suvlasnici svaki u ¼ dijela, a tuženik B. I. u 2/4 dijela, nekretnina upisanih u z.k.ul. ___k.o. D., i z.k.ul. ___k.o. R., te da isti dijele i to geometrijskom diobom, predmetne nekretnine na način da parcele čkbr. ___/2, ___/3, ___/19, ___/23 u k.o. D. i čkbr. ___/201 u k.o. R. pripadnu u suvlasništvo R.Z. i Z., svakome u ½ dijela, a da B. I. pripadnu u samovlasništvo čkbr. ___/2, ___/1, ___/3 u k.o. D. i ___/200 k.o. R. Iz navedenog je jasno vidljivo da pravomoćnom i ovršnom sudskom presudom nigdje nije naložena obveza, niti iskolčenja, niti pak predaje u samoposjed određenog dijela nekretnina. Čak štoviše, za predaju u posjed, a niti za iskolčenje nekretnina, nema uopće ovršnog naslova, pa čudi da sud prvog stupnja određuje ovrhu na temelju odluke u kojoj strankama nije naloženo nikakvo trpljenje ili činjenje. Na temelju pravomoćne presude P. ___/05 stranke su imale pravo direktno od zemljišnoknjižnog odjela nadležnog suda zatražiti uknjižbu prava vlasništva na novo nastalim nekretninama u svoje ime i ništa drugo, jer tom presudom ništa drugo nije naloženo u pogledu merituma spora. Ukoliko pak neka od stranaka sada drži u posjedu neku od novonastalih nekretnina, koja bi po presudi sada pripadala u vlasništvo drugoj strani, tada bi vlasnik imao pravo pokrenuti klasičnu vlasničku tužbu u smislu čl. 161 i čl. 162 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (ZOV), budući da u takvom postupku vlasnik mora dokazati da je stvar koju zahtjeva natrag njegovo vlasništvo i da se nalazi u tuženikovu posjedu. Tek kada bi presuda glasila da je netko nekom dužan predati nekretninu ili pak točno određeni dio nekretnine, ovršni sud bi imao ovršni naslov i mogućnost donošenja rješenja o predaji u posjed nekretnine ili dijela nekretnine. U konkretnom slučaju, takvog ovršnog naslova nema, pa čudi da sud prvog stupnja donosi rješenje na temelju ovršne isprave i nalaže određenu činidbu u smislu ovršnog iskolčenja nekretnina, a za što u ovršnoj ispravi nema nikakvog temelja, čak štoviše ovaj sud ne nalazi u odredbama Ovršnog zakona uopće mogućnost da se odredi ovrha ovršnim iskolčenjem nekretnina, već se u glavi XIX govori o ovrsi radi ispražnjenja i predaje nekretnine, u glavi XX o ovrsi radi ostvarenja tražbine na radnju, trpljenje ili nečinjenje, a glava XXIII govori o ovrsi diobom stvari, no u

konkretnom slučaju dioba nekretnina i geometrijska je već izvršena tijekom parničnog postupka i takva presuda je postala pravomoćna.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1383/06-2 od 27.VI.2006.

ODGODA OVRHE NA PRIJEDLOG OVRHOVODITELJA

Prijedlog ovrhovoditelja za odgodu ovrhe

(Čl. 62 Ovršnog zakona –«Narodne novine», broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03)

Prvostupanjski sud nije ovlašten ocjenjivati opravdanost niti svrsishodnost podnesenog prijedloga ovrhovoditelja za odgodu ovrhe, budući je temeljem odredbe čl. 62 st. 2 Ovršnog zakona dužan odgoditi ovrhu na prijedlog ovrhovoditelja u svako doba i za vrijeme koje je ovrhovoditelj predložio.

«Naime, prema odredbi čl. 62 Ovršnog zakona (dalje: OZ) na ovrhovoditeljev prijedlog sud će odgoditi ovrhu u svako doba i to za vrijeme koje je ovrhovoditelj predložio. Imajući u vidu sadržaj citirane odredbe čl. 62 OZ-a, prvostupanjski sud je bio dužan udovoljiti prijedlogu za odgodu ovrhovoditelja, jer nije ovlašten ocjenjivati niti opravdanost, a niti svrsishodnost podnesenog prijedloga ovrhovoditelja, obzirom na izričitu zakonsku odredbu. Prvostupanjski sud u obrazloženju pobijanog rješenja citira odredbu čl. 62 OZ-a, pa je tim više nejasno iz kojih razloga se prvostupanjski sud upušta u ocjenu opravdanosti prijedloga ovrhovoditelja za odgodu, jer je bio dužan postupiti prema citiranoj odredbi čl. 62 OZ-a, te po prijedlogu ovrhovoditelja, bez obzira na stadij postupka ovrhe, odgoditi ovrhu za vrijeme za koje je ovrhovoditelj predložio.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1310/06-2 od 02.VI.2006.

ODGODA OVRHE NA PRIJEDLOG OVRHOVODITELJA

Prijedlog ovrhovoditelja za odgodu ovrhe

(Čl. 62 Ovršnog zakona –«Narodne novine», broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03)

Temeljem odredbe čl. 62 Ovršnog zakona sud je dužan na prijedlog ovrhovoditelja odgoditi ovrhu u svako doba i za vrijeme za koje je ovrhovoditelj predložio, s time da nije ovlašten utvrđivati postojanje opravdanih razloga za udovoljenje prijedlogu za odgodu ovrhe, a ukoliko smatra da u podnošenju više uzastopnih prijedloga za odgodu ovrhe, ima elemenata zlouporabe prava, sud, osim izricanja novčane kazne, na način naveden u odredbi čl. 10 Zakona o parničnom postupku, nije ovlašten i odbiti prijedlog ovrhovoditelja za odgodu ovrhe.

«Naime, prema odredbi čl. 62 Ovršnog zakona (dalje: OZ), sud će na prijedlog ovrhovoditelja, odgoditi ovrhu u svako doba i to za vrijeme za koje je to ovrhovoditelj predložio. Navedena odredba ne predviđa postojanje bilo kakvih opravdanih razloga, kao pretpostavku za podnošenje prijedloga ovrhovoditelja za odgodu ovrhe, a niti je sud ovlašten utvrđivati postojanje bilo kakvih opravdanih razloga za udovoljenje prijedlogu za odgodu ovrhe. Isti tako, iz navedene odredbe ne može se zaključiti da postoji bilo kakvo ograničenje ovrhovoditelju u odnosu na višekratno podnošenje prijedloga za odgodu ovrhe, pa, dakle, prvostupanjski sud iz pogrešnih i neprihvatljivih razloga ocjenjuje da je «očito da ovrhovoditelj nema opravdane razloge zbog čega traži odgodu provedbe ovrhe». Isto tako, prvostupanjski sud, po ocjeni ovog suda, pogrešno tumači pojam zlouporabe prava, odnosno točnije, zlouporabe procesnih ovlaštenja ovrhovoditelja u odnosu na mogućnost podnošenja prijedloga za odgodu ovrhe. Zlouporaba prava u postupku uvijek pretpostavlja korištenje procesnih ovlaštenja u svrhu da se drugome nanese šteta, odnosno u cilju koji se protivi dobrim običajima, savjesnosti i poštenju, pa zlouporaba procesnih ovlaštenja predstavlja takvo postupanje kod kojeg je stranka u postupku svjesna protupravnosti svojeg postupanja, a kojim se drugoj procesnoj stranci može nanijeti šteta, ili kojim se ugrožava ostvarenje objektivnih društvenih interesa. Kako podnošenjem prijedloga za odgodu ovrhe ovrhovoditelj ne nanosi štetu ovršeniku, jer odgodom ovrhe ovrhovoditelj odgađa namirenje svoje ovršne tražbine, zbog čega podnošenje ponovnog prijedloga za odgodu, ne predstavlja zlouporabu procesnih prava i ovlaštenja. Pa čak kad bi se i moglo smatrati da u

podnošenju više uzastopnih prijedloga za odgodu ovrhe, eventualno ima elemenata zlouporabe prava, sud, osim izricanja novčane kazne, na način naveden u odredbi čl. 10 ZPP-a nema ovlaštenja da, i u slučaju zlouporabe prava, ne prizna procesno pravni učinak poduzetoj procesnoj radnji, zbog čega i iz tog razloga nije bilo moguće odbiti prijedlog ovrhovoditelja za odgodu ovrhe.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1391/06-2 od 28.VI.2006.

ODGODA OVRHE NA PRIJEDLOG OVRHOVODITELJA

Prijedlog ovrhovoditelja za odgodu ovrhe

(Čl. 62 Ovršnog zakona –«Narodne novine», broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 88/05)

Zakonom o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona (NN 88/05) određeno je da sud ima ovlaštenje odgoditi ovrhu na prijedlog ovrhovoditelja u potpunosti ili djelomice za vrijeme koje je ovrhovoditelj predložio ako provedba ovrhe nije započela, ali ne duže od šest mjeseci, a ukoliko je provedba ovrhe započela, sud će odbiti prijedlog za odgodu ovrhe jedino ako se ovršenik u roku koji mu je odredio sud očitovao protiv odgode.

«Naime, ovršni prijedlog ovrhovoditelja zaprimljen je u Općinskom sudu u L. 11. kolovoza 2005. godine, dakle, u vrijeme kada je već stupio na snagu Zakon o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona (NN 88/05 od 20.07.2005.g.), obzirom da je navedeni Zakon o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona stupio na snagu **28. srpnja 2005.** Stoga je i postupak po ovršnom prijedlogu ovrhovoditelja, dakle, i odlučivanje prvostupanjskog suda o prijedlogu ovrhovoditelja za odgodu ovrhe, trebalo provesti sukladno odredbama čl. 62 do 64b Ovršnog zakona (NN88/05 – dalje: OZ). Naime, sukladno odredbi čl. 62 st. 1 i 2 OZ-a (NN 88/05), sud je ovlašten odgoditi ovrhu na prijedlog ovrhovoditelja u potpunosti ili djelomice i to za vrijeme koje je on predložio ako provedba ovrhe nije započela. Ako je provedba ovrhe započela a ovršenik se u roku koji mu je sud odredio očitovao protiv odgode, sud će odbiti prijedlog za odgodu. Odredba čl. 62 OZ-a ne ograničava ovrhovoditelju pravo na podnošenje

više prijedloga za odgodu ovrhe tijekom ovršnog postupka, pri čemu ne zahtijeva postojanje bilo kakvih «opravdanih razloga» za odgodu ovrhe, kako to pogrešno navodi u obrazloženju pobijanog rješenja prvostupanjski sud. Prijedlog ovrhovoditelja za odgodu ovrhe koja je započela, sud može odbiti samo u slučaju kada se ovršenik protivi odgodi ovrhe, time da ni u jednoj odredbi o odgodi ovrhe na prijedlog ovrhovoditelja, OZ ne predviđa postojanje bilo kakvih opravdanih razloga kao pretpostavke za podnošenje prijedloga ovrhovoditelja za odgodu ovrhe. Prema odredbi čl. 64b st. 3 OZ-a, kada je ovrhovoditelj predložio odgodu sud će ovrhu odgoditi za vrijeme koje je on predložio, ali ne duže od 6 mjeseci.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1451/06-2 od 26.VII.2006.

ODGODA OVRHE NA PRIJEDLOG OVRŠENIKA

Pretpostavke za odgodu ovrhe

(Čl. 94. st. 3. Ovršnog zakona – «Narodne novine», br. 57/96, 29/99, 42/00, 173/03)

Ustavna tužba je tužba sui generis, te se može podnijeti isključivo sukladno odredbama Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske, zbog čega ustavna tužba nije redovan niti izvanredan pravni lijek, iz kojeg razloga nije ispunjena pretpostavka iz čl. 61 st. 1 toč. 1 Ovršnog Zakona za odgodu ovrhe na prijedlog ovršenika, koji je protiv ovršne sudske odluke uložio ustavnu tužbu.

«Odbivši prijedlog ovršenika za odgodu ovrhe pljenidbom i prijenosom 1/3 plaće ovršenika, a radi namirenja ovršne tražbine ovrhovoditelja, prvostupanjski sud zaključuje da za odgodu ovrhe nisu ispunjene pretpostavke iz čl. 61 st. 1 toč. 1 i 6 Ovršnog zakona (dalje: OZ), obzirom da, po ocjeni prvostupanjskog suda, ovršenik, protiv odluke na temelju koje je određena ovrha nije uložio pravni lijek, a niti je dokazao da bi provođenjem ovrhe pretrpio nenadoknadivu ili teško nadoknadivu štetu. Navedeno stajalište prvostupanjskog suda u cijelosti prihvaća i ovaj sud, a ono nije dovedeno u sumnju ni žalbenim navodima ovršenika. Ustavna tužba, kao što to očito govori i sam njezin naziv, je tužba sui generis, koja se može podnijeti isključivo sukladno odredbama

Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske, zbog čega je više nego očigledno da ustavna tužba nije ni redovni ni izvanredni pravni lijek. Obzirom da, i po ocjeni ovog suda, ustavna tužba nije pravni lijek koji bi ovršenik uložio protiv ovršne sudske odluke – presude Općinskog suda u N.M. br. P. ___/03 od 05. lipnja 2003.g. (ni redovni, ni izvanredni), to već samim time nije ispunjena pretpostavka za odgodu ovrhe na prijedlog ovršenika, navedena u odredbi čl. 61 st. 1 toč. 1 OZ-a.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1493/06-2 od 26.VII.2006.

OBUSTAVA OVRHE

Prijedlog za odgodu ovrhe

(Čl. 62 Ovršnog zakona –«Narodne novine», broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03)

Činjenica da ovrhovoditelj nije uplatio u roku predujam za izlazak suda, ne može imati za posljedicu obustave ovrhe, ukoliko je ovrhovoditelj prije isteka roka predložio odgodu ovrhe, budući da usvajanjem prijedloga za odgodu ovrhe prestaje i obveza ovrhovoditelja za uplatu predujma za provedbu ovršne radnje u roku određenom zaključkom suda, s time da taj rok počinje teći iznova istekom roka na koji je ovrha odgođena.

«Točno je, doduše, da je ovrhovoditelj pozvan na plaćanje predujma za izlazak suda radi ponovnog popisa pokretnina ovršenika, a točna je i konstatacija prvostupanjskog suda da ovrhovoditelj u ostavljenom roku nije uplatio traženi predujam, no, po stajalištu ovoga suda, navedena činjenica nije mogla imati za posljedicu obustavu ovrhe sukladno odredbi čl. 14 st. 2 Ovršnog zakona (dalje: OZ). Naime, nije prijeporno da je ovrhovoditelj, nakon primitka zaključka od 06.06.2005.g., podneskom od 08.07.05.g., predložio odgodu ovrhe na rok od 12 mjeseci, koji podnesak je zaprimljen prije isteka roka u kojem je ovrhovoditelj bio dužan platiti predujam za ponovni popis pokretnina ovršenika. Prema tada važećoj odredbi čl. 62 OZ-a (NN 173/03), na ovrhovoditeljev prijedlog sud će odgoditi ovrhu u svako doba i to za vrijeme za koje je to ovrhovoditelj predložio. Sud je, prema tome, a jer je prijedlog za odgodu ovrhe podnesen sudu

prije nastupanja zakonskih posljedica iz čl. 14 st. 2 OZ-a, bio dužan odlučiti o prijedlogu ovrhovoditelja za odgodu ovrhe na način određen propisom čl. 62 OZ-a, obzirom da navedena odredba ne predviđa postojanje bilo kakvih pretpostavaka za usvajanje prijedloga ovrhovoditelja za odgodu ovrhe. Usvajanjem prijedloga za odgodu ovrhe, prestaje i obveza ovrhovoditelja za uplatu predujma za provedbu ovršne radnje u roku određenom zaključkom suda, a navedeni rok počinje teći iznova istekom roka na koji je ovrha odgođena. Stoga, suprotno stajalište prvostupanjskog suda nema uporišta u odredbi čl. 62 OZ-a u vezi sa čl. 14 st. 2 OZ-a, zbog čega nije bilo osnove donošenju pobijanog rješenja o obustavi ovrhe.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1377/06-2 od 23.VI.2006.

UČINAK UKNJIŽBE I ZABILJEŽBE

Zabilježba ovrhe

(Čl. 79 st. 3 Ovršnog zakona– «Narodne novine», broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03)

Sud je dužan odbiti prijedlog za upis prava vlasništva temeljen na pravomoćnoj i ovršnoj presudi, kada je na nekretnini koja je predmet upisa prava vlasništva upisana zabilježba ovrhe, ukoliko se uknjižba prava vlasništva traži na temelju presude na temelju priznanja protustranke (ovršenice), iz razloga što se u tom slučaju smatra da se radi o raspoložbi protustranke (ovršenice).

Zemljišnoknjižni prijedlog se temelji na presudi na temelju priznanja suda prvog stupnja broj P. ___/02-10 od 08. travnja 2005.g. kojom je utvrđeno da je u tom predmetu S.B., suvlasnica u 2/4 dijela predmetnih nekretnina, pa je naloženo u tom predmetu tuženoj S.M. da rečenoj tužiteljici izda valjanu tabularnu ispravu za zemljišnoknjižni prijenos prava vlasništva u skladu s rečenom presudom. Kako je već rečeno zemljišnoknjižni prijedlog za upis prava vlasništva utemeljen je na presudi suda prvog stupnja broj P. ___/02-10 od 08. travnja 2005.g. kojim je utvrđeno da je u tom predmetu tužiteljica S.B. suvlasnica u 1/2 (3/4 dijela nekretnina). U tom predmetu broj P. 116/02 tužena je bila S.M., koja je priznala tužbeni zahtjev. Dakle, s druge strane, ovršenik u predmetu broj I. ___797 je također S.M. Drugim riječima tužena u predmetu broj

116/02 i ovršenica u spisu broj I. ___/97 su istovjetne osobe. Prema čl. 79 st. 3 Ovršnog zakona (dalje: OZ) nakon zabilježbe ovrhe nije dopušten upis promjene vlasništva utemeljen na raspoložbi ovršenika, bez obzira na to kada je ta raspoložba poduzeta. Obzirom da je ovršenica S.M. priznala tužbeni zahtjev, u predmetu br. P. ___/02, to je očigledno da se radi o njezinoj raspoložbi predmetnih nekretnina koje su predmet ovrhe. Kraj takvog stanja stvari nije jasno zbog čega je sud prvoga stupnja dopustio uknjižbu prava vlasništva na predmetnim nekretninama u korist predlagateljice S.B., a ovo bez obzira na činjenicu što je presuda broj P. ___/02-10 od 08. travnja 2005.g. pravomoćna. Naime, pobijano rješenje ne sadrži nikakvih razloga, jer se u njemu navodi da sud usvaja zemljišnoknjižni prijedlog predlagateljice S.B. i da dopušta predložene uknjižbe koje su navedene u zemljišnoknjižnom prijedlogu.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 181/06-2 od 06.VII.2006.

OVRHA NA POKRETNINAMA – OVRŠNE RADNJE

Pljenidba pokretnina ovršenika

(Čl. 131 st. 2 Ovršnog zakona, «Narodne novine», 57/96, 29/99, 42/00, 173/03)

Kod pljenidbe pokretnina, odnosno sastavljanja pljenidbenog popisa nije odlučno vlasništvo pokretnina, nego posjed pokretnina, pri čemu se smatra, sukladno odredbi čl. 131 st. 2 Ovršnog zakona da ovršeniku pripadaju pokretnine koje ima na sebi, odnosno koje se nalaze na ili u njegovoj nekretnini, stanu ili poslovnoj prostoriji.

«Iz sadržaja zapisnika o popisu i procjeni od 19. prosinca 2005.g. (list 8 spisa) proizlazi da je na adresi prebivališta ovršenika zatečena majka ovršenika koja je navela da ovršenik nije zaposlen i da nije u mogućnosti podmiriti tražbinu ovrhovoditelja, da nema nikakvu imovinu, da je «sve vlasništvo njezino i njezina supruga», nakon čega je u zapisniku konstatirano da pregledom kuće nisu nađene pokretne stvari koje bi mogle biti predmetom ovrhe. Prema ocjeni ovog suda, sadržaj navedenog zapisnika ne može upućivati na zaključak da sudski ovršitelj pri pljenidbi nije našao pokretnine koje mogu biti predmet

ovrhe, budući da pljenidba pokretnina nije provedena u skladu s odredbom čl. 131 Ovršnog zakona (dalje: OZ). Naime, odredbom čl. 131 st. 2 OZ-a određeno je da se mogu popisati pokretnine koje se nalaze u posjedu ovršenika, pri čemu se smatra da ovršeniku pripadaju pokretnine koje ima na sebi, odnosno koje se nalaze na ili u njegovoj nekretnini, u stanu u kojem stanuje, odnosno u poslovnoj prostoriji koju je zakupio. Obzirom na sadržaj citirane odredbe čl. 131 st. 2 OZ-a, izjava majke ovršenika da je «sve vlasništvo njezino i njezinog supruga», konstatirana u zapisniku od 19. prosinca 2005.g., ne može imati nikakvog utjecaja u odnosu na provođenje pljenidbe pokretnina, jer kod pljenidbe pokretnina, odnosno sastavljanja pljenidbenog popisa nije odlučno vlasništvo pokretnina, nego posjed pokretnina, pri čemu se smatra, sukladno odredbi čl. 131 st. 2 OZ-a, da ovršeniku pripadaju pokretnine koje ima na sebi, odnosno koje se nalaze na ili u njegovoj nekretnini, stanu ili poslovnoj prostoriji. Očigledno je stoga da je pljenidba pokretnina, obzirom na sadržaj zapisnika od 19. prosinca 2005.g., izvršena protivno odredbi čl. 131 OZ-a, pa imajući u vidu i činjenicu da iz spisa nije razvidno da li je prije provođenja navedene ovršne radnje rješenje o ovrsi postalo pravomoćno, jer se u smislu odredbe čl. 40 st. 3 OZ-a ovrha određena na temelju vjerodostojne isprave provodi tek nakon pravomoćnosti rješenja o ovrsi, to se ne može niti smatrati da se radi o bezuspješnom pokušaju pljenidbe u smislu odredbe čl. 136 st. 1 OZ-a.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1287/06-2 od 29.VI.2006.

OVRHA NA POKRETNINAMA – PLJENIDBA I PROCJENA NEKRETNINA

Prodaja motornog vozila

(Čl. 262 st. 2 Ovršnog zakona, «Narodne novine», 57/96, 29/99, 42/00, 173/03)

Motorno vozilo za koje nije proveden pljenidbeni popis u svrhu stjecanja založnog prava, sud prvog stupnja nema ovlaštenja izravno prodati.

«Ovršenik navodi da je prvostupanjski sud odredio prodaju motornog vozila (i ostalih pokretnina ovršenika) bez određivanja ovršnih radnji pljenidbe i procjene motornog vozila, a da ovrhovoditelj nije stekao založno pravo na

motornom vozilu, jer pljenidba nije provedena, radi čega je ovrhovoditelj bio dužan od suda zatražiti provođenje pljenidbe, radi osiguranja motornog vozila. Ovršenik navodi da je kao sredstvo osiguranja za vraćanje zajma ugovoreno zasnivanje založnog prava na vozilu, deponiranje knjižice vozila i rezervnih ključeva, te vinkuliranjem police kasko osiguranja u korist ovrhovoditelja, međutim, motorno vozilo od strane dobavljača tog vozila nije isporučeno ovršeniku, te nije proveden pljenidbeni popis motornog vozila. Ovršenik navodi da mu je ispunjenje tražbine onemogućeno jer da ovršenik nije iskoristio odobreni zajam, odnosno nije nabavio motorno vozilo za koje mu je odobren zajam. Za pretpostaviti je da prvostupanjski sud općenitom formulacijom prihvaćanja predložene ovrhe prihvatio ovršni prijedlog i u dijelu u kojem je zatražena izravna prodaja konkretnog automobila, specificiranog u predloženoj izreci rješenja o ovrsi. Iz ovršne isprave proizlazi da je njome ujedno bilo ugovoreno takvo sredstvo osiguranja, međutim, da bi na predmetnoj pokretnini bilo stečeno založno pravo, bilo bi potrebno u smislu čl. 262 st. 2 Ovršnog zakona (prema Noveli iz 2003.g. koji se tekst OZ-a primjenjuje u ovom predmetu) da je provedena pljenidba. I prema odredbi čl. 308 st. 1 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima dobrovoljno ugovorno založno pravo na pokretnoj stvari stječe vjerovnik kad mu ona na temelju založnog ugovora bude predana u posjed (njemu ili onomu koga on odredi). U ovršnoj ispravi nema podataka da je pljenidba predmetne pokretnine, u svrhu stjecanja založnog prava provedena, odnosno da je ostvarena ta radnja osiguranja, odnosno ta ovršna radnja, a niti da je došlo do predaje duplikata ključeva, odnosno knjižice vozila ovršenika u smislu sadržaja čl. 10 ovršne isprave, a niti je ovrhovoditelj dokazao da je u vezi provedbe osiguranja obavljen oglas u Narodnim novinama, kako je to predviđeno tim člankom ovršne isprave. Dakle, po ocjeni ovog suda pravilno ovršenik ukazuje da u izvansudskom postupku nije došlo do pljenidbe konkretnog vozila, u svrhu osiguranja, pa prvostupanjski sud, svojom, doduše, nejasnom formulacijom u odnosu na navedenu posljedicu, nije mogao odrediti izravnu prodaju predmetnog vozila, kao zapljenjene pokretnine, odnosno pokretnine obuhvaćene valjanim Ugovorom o osiguranju.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 220/06-2 od 21.VI.2006.

PRIVREMENE MJERE RADI OSIGURANJA NOVČANE TRAZBINE

Zabrana otuđenja ili opterećenja nekretnina

(Čl. 297. st. 5. Ovršnog zakona– «Narodne novine», broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03)

Pravni učinak zabilježbe privremene mjere u zemljišnoj knjizi kod osiguranja novčane tražbine je da predlagatelj osiguranja može predložiti ovrhu radi naplate svoje tražbine kad ona postane ovršna na nekretnini uknjiženoj u zemljišnoj knjizi ili na pravu uknjiženom na nekretnini, na koje se zabrana odnosi, bez obzira na to što je poslije te zabrane treća osoba na temelju dobrovoljne raspoložbe protivnika osiguranja stekla i uknjižila u zemljišnu knjigu neko svoje pravo, a kod osiguranja nenovčanih tražbina da se upisima obavljenim u zemljišnoj knjizi na temelju dobrovoljne raspoložbe protivnika osiguranja, nakon upisa zabilježbe zabrane, mogu steći u odnosu prema predlagatelju osiguranja kakva prava na nekretnini ili na pravu upisanoj na njoj samo ako predlagatelj osiguranja bude pravomoćno odbijen sa svojim zahtjevom u postupku koji je pokrenuo radi ostvarenja tražbine čije je osiguranje zabilježba upisana.

«Naime, predlagatelj je u prijedlogu tražio uknjižbu brisanja prava fiducijarnog vlasništva upisanog u korist protustranke «XXX» temeljem Sporazuma radi osiguranja novčane tražbine sklopljenog dana 25. listopada 1999.g., radi osiguranja iznosa od 1.051.336,88 kn, provedeno pod brojem Z. ___/99, te uspostavu ranijeg zemljišnoknjižnog stanja upisa fiducijarnog vlasništva na predmetnim nekretninama u korist predlagatelja YYY d.d. u stečaju Varaždin, a sud prvog stupnja je odlučujući o prijedlogu odbio prijedlog predlagatelja za uknjižbu prava vlasništva na nekretninama upisanim u zk. ul. ___ k.o. B. Iz toga jasno slijedi da je sud prvog stupnja odlučujući o prijedlogu odbio prijedlog predlagatelja za uknjižbu prava vlasništva na nekretninama upisanim u zk. ul. ___ k.o. B. Iz toga jasno slijedi da je sud prvog stupnja odlučujući o prijedlogu prekoračio zahtjev (bitna povreda odredaba parničnog postupka iz čl. 354 st. 2 toč. 12 ZPP), jer je odlučivao o nečem što predlagatelj nije tražio. Naime, vlasništvo i fiducijarno vlasništvo, odnosno prijenos prava vlasništva u svrhu osiguranja, su dvije kategorije, koje se u zemljišnu knjigu različito upisuju, te svojim ovlaštenicima daju različita ovlaštenja. Ovdje još

valja upozoriti sud prvog stupnja da privremena mjera zabrane daljnjeg otuđenja ili opterećenja nekretnina, a do okončanja postupka u predmetu P. ___/02 kod Trgovačkog suda u V., nije razlog da se ne provede pravomoćna i ovršna sudska odluka, koja se odnosi na iste nekretnine. Valja naglasiti da se privremena mjera zabrane otuđenja i opterećenja određuje prema odredbama Ovršnog zakona (dalje: OZ) ovisno o tome da li se radi o osiguranju novčane ili nenovčane tražbine (čl. 294, 297, 299 OZ-a), te zabilježba takve privremene mjere u zemljišnoj knjizi nije smetnja da dužnik i dalje opterećuje svoju nekretninu dobrovoljno. Učinak zabilježbe privremene mjere u zemljišnoj knjizi kod osiguranja novčane tražbine je prema čl. 297 st. 5 OZ-a u tome da predlagatelj osiguranja može predložiti ovrhu radi naplate svoje tražbine kad ona postane ovršna na nekretnini uknjiženoj u zemljišnoj knjizi ili na pravu uknjiženom na nekretnini, na koje se zabrana odnosi, bez obzira na to što je poslije te zabrane treća osoba na temelju dobrovoljne raspolažbe protivnika osiguranja stekla i uknjižila u zemljišnu knjigu neko svoje pravo. Kod nenovčanih tražbina učinak zabilježbe privremene mjere zabrane otuđenja i opterećenja nekretnina se prema čl. 299 st. 4 OZ-a sastoji u tome što upisima obavljenim u zemljišnoj knjizi na temelju dobrovoljne raspolažbe protivnika osiguranja, nakon upisa zabilježbe zabrane, mogu steći u odnosu prema predlagatelju osiguranja kakva prava na nekretnini ili na pravu upisanoj na njoj samo ako predlagatelj osiguranja bude pravomoćno odbijen sa svojim zahtjevom u postupku koji je pokrenuo radi ostvarenja tražbine čije je osiguranje zabilježba upisana. Prema tome, u konkretnom slučaju se mora zaključiti da zabilježba privremene mjere zabrane otuđenja ili opterećenja nekretnine ne sprečava niti dobrovoljne raspolažbe dužnika, a ista zapravo osigurava vjerovnika da bez obzira na raspolaganje dužnika, može kad za to budu postojale pretpostavke tražiti ovrhu na nekretninama na koje se odnosi zabilježba.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1402/06-2 od 17.VII.2006

PRIVREMENA MJERA

Zabrana provođenja javnobilježničke dražbe

(Čl. 1 Zakona o javnom bilježništvu – «Narodne novine», br. 78/93, 29/94)

Privremenom mjerom ne može se tražiti da sud zabrani provođenje javnobilježničke dražbe radi prodaje nekretnina, budući je javnobilježništvo javna služba te sud javnom bilježniku ne može zabraniti poduzimanje određenih radnji, a ukoliko je stranka nezadovoljna što javni bilježnik nije poduzeo traženu službenu radnju ili je nije poduzeo u skladu sa zakonom odnosno zbog toga što odugovlači s poduzimanjem određene radnje, ima pravo pritužbe predsjedniku suda na području kojeg je sjedište javnog bilježnika.

«S druge strane kada predlagatelji osiguranja traže da se privremenom mjerom zabrani provođenje druge javnobilježničke dražbe radi prodaje njihovih nekretnina, oni ispuštaju potpuno iz vida Zakon o javnom bilježništvu. Prema čl. 1. rečenog Zakona propisano je da se tim zakonom uređuje ustrojstvo, ovlasti, načini rada javnobilježništva kao javne službe. Obzirom da je javnobilježništvo javna služba, to joj sud ne može nešto naređivati da čini ili ne čini, odnosno ne može joj ništa zabranjivati. Istina da postoji kontrola rada javnobilježničke službe propisana odredbama Zakona o javnom bilježništvu. Tu kontrolu s jedne strane vrši Ministarstvo pravosuđa, a s druge strane predsjednik Općinskog suda na čijem području javni bilježnik ima sjedište. Tako primjerice prema čl. 108 Zakona o javnom bilježništvu nezadovoljna stranka ima pravo pritužbe predsjedniku suda na području kojeg je sjedište javnog bilježnika, zbog toga što javni bilježnik nije poduzeo traženu službenu radnju ili zbog toga što je u sadržajnom i formalnom pogledu nije poduzeo u skladu sa zakonom ili zbog toga što odugovlači s njezinim poduzimanjem. Citiranom zakonskom odredbom propisano je i koje mjere je ovlašten poduzeti predsjednik suda. U jednoj riječi, kako je već rečeno, propisano je zakonom tko vrši kontrolu nad radom javnog bilježnika, odnosno da to čini Ministarstvo pravosuđa i predsjednik općinskog suda. S druge strane, nigdje nije propisano da je sud ovlašten kontrolirati javnobilježničke akte, odnosno nalagati ili zabranjivati javnom bilježniku poduzimanje određenih radnji i sl. Druga je stvar ako određena stranka ustane tužbom radi utvrđivanja ništavosti određenog javnobilježničkog akta. Za takav spor je nadležan sud, ali takav spor se vodi i razrješava samo u parničnom postupku, a ne u ovršnom postupku.»

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1080/06-2 od 08.V.2006.